

CP

Computer
Panoráma

**9GB
DVD**

**hónap
kiemelt
témája:**

**Microsoft
Silverlight**
A Flash konkurense

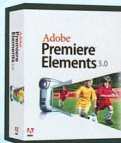
TELJES VERZIÓK A DVD-N

GIOP: PRÓFI KEPSZERKESZTŐ MINDENKINEK
PAINT.NET 3.06: A FOTÓSZÓFAR TÖL IS VAN VILÁG
DOWNLOAD ACCELERATOR 8.5: LETÖLTÉSEK VILÁGNYOSÁRÁ
ÜZVEZ: HONAPJA ÖR SZERZŐ
VISSZUSTER PRO: A LEGJOBB HAZAI VERZIÓ

WINDOWS-TUNING REJTETT SZOLGÁLTATÁSOK ÉS BEÁLLÍTÁSOK

**ADOBE CS3
PRODUCTION PREMIUM**

**VIDEOMINDENES
IPOD-INVÁZIÓ
SHUFFLE, NANO,
TOUCH, CLASSIC**

■ AKTUÁLIS
APPLE IWORK '08
Formabontó iroda \ 66

■ GYAKORLAT
**WINDOWS XP
ÚJRATELEPÍTÉSE**
Testreszabott XP-telepítő CD \ 74

**TITKOS
FIREFOX-BEÁLLÍTÁSOK**
Gyorsítsuk fel
a böngészőnket! \ 83

**NYEREMÉNY
VÁLASZOLJON
ÉS NYERJEN!**
**ADOBE PREMIERE
ELEMENTS 3**

**TÁVKÖZLÉS
MELLÉKLET**
MOBIL INTERNET CSOMAGOK
VOIP: YODMBA
MOBILÚJDONSÁGOK

**EXKLUZÍV
A LEGJOBB
INGYENES
KEPSZERKESZTŐK**
GRAFIKUS PROGRAMOK MINDENKINEK

■ TESZT
**LCD TV-K
200 EZER FT ALATT**
32 colos LCD tévék olcsón \ 40
WEBKAMERÁK
Adjunk a látszatra! \ 44
5.1-ES HANGRENDSZEREK
Hang a térben \ 49
**CSÚCSKATEGÓRIÁS
JÁTEKVEZÉRLŐK**
KEZÜNKBEN AZ IRÁNYÍTÁS \ 52
**ANTISPYWARE
PROGRAMOK**
HATÁRŐRSEG A WINDOWSHOZ \ 62

Hozza ki gépéből a maximumot!

PC-TUNING

GYORSABB PROCESSZOR ÉS MEMÓRIA INGYEN
VIDEOKÁRTYA TUNINGOLÁS, JOBB HŰTÉS, SZEBB GÉPHÁZ

110 \ **112** \ **119** \ **124** \

**Office 2007:
SmartArt**
Grafikus
objektumok

**Router
iskola 5.**
VoIP és
streaming

**Media
Center tuning**
13+1 tipp
a WMC-hez

**Photoshop
gyakorlat**
Készítsünk
üveggolyót!

XVIII. évf. 1395 Ft,
Előfizetéssel csak 1160 Ft

97717862420070710

Az Acer a Windows Vista® Home Premium operációs rendszert ajánlja.

Fedezze fel a technológia
valódi természetét

Új Acer **Aspire**

Képzelen el egy tökéletes formát, egy tökéletes külsőt, egy tökéletes érzést. Most képzelje el a tökéletes notebookot: a stílus és a felhasználóbarát teljesítmény tökéletes kombinációját, az audio és vizuális szórakoztatás tökéletes keverékét. Amit elképzelt, az az új Aspire Gemstone dizájn.

Ne **képzeldődjön** tovább, **tekintse meg** a saját szemével.

- **Holografikus külső borítás**
- **Dolby® Home Theater™**
- **Médiavonal**
- **Kerámia kidolgozás**
- **CrystalBrite kijelző**

Acer Aspire 5920G

Intel® Centrino® Duo processzortechnológia
Eredeti Windows Vista® Home Premium

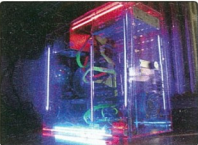
Fedezze fel az új Acer Aspire notebookot a legközelebbi kereskedőnél - látogasson el az acer.hu oldalra

acer

BÁNYAI FERENC
főszerkesztő

Tuning, modding: minden csillog-villog és persze száguld

A jobb hűtés csodát művel

Tuning, de minek?

Vajon miért kell hozzányúlni egy géphez, amit valamikor jól összeraktak, és hiba nélkül fut rajta az operációs és valamennyi program? Talán ugyanazért, amiért Hillary annak idején megmászta az Everestet: ott volt előtte.

Tehát azért kell folyton piszkálni egy számítógépet, mert ott van az asztalunkon, az orrunk előtt. Naponta bekapcsoljuk, dolgozunk vele, és persze folyton szidjuk a lassúsága miatt.

Nos, éppen ezért kell olykor vállalnunk a tuningalással járó hercehurcát: hogy nagyobb teljesítményt hozzunk ki a gépünkéből – néha jóval nagyobbat.

E havi számunkat a PC-tuningnak szenteltük. Foglalkozunk benne a gép különféle alkatrészeinek a tuningolásával – magyarán a hardveres tuninggal –, és persze belemászunk mélyen a BIOS-ba és a registrybe is. A szoftveres tuning témakörét ezzel még nem merítettük ki: a Windows-tuningról szóló cikkünkben annak jártunk utána, mi módon szabadíthatjuk fel operációs rendszerünk rejtett erőforrásait, például úgy, hogy felesleges folyamatokat tiltunk le.

Megmutatjuk, miként tuningolható a CPU és a memória – a számítógép két legfontosabb alkatrésze –, még hozzá teljesen ingyen, ám nem minden kockázat nélkül, hiszen a túlpörgetés néha a gép lefagyását idézheti elő. Ebből a szempontból a PC és az autótuning párhuzamba állítható, hiszen egyik is, másik is rizikóval jár. Szerencsére 10+1 tippünk garanciát jelent a sikeres tuninghoz.

Ha maximumra törekszünk, a videokártya tuningolásáról sem feledkezhetünk meg, hiszen itt is adva van az órajelnövelés lehetősége, no meg a hűtőrendszer javítása, némi anyagi ráfordítás árán.

Befejezésül a tuning egyik „vadhajtásával” foglalkozunk, a gépek esztétikai átalakítását célzó moddinggal, amelynek sok gyakorlati haszna nincs, viszont tág teret ad a kreativitásnak, a gép személyre szabásának.

Tuningra fel!

Bányai Ferenc

Ingyenes képszerkesztők

A digitális fényképezés velejárója a szoftveres fotóki-dolgozás. A legjobb program erre a célra kétségkívül a Photoshop, ám vannak ingyenes szoftverek is, amelyek alig (vagy egyáltalán nem) maradnak el tudásban fizetős riválisuktól. A CP most bemutatja a legjobb ingyenes grafikai programokat, és azokat olvasóink azonnal telepíthetik is lemez mellékletünkről.

Távközlés melléklet

A távközlési szolgáltatások folyton változó világában segít eligazodni távközlés mellékletünk, amelyben a legaktuálisabb témákat járjuk körbe. Utánajártunk, milyen szolgáltatások közül választhatnak azok, akik a mobil internet révén szeretnék megoldani kommunikációs igényeiket. A VoIP területén is felbukkannak újdonságok, ezek közül mutatunk be egyet. Végül seregszemlét tartunk: megnézzük, mit tudnak a legújabb mobilcsodák.

címlapon

Címlapon
PC-tuning: Hozza ki gépéből a maximumot! 21

Hónap témája:
Microsoft Silverlight – A Flash konkurense 19

Teszték:
LCD TV-k 200 ezer alatt . . . 40
Webkamerák 44
5.1-es hangrendszerek . . . 49
Csúcskategóriás játékevezérlők 52

Kiemelt témák:

Windows-tuning 106
iPod-invázió 18
Adobe CC3 Production Premium 68

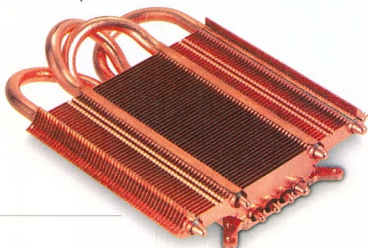
mozaik

Hírek 12
Apple-bejelentések
 Megújult iPod család 18
Microsoft Silverlight
 Frissen csillogó webes technika 19

címlapsztori

PC-tuning: Hozza ki gépéből a maximumot!
 Gyorsabb számítógép új hardver vásárlása nélkül? És jobb grafikai teljesítmény? Igen, ezt meg tudjuk oldani némi hozzáértéssel, elvége a processzor, a memória és a videokártya egyaránt tuningolható. Bemutatjuk a teljesítménynövelés „óvatos” és „bátor” módjait, fogásait.

CPU- és memóriatuning
 Megahertzek ingyen 22
10+1 tipp a sikeres tuninghoz 26
GPU felpiszkálása
 Videokártya-tuning: pár képkockával több 28
Mi fán terem a modding?
 Egyéni lelemény 30

hardver

Újdonságok tesztje
Mobiltelefon: LG PRADA (KE850) 34
Hangfalrendszer: Acoustic Energy Bluetooth System 34
Notebook: HP 6710b GB890EA 35
PDA-okostelefon: ASUS P526 35
Egér + numerikus billentyűzet: Trust TK-2500p . . . 36
Alaplap: Biostar NF61V Micro AM2 36

TFT monitor: Dell FPW2007b 37
Videokártya: Gigabyte RX24P256H 37
Bluetooth kihangosító: Btech Supertooth Light 38
WLAN-router: Netgear DG834G router 38
CD–DVD sokszorosító: Rimage 2000i 39
Alaplap: Gigabyte GA-P32-DS3P 39
Teszt: LCD TV-k 200 ezer alatt
 32” LCD-k olcsón 40

Teszt: webkamerák
 Adjunk a látszatra! 44
Teszt: 5.1-es hangrendszerek
 Hang a térben 49
Teszt: Csúcskategóriás játékevezérlők
 Közünkben az irányítás 52

Vezérlők	3
Tartalom	4
Lemezmelletk	6
Olvasói rovat	8
Előzetes	128
Impresszum	130

Gratulálunk a nyerteseknek!

Augusztusi számunk nyereményjátékának győztese: **Nágel Károly (Nógrádmegyert)**, nyereménye: Corel Draw X3 Graphics Suite csomag.
 Szeptember havi online játékaink nyertesei: **Becker Jenő (Győr)**, nyereménye: 5/8 portos switch, **Wittman Máté (Tatabánya)**, nyereménye: 6dBi beltéri antenna, **Tésh Endre (Pécs)**, nyereménye: 108M PCMCIA kártya, **Kecskeméti Szilárd (Sajószöged)**, nyereménye: 108M WiFi router, **Szabó Péter (Csárdaszállás)**, nyereménye: 108M WiFi USB adapter, **Matting Attila (Ajka-Padragkút)**, nyereménye: Gainward 8600 GT VGA.

szoftver

Szoftverbörze

Multimédia: Haali Media Splitter	56
Multimédia: CoreAVC Decoder	56
Multimédia: PowerDVD 7.2 BD Edition	56
Chatprogram: ICQ6	57
Segédprogram: NovaBackUP 8	57
Segédprogram: SystemAI	57
Biztonsági program: i-Catcher Console	58
Multimédia: Aglare MP3 Converter	58
Segédprogram: TuneUp Utilities 2007	58
Segédprogram: doPDF Free	59
3D modellező: Blender 2.44	59

Segédprogram: Yod'm 3D/DeskSpace	59
Slideshow egy kattintással: PhotoPresenter 3	60
Poszter műhely: Posterino	60
A Norton Commander utódja: ForkLift	60
Digitális jegyzetomb: SketchBox	61
Mókás hangszimulátor: Voice Candy	61
Online tévé és videó: Miro	61
Teszt: Antispyware programok	
Ki írta jobban a kémekek?	62
Apple iWork '08	
Formabontó iroda	66
Adobe CS3 Production Premium	
Videomindenes	68
Képszerkesztés mindenkinek	
Ingyenes grafikus programok	70
Windows XP újratelepítés	
Testreszabott XP-telepítő CD	74
E-book formátumok és olvasók	
A jövő könyvei	76

kommunikáció

Webarchívumok	
Online tudástárak	80
Titkos Firefox-beállítások	
Gyorsítsuk fel a böngészőnket!	83
Wubi: két rendszer egy gépen	
Linux telepítése Windowsra	86
Érdekeségek az interneten	
Hálójáró	88

távközlés

VoIP: Yoomba	
Hívj egy e-mailt!	92
Mobilinternet-csomagok	
Felgyorsult kapcsolatok	94
ASTRA2Connect	
Műholdas szélessávú internet	97
Mobilok	
Új mobilok körképe	98

típek, trükkök

Közvetlen RGB kimenet készítése TV-re	
TV a PC-n – másként	102
Névműveletek az Excel 2007-ben	
Adjunk nevet a celláknak!	104
Windows-tuning	
Rejtett szolgáltatások és beállítások	106
Office 2007 gyakorlat	
SmartArt objektumok	110
Router iskola – 5. rész	
VoIP és streaming	112
Office 2007 újdonságok	
Feltételes formázás az Excel 2007-ben	116
Windows Media Center tuning	
13+1 tipp a Windows Media Centerhez	119
Sony Sound Forge gyakorlat	
Magnókazetta kiírása CD-re	122
Photoshop gyakorlat	
Készítsünk üveggolyó!	124

Gimp – TELJES VERZIÓ

Profi képszerkesztő mindenkinek

A GIMP szó a GNU Image Manipulation Program szavak rövidítéséből jött létre, s egy roppant sokoldalú képszerkesztő programot takar. Segítségével könnyedén manipulálhatjuk már meglévő fotóinkat, vagy készíthetünk teljesen új rajzokat. Használhatjuk egyszerű rajzprogramként, igényes fotó-utómunkálatokat végezhetünk vele, vagy akár képfarmátumokat konvertálhatunk segítségével.

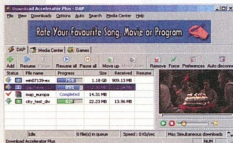
Paint.NET 3.08 – TELJES VERZIÓ

A Photoshopon túl is van világ

Ismerjek meg az egyik legnevesebb ingyenes képszerkesztő programot, amely a sok évnyi fejlesztés során szinte már tökéletessé nőtte ki magát. A számtalan hasznos funkciója közül kiemelni a végtelen mélységű Undo lehetőséget, a könnyedén elsajátítható kezelőfelületet, valamint a képek rétegezhetséget, mely utóbbi hasonlóképpen működik, mint a már jól ismert Photoshopban. Csak persze itt teljesen ingyen!

Download Accelerator 8.5 – TELJES VERZIÓ

Letöltések villámgyorsan

Ez az egyszerűen kezelhető letöltésmenedzser segítségével lehet az FTP vagy HTTP kiszolgálókról való letöltések során. Használatával többszörös letöltéseket alkalmazva érhetjük el a legjobb sebességet. Így akár 150%-kal gyorsabban tölthetünk, mint a hagyományos Explorerrel vagy Firefoxxsal.

UnFREEz – TELJES VERZIÓ

Animált GIF szerkesztő

Villámgyorsan és pofonegyszerűen készíthetjük el animált GIF-jenket az UnFREEz program segítségével, amely nemcsak hogy teljesen ingyenes, de szinte alig foglal el helyet számítógéptünkön – aminek köszönhetően roppant gyors is. Külön érdekessége, hogy egyszerűen beledobhatjuk az internetböngészőnkől a képeket, majd a képkockák közötti késleltetés beállítását után pillanatok alatt animációvá fűzhetjük őket.

SZOFTVERVÁLOGATÁS

Grafika

- A1Cataloger 1.0
- AZ Paint Pro 7.3
- EnhanceMovie 2.2
- Free Video to iPod Converter 2.3
- PhotoPerfect Multiprocessor 2.85
- Photo Merge and Rename 2.2
- Photoshop Recovery 1.0
- Speak Media Pro 1.0
- MyFantasyMaker 5.0
- Tansee iPhone Transfer Photo 3.0
- Extractor 3.9 Demo

Hálózat, internet

- Advanced Time Synchronizer
- Alchemy Eye
- FastSeek 2.7
- Free Download Manager 2.5
- Network Management Suite Orb 2.0
- Free Yahoo! Messenger Archive Decoder 2.1
- Spam Sleuth Lite 4.0
- SrevIM 1.0

Zene, multimédia

- Awake Studio 10.1
- Desktop Music Demo
- Digital Music Studio 8.05
- 2nd Speech Center 3.23
- VirtualDJ 5.0 Trial
- MP3 Collector
- Total Recorder 8.0

Felhasználói, egyéb

- Panda Anti-Rootkit 1.07
- APBackup 3.02
- Advanced WindowsCare 2.51
- Personal CD-Menu Creator 2007
- CrypC 7.0
- EF Commander Lite 6.1
- E-Memo 2.1
- Easy Cover Design Pro 2.09
- Free Unit Converter 2.0
- Macro Expert 2.81
- HexProbe 3.41
- KeePass Password Safe 1.08
- Macro Mania 12.3
- Macro Scheduler Std 9.1
- PTReportGen 2.5
- Reportizer 3.01
- Reportizer Viewer 2.11
- Scan-n-Stitch Deluxe
- Time Meter 2.95 for MS Outlook
- DiskInternals Word Recovery 1.0

E-book

Válogatás

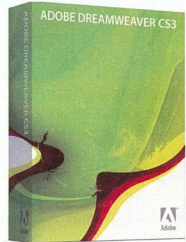
E havi e-bookjaink között ezúttal két verseskötetet találhatnak: Bittner János *Rohanj* és Ferenczy Hanna *Túl a netovábbon* című munkáit.

Mindkettőt PDF formátumban találják meg olvasóink a lemez e-book könyvtárban. A megnyitáshoz szükséges Adobe Acrobat Reader szoftvert szintén egy mappával odébb, a Programok közt találják.

Adobe Dreamweaver CS3 – 30 NAPOS PRÓBAVERZIÓ

Minden, ami a HTML-szerkesztéshez kell

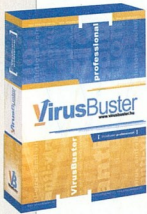
A széles *Adobe* programválaszték közül kiemelkedik ez a nagyszerű HTML-szerkesztő és -tervező szoftver, amellyel azok is könnyedén elkészíthetik saját oldalait, akik csak most ismerkednek a témával. Segítségével könnyen és gyorsan megtervezhetjük, elkészíthetjük vagy karban tarthatjuk már meglévő oldalainkat. Kezelőfelülete kifejezetten támogatja a tervezők munkáját, de természetesen programozók is hamar megbarátkozhatnak vele. Hatékonyan képes együttműködni az *Adobe* család összes programjával, legyen szó akár a *Photoshop*-ról vagy az *Adobe Flash* című programokról.

VirusBuster Pro – TELJES VERZIÓ

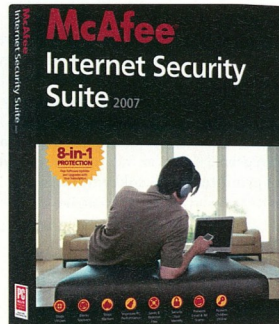
A legjobb hazai vírusirtó

Ebben a hónapban is megtalálható lemezünkön a legfrissebb változata a hazai fejlesztésű *VirusBuster* című programnak, amellyel hathatós védelmet biztosíthatunk számítógépünkön a kártékony betolakodókkal szemben. A telepítéshez szükséges kódot a program mellett található *regs.rtf* fájlban találják.

McAfee Internet Security Suite 2007 – 30 NAPOS PRÓBAVERZIÓ

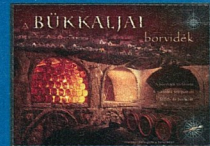
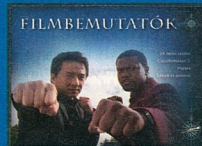
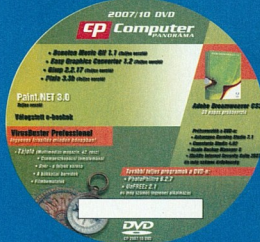
Sokoldalú biztonsági csomag

Az új *McAfee* csomag segítségével hatékonyan vehetjük fel a harcot a különféle kártékony, számítógépünkre betolakodó programok ellen. A program automatikusan megszaadit minket a vírusoktól, biztonságos tűzfalának segítségével távol tartja a hackereket, érzékeli és blokkolja a különféle spameket, és figyelmezteti a felhasználót veszélyes weboldalak látogatása esetén. Naponta frissülő, sokak által használt, népszerű biztonsági szoftver, melynek 2007-es verziójának kipróbálható változata megtalálható most DVD mellékletünkön.

DVD TÁJÓLÓ

INTERAKTÍV MULTIMÉDIA MAGAZIN

Természetesen e hónapban sem maradhatott el interaktív multimédia magazinunk, a *Tájéoló*. Ez alkalommal a csepesszokpácsi templomban tehetünk rövid sétát, majd ellátogathatunk Győrbe – a folyók városába –, végül pedig bejárhatjuk a bükkaljai borvidéket. Ezen felül természetesen megtalálhatók a lemezen a legújabb mozielőzetesek is.

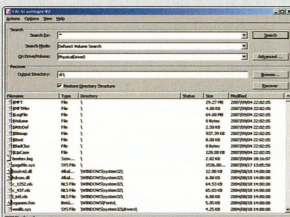
Várjuk leveleiket! Problémáikat és kérdéseiket az olvasoi.rovat@cpanorama.hu címre küldhetik el Köhler Zsolt (Zsol@) részére.

Sikertelen adatmentési kísérlet

P4-es alaplapom van, rajta egy 80 GB-os Seagate és két 160 GB-os Maxtor merevlemezrel. Ez a rendszer januárban lett összeállítva, és máig jól működött. A fekete csatlakozón levő meghajtóval (master) történt a baj: 4 partíció volt rajta, ebből az első NTFS volt. Egyik nap, amikor bekapcsoltam az egyik XP-t (a 3 közül), azt írta ki, hogy az E: partíció formázatlan, és meg kellene formáznia. A Sajátgépben szerepel az E: meghajtó, de amikor rákattintok, nem enged be. Ezután kipróbáltam különböző programokat, például a Partition Magicet, ez persze semmilyen műveletet nem engedélyezett. Az egészek az lett a vége, hogy a Sajátgépből is eltűnt az E: meghajtó, de a lemezkezelőben szerepel mint formázatlan és névtelen partíció. Vannak olyan programok, amelyek felismerik ezt a meghajtót, csak név nélkül. A segítségét kérem, mert fontos családi képek voltak ezen a meghajtón.

Sz. András

A File Scavenger Defunct Volume Search nem törődik a partíciós táblákkal, csak a konkrét adatokkal

Sajnos nem sok jót mondhatok: a Maxtor lemezek soha nem a strapabírá-sukról voltak híresek. A hiba oka egyaránt lehet szoftveres és hardveres is, emiatt a javítás után előfordulhat, hogy a hiba ismét előáll majd.

A formázást ilyen esetben nem szabad elvégezni, mert az adatmentés esélyét nagymértékben csökkentjük vele. A

Partition Magic lehet, hogy régebbi (7-es, 8-as) verzió volt, amelyben még csak félig-meddig működtek az NTFS-t támogató funkciók. Az „üres” meghajtóról csak adatot visszaállító programmal lehet menteni, például az általunk is kedvelt *File Scavengerrel* (www.quetek.com). Ennek az *Exhaustive search* opcióját kell használni, amely a partíciós táblától függetlenül minden adatot megtalál, de lehet, hogy a *Lost volume search* is beválik ez esetben.

A program egyetlen szépséghibája, hogy fizetős, a próbaverzió csak 64k-s fájlméretig hajlandó visszaállítani. Ingyenes programok is léteznek, például a *FreeUndelete* (www.officerecovery.com), a *File Recovery 4* (www.pcin-spector.de) vagy az *NTFS Recovery* (www.diskinternals.com). Mentéskor az adatokat egy teljesen más meghajtóra szabad csak menteni, nehogy felülírjuk az eredetieket.

XP kontra Vista

Pár hete vettem egy új laptopot. Fel szerettem volna rá telepíteni a Windows XP-t, de valamilyen oknál fogva nem ismertem fel a merevlemez a telepítő. Amikor a particionálásra kerülne a sor, kiírja, hogy nem találta merevlemez (a BIOS viszont látja). Emiatt megpróbáltam feltenni a laptopomra a Windows Vistát. Az hiba nélkül felkerült a gépre. Mi lehet a gond?

H. László

Ha az új gépben a meghajtó SATA-s, akkor a telepítéskor felvillan az alsó sorban, hogy más meghajtó telepítések nyomja le az F6-ot. Ezután a telepítő kéri a SATA meghajtót tartalmazó lemezt, és a Windows már felismeri a meghajtót. Lehet, hogy a Vistában alaphoz benne van a kérdéses SATA vezérlő meghajtója, ezért ismeri fel.

Ha már fent van a Vista, a BCD információkat a VistaBootPro programmal is módosíthatjuk

Ha újabb lenne a vezérlő (alaplap), mint a Vista adott kiadása, akkor annak is külön meg kellene adni a meghajtóprogramot ehhez. A meghajtó egyébként a géppel adott lemezen rajta kell legyen, de a típus ismeretében le is lehet tölteni az internetről.

Win98 és USB

Van egy P-II-es számítógépem Windows 98 rendszerrel, telepítettem rá egy USB kártyát. Hogyan lehet a Win98-at rábeszélni, hogy felismerje a pendrive-ot? Van valamilyen ílesztőprogram, vagy egy speciális programot kell keresni hozzá?

K. Zoltán

Windows 98 alatt az USB-s meghajtók csak külön meghajtóprogram telepítése után használhatók, szerencsére a hagyományos pendrive-ok nagy része egyetlen meghajtóprogrammal is működik.

Általános, univerzális meghajtót sokan készítettek, közülük egyet ajánlunk, amely a www.pendrive.com/downloads oldalról tölthető le.

Adatmentés DVD-felvevőről

A következő problémában kérem segítségüket. Egy Toshiba 160 GB-os merevlemez asztali DVD-felvevőről van szó. Miután gyakorlatilag megelt a merevlemez, az egyik rögzített filmből szerettem volna egy részt törölni. Ekkor történt, hogy ezt nem hajította végre, majd azt írta ki, hogy „DATA CORRUPTED”. Ezután jelezte, hogy a merevlemez üres, és formázzam újra. Amíg ez nem történik meg, nem hajlandó felvételt készíteni sem. A HDD tulajdonságai menüben látható, hogy a merevlemezem rajta vannak az adatok. Mekkora munka lenne, mennyire megoldható, hogy a DVD-felvevő merevlemezét a PC-hez csatlakoztatva, rajta egy adat-visszaállító programot futtat-

va sikeres legyen a mentés? Illetve volna-e olyan hely, ahol ez a hiba orvosolható elfogadható áron, mert a rajta lévő anyagomat nem szeretném elveszíteni. Itt nem egy cég értékes információiról van szó – mert sajnos az árat ehhez igazítják. N. Zsolt

Az asztali lejátsszók általában saját fájlrendszert használnak, az adatokat gyakran RAW formátumban írják fel, így az normális (FAT-ra vagy NTFS-re optimalizált) adat-visszaállító programokkal nem menthető, ehhez ismerni kellene a lejátsszó adatrögzítési, kódolási módját. Ha netán a készülék Linux fájlrendszert használ, akkor van esély a mentésre az ingyenes *DiskInternals Linux Recovery* változatával (www.diskinternals.com). A mentés után le lehet formázni a meghajtót a lejátsszóban, majd visszamásolni a mentett fájl-

Egy asztali HDD-s DVD-felvevőben teljesen hagyományos merevlemez van (jobb oldalt), ám a rajta lévő adatok formátuma nem feltétlen szabványos

kat. Ha ez nem jön össze, akkor sajnos le kell mondani az adatokról. Ennek kapcsán kérek mindenkit, hogy aki ebben a témában sikeres mentést produkált, ossza meg velünk annak módját, mindenki okulására!

Panda tűzfal I.

A DVD-n található Panda csomagot próbáltam telepíteni, de akár a komplett csomagot, akár az antivírus csomagot tettem fel, nem tudtam használni. Ha fent volt a tűzfal, egyszerűen nem tudtam feljeleni az internetet, ha pedig az antivírus volt fent, nem tudtam frissíteni. Meg kellett volna adni valamilyen adatot? Mert írja, hogy ha proxy-szerveren keresztül csatlakozom, akkor annak adatait meg kell adni. De ezt én honnan tudhatnám? G. Sándor

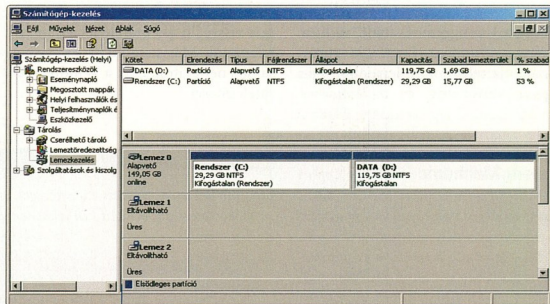
A teljes Panda csomag tűzfalat is tartalmaz, azt a program úgy állítja be, hogy a frissítéseket le tudja tölteni. Gond akkor lehet, ha két tűzfal aktív egyszerre, mert akkor vagy megáll a hálózati forgalom, vagy lelassul, és nehezen lesz kezelhető. Ha frissítéskor a tűzfal beszél, hogy a frissítőprogram (talán Updater néven) hozzá szeretne férni az internethez, azt engedélyezni kell. Tiltás után lehet, hogy már nem kérdez rá, de a tiltottak listájában szerepelnie kell, onnan eltávolítva ismét fel fogja tenni a kérdést. Otthoni hozzáférés esetén általában nincs proxy-szerver, de ha mégis, azt a szolgáltató (pl. valamilyen kisebb cég) megadta volna. Valószínűnek tartom, hogy inkább az előbbi eset áll fenn.

Nagy D:, kis C:

Az egyik barátom mondta, hogy osszam meg a lemezem C: (5 GB), illetve D: (75 GB) meghajtóira. Így ha összeomlik a rendszer, a fájlim nagy része megmarad. De sajnos az 5 GB nem túl sok. A Windowsnak elég, de a többi programot már nemigen lehet rá telepíteni. Ezzel még nem is lenne nagy bajom, hisz ott van a D: meghajtó, de a telepítések közben szinte mindig akaratlanul is kerülnek a C: meghajtóra. Hogyan lehetne megoldani, hogy csak a D: meghajtóra kerüljenek fájlok? V. Sándor

Ez a megosztás igazán ésszerű, én is mindenkinek csak javasolni tudom. A C: mérete a Windowsok „fejlődésével” egyre nőtt, éppen az ilyen esetek

miatt. Ma már egy XP-nek nem-hogy 5, de még 10 gigabájt is kevés, terjedelmes programok használatakor 15–30 GB az ajánlott méret. Esetünkben a D: meghajtóra került maga a program, de a C-re olyan DLL-ek és egyéb modulok kerültek, amelyeket más (jellemzően Pinnacle) programok is használ(hat)nak. Több program együtt telepítve összesen ezert kevesebb helyet foglal el. Ezeket a könyvtárakat nem, vagy csak nagyon-nagyon nehezen lehetne átírányítani, az egyetlen megoldást ezért a C: méretének növelése jelenti, például a Partition Magic *Resize* (átmértézés) opciójával. Ekkor az adatmentésről sem szabad elfeledkezni!

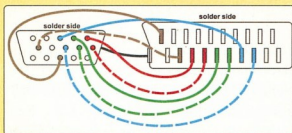

Tesztgépünk 30 GB kapacitása éppen elég egy XP-nek, és a mérőprogramoknak

Abszolút technikai kérdés

Egy kérdésem lenne a video be- és kimenetek kapcsán: a SCART csatlakozón is RGB szintű jelek (0,7 Vp-p) mennek be és ki PAL rendszeren, mint a VGA-n? Ha igen, el tudnád-e mondani, vagy képet mutatni arról, hogy melyik tűre mi van kötve egy SCART csatlakozón? M. András

Gyanítom, hogy a cél egy VGA-TV kábel megalkotása lenne. A SCART csatlakozón többek között az RGB jelek is megjelennek, a VGA-ról pedig 0,7 V, ritkábban 1 V (p-p, azaz csúcs-tól-csúcsig mért) jelszintek jönnek le.

Egyszerű, ám veszélyektől nem mentes kapcsolat

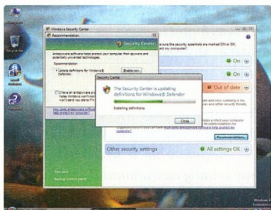
A csatlakozók kiosztását sok helyen megtaláljuk, a keresőbe elég csak beírunk a csatlakozó nevét és a „pinout” szót. Az első kettő-három között biztosan lesz találat. Az ennek megfelelő kiosztás SCART oldalán: R-15, G-11, B-7 GND-5-9-13, Szinkron-20. A VGA oldalán: R-1, G-2,

B-3, GND-5,6,7,8,10, Szinkron-13. Mi ugyanezzel a módszerrel nem próbáltuk, de a tévén a kép valószínűleg csak akkor fog megjelenni, ha az támogatja a videokártya megfelelő üzemmódját, azt tehát PAL-ba kell állítani: 720×576, valószínűleg interlaced üzemmódban, 50 Hz-re. Ez az üzemmódot a PowerStrip című programmal biztosan be lehet állítani, még a régi videokártyák egy részénél is, de például az ATI Radeon 8500 és a nála újabb kártyák már támogatják a komponens kimenetet is, amely szintén kiváló képminőséget ad, és a jobb televíziók, projektorok és monitorok is támogatják.

Windows Defender

Még valamikor régebben, amikor csak az angol nyelvű verzió volt elérhető, telepítettem a gépemre (XP SP2) a Windows Defender programot. Azóta hiába távolítottam el, és hiába telepítettem a magyar nyelvű verziót, még mindig angol nyelven kommunikál velem. Hogyan lehet magyar nyelvűre változtatni a programot? Vagy ez csak Vista alatt lehetséges? S. János

A Defendernek nem olyan régen jelent meg a legújabb, nem bétá változata, lehet, hogy a korábbi változat egyik hibájával találkozott. Az eltávolítás után ajánlom, hogy futtassa a CCleaner (www.ccleaner.com) programot, majd indítsa újra a Windowst. Ezután megpróbálhatja telepíteni a legújabb, magyar változatot, és a Windows

A Windows Defender a biztonsági központba integrálódik, automatikusan frissül

Update futtatása után vélhetően marad a magyar felülete. Ha nem, és talán még benne van a rendszer-visszaállító adatbázisában az első verzió előtti rendszerállapot, akkor a rendszer visszaállítása után lehet a magyart telepíteni. Más megoldást ez esetben sajnos nem látok, csak a Windows újratelepítését.

Panda tűzfal II.

Feltelepítettem a Pandát, kikapcsoltuk az XP tűzfalat, de az mégis bekapcsol, mert kiírja, hogy válasszak a két tűzfal között. Mit tegyek?

Sz. Julianna

A Panda Internet Security beépített tűzfalát nyugodtan lehet engedélyezni, a Windows XP saját tűzfalát pedig el lehet felejteni (kikapcsolni). Mégpedig azért, mert széles körű elterjedtsége, nagyon gyorsan kiemelt biztonsági réssei és az azokat kihasználó programcskák (exploitok) miatt csak látszatbiztonságot ad. Arról nem is beszélve, hogy funkciói igencsak korlátozottak, és teljes utat ad a rendszernek, így a belülről támadó trójai programok az internetre szabad kijárást kapnak.

System Mechanic

A System Mechanic 6-tal kapcsolatosan írok. Megnéztem az augusztusi szám 6. oldalát, ott az áll, hogy ezt a programot ingyenesen tudom online regisztrálni a www.iolo.com/vmsm6 helyen. Ezek után nem értem, hogy miért nem ajánlja fel a

program a telepítéskor ezt a lehetőséget, csak az időkorlátos verziót? Mit kell tehát tennem a telepítéskor?

G. Sándor

A weboldalon regisztrálni kell egy felhasználói névért és jelszóért, amelyet

azután a teljes verziós programban a Register, illetve Registration opció alatt kell beírni, és így teljes verzióssá válik a program. A programok közül a kizárólag bolti forgalmazásúak ajánlják fel a regisztrációt telepítéskor, ebben nincsen semmi szokatlan.

Bármí történik, bosszankodni nincs értelme

Talán a júniusi vagy júliusi számotokban akadtam rá az Angol-kor nevű programra. Mivel éppen nyelvtanulásban vagyok, nagyon meg is örültem neki, nyomban meg is rendeltem.

Nos, miután betegeske laptopom újra cseréltem, amelyen már természetesen a Vista fut, a program hibáizenttel kilépt. Hamarjában írtam is a programozónak, akitől egy igen érdekes, és egyben rettenetesen bosszantó választ kaptam. Íme a levél:

„T Zoli Gáll!

Nincs nagy probléma.

1. Új gépen nem fog futni a program, mert csak azon a gépen fut, amelyiken megrendelted. (Ezt természetesen tudod, hiszen a weblapon, a megrendelésben és a megrendeléshez tartozó sűgőből is kiténik.)

2. A Debugger detected üzenet kiírását én kértem a program védelmi rendszerétől. A gyártó szerint akkor jelenik meg, amikor debugger-t észlel, ami a hack-eléshez kell. Próbáld meg a debuggert lekapcsolni.

3. Vistán a program nincs tesztelve, de a program sűgőjában az első lapon ott van, hogy milyen operációs rendszereken fut. Ugyanez a weblapon is ott van, ha az egeret a letöltés felé viszed. A program Win2000 és WinXP rendszereken fut. Ennek ellenére nem tartom kizártnak, hogy Vistán is fut, le fogom tesztelni.

4. Mindezek mit sem számítanak, ha megmondom, hogy a demo változat kód szinten nem különbözik a teljes változattól, tehát nem hiszem el, hogy a demo futott, de a teljes hibáizenttel leáll.

5. Ez mind semmit sem számít, mert egy program árértékét két programot kap a vásárló. Egyet küldtél te, a másikat Á. Erika küldte, tehát mind a kettő elfogyott.

Bocsáss meg, de ezen kívül nem tudok, és nem is akarok mit tenni, mert a tölem elvárható őszinteséggel hirdetem a programot. Bárki elérhet és kérdezhet vásárlás előtt, sőt a programot is kipróbálhatja. Ismerek olyan programokat, ahol a demo egy web-flash animáció, vagy csak egy leírás a programról.

Üdv: Attila.”

Na kérlek, miután jól ki lettem oktatva, azt kérdem tőled, hogy van-e joga korlátozni a program használatát ily módon? Mert én úgy vélem, nincs, hiszen a vételárat kiegyenlítetttem, az idevágó jogszabályi keretek közt azt teszek a programmal, amit akarok (nem fejttem vissza, nem publikálom stb.). De kérem, hát én csak használni szeretném, és ott, ahol akarom, és akkor, amikor akarom. És azon a gépen, amelyiken szeretném.

Vettem egy programot tizezer jó magyar forintért, amit nem tudok használni az új gépeimen, azt pedig a szerző sem gondolta komolyan, hogy két géppel fogok utazgatni, mert Ő kissé paranoid, és mindjárt visszaélést sejt. Azt pedig honnan vette, hogy a demója fut a Vista alatt, mert nálam nem fut az sem? Mivel ti publikáltátok, ezért gondoltam, hogy hozzátok fordulok először, a békés megoldás reményében.

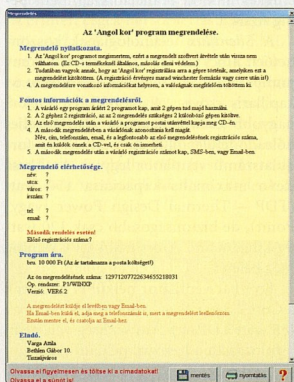
Maradok Tisztelettel:
G. Zoli (Bruno)

A szerző állításai helyesek, a letöltésnél és a megrendelésnél is szerepel, hogy Windows 2000/XP a támogatott. Ebből észszerűen az következne, hogy a Vista alatt is működik, de ezt a szerzőtől nem lehet számon kérni, hiszen jelezte (megnéztük mi is) több helyen. A kettős regisztráció számunkra szokatlan, mégis plusz pontként kell értékelnünk, a rendszer reális. Más

programok hardverkulcsot használnak vagy dupla hitelesítést, ami már akár egyetlen, azonos méretű memóriamódul cseréje után újabb hitelesítést igényel ahhoz, hogy működjön. Hogy ezért a program írója kér-e pénzt, az programonként változik.

A regisztrációhoz tényleg előbb a demó futtatása kell, az író a gép egyedi azonosítóját is megkapta. Ha már el lett használva a két azonosító, akkor annál többet tényleg nem lehet kérni, követelni. Ha történetesen Á. Erika nem ismerős, lopás esete áll fenn, akkor a vásárló megfelelő magatartása mellett a program írója adhat (de csak akkor, ha akar és tud!) még egy regisztrációt. Cserébe elvárhatja, hogy Á. Erika és gépet előkerítsék – de ez is csak egy gesztusozás kellene. A demóban benne van, hogy azon az egy gépen fog futni, amelyikről a megrendelőt kinyomtatták (elküldték). De nem kell messzire mennünk: a notebookok mellé adott gyári rendszer csak azon a PC-n fut, másra nem telepíthető, de még a Windows licence is csak egy gépre szól. Az más kérdés, hogy több gépre is fel lehet telepíteni addig, amíg nem kéri az aktiválását. A Debugger detect üzenetről lemaradtunk, de a program sűgőja sem és a weblabd sem tartalmazza, hogy ezek meglete esetén a program nem fut. De mi történik, ha mi később egy Delphit szeretnénk telepíteni arra a gépre? A program használatra ekkor már tényleg nem várt akadályba ütközik. Ez már a rejtett hiba kategóriája, és a Fogyasztóvédelem hatókörébe tartozik.

Ajánlunk azért egy jó megoldást: a felhasználó egy virtuális gépre telepíti a programot, onnan megrendeli, és – ha Á. Erika nem jogszerűen használja a másik verziót – ingyen megkapja arra az egy(!) kódot. A virtuális gépen nem kell debuggerek futnia, és lehet rajta a régi XP is, Vista hostgépén. Így mindenki jól járhat, és korrekt módon meg tud egyezni. Az esetből mindenki tanulhat, legalább azt, hogy elolvassa a telepítés előtt megjelenő szerződés szövegét. Egyes vicces írók szerződéseiben láttunk már egészen furcsa dolgokat is...

A helyesírás hibák ellenére a megrendelőlap és a sűgő egyértelmű, úgy kell rá tekintenünk, mint egy szerződésre

CanoScan 8800F és LiDE90 Két új szkennert a Canontól

Két új szkennert dob piacra a Canon, 8800F és LiDE90 jelzéssel. Az előbbi jóval gyorsabb elődjénél (a 8600F-nél), mert 300 dpi-vel csupán 7 mp kell neki egy A/4-es oldal beolvasásához. Maximális felbontása 4800×9600 dpi, színmélysége 48 bit. Mivel LED-ekkel működik, nincs szüksége bemelegedési időre. A CanoScan 8800F beépített átvilágító egységbe 12 kockányi, 35 mm-es filmnegatívot (vagy pozitívot) lehet helyezni, illetve 4 keretezett diát. Az automatikus képjavítás, a karcok és porszemek eltüntetése szintén megvan. Többféle szoftvert, köztük a Photoshop Elements 5-öt adják a 8800F-hez, amelynek várható ára 200 euró.

Az új LiDE modell főleg otthoni felhasználóknak szánták, átvilágító egység nélkül. Egy A/4-es oldal beolvasása 12 mp-be telik (300 dpi-vel), a maximális felbontás 2400×4800 dpi, a színmélység itt is 48 bit. Emellett négy szoftver is jár a várhatóan 80 eurós LiDE90-hez.

Ötthoni felhasználóknak fektetve vagy állítva: CanoScan LiDE90

Akasa Revo CPU-hűtő Folyadékűtéses pumpa nélkül

Többféle változatban bemutatták már az újfajta folyadékűtőt az elmúlt két évben. Most végre kész termék lett belőle *Akasa Revo* néven, passzív áramlással – akár még a ventilátor is elhagyható róla.

Több európai cég együttműködésével fejlesztették ki az eszközt, ebben orosz-lánrész jutott a dán Noise Limit és a brit

Folyadékkal hűt, mégsem szivattyúzik: Akasa Revo

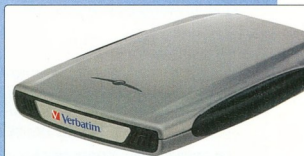
Akasa cégnek. A sorozatgyártás színhelye érdekes módon Franciaország, nem pedig Ázsia.

A *Silentflux* technológiának köszönhetően nincs szükség zajos és sérülékeny pumpára, mivel a felhevült folyadékot 64 kapilláris csővecskén vezetik el (ezek 8 nagyobb csőből ágaznak el). A teljes hőleadó felület 1400 cm², ezt egy kis fordulatszámú ventilátor legezi. Az Akasa Revo maximális kapacitása 150 watt (TDP – Thermal Design Power [vagy] Point), de biztonságosabb csak 120 wattig kihasználni. Azért némi CPU-tuning még belefér.

Igy akár ventilátor nélkül is hűthetők a Core 2 Duo és az Athlon processzorok (65 watt TDP-ig). Ám szükség van némi légmozgásra a házban, például a tápegység irányából (egy 12 cm-es ventilátorral). Az Akasa Revo súlya 330 gramm, és szerszám nélkül illeszthető a következőkre: Intel LGA775, AMD socket 939, 940, 754 és AM2. Várható ára 45 euró.

Verbatim 2,5 és 3,5 colos külső merevlemezek

Új külső merevlemezekkel egészített ki merevlemez-kínálatát a Verbatim. A HDD sorozat 2,5 és 3,5 inches modelljén 120 és 750 gigabájt közötti tárolókapacitást kínálnak, és októbertől érhető el kereskedelmi forgalomban. Természetesen plug and play módon csatlakoztathatók, telepítést nem igényelnek. A Verbatim merevlemezei a *Bounce Back Express* backup alkalmazást is tartalmazzák

Verbatim HDD-k: tárolókapacitás 120-tól 750 GB-ig – és még jól is mutatnak

Sharp LCD panel Megjelenítő szkennert funkcióval

A Sharp által kifejlesztett LCD panel szkennerként is megállja a helyét

Új koncepciójú LCD megjelenítőt mutatott be a Sharp. A *Continuos Grain Silicon* technológia alkalmazásával sikerült integrálni az optikai szenzor funkciót a megjelenítő képpontjaiba, így a panel nemcsak kijelzőként, hanem érintőképernyőként és szkennerként is használható. Az eszközt az új generációs mobiliszközökben – Smartphone-okban, PDA-kban, Pocket PC-kben és személyi navigációs rendszerekben – fogják alkalmazni, ahol jó hasznát lehet majd venni az érintőképernyős funkcióknak. Az új megjelenítő 8,9 cm nagyságú, felbontása 320×480 képpont, és valamennyi pixele beépített optikai szenzort tartalmaz.

Phenom X3

Hárommagos AMD-processzor

Hamar megerősítette az AMD azokat a hírszéléseket, miszerint hárommagos CPU is lesz majd az idén decemberben rajtoltó Phenom-típusok közt. A triplamagos modell várható megjelenése 2008 első negyedéve.

Azért van létjogosultsága ennek a köztes típusnak – mondta a cég marketingvezetője egy telefonkonferencián –, mert

a PC-gyártók valóban igénylik az olyan processzort, amely erősebb a duplamagosoknál, mégsem kerül annyiba, mint a négymagos típusok. Bár a tripla változatnak még adtak végleges nevet, valószínűleg Phenom X3-ként jelenik majd meg – elvégre az X2-es és az X4-es Phenom is a

Tripla maggal kedvezőbb áron: AMD Phenom X3

jelzésének megfelelő számú maggal működik.

Egyébként az X3-as a – régóta ígért és néhány hete bemutatott – négymagos Opteron (ideiglenes nevén Barcelona) testvére, mivel ugyanarra a rendszermagra épül, így nem kellett hozzá

külön fejlesztőmunka. Az újságírók persze megkérdezték: „Vajon azokból az Opteronokból lesz-e majd X3, amelyeknél az egyik mag nem működik a négy közül?” Az AMD vezetője szerint azonban egyáltalán nincs gond a „kihozatalal” a négymagosok gyártása során – ma-

gyarán szólva a selejt aránya alacsony. A Phenom-sorozat célközönsége ugyanaz, mint az AMD FX esetében, tehát főleg az, aki erős játékgépre vágyik. Így az X-széria versenybe száll az Intel Core 2 Extreme processzorokkal, megjelenése pedig idén decemberben várható. Műszaki adatokat és árakat nem közöltek, az viszont már tudjuk, hogy a Phenomból többször mutattak be 3 GHz-en működő, négymagos változatot.

Szintén nem tudni még az X3 árát és órajelet, csak annyit árultak el, hogy „nagyon versenyképes” lesz, magonként 512 KB L2 cache-sel, és lesz benne 2 MB-os közös (mindhárom magnak szánt) L3 cache is. Ez megfelel az Opteronok jellemzőinek. Azt viszont elmondta az AMD képviselője, hogy az X3 órajelet valamivel följebb tudja csavarni, elvégre „csak” három magot kell hűteni.

TallyGenicom 9045N

Tanítható lézernyomtató

Egyedülálló nyomtatási megoldással jelent meg a piacon a TallyGenicom. A 9045N hálózati lézernyomtatót az ipari környezetben használatos termo-, illetve mátrixnyomtatók egyszerű és gyors kiváltására fejlesztették ki. A készülék megtanítható bármely más technológiájú alkalmazás kódkészletének felismerésére és kezelésére, így a cégek ügyviteli-, logisztikai-, vállalatirányítási rendszerei nyomtatására esetén is módosítás nélkül működhetnek tovább. A flash RAM, amely a 9045N „agya”, átkereshető bármelyik más Intellifilter rendszerű Tally printerre.

A TallyGenicom 9045N lézernyomtató remekül helyettesíti az irodai termo-, illetve mátrixnyomtatókat

The PirateBay

Torrentportál perli a filmipart

Pert akar indítani a zene- és filmipar nagyvállalatai ellen a svédországi The PirateBay (TPB). A torrentportál szerint bizonyítékok vannak arra, hogy e két iparág megbízásából profi crackerek támadták és szabotálták a népszerű weboldalt. Már átadták a rendőrségnek az érintett cégek névsorát (lásd: thepiratebay.org/blog), szerepel közöttük az EMI, a Sony és a Twentieth Century Fox svédországi leányvállalata. Ám az még kétséges, hogy a feljelentésnek lesz-e foganatja. A bizonyítékok java valószínűleg olyan emailekből áll, amelyek már korábban kikerültek a világhálóra (lásd: [The image shows the logo for The Pirate Bay. It features a stylized pirate ship with three masts and a skull and crossbones on the mainmast. Below the ship is the text 'HOLLYWOOD' and 'The Pirate Bay' in a bold, serif font.](http://torrentfreak.com/mediadefender-emails-leaked-</p></div><div data-bbox=)

Támadnak a kalózok: hollywoodi cégeket vádolnak online szabotázással

070915/). Tavaly a svéd rendőrség lefoglalta a TPB szervereit, de kénytelen volt mindegyiket visszaadni.

VIBM Lotus Symphony Irodai program – ingyen

Ingyenesen elérhetővé tette Lotus Symphony elnevezésű irodai szoftvercsomagját az IBM. A csomag szövegszerkesztőt, táblázatkezelőt és prezentációtervezőt egyaránt tartalmaz, és a szövegszerkesztőből közvetlenül PDF dokumentum is létrehozható. A Symphony mind Linux, mind Windows operációs rendszeren fut, és kezeli a Microsoft Office és az Open Document Format fájlformátumokat. A csomag a www.ibm.com/software/lotus/symphony címről tölthető le.

Lehallgatás: indiai netkávézók Kötelező keylogger

Manapság minden megfigyelés, lehallgatás és hatósági zaklatás rákenhető a terroristákra – pontosabban arra, hogy ellenük irányul, és a békés polgárok javát szolgálja. Bár India nekünk még mindig egzotikum, azért figyelemre méltó a hír, hogy egy 13 millió (!) lakosú megapolisz mind az 500 netkávézójában bevezetik a teljeskörű „lehallgatást”. Ez történik Mumbai (régiben Bombay) városában, igaz, nem mikrofonnal és kamerával, hanem szoftveresen.

Minden tevékenységet figyel a program: böngészést, chatelést, levelezést, annak mellékleteit, fájlok le- és feltöltését. Ez a CARMS (Cyber Access Remote Monitoring System) nevű keylogger- és megfigyelőprogram a *Micro Technologies*

(www.microtechnologies.net) cég leleménye, és ezentúl kötelező lesz a netcafék számítógépein. (Az indiai cég egyébként Kinának is szállít mobilkövető technológiát az elveszett telefonok fölkuatására.)

A gépek regisztrálása már zajlik, és aki ezt halogatja, könnyen elvesztheti üzemeltetési engedélyét. Egyébként az adatok a rendőrséghez futnak majd be, nagy kérdés, mihez kezdenek és mire mennek velük. Mindenesetre a hitelkártyák adatai nincsenek többé biztonságban.

Hasonlóra készül Németországban a belügyminisztérium: teljes körű online megfigyelésre és komputeres „házkutatásra”. Az ottani tervek szerint is elsődleges cél, hogy az információit (és a VoIP-beszélgetést) még a titkosítás előtt elcsípjék.

IBM/Dassault Systemes PLM Fórum 2007

A hagyományoknak megfelelően 2007. szeptember 12-én rendezték meg az *IBM/DS PLM Fórumot*, az *IBM Magyarországi Kft.* és a *Dassault Systemes* közös rendezvényét, amelynek a célja többek között az volt, hogy a résztvevők megismerjék az IBM és a Dassault Systemes stratégiáját a *PLM* területén. A résztvevők előadásokat hallgattak a szervező cégek régiószintű kereskedelmi és marketing vezetőitől, nemzetközi és hazai autópári áttekintést kaptak a *Pannon Autópári Klaszter (PANAC)* menedzserétől, ezt követően pedig ismert ipari cégek (*AUDI Hungária Kft.*, *SAPU Bt.*) képviselői mutatták be, hogyan hasznosítják a CATIA gépipari tervezőrendszer kínálta lehetőségeket. A szekcióüléseken (autópári, gépgyártás és felsőoktatási) a *CAD-Terv Kft.* és a *HaiSystems Kft.* technikai bemutatói mellett kötetlen beszélgetésekre is lehetőség nyílt.

Panasonic 3 millió DVD-felvevő

Elkészült a 3 millióomodik DVD-felvevő a *Panasonic* szlovákiai gyárában. A *DIGA* termékcsaládot az egyszerű, megbízható és sokoldalú felvétel, és kompatibilitás jellemzi. A *Panasonic* 2001-ben kezdte meg a DVD-felvevők értékesítését az európai piacon, és 2003 óta készülnek Szlovákiában a *DIGA* termékek.

Panasonic DIGA DMR-EH775: 400 GB-os merevlemez, HDMI 1.3-as bemenet

Mitsubishi: full HD háziomozivetítő Perfekt projektor

Teljes HD-felbontással (1920×1080) dícselkedhet a *Mitsubishi* két új videovetítője, a *HC6000* és a *HC4900* (továbbá a tavaly bemutatott, igen jó minőségű *HC5000*-es típus is). Az LCD-paneles készülékek közül a drágábbik kontrasztaránya auto frisszel elérheti a 12 000:1-t, ám az csak a tesztek során fog kiderülni, hogy az írisz önműködő állítása mennyire zavaró. Kétségtelen viszont, hogy mindkét új projektor nagyon halalkan működik (19 dB). A *HC6000*-esen két HDMI 1.3-as csatlakozó fogadja a legjobb minőségű jeleket, és speciális képfeldolgozó áramkör (HQV – Hollywood Quality Video), a *Silicon Optix* vi-

Apple Logic Studio Mindent a fülnek!

Minden olyan eszköz megtalálható az *Apple Logic Studio* programcsomagban, amire a zenészeknek szükségük lehet. A *Logic Studio* egyebek között tartalmazza a *Logic Pro* szoftvert legújabb, 8-as változatát, amely intuitív, új felhasználói felületet kapott, valamint a teljesen új *MainStage* programot. Utóbbival élő koncerteken hasznosíthatjuk a Mac gépeket.

Emellett az új *Logic Studio* csomagban ott van még a film-utómunkához használható *Soundtrack 2* program, 40 válogatott, professzionális hangszer (*Studio Instruments* néven), 80 különleges effektet tartalmazó komponens (*Studio Effects*), hatalmas hangtár, valamint egyéb utómunkához való eszközök sora.

Hangszert varázsolhatunk a Mac-ből az *Apple Logic Studio* programcsomagjával

Valódi HD-felbontású vetítő tekintélyes kontrasztarányal

deoprocesszora) gondoskodik a minőségről. A kisebbik sorszámú készülékből a *HQV* ugyan hiányzik, ennek fejében az ára is kedvezőbb.

Rendőrségi blamázs Árverésen a GPS-nyomkövető

Eladták a megfigyelés alatt álló személyek azt a műholdas nyomkövetőt (GPS-trackert), amelyet a német rendőrség helyezett el egy globalizációellenes személy gépkocsijában. A célszemély megtalálta a készüléket, júliusban pedig 400 fős közönség kárörvendő tpsa közepette elárverezte – és 3800 eurót kapott érte. Az összeget eleve jótékoni célra, a globalizációt kritizáló közszolidaritási alapjára szánták. A licit előtt – amely egy berlini kulturális pályázatból jött össze – az árverés előtt állt készletben, de végül nem avatkozta be.

Most a berlini büntetőeljárás politikai osztálya azzal vádolja a megfigyeltet (az ALB, a berlini antifasiszta baloldali tagja), hogy orgazdaságot követett el a GPS-tracker eladásával (amely kerekken 1000 eurót ér).

Hasonló eset történt nemrég Új-Zélandon, ott két GPS-nyomkövetőt találtak a célszemélyek, és az egyiket el akarták adni a Trade Me (www.trademe.co.nz) portálon. A rendőrség leállította az online árverést, de a sajtó lecsappott rá.

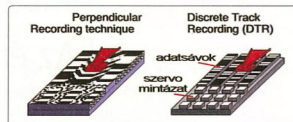
Rendőrségi nyomkövetőt árvereztek el Berlinben a megfigyelt személyek

Páneurópai HDTV-adó Szórakozás nagy felbontásban

Egész Európára kiterjedő HDTV-adást tervez az MTV Networks. Varsói székhellyel a teljes kontinensen terítenek a műsorokat műholdon és kábelen. Az MTV Unplugged, a VH1 Storytellers műsorai és az MTV-díjkiosztó közvetítései mellett reggel a Nickelodeon gyermekműsorát sugároznák. Az indulást pedig jövőre ígéri.

Toshiba: 1,8 colos 120 GB Lehet 40 gigával több?

Olyan merevlemez prototípusát mutatták be, amely egyetlen 1,8 colos korongon 120 GB-ot tud tárolni, vagyis 40 gigával többet, mint az eddigi – mobil készülékekbe szánt – legjobb merevlemez egy-egy tányérja. A nagy adatsűrűség annak köszönhető, hogy a Toshiba kombinálta a már elterjedt perpendikuláris technikát (PMR-t) az úgynevezett DTR-rel. Utóbbinál parányi barázdákat vájnak a mágneses korongra – ez alaposan megnöveli a maximális adatsűrűségeket (jelenleg 50%-kal). Ám az új technológia piaci bevezetésére valószínűleg még 2009-ig

Balra a PMR-technológia, jobbra a vele kombinált DTR. Az adatsávok közé elektron-sugaras litográfiával vájnak barázdákat

várni kell. Jelenleg azonban szintén a Toshibaé a legnagyobb kapacitású 1,8 colos HDD, ez két tányéron 160 GB-ot tárol, és máris forgalmazzák.

OLPC-aktió Kettőt fizet, egyet ajándékoz

Novembertől bárki megrendelheti azt a „100 dolláros” laptopot, amelyet tervezői a fejlődő országok gyermekeinek szántak (OLPC - One Laptop Per Child, egy laptop minden gyereknek), ámbár 200 dolláros sikeredett. Végül a várakozások dacára túl kevés állami megrendelés futott be.

Ezért most a projekt fő kezdeményezője, Nicholas Negroponte (aki az MIT professzora) nyílt levélben kéri fel adakozásra a világ jobb módú felét. Aki 200 dollárt adományoz, az voltaképpen vesz egy gépet - hivatalos nevén XO laptopot - a 3. világban élő gyerekek valamelyikének (www.xogiving.org).

Aki pedig 399 dollárt szán a november 12-én induló „Give 1 Get 1” programra, az magának is szerez egy gépet, a másikat pedig ajándékba adja. Egyébként az XO laptop AMD Geode processzort használ

Minden gyereknek egy laptop: az OLPC program már zajlik, de kevés az állami megrendelés

(LX-700-ast, 433 MHz-en), 256 MB dinamikus RAM-mal és 1 GB-os flash tárolóval.

Képernyője 7,5 colos, különlegessége a dual mód: erős napfényben fekete-fehérre váltva látható marad a kép, és a felbontás is nagyobb* (1200x900 képpont 200 ppi mellett, színesben 800x600).

Műszaki részletek: wiki.laptop.org

AOC 416V 24"-os LCD megjelenítő

Bemutatta első 24"-os LCD TFT monitorát az AOC International GmbH. A 416V típusjelű készülék hatalmas megjelenítési felületével tűnik ki. A monitor válaszfala 5 mm, fényessége 300 cd/m², kontrasztaránya 3000:1, felbontása pedig 1920x1200 képpont. A monitor látószöge 160°, így minden irányból éles képet látunk. A digitális DVI interfésznek köszönhetően HD tartalom megjelenítésére is ideális.

Az AOC 24"-os monitor

Firefox: biztonsági frissítés Új verzióval, a 2.0.0.7 jelűvel javították ki az *Apple QuickTime* médiajátíró okozta rést a *Firefox*-ban. A veszélyt az jelentette, hogy manipulált QuickTime-fájllal a támadó átvehette a böngésző irányítását. Állítólag a lejtésző hibáját már egy éve ismeri az Apple, de még mindig nem javította ki.
www.mozilla-europe.org/hu/

OpenOffice: új funkciók és röstömés

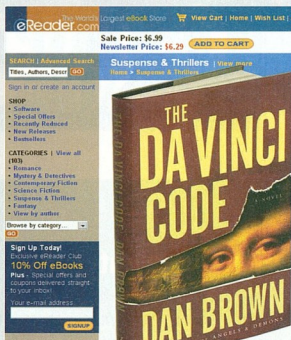
Most jelent meg az OpenOffice ingyenes irodai programsomag 2.3-as változata. Ez kijavít néhány szépséghibát, jár vele új grafikonmodul és diagnosztikus, továbbá befolytoz egy biztonsági rést. A régi verzió használóinak érdemes mielőbb áttérniük az újra. Lapzártakor a magyar oldalon (hu.openoffice.org) még nem volt fent a 2.3-as változat, ezért adjuk meg az angol letöltést: download.openoffice.org

Virtuális veszélyek: nagy VMware-fotózás

Kritikusnak minősülő hibákat javították ki a *VMware* virtualizációs szoftverekben (ESX Server, Server, Workstation, ACE, Player). A rések egy része módot adott a támadóknak arra, hogy kilépjén a virtuális környezetből, és behatolva a gazdagépre, ártalmas kódokat indítsón el. Részletek és a toltok linkjei: article.gmane.org/gmane.comp.security.full-disclosure/55609

Magánszférát sértő DRM

Túl sok adatot gyűjt és „árulkodik” a DRM (digitális jogkezelő) megoldások jelentős ré-

Kémkedő elektronikus könyv: „A Da Vinci kód” eReader-féle kiadása adatokat küld a DoubleClick cégnek

sze – ez derül ki az *Ottawai Egyetem* vizsgálataiból. Ráadásul az adatokat részben harmadik félnek is továbbítják (mint Akamai, DoubleClick, többbit megvénna a Google). Mindehhez pedig nem kéri a felhasználó beleegyezését, és az adatgyűjtést letiltására (opt-out) sincs mód. Összesen 15 cég és kiadvány DRM-jét vizsgálták a kanadai kutatók, többek közt ezeket: Apple iTunes, Disney, eReader (The Da Vinci Code), Napster, Sony BMG, Ubisoft, Warner Music Group. Részletek: www.cippic.ca/uploads/CIPPIC_Report_DRM_and_Privacy.pdf

Steam-Valve: kémkedő közösségi platform

A *Valve Software* (a *Half Life 2* kiadója) által fenntartott *Steam* portáiról fizetés játékokat lehet letölteni (persze pén-

zért) a javításokkal együtt, de emellett közösségbe is lehet töltörülni. Az új funkciók azonban nem tisztelik a magánszférát. Minden résztvevő bármikor látja, mióta játszik, hány pontot ért el. Emellett zaklató meghívók érkeznek a különféle chatfórumokból. Érdekes viszont az anonim statisztika, eszerint az egymillió PC-nek csak 8%-án fut Vista, és csupán 2,3% használ *DirectX 10*-re alkalmas grafikus kártyát.

Seagate-Maxtor: vírus az USB-s me-revlemezén

Vírust találtak több *Maxtor 3200 Personal Storage* típusú külső HDD-n. A *Kaspersky* szerint valószínű, hogy egy teljes szállítmány vált fertőzötté, alighanem gyártás közben. A korszerű víruskeresők felismerik a kártevőt (*Win32.AutoRun.ah*). Nekünk szerencse, hogy a kritikus példányok eddig csak Hollandiában bukkantak fel.

Céges backup rések: IBM Tivoli és CA ArcServe

Két biztonsági rést találtak az *IBM* backup szoftverében, a *Tivoli Storage Manager*-ben (V5.1-től) és annak kliensében (Express). A javítás már elkészült: www.ibm.com/support/docview.wss?uid=swg21268775. Kritikus hibák sorát találtak a *Computer Associates* (CA) cég harddozható és asztali gépekhez készült *ARCserve Backup* programjában (továbbá a *Desktop Management Suite* és a *Protection Suites* szoftverekben). A javítás már letölthető, részletek: labs.iddefense.com/intelligence/vulnerabilities/display.php?id=598

**Javaslat az EU-nak
Új PC-t csak Windows nélkül?**

Előre telepített operációs rendszer nélkül lenne szabad csak eladni új PC-kezt és laptopokat az Európai Unióban – ilyen radikális javaslattal állt elő a brüsszeli Globalizációs Intézet. És ez nem pusztába kiáltott szó, hiszen mindjárt az EU-bírószág ítélete után (amely helyben hagyta a *Microsoft*-ra kiszabott 497 millió eurós büntést) adták át az EU Bizottságnak.

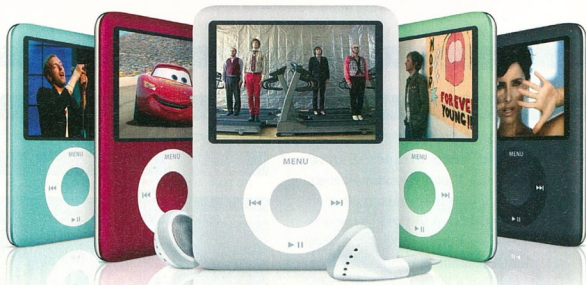
A javaslat szerint az uniós piaci versenyt hátráltatja az az árukápcsolás,

melynek során a PC-k zömét *MS Windows* rendszerrel adják el, akadályozva a versenyt és növelve a költségeket. Nem tudnak elterjedni a kedvezőbb megoldások – folytatja a korholást a Globalizációs Intézet –, mert a vásárlókat eleve arra kényszerítik, hogy a *Windows*-t válasszák. Ez a dominancia lelassította a fejlődést, és meggátolta, hogy új alternatívák jelenjenek meg a piacon. Míg az EU-bizottság eddig főleg a szerverpiacra és a médiale-

játíró szoftverrel foglalkozott, most végre a központi témára kellene koncentrálnia. Egészséges versenyben ugyanis széleskörű kompatibilitás jönne létre, nyílt szabványokkal. A laikus felhasználó pedig telepíto DVD-k segítenék, egyszerű menürendszerrel. Mindehhez nyilván a *Microsoft*-nak is lesz meg egy-két szava.

A javaslat szövege: www.globalisation.eu/publications/unbundlingmicrosoft-windows.pdf.

Megújult iPod család

☑ Szeptember elején *Steve Jobs* bejelentette, teljesen megújult a népszerű iPodok kínálata. Egy kivételével valóban minden iPod nagy átalakításon esett át, sőt a család egy teljesen új taggal is bővült.

iPod Shuffle

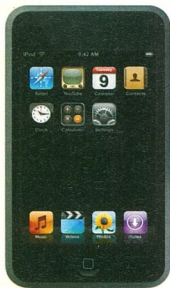
A *Shuffle* változat – a legolcsóbb iPod, kijelző nélkül, viszont nagyon ötletes, csatos megoldással – nem ment át korszerűsítő változásokon, viszont már piros színben is kapható, ami ugye nagyon „dögös”, de továbbra is „csak” 1 GB-os memóriával rendelkezik.

iPod Nano

Az új *Nano* viszont méretében és tudásában egyaránt változott. Vékonyabb lett, és új kezelőfelületet kapott, ami leginkább a korábbi videós iPodéhoz hasonlít. De több egyéb dolgot is örökölt a korábbi videós változatból, többek között a videolejátszási képességet. A filmekhez egy 27-os, 320×240 pixel (204 ppi) felbontású képernyőt kapunk. A *Nano* nem lett érintőképernyős, maradt a touchwheel a képernyő alatt. Ha valakinek éppen se

zenét hallgatni, se videózni nincs kedve, játszhat is: a *Nanon* három játék is található (ezek közül az egyik a *Vortex*, de a játékos kedvűek új játékokat is vásárolhatnak majd hozzá, például *Sudoku*).

Olyan, mint az iPhone, de valójában iPod Touch

Apple-bejelentések

Vitathatatlan, hogy a hordozható zenelejátszók meghatározó képviselője az Apple iPod. Arról már megoszlanak a vélemények, hogy ez a marketing vagy a minőség miatt van-e így. Az viszont kétségtelen, hogy az új változatok igen csábítóra sikerültek.

Szerző: Nákovics L.

Az akku teljesítményével az ígéretek szerint 24 órán át zenélhetünk, és akár 5 órán át videózhatunk. Tárhely szempontjából nincs nagy előrelépés, 4 és 8 GB-os változatok közül választhatunk majd. Futóknak örömhír, hogy az új modell is használható a Nike+ cipővel, továbbra is futhatnak hát kedvenc „power songjukra”... (A Nike+ cipők rádiós kapcsolaton keresztül kommunikálnak az iPod Nano lejátszóval. Egy beépített gyorsulásmérő segítségével méri a megtett távolságot, az időt, a tempót és az elégetett kalória mennyiségét, az adatokat pedig a lejátszó képernyője jeleníti meg futás közben, illetve később letölthetőek a *Nanon*ról a számítógépre. Bővebb információ: <http://www.apple.com/ipod/nike/>)

A 4 GB-os verziót (csak ezüst színben) 149, a 8 GB-osat pedig (nagyobb színválasztékban) 199 dollárért vihetjük haza a boltból.

iPod Classic

A „videós iPod” is megújult: vékonyabb, mint az előző változat, és teljesen fém házat kapott. A 160 GB-os változaton 40 ezer dal fér el, ami elég egy pár hetes túrára is, hiszen 40 órányi zenehallgatással és 7 órányi videózással kecsegett.

A 80 GB-os változat még ennél is vékonyabb, de „csak” 25 órányi zenehallgatást kínál, és egyetlen töltéssel öt órán át videózhatunk vele. Ez az igazán klasszi-

kus értelemben vett iPod! Ennek köszönhetően át is keresztelték, így ezentúl *iPod Classic* néven hivatkozhatunk rá, ha bethoppanunk egy Apple kereskedőhöz.

iPod Touch

Az iPod családot érintő legnagyobb változás persze az érintőképernyős iPod megjelenése, amelyre bízton számíthatunk a pletykák alapján.

Külsőjét és a felhasználói felületét az iPhone-tól örökölte, és a képernyő mérete is egyezik az iPhone-éval: 3,5 colos.

Találunk benne naptárat, órát, címjegyzéket, számológépet, és persze a fotókat is az iPhone-on megszokott Photo library megoldással nézegethetjük. Persze a cowerflow sem maradt ki a dalok és videók böngészéséhez.

Végre wifi rádiót is találunk az iPodban, és ellentétben a Microsoft Zune lejátszó-jával, használhatjuk majd internetezésre, mégpedig a beépített *Safari* böngészővel.

A YouTube-függők öröme ezentúl már nem kell géphez kötvé ücsörögni a feltöltött videók nézegetéséhez, minthogy az iPod Touch-on menet közben, wifin keresztül is letölthetik az új videókat. Jobs további bejelentései közül az egyik legbiztatóbb, hogy közel 200 dollárral csökkent a 8 GB-os iPhone ára, azaz immár 399 dollárért is megvásárolható. A 4 GB-os változat viszont ezzel egy időben leköszönt.

Frissen csillogó webes technika

Microsoft Silverlight

Miközben már mindenki rászokott a Flashre, csillogva-villogva megérkezett a konkurens – a Silverlight. Lássuk, jó lesz-e nekünk a várható versengés, a máris kipróbálható új technika, és mi van még az újonc tarsolyában.

Szerző: Ambrus András

 Nyilvánvaló, hogy a Microsoft leleménye, a Silverlight nem mással verseng a látványos webtartalmak mezőnyében, mint az Adobe által megszerzett Flashel. Utóbbinak hatalmas a helyzeti előnye: a felhasználók és a fejlesztők körében egyaránt rendkívül elterjedt. Alighanem a Flash a legszélesebb körben telepített médialejátszó világszerte.

Persze látnunk mi már karón varjút... Emlékezzünk csak vissza, hogy hajdanában – még az 1990-es évek közepén – a Netscape Navigator volt a legelterjedtebb böngésző a világon, míg a Microsoft jónak nem látta, hogy megszerze ezt a piacot is. (Persze ehhez az is kellett, hogy a Netscape fejlesztését alaposan elhanyagolják.) Egyelőre azonban a fejlett országok internetre kötött számítógépeinek több mint 99%-án ott van az Adobe Flash Player (2007. júniusú adat).

Érzelmes programozók

Mivel a Microsoft nem pusztán „programgyár”, hanem a befolyása (közvetve vagy közvetlenül) temérdek felhasználót és programozót érint, ezért – amint az várható volt –, a Silverlight megjelenésének puszta tényére sokan érzelmi alapon reagáltak, még a webfejlesztők és a programguruk körében is.

Sokan a „szokásos” trükköktől tartanak: a redmondi óriás cég félig nyílt szabványokkal, kattintásra engedelmessé fejlődő fejlesztőeszközökkel és egyéb nyálankaságokkal (pl. 4 GB-os ingyen Silverlight-tárhellyel) magához édesgeti a jámbor fejlesztőket. De amikor már óvé a piac nagy része, akkor jön a feketeleves, és a

Microsoft fogja diktálni a feltételeket, az új verziók ütemezését, a szabványokat, az árakat – és a napi munkát megkeserítő programhibák kijavítása évekig elhúzódhat. (Lásd az angol–magyar népi bölcseséget: ez nem *bug* [programhiba], hanem *feature* [szolgáltatás, funkció].)

Háttérbe szorítva a gyanakvást és az érzelmeket, még nem olyan bőségesek a tapasztalatok, hogy erről az új webes technikáról végleges ítéletet alkothassanak akár a felhasználók, akár a fejlesztők. Most még amúgy is a Flashsel való versengés kezdetén tart a Silverlight, úgyhogy sem a magasztalásnak, sem a kárhoztatásnak nincs itt az ideje.

A nézőközönség soraiban a pártatlan(nak tűnő) szakmabeliek szerint is csak a 2-es verziótól lehet majd komolyabb meccsre számítani a redmondi újonc és az évtizedes rutinnal rendelkező Flash közt.

Mit tud a Silverlight?

Egyre több tartalom jelenik meg a Silverlight technikával, amelyet még tavasz végén harangozott be a Microsoft. Most már nemcsak a végleges formájú

Bár ez csak egy demó, mégis felszáll a repülő, sőt megnő és bekanyarodik...

Webcímek

Microsoft Silverlight 1.0 (final) és 1.1 (alpha): <http://silverlight.net/GetStarted/>

Silverlight blogok:

www.allsilverlight.com ●
www.silverlightfan.com ●
blogs.msdn.com/delay/default.aspx ●
silverlight.net/blogs/jesseliberty/default.aspx ●
[blogs.msdn.com/olivers/Magyar linkgyűjtemény:](http://blogs.msdn.com/olivers/MagyarLinkgyujtemeny)
silverlight.lap.hu

Kísérleti kereső front-end:

www.tafiti.com

Bemutatók:

silverlight.net/Showcase

Moonlight (Silverlight-implementáció Linuxra): www.mono-project.com/Moonlight

Flash Player 9: labs.adobe.com/technologies/flashplayer9/

Adobe Flex: www.adobe.com/products/flex/

1-es plugin tölthető le, hanem az 1.1 alfa verziója is.

Bővítőmény híján – akárcsak a Flash-vagy a Java-alapú tartalmak esetén – csupán egy felhívást látunk: tölts le a Silverlight 1.0-s (vagy 1.1-es) változatát! Ez a plugin Windows és Macintosh rendszeren egyaránt működik, és nem igényel sem Windows Media Player, sem pedig külön .Net futtatási környezetet (.Net-CLR-t). Linuxra pedig Moonlight

Mi az a Silverlight?

Olyan webes prezentációs technika, amely futtatási környezetet ad az ún. gazdag internetes alkalmazások (RIAs – Rich Internet Applications) számára. Grafika, animáció és videó megjelenítésére egyaránt képes. A Microsoft ezzel konkurens lett a széles körben elterjedt *Adobe Flash*-nek, továbbá az *Ajax* (Asynchronous JavaScript and XML) prezentációs komponenseinek és a Sun-féle *JavaFX*-nek (ez pár nappal a Silverlight után jelent meg).

A Silverlight egy szintén microsoftos nyelven, az XAML-en (eXtensible Application Markup Language-en) alapul, amely hasonlít az említett XML-re. Lényegében olyan elemek meghatározására szolgál a Silverlightban, mint a mértani idomok, a gombok, a videók és animációk stb.

Letölthető bővítménnyel érjük el, hogy a Silverlight-alapú tartalmak megjelenjenek böngészőnkben és operációs rendszerünkön (részleteket lásd a főszövegben, webcímetek a másik keretben). Egyébként családtagját tekintve a Silverlight a WPF-re (Windows Presentation Foundationre) épül, amely a .Net 3.0-s grafikai alrendszerre.

néven készül a Silverlight implementációja, az első változat már működik is. (Webcímetek lásd kereset gyűjtésünkben.)

Fontos szempont lehet a – lassan, de szívsón terjedő – nagyfelbontású digitális film korszakában, hogy a Silverlight lejtessza a 720p-s HD-videót. Am maga felé hajlik a keze, és a VC-1 (másként SMPTE 421M) szabványt részesíti előnyben, amely ugyan a három kötelező kódolód egyike a Blu-ray és a HD DVD lemezeken, de azért a Microsoft sajátja. (Ezen és a WMV 7-9-en kívül ma még nem támogat más videót a Silverlight.)

Felhasználóként csak úgy tudunk tapasztalatokat gyűjteni az új technikáról, ha kipróbáljuk (lásd webcímetek keretben). Elvégre rég elmúltak már azok az idők, amikor az internet „szemléletes” leírásával kellett pótolni a közvetlen

Loading game assets... Please wait.

50%

Várni persze itt is kell, hiába széles a sáv

élményt azok számára, akik még a telefonvonalra is 5-10 évet vártak.

Dizájn és kód

Emellett a legfőbb ígéretekkel a fejlesztőket és a webtervezőket kecsgette a Silverlight: gyorsabban elkészíthető webes applikációk, kisebb költségek, jobb integráció, több és hatásosabb látvány – és így tovább. Az sem mellékes, hogy a .Net programozók szinte azonnal tudnak vele dolgozni.

Egy Silverlight-projekt logikai felépítése a programozó dolga (Visual Studio révén). A dizájn és a dinamika pedig az MS Expressionnal – ezzel a Flashre emlékeztető szerkesztőprogrammal – kerül bele a készülő alkalmazásba. Mindezekről szemléletes bemutató videók és részletes útmutatók szólnak.

Egy évtizeddel korábban a Flash vektoros alapú illusztrációs szoftverték látott napvilágot, majd ebből – és animációs eszközként betöltött szerepéből – a webfejlesztés afféle programozási nyelvév vált.

Ehhez képest a Silverlight pont ellenkező irányban indult neki. Ugyanis olyan környezetet hoz be a nagyfiúk webes „játékába” (vagyis a gazdag internetes alkalmazások, a Rich Internet Applications világába), amelyet eredetileg az alkalmazások fejlesztőinek szántak – de most már illusztrációk, izgó-mozgó vonalak, mókás nyomógombok és animációk is vannak benne.

Előnyök

Mivel a Silverlight az XAML jelölőnyelvet használja, a feldolgozás előtt tág (szinte korlátlan) lehetőségek nyílnak. Ugyanezen okból egyszerű interface-hez jutnak azok a külső cégek is, amelyek kapcsolódó megoldásokat akarnak kínálni.

De a felhasználót – és a csillogó-villogó weboldal megrendelőjét – ennél jobban fogja érdekelni az, hogy az XAML révén sokkal könnyebben megoldható a keresőoptimalizálás. Magyarán, a Flash-tartalmakhoz képest egyszerűbb megoldani, hogy a Google csakugyan „értelmezze” a silverlightos szövegek „értelmét” (míg a konkurens megoldás esetén a tartalmi összefüggésekre nem jön rá a keresőrobot).

Továbbá, csak felsorolászerűen: többféle programnyelv a fejlesztéshez (C#, VB.NET, JavaScript), a már említett ingyenes, 4 GB-os streaming-tárhely, a TrueType betűtípusok közvetlen használata (a linuxosok most gyorsan számoljanak tízig...), mobilkészülékek támogatása (persze, hogy a Windows Mobile révén, még streaminggel is), a hardver alapú kódolás támogatása, a kedvezőbb licenc stb.

Az viszont a „döntetlen” kategóriába tartozik, hogy a redmondiai technikája hasonló sebességet ér el – és a gépen hasonló terheléssel jár –, mint a Flash.

Hátrányok

Mint már említettük, a Silverlight jelenleg csak a videoformátumok szűk körét támogatja – míg a Flash (9-es verziója) a H.264-et, hozzá az ígértes HE (High Efficiency) AAC-t, az MPEG-4-et, a 3GP-t és a QuickTime-ot. Bár tegyük hozzá, a HD-tartalom támogatásának szűrés beépítését alighanem a Microsoft „nyomulása” lendítette elő.

Baseball nélkül nem is létezőhet egy tőgyökeres amerikai applikáció

Emellett a Silverlightban nincs támogatás a webkamerának és mikrofonoknak, sem pedig beépített fel- és letöltési funkció. Mivel a XAML-t tömörítetlen formában használja a technika, ezért bizonyos komponensek akár 15–20-szor nagyobbak, mint egy hasonló alkotórész Flashben. Ónálló desktop alkalmazásként ugyancsak nem használható (még) a Silverlight. Mindezeket kívül még sok említésre méltó előny, hátrány és különbség akadna, de ezek döntő többsége a fejlesztőket érinti.

Egyelőre pedig mi is az optimisták álláspontjára helyezkedünk: a verseny élénkíti a fejlesztést, a szabványok „kinyírlását”, az árak lefaragását – különösen akkor, ha a konkurens nem élvezhetne nekik afféle helyi monopóliumot, mint példáulan okáért a távközlési vagy a gázszolgáltatók. ■

PC-tuning: hozza ki gépéből a maximumot!

Tudatos felhasználóként természetesnek tartjuk, hogy többet akarunk kihozni a gépünkől. De ezt a napi gyakorlatban jellemzően szoftverekkel – illetve azok beállításával – érjük el, olykor pedig új hardverelemekkel. Persze a teljesítmény bevásárlás nélkül is ügyesen „felpiszkálható”, ami különösen kapóra jön játék és egyéb szórakozás céljaira, sőt a nagyobb gépigenyű munkákhoz is.

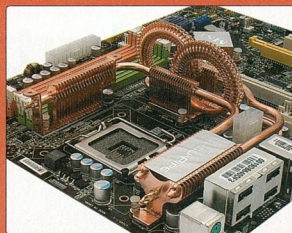
Minden processzor és RAM hajlandó magasabb órajelen is ketegni, ám az a nagy kérdés, mennyire tornázzhatjuk fel a MHz-eket anélkül, hogy a rendszer instabilá válna, netán károsodna. Az AMD processzorai már régóta népszerűek a tuningolók körében, ugyanez az Intel lapkáiról csak a Core 2-es család bevezetése óta mondható el.

Vajon érdemes-e belevágnunk? Elvégre a túlpörgetés nem egyszerű műfaj, ugyanis egyszerre sok változót – és kockázati tényezőt – kell figyelembe venni. A processzor óvatossá és bátor tuningolásáról, a memóriabüvölő fogásokról és a rizikó minimalizálásáról egyaránt szól első cikkünk.

Külön is figyelmükbe ajánljuk a „10+1 tipp a sikeres tuninghoz” c. cikket. Ebben tömören összefoglaljuk a CPU-felpörgetéssel járó teendőket és tudnivalókat, a hővezető paszta fontosságától a Ctrl+F1 trükkön át az extra hűtésig.

Videokártyák tuningolásakor az első lépések még egyszerűbbek: a kártyához járó szoftverek módot adnak a teljesítmény biztonságos felszólására. Azért nem hagyjuk ki a komolyabb fogásokat sem. Végezetül pedig a tuning leglátványosabb formájáról, a moddingról is szót ejtünk, kitérve a hűtés egyszerre hasznos és tetőzetős változataira.

Ambrus András

Komoly tuninghoz komoly hűtés dukál

A videokártyák biztonságos tuningját gárió szoftver segíti

Nem csak barkácsolni, de venni is lehet látványos gépházakat

CÍMLAPSZTORI

CPU- és memóriatuning

- Megahertzek ingyen 22
- 10+1 tipp a sikeres tuninghoz 26

GPU felpiszkálása

- Videokártya-tuning;
pár képkockával több 28

Mi fán terem a modding?

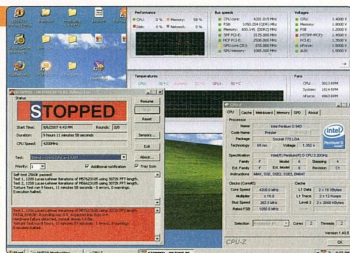
- Egyéni lelemény 30

Megahertzek ingyen

CPU- és memóriatuning

Szinte minden processzort lehet tuningolni, azaz a gyári órajelnél magasabb frekvencián üzemeltetni. A CP megmutatja, hogyan hozhatja ki Ön is a maximumot processzorából.

Szerző: Hígyed Gábor

Az Intel Core 2 CPU-i nagyon jól tuningolhatók

Figyelmeztetés

A cikkben leírtak – ideértve a szorzó, az órajel és a működési feszültség megváltoztatását is – nem rendeltetésszerű használatnak minősülnek. Mindez garanciavesztéssel jár, és a hardverek károsodását is okozhatja, vagy adatvesztéssel is járhat. A cikkben leírtakat mindenki csak kellő hozzáértés birtokában és saját felelősségére végezze el! A túlpörgetésből eredő bármilyen eszközkárosodásért a kiadó semmilyen felelősséget nem vállal.

Valójában többre is képes a CPU és a memória, mint azt specifikációjuk mondja. Bizton állíthatjuk, hogy minden processzor és RAM üzemel magasabb órajelen is, a kérdés csak az: mennyit lehet emelni a MHz-eken úgy, hogy ez a kis turpisság a rendszer stabilitására még ne legyen negatív hatással. Az AMD processzorai régóta, az Intel CPU-i pedig a Core 2 család bevezetése után váltak méltán kedvelt tuningkellékekkel.

A túlpörgetés nem egyszerű műfaj, ugyanis nagyon sok mindenre kell figyelni. A művelet sikerességét számos tényező határozza meg – némelyikén változtathatunk, de akadnak közöttük olyanok is, amelyek sajnos túlnőnek rajtunk. Utóbbi csoportba elsősorban a CPU tartozik, amelynek tuningolhatósága még attól is függhet, hogy mikor gördült le a gyártósorról – ezt pedig nyilván nem tudjuk megváltoztatni.

Tuning esetén alapvetően a CPU, hozzá kapcsolódóan pedig a memória sebességének a feltérnyászásáról beszélünk.

Előkészületek

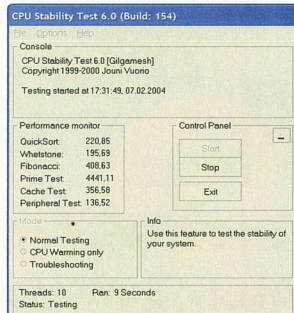
Mielőtt nekikezdenénk, érdemes fontolóra venni, hogy szükségünk van-e egyáltalán a nagyobb teljesítményre. A teljesítmény felpörgetésének ugyanis csak akkor van értelme, ha sok olyan alkalmazást használunk, amelyek erőforrás-igényes.

Pusztán azért, hogy megnézzük, mire képes a gépünk, nem érdemes kísérletezni – nemcsak azért, mert hardvereszközökön károsodhatnak, hanem azért is, mert egy túlpörgetett gép, ha csak internetezés-

re, táblázatkezelésre, szövegszerkesztésre használjuk, feleslegesen fogyaszt többet.

Mielőtt nekilátnánk, a kiinduló helyzetről kell néhány adatot begyűjteni: egyrészt, hogy tudjuk, gépünk alaphelyzetben teljesen stabil-e, másrészt, hogy később tudjuk, mihez képest és mennyit léptünk előre.

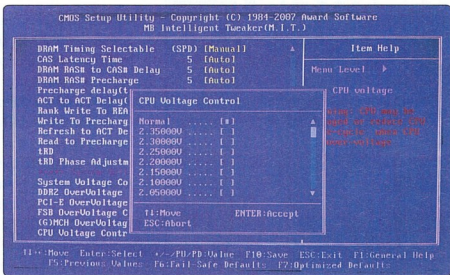
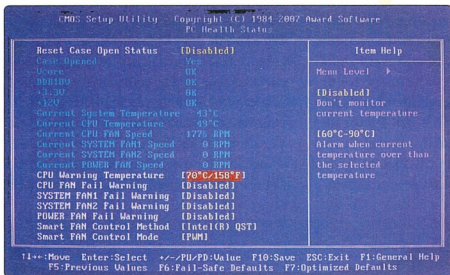
A stabilitás ellenőrzéséhez két teszt-

Ellenőrizzük a gép stabilitását minden nagyobb ugrás után

programot ajánlunk, az egyik a *MemTest 86+*, a másik pedig a *CPU Stability Tester*. E két alkalmazással majdnem 100%-osan eldönthető, hogy a rendszer elég stabil-e. Azért nem mehetünk teljesen biztosra, mert a szoftveres hibákból fakadó lefagyásokra ezekkel a programokkal nem (inkább ezekkel sem) derül fény.

Egyszer kell lefuttatnunk a MemTestet (a szoftver nem áll le magától), és az

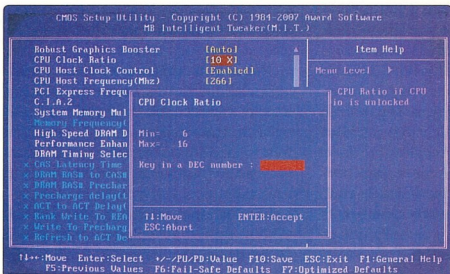
A CPU hőmérséklete ne legyen több 70 foknál

eredmény akkor kielégítő, ha a program egyetlen hibát sem talál. A CPU Stability Testert legalább 6, de inkább 24 órán át hagyjuk futni. Ezúttal értelemszerűen az számít jó eredménynek, ha közben a számítógép nem fagy le. Jegyezzük fel a CPU hőmérsékletet: úresjárati állapotban, valamint 10 percnyi 100%-os terhelés után. A túlpörgetésnek akkor érdemes nekiállni, ha utóbbi esetben a processzor nem hevül 60 foknál melegebbre. Ha a CPU melegebb ennél, először hatékonyabb hűtésről gondoskodjunk.

Ahhoz, hogy tudjuk, a sebességen mennyit lépünk majd előre, futtassunk le néhány benchmark programot is. Lehetőleg ne szinтетikus méréseket végezzünk, hanem olyan programokat vessünk be, amelyeket általában is használni szoktunk. Ha például sokat tömörítünk filmet, kódoljunk be egy rövid részletet, ha pedig gyakran játszunk, futtassunk le egy Quake (vagy hasonlóan igényes) demót. Az eredményeket jegyezzük fel!

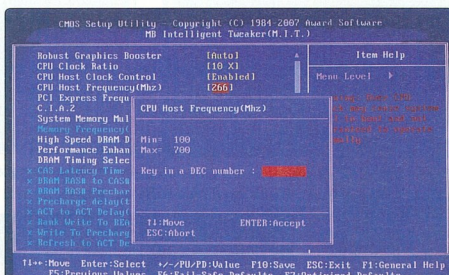
Apró lépésekben

Régebben az alaplapok szinte minden egység őrjelét a CPU őrjeléből szá-

Az őrjelállítás egyik módja a szorzó állítása

A feszűtség növelésével nő a stabilitás, de a hőtermelés is, és csökken a CPU élettartama

Néhány alaplapnál ez a menű csak valamilyen billentyűkombinációval (pl. CTRL+Fl) csalogtható elő

moltták le, szerencsére az mára megváltozott. Így a CPU működési frekvenciájával csak a memória alapőrjele változik kötelező érvényűen (igaz, a leosztást még az ő esetében is meg tudjuk változtatni). A tuning sikere így nemcsak a CPU-tól, hanem a memória képességétől is függ.

A tuning célja ezzel együtt is mindenképpen a nagyobb CPU őrjel elérése, ez ugyanis az összeteljesítmény szempontjából sokkal többet

zi ezt a részletet. Elsőként a memória működési frekvenciáját csökkentjük le, hogy biztosan ne a RAM legyen a szűk keresztmetszet. A biztonság kedvéért még a PCIe őrjelet is állítsuk fixre, 100 MHz-re.

Ha megvagyunk, akkor jöhet a CPU őrjelének megváltoztatása. Ehhez először is automatőröl „kői vezérítésre” kell átállnunk: a CPU Host Clock Control menűpont (az elnevezés szintén gyártónként változhat) értékét állítsuk Enabled-re.

A processzorok őrjele az alapőrjel és a szorzó szorzataként számolható ki. Egy 800 MHz-es rendszerbuszt használó Core 2 processzor például 200 MHz-es alapőrjelet használ, amely 10x-es szorzó mellett 2 GHz-es működési frekvenciát eredményez. Értelemszerűen az alapőrjel és a szorzó megváltoztatása is hatással van a működési frekvenciára. Azaz 2,4 GHz-et elérhetünk a szorzó 12x-esre emelésével, vagy az alapőrjel 240 MHz-re való emelésével is.

Törökedjünk az alapőrjel növelésére, már csak azért is, mert a szorzót a legtöbb CPU esetében nem tudjuk megváltoztatni. Az őrjel százalékosan általában jobban növelhető, ha az adott CPU gyári specifikációjá alapján a lassabb típusokhoz tartozik. Az E4300/4400/4500-as Core 2 processzorok alapból 800 MHz-es FSB-t használnak, ez például a legtöbb esetben gond nélkül átállítható 1066 MHz-re, de még az 1333 MHz-es FSB elérése sem

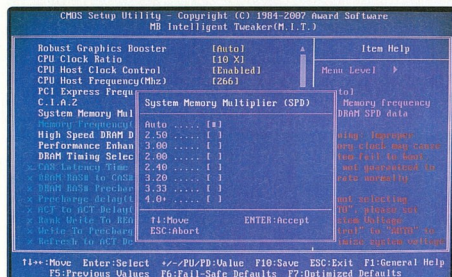
CÍMLAPSZTORI

lehetetlen velük. Ha sikerrel járunk, akár 40–50 000 Ft-tal olcsóbban kaparinthatjuk meg az E6700/6800-as széria kínálta teljesítményt.

Az órajel megváltoztatások nem célszertűl nagy lépésekben haladni. Arra pedig fokozottan figyeljünk, hogy egyszerre csak egy paramétert változtassunk meg!

keny az órajel emelésére. Ettől még emelhetjük az FSB-t, ám ha a rendszer kezd instabillá válni, érdemes csökkenten a HT szorzót 4x-es vagy 3x-os értékre. Mivel a CPU tuningalásnál nő a CPU és az északi híd (MCH) közötti kapcsolat sebessége is, a stabilitás megőrzéséhez szükségünk lehet a MCH működési feszültségének növelésére.

alább a MemTest86+ lefuttatása, hogy biztosabbak legyünk a dolgunkban. Ha úgy érezzük, hogy megtaláltuk a CPU teljesítőképességét, ajánlatos egy kicsit visszavenni a sebességgel. Elvégre nem érdemes mindent kihalajtani a processzorból, az órajel és a feszültség emelésének hatására ugyanis a lapkák sokkal gyorsabban előregyennek: szélsőséges esetben

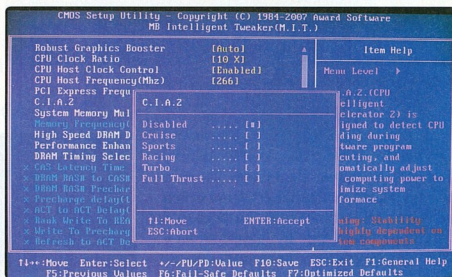
A memória esetén a stabilitás megőrzése a cél

Amint említettük az órajelet, indítsuk újra a számítógépet. Néhány próbálgatás után elérjük azt a szintet, amikor a gép már nem stabil (pl. nem mindig tölti be a Windowst), vagy esetleg el sem indul. Ne essünk pánikba, ez közt nem a vég. Ha a rosszabb eset következett be, azaz a gép nem indul el, és el sem jutunk a BIOS-ig, akkor a CLEAR_CMOS jumper segítségével törölni kell a beállításokat (tegyük át 60 mp-re a jumpert az 1-2-ről a 2-3 pinre). Ezen művelet után a gép a gyári értékekkel újra elindítható.

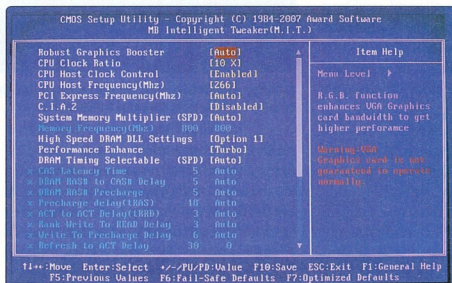
Sok alaplapgyártó ennél intelligensebb megoldást vet be: például az ASUS és a Gigabyte szinte valamennyi terméke újra-índítja a gépet 30 másodpercnyi „csend” után – persze automatikusan visszálátva a CPU és a memória gyári sebességére –, anélkül, hogy a felhasználónak bármi teendője lenne.

Több lehetőség is kínálkozik az instabil állapotból való kikermégre. Először is lépünk vissza a BIOS-ba. Az AMD esetében a Cool'n'Quiet, az Intelnél az EIST hivatott arra, hogy a CPU sebességét menet közben csökkentse a fogyasztás optimalizálása érdekében – feltéve, hogy nincs terhelés. Ha a tuning során a gép rendetlenkedne, érdemes e két opció kikapcsolásával megpróbálkozni (persze ilyenkor a CPU többet fogyaszt majd!).

Az AMD esetében azzal is számolni kell, hogy a HyperTransport busz érzé-

Egyre több alaplapban van automatikus tuninglehetőség

A CPU működési frekvenciáját minden alaplapnál 1 MHz-es lépésekben változtathatjuk

Ha egyik fenti opció sem segít, állítsuk vissza őket eredeti állapotukra, és emeljük meg minimális mértékben a CPU működési feszültségét. Arra nagyon figyeljünk, hogy a CPU és az MCH feszültségét soha ne állítsuk a gyári értéknel 20%-kal magasabbra!

Ha minden jól megy, a gép a fenti módok valamelyikével ismét stabilan indul, és kezdetjük megint az órajel fokozatos emelését. Mindent addig ismételjünk, amíg a CPU működési frekvenciáját már semmilyen trükkkel nem tudjuk tovább növelni.

A gép stabilitását illetően már önmagában az, hogy a Windows elindul, biztosat jelnek fogható fel, de ajánlott leg-

a CPU akár 1-2 év után felmondhatja a szolgálatot.

A végső határig gépek tuningolt gépek az idő múlásával amúgy is egyre gyakrabban produkálnak megmagyarázhatatlan okból lefagyásokat, erre pedig senkinek sincs szüksége.

A memória optimalizálása

Miután kifürkészük a CPU képességeit, az elért sebességhez hozzá kell igazítanunk a memória tempóját. Tulajdonképpen csak annyit a dolgunk, hogy optimalizáljuk a beállításokat.

Először az órajelet kell megváltoztatnunk, ám itt már nem frekvenciák, hanem váltószámok segítségével. Mivel a RAM frekvenciája a CPU működési frekvenciájából származik, a váltószám variálásával tudjuk a memória órajelet beállítani.

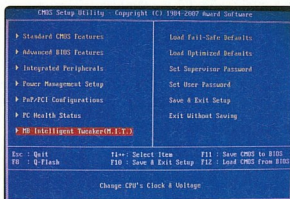
Törekedünk arra, hogy a RAM és a CPU szinkronban legyen, ám ennire optimális beállítás többnyire sajnos nem lehetséges. A memória sebességét a kisleletések (CAS Latency, RAS to

CAS Delay, RAS precharge és precharge delay) csökkentésével is növelhetjük. Ez időigényes, hiszen minden esetben csak egyetlen értéket szabad csökkenteni (természetesen 1-gyel), majd a MemTest segítségével ellenőrizni kell a stabilitást. A stabilitást a feszültség minimális emelésével természetesen a RAM-ok esetében is elősegíthetjük.

Összességében azonban egy gyors memória csak 3-6, míg egy gyorsabb processzor akár 30-50%-os teljesítménynyövelést is eredményezhet. Az elsődleges szempont a tuningolás során tehát mindig az legyen, hogy megtaláljuk azt a legmagasabb CPU órajelet, amelyhez stabil memóriaműködést is párosítani tudunk. Ha nem sajnáljuk a pénzt, akkor (2-4x-es áron) vásárolhatunk kifejezetten tuningcélra kifejlesztett memóriamodulokat is, amelyek (DDR2 esetében) akár 1600 MHz-en is hajlandók elindulni.

A stabilitás átfogó ellenőrzése

Megtaláltuk azt a legnagyobb sebességet, amelyen még mind a processzor, mind a memória stabilan elindul – legalábbis az első tesztek alapján. Ahhoz, hogy meggyőződjünk erről, le kell futtatnunk ugyanazokat a stabilitási teszteseteket, mint a procedura előtt.

A beállításokat minden alaplapnál más név alatt találjuk meg

Ellenőrizzük azt is, mennyire nőtt meg a CPU hőmérséklete terhelt állapotban. Ha 70 foknál melegebb a CPU, akkor csökkentünk a frekvenciát és/vagy a feszültséget. A MemTest86+ és a CPU Stability Tester sikeres lefuttatása után a gépet néhány napig még óvatosan használjuk, s ha megmagyarázhatatlan hibák történnek, akkor szintén vegyünk vissza valamennyit a teljesítményből. (Természetesen, ha a tesztprogramok lefegytek/hibát mutattak, akkor is csökkenteni kell az órajelet, vagy pedig növelni a CPU vagy a memória működési feszültségét.)

Általában elég csak néhány MHz-cel lejjebb menni, ez meghozza a kívánt eredményt. Alternatívaként a feszültség egyetlen lépcsőfokkal való emelését is választhatjuk, ha ezzel még nem kerülünk ki az alapfeszültség +20%-os határon kívülre.

Ha meggyőződünk a gép stabilitásáról, futtassuk le teljesítménymérő tesztprogramjainkat, hogy kiszámolhassuk, mekkorát sikerült előre lépni.

Biztonságos alternatívák

A tuningolás egy sokkal biztonságosabb, ámbár kisebb teljesítménynövekedést hozó módját is felkínálja a gyártók közép- és csúcscategóriás alaplapjaikkal. A termékek egy részénél maga a BIOS képes arra, hogy dinamikusan változtassa az órajelet, az aktuális terheléstől függően. Nem kell nagy pluszra számítani, általában 20% a maximális frekvencia-emelés, de más dolgunk nincs, mint állítani a BIOS egyetlen opcióját.

Az alaplapgyártók emellett elkészítették saját tuningszoftvereiket is, amely Windows alól is elérhetővé teszi a korábban már ismert paraméterek állíthatóságát. A programok legtöbbször monitorozzák a hardvert, így figyelmeztetni tudnak minket, ha nem megfelelő valamelyik érték (hőmérséklet, feszültség, fordulatszám). A módszer biztonságos: a túl magas érték következménye csupán a lefagyás, és ilyenkor a gép újraindítás után ismét működőképes.

A tuning veszélyei

Bizony, veszélyes művelet a tuningolás, bár kedvező esetben nem jár mellékhatással. Ám ha rosszabbra fordul a helyzet, nemcsak instabillá válhat a PC, hanem akár az adatainkat is elveszíthetjük. Kritikus feladatokat teljesítő PC-t éppen ezért soha ne tuningoljunk!

De lássuk, miért vannak veszélyben a hardverek. A komponenseket a gyártók valamilyen mértékű igénybevételhez tervezik, ám a tuning extrém használatnak minősül, így az alkatrészek a tervezettnél nagyobb igénybevételnek vannak kitéve. (Minden áramkör folyamatosan „romlik” használat közben.)

A legnagyobb veszélyt a működési feszültség növelése jelenti, amely gyorsítja az alkatrészek elhasználódását, és nem mellesleg hőtermeléssel is jár. A második számú ellenség pedig éppen a magasabb működési hőmérséklet, amelyet nemcsak a feszültség növelésével, hanem az órajelet emelésével is elérhetünk.

„Tartozékok

Pl.: acél fali konzolok LCD és Plasma képernyők, valamint TFT monitorok falra erősítéséhez. Felerősítési pontok VESA szabvány szerint. Esztétikus kivitel, tökéletes biztonság.

„Persze, hama!”

Tartozékok legszélesebb választéka. multimédia – fotó – videó – audio

Keresse a szaküzletekben.

hama[®]
A megfelelő megoldás

www.hama.hu

10+1 tipp a sikeres tuninghoz

Összegyűjtöttük azokat a fontos tudnivalókat és tippeket, amelyek segítenek abban, hogy a tuning valóban jól sikerüljön.

1. Használjunk minőségi alkatrészeket

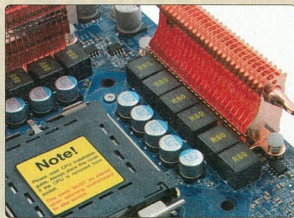
A táphajtás egyik előfeltétele, hogy minőségi alkatrészeket használjunk. Ne csak a CPU-ra, a memóriára és az alaplapra figyeljünk, hanem a tápegységre (PSU-ra) is! Utóbbi szintén legyen márkás és valamelyest túlméretezett, mert minél jobban kihasználjuk a rendelkezésre álló teljesítményt, általában annál inkább ingadozik a kisebb feszültségek értéke. Az instabil feszültség pedig az instabil gép egyik biztos „receptje”.

2. Az alaplap tudása is fontos tényező

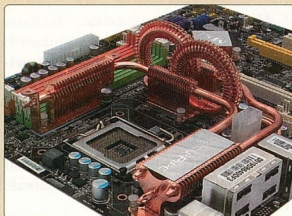
Az alaplap esetében a fizikai felépítése és a BIOS egyaránt meghatározóak a lehetőségeinket. A szoftveres beállítások az olcsóbb alaplapokból rendszerint kimaradnak, míg a középkategóriában az északi hid és a moszterek viszonylag gyenge hűtése okozhatja, hogy a processzor teljesítményén nem sikerül sokat javítani. Ilyenkor vásárolhatunk nagyobb hűtőbordát, vagy próbálkozhatunk plusz ventilátor beszerelésével is. Egyébként melegen ajánlott a rendszerhűtés, mivel a tuning hatására az alaplap is jobban melegszik!

3. Legyen hatékony a hűtés

A tuning egyik fő kerékkötője, hogy a felturbózott processzorok sokkal jobban melegszenek. Ez természetes következménye az órajel és/vagy a működési feszültség növelésének. Gondoskodnunk kell tehát megfelelő hűtésről. A gyári Intel és AMD referenciahűtések rendszerint nem elég

A többfázisú alaplapok stabilabb feszültséget biztosítanak, ezért tuningbarátabbak

Minél jobb az alaplapok hűtése, annál nagyobb az esély a tuningra

hatékonyak, s amellett, hogy túlságosan hangosak, még tuningra sem alkalmasak. Egy minőségi cooler 8–15 000 Ft közötti áron kapható. Sajnos többségük csak úgy szerelhető fel, ha kiveszük az alaplapot a számítógépből.

4. Vízhűtés extra igényekhez

Próbálkozhatunk vízhűtéssel is, amely sokkal jobb hatásfokot nyújt, mint a hagyományos léghűtés. Figyelem! Ha nem vagyunk körültekintőek, akkor még rosszabbul is járhatunk! Az alaplapok dizájnya ugyanis olyan, hogy a hűtőbordák és az alkatrészek elhelyezésénél a gyártók számítnak a procihűtő által keltett légmozgásra. Vízhűtés beérésekor tehát érdemes arról gondoskodni, hogy a CPU környezetét legalább egy lassú ventilátorral megfújassuk.

5. Egy kis segítség

Mindenképpen használjunk hővezető pasztát! Ezzel biztosítjuk, hogy a hőátadás a CPU és a hűtő között minél tökéletesebb legyen.

6. Válasszunk sebességet okosan

Néhány százeletrényi sebességnövekedést elérhetünk azzal is, ha ugyanazt a sebességet kisebb szorzó és nagyobb alapórajel párosításával szeretnénk elérni. Egy 2 GHz-es CPU például valamivel jobban teljesít, ha 6×333 MHz-en ketyeg, mintha ugyanez a sebesség 10×200 MHz-ből „jönne ki”.

7. Biztonságos alternatíva

Ha biztosra akarunk menni, s beérjük kevesebb plusz teljesítménnyel, aktiváljuk az alaplapok saját intelligens tuningrendszerét.

8. Rejtett opciók előcsalgotása

A Gigabyte alaplapoknál a tuning-opciók alapesetben rejtettek. Ahhoz,

hogy minden fontos opcióhoz hozzáférjünk, a BIOS főképpernyőjét látva nyomjuk le a Ctrl+F1 billentyűkombinációt. Ha minden rendben ment, akkor a kép villan egy rövidet, s ezután már valamennyi „titkos” opcióhoz hozzáférhetünk.

9. Figyeljük a CPU hőmérsékletét

Ha tuningolunk, mindenképpen használjunk hardvermonitor programot, és engedélyezzük a BIOS saját figyelmeztető rutinját is. A felső hőmérsékletár 70 fok legyen, az ennél tartósan magasabb hőmérséklet nagyban lerövidítheti a CPU élettartamát!

A tápegység legyen márkás, hogy a feszültségingadozás ne legyen a túlpörgetés kerékkötője

10. Extrém helyzetekhez használjunk extrém memóriát

Kritikus alkatrész a memória, és nem sokat segít a teljesítmény növelésében. De ha nem tud elég gyorsan működni, a tuning kerékkötője is lehet. A memóriamodulok környékén általában kevés a légmozgás, ezért fokozottan fontos, hogy a gyárinál jelentősen magasabb órajelen csak olyan modulokat járassunk, amelyek kimondottan tuning célokra készültek. Igaz, hogy ezek vételára sokkal magasabb a normál modulok áránál, cserébe azonban nem kell azon aggódnunk, hogy mikor hibásodik majd meg a RAM, s hogy ez mikor vezet majd adatvesztéshez.

+1 Tervezzünk előre!

Ha tudjuk, hogy tuningolni szeretnénk majd gépünket, tervezzünk előre. A komputer alkatrészeinek cseréjekor tartsuk szem előtt, hogy extra környezetet szeretnénk teremteni a CPU és a memória számára.

ASUS DRW-2014 L1T True 20x DVD±R

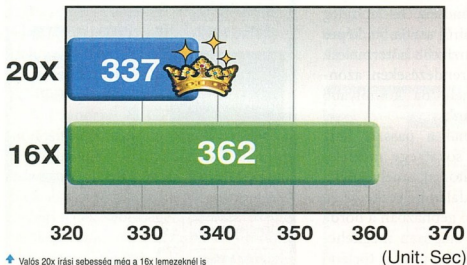
Gyors és kreatív lemezkészítés a LightScribe technológiával

Sokáig írja a DVD-d a lemezeket? Hát, a kiváló teljesítményű optikai meghajtókat gyártó ASUS most előállt egy megoldással. Az új ASUS DRW-2014L1T DVD-író LightScribe technológiával pillanatok alatt megír egy DVD-t. A nagy sebességű SATA csatlóznak köszönhetően az adatátvitel akár az ötszöröse is lehet a jelenlegi, megszokott DMA33 szabványoknak.

Gyors adatátvitel és kreatív lemezcímkés

A DRW-2014L1T akár 20x sebességgel is tud DVD-ROM-okat írni, és még a 16x lemezekkel is ilyen gyorsan végez, megspórolva sok értékes percet. Sőt mi több, a LightScribe technológiával egyedi lemezeket is lehet készíteni. Miután a lemezre kerültek az adatok, csak meg kell fordítani azt az íróban és már mehet is fel rá a kép vagy szöveg: kész is van a professzionális lemez!

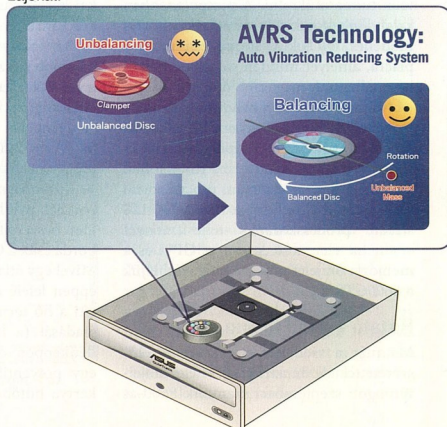
♣ Valós 20x írási sebesség még a 16x lemezeknél is

QuieTrack - Halk és megbízható

Az innovatív ASUS QuietTrack technológia minden lehetséges módon tisztítja a meghajtó zaját, de a működés megbízhatóságára is ügyel.

Automatikus vibrációcsökkentő rendszer (AVRS)

Az AVRS (Auto Vibration Reducing System) technológiát arra találták ki, hogy minimálisra csökkentse a forgatómotor és az egyéb alkatrészek közötti, illetve a meghajtó és a PC háza közötti rezonanciát. Az AVRS sikeresen csökkenti a nem kiegyensúlyozott forgó alkatrészek keltette vibrációt és a zajokat.

♣ Az AVRS növeli a forgó lemez olvashatóságát, leírási sebességét, és csökkenti az általa keltett zajokat.

Videokártya-tuning: pár képkockával több

GPU felpiszkálása

Megvettük a legújabb videokártyát, a legjobb processzort, elég a memóriánk is, ám a játékok még mindig nem futnak kellő sebességgel. Ilyenkor érdemes próbálkozni a videokártya tuningolásával.

Szerző: Rosta Gábor

A Thermalright hűtője nagyobb hő elvezetésére is képes

► Bizonyára sok olvasó tudja, hogy az azonos családba tartozó, különböző órajelű processzorok között gyakorlatilag semmi különbség sincsen – a gyártó egyszerűen leteszteli, hogy mennyire „sikerültek jól”, és ennek függvényében matricázza fel őket. De a gyártástechnológia fejlődik, és gyakran előfordul, hogy szinte valamennyi, a gyárból kijövő CPU a legmagasabb frekvencián is megbízhatóan tudna működni. A piacon azonban keletdöbök a közép- és alsókategóriás modellek, így sok olyan processzor kerül piacra, amelyet minden nehézség nélkül használhatunk magasabb órajelen is.

Nagyon hasonló a helyzet a videokártyák piacán, bár itt az egyes GPU-k között rendszerint alapvető felépítésbeli eltérések is vannak. Például hiába tuningoljuk a 8600GT-t, ez a 32 stream processzorral soha nem fogja elérni a 8800GTX 128 stream processzorának teljesítményét – ám ha szerencsénk van, a GPU és a memória órajelét növelve még elérhetjük a 8600GTS-t.

Bízható a gyári tuning

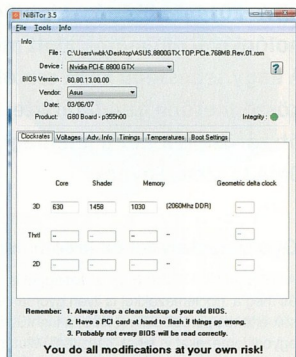
Ma már a videokártya-gyártók is előszeretettel alkalmazzák az efféle órajel-tuningot: szeptemberi számunk 8600-as

VGA-kártya tesztjének részvevői közül is sok példány üzemelt jóval az NVIDIA által megadott órajel felett. Az, hogy a cégek az ilyen kártyákat piacra merik dobni (hiszen egy gyári túlhajtás nem járhat sem a garancia elvesztésével, sem a stabilitás csökkenésével), szintén azt mutatja, a gyártási eljárás elég fejlett ahhoz, hogy mi is nagy valószínűséggel jó pár MHz-et húzhasunk az órajeleken.

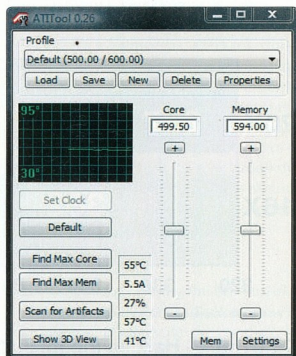
Mint bármely más alkatrész esetén, a sikeres túlhajtáshoz a szerencsés kártyaválasztáson kívül feltétlenül szükségünk lesz megfelelő hűtésre és megbízható tápegységre is. Az órajelet minden esetben apró lépésekben emeljük, és teszteljük is, hogy stabil maradjon-e gépünk! Vigyázzunk, mert a túl nagy sebességgel – különösen, ha elégtelen a hűtés – fizikai károsodást is okozhatunk a grafikus kártyának!

Az aktív hűtőrendszerű kártyák nagyobb része, különösen, ha a hideg levegőt a házán kívülről szívja be, képes ellensúlyozni az intenzívebb hőterhelést. A gyengébb hűtőberendezéseken azonban „segíteniük” kell, ha komolyabb órajelemelést tervezünk.

Különösen azoknál a passzív kártyáknál nyerhetünk sokat egy megfelelően beszerelt ventilátorral, amelyeknél a borda csak a GPU oldalán helyezkedik el. Mivel egy átlagos álló gépházban a borda éppen lefelé néz, ez alaposan megnehezíti a hő természetes áramlással történő átadását (a konvekciót). Ilyenkor mindenképpen érdemes úgy beszerelnünk egy pótventilátort, hogy az a grafikus kártya hűtőbordáját átszellőztesse. Ilyen

Valódi profil számára: a VGA-BIOS is átszerkeszthető

Igazi túlhajtásra az ATITools használható a legjobban

céla szolgálnak például a Zalman FB123, amely előre meghajlított keretből és egy 92 mm-es ventilátorból áll (jellemző ára 1300–1400 Ft).

Ha még jobb hűtést szeretnénk, több cég (Arctic-Cooling, Aerocool, Thermaltake, Zalman stb.) kínál kifejezetten VGA-kártyákra szerelhető profi hűtőrendszerrel. Ezek a gyári megoldásoknál lényegesen jobb hőelvezetésre képesek.

A memóriák hűtését (ha gyárilag ez nem lenne megoldott) szintén apró hűtőbordákkal tudjuk növelni – ilyet találunk például a Zalman termékínlatában. Az igazi csúcsot persze itt is a vízűtés jeleníti: több grafikusártya-gyártó készít(ett) ilyen hűtőrendszerrel rendelkező modelleket, de meglévő rendszerünket is kiegészíthetjük olyan „vizes blokkal”, amely külön a GPU-ra illeszkedik (Zalman).

Az ATI meghajtójával csak korlátozottan tuningolhatunk

AMD/ATI

ATI kártyák esetében a cégtől érkező *Catalyst Control Center* (CCC) kínálja a leegyszerűsített módot az órajel emelésére. Tekintettel arra, hogy ez a szoftver része a GPU-meghajtónak, és így mindenkinek a rendelkezésére áll, a programozók éppen csak annyi túlhajtási képességgel ruházták fel, amennyi biztosan nem okoz majd stabilitási problémát.

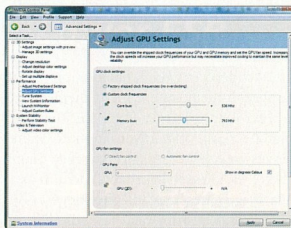
A memória- és GPU-órajel egyszerű módosítására szolgáló panelt a meghajtó kezelőfelületén csalogathatjuk elő, amint *Advanced* üzemmódba kapcsolunk. A két csúszkával külön-külön emelhetjük a részegységek sebességét, de csak meglehetősen konzervatív határok között (általában 10% alatt). A GPU hőmérsékletét egy egyszerű „mérőóra” jelzi, ám sem értékeinek naplózására, sem a feszültségek változtatására nincs lehetőségünk. Amikor megnyomjuk a *Run automated*

clock configuration utility gombot, a program maga próbálja meg kitalálni, mi a legmagasabb használható sebesség – egyszerűen addig (a már említett konzervatív határokon belül maradván) emeli az órajelet, amíg a kártya le nem fagy.

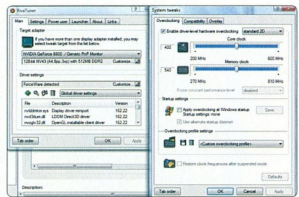
Komolyabb overclockra vágók azonban gyorsan megunják a CCC lehetőségeit. Nekik készült például az *ATItool*, amely ingyenesen letölthető a <http://www.techpowerup.com/downloads/Tweaking/ATItool/> weboldalról. Mivel ez a szoftver szinte kizárólag a tuninglehetőségek kihasználására készült, kezelése egyszerű, ám ezzel már valóban „megüthetjük” grafikus kártyánkat – tehát vigyázzunk vele!

Az *ATItool* révén nemcsak az órajeleket állíthatjuk, hanem – arra alkalmas kártyáknál – a különféle feszültségeket, sőt, a hűtőventilátor fordulatszámát is. A program természetesen jelzi a GPU hőmérsékletét, és képes a legmagasabb használható órajel megkeresésére is. Ezt úgy végzi, hogy egy előre generált képlet hasonlítja össze az adott órajeleken működő grafikus kártya által számított képet. Így hamar, még a kártya lefagyása előtt kiderül, ha gond van – legalábbis elvileg, a módszer ugyanis nem teljesen megbízható. Jópofa szolgáltatásokat az *ATItool*ban „profilok” is elmenthetünk.

Az *ATItool*hoz hasonló túlhajtási képességekkel, de számtalan további szolgáltatással is rendelkezik az *ATI Tray Tools* (www.guru3d.com/article/atitraytools/189/). Tuning területén az *ATItool*hoz hasonló képességekre számíthatunk, tehát az órajeleket, feszültségeket külön-külön állíthatjuk, a program monitorozza és naplózza is a különböző értékeket (egyes alaplapokon még más hőmérsékleteket is). Ezen felül azonban a *Tray Tools* a *Catalyst Control Center* szinte valamennyi beállítás le-

Az NVIDIA alaposan kitétt magáért az nTune csomaggal

A RivaTunerrel minden beállítást módosíthatunk

tőségét átveszi, ráadásul sokkal kisebb méretben és memóriafelhasználással.

NVIDIA

Versenytársához hasonlóan az *NVIDIA* meghajtója is képes a kártya túlpörgésére, ám ehhez egy apró (41,1 MB-os) kiegészítést is le kell töltenünk: az *NVIDIA* weboldaláról elérhető *nTune* csomagot. Ez beépülve a *NVIDIA Control Panel*be mint külön „oldal” jelentkezik, amelyen a memória és a GPU órajelét optimalizálhatjuk, valamint az *NVIDIA* lapkészletű alaplapok sebességét.

Hasonlóan az *AMD*-hez, akinek nem elég az *nTune* képessége, több jól felszerelt kis utility közül is választhat. Érdekes módon az *ATItools* *NVIDIA* kártyákkal is működik, ám sokkal használhatóbb és többet is tud nála a *RivaTuner* (www.guru3d.com/index.php?page=rivatuner). Ezzel a kártya és a meghajtóprogram valamennyi beállítását elvégezhetjük, ráadásul a profilok használatát is támogatja. Amire azonban nem képes, az a feszültségállítás – ez *ATItools*szal végezhető el arra alkalmas kártyák esetében.

A programmal a kártyák frekvenciáját meglehetősen tág határok között módosíthatjuk, és ezeket el is menthetjük, hogy minden indításkor ezekkel működjön.

Csak profioknak!

Az igazán profioknak (és bátraknak) érdemes megtekinteni a *RaBit* (*AMD/ATI* kártyák esetében) és a *NiBiTor* (*NVIDIA*-hoz való) programokat. Mindkét szoftver elérhető a www.mkvtech.net oldal *Downloads* szekciójában. A szoftverek részletes leírását és használatuk módját is ott találjuk meg, különféle letölthető BIOS fájlokkal együtt. Ez a két program ugyanis nem tesz mást, mint átszerkeszti a videokártyákon található BIOS-t, így még finomabban tuningot tesz lehetővé. Természetesen ez a művelet a garancia elvesztésével jár, a rossz BIOS miatt pedig kártyánk is tönkremehet! ■

Egyéni lelemény

Mi fán terem a modding?

Külön életet él a tuning egyre terebélyesebb hajtása, a modding. Ez a PC és a perifériák módosítását jelenti. Eleinte csak házilagos megoldással tudtuk egyénivé varázsolni a gépeket, ma már a gyártók is kínálnak meglepő formájú készülékeket.

Szerző: Köhler Zsolt

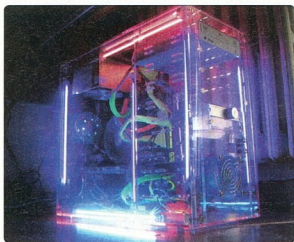
Ne becsljük le a házi barkácsolás intézményét! A mai világban nagyon sok egyforma tömegterméket kapunk, jó részükön csak álca az egyéninek tűnő forma.

Sokat az egyáltalán nem zavar, hiszen a PC végső soron egy eszköz. De miért ne szórakoztatna, gyönyörködtetne közvetlenül, már a megjelenésével is? A gyártók erre viszonylag hamar ráéreztek, de ehhez előbb kellett az elszánt egyének és moddingcsapatok ösztönzése.

Módosítás

Mi a modding célja? Az, hogy a számítógép valamiben egyedí legyen, de nem a rá költött pénz számít, hanem az érdekes ötlet. Az autók optikai tuningjának PC-s megfelelője a modding, hiszen az autó/PC teljesítményéhez szinte semmit nem tesz hozzá, mégis különlegesebb lesz tőle a tárgy.

Szerencsére a számítógépen sok mindent módosíthatunk: a házat – annak minden elemével –, a tápegységet, az egeret, a billentyűzetet, a monitort.

Átlátszó házba csakis minőségi és egyáltalán látványos hardverelemeket szabad csak beépíteni

Szükséges esetben a számítógép megjelenését is újraértelmezhetjük. A modding-versenyekre igen látványos pályázatok érkeznek, amelyek gyakran egy sikerebb játék vagy film megjelenését utánozzák (pl. Half-Life, Alien), emellett a szokatlan „burkolatok” (pl. PC egy whisky üvegből vagy sörösrekeszben, netán egy V8-as motorban) szintén nagy sikert száltak aratni.

A modding és a tuning határán a hűtés optimalizálása helyezkedik el, hiszen a gyárinál halkabb ventilátor beszerzése már moddingnak minősül, a tápegység vízhűtéstív alakítása pedig még inkább. A két végtel között bármilyen módosítás szükséges lehet az igényes tuning (pl. vízhűtés a processzorra) megvalósításához. Cikkünkben igyekeztünk összegyűjteni az otthon, kisebb-nagyobb szakértelemmel megvalósítható módosításokat.

Az én PC-házam, az én várom

Bizony, a házak többsége gyenge-közepes minőségű, éppen arra elegendőek, hogy a gép üzembiztosan működjön bennük. Megjelenésük az utóbbi években többnyire rossz értelemben extrém: a nekünk hipergagyinak tűnő ház a távol-keleti tervezők szerint érdekes a vevőnek, ám ez csak az árak miatt van így.

A videokártyák és alaplapok egyre színesebb megjelenése miatt megjelentek a plexi oldalú házak, így a LED-es ventilátorok és a készletben kapható színes fénycsövek, fluoreszkáló kábelek (mértékkel és izléssel használva) feldobják a ház megjelenését. A világító kiegészítőkkel nincsen semmi baj, ha elviseljük azt az 5–25 wattos többletfogyasztást, amit a látványvilág mellé kapunk. A legtöbb

Belül átlagosak, kívül viszont igen tetszetősek a gyárilag festett házak

esetben a plexi ház nagyon szép is lehet, különösen egy jó színekkel párosított UV-reaktív ház.

Első ránézésre a ház oldalfalának, vagy az egész háznak műnyagra cserélésével sincs baj, ám a ház elveszti árnyékoló szerepét: külső forrásból olyan elektromos zaj érheti az alkatrészeket, amelyet közvetlenül a hangkártyán hallunk meg. Extrém esetekben pedig a gépiünk gyakrabban lefagyhat. Bár a lehallgatás nagyobb kockázata alig számít a civileknek, azért nem árt tudni, hogy kivágott oldalú házból messzebbre sugároznak ki

Bár a gyári hőcsöveket nehéz utánozni, többen mégis megpróbálták

Committed to Quality

GIGABYTE X38-DQ6/X38T-DQ6
Ultra Durable2 Motherboard

Lower Temperature, Longer Life, Extreme Overclocking Ability

Unique Technology from GIGABYTE

Ultra Durable²

Lower Rds(on) MOSFET

Ferrite Core Choke

Lower ESR Solid Capacitor

6-QUAD

X38T-DQ6
X38-DQ6

FSB
1600

DDR2
1066

DDR3
1600

45nm
Processors
Optimized

PCI-E 2.0

További információért hívja disztribútorainkat:

CHS HUNGARY Kft.
www.chs.hu
Tel.: 361-451-3543
Fax.: 361-451-3532

GO-RUN Export-Import Kft.
www.gorun.hu
Tel.: 361-412-2385
Fax.: 361-412-2380

Ramiris
www.ramiris.hu
Tel.: 361-888-3200
Fax.: 361-888-3201

www.gigabyte.com.tw

These speed settings are not guaranteed by GIGABYTE. The specification and pictures are subject to change without notice. All trademarks and logos are the properties of their respective holders. Any overclocking is at user's risk. GIGABYTE Technology shall not be responsible for any damage or instability to your processor, motherboard, or any other components.

GIGABYTE™

adataink, s ezeket az igazán profik elcsipk – teljesen „fémtelen” ház esetén még könnyebb a dolgok.

Megtartva a hengerelt acéllemez, vagy az alumínium robusztusságát, a ház eleje-oldala festhető, gravírozható, ám a kivágott betűk mögül világító fény is igen látványos lehet. A feladatok egy részét fűrésszel, barkácsragasztóval, néhány egyszerű szerszámmal és kellekkel felszerelve magunk is elvégezhetjük – az igényes csere viszont szakembert kíván. Például egy karosszériafestőt vagy rutinos modellezőt.

Tündöklő tápegység

A tuning kérdését mellőzve egy tápegység módosítását többen a „prémiumosítás” alapfogásával kezdik: a kábeleket harisnyázzák, a csatlakozók könnyebben eltávolítható, esetleg színes változatúra cserélik. A boltokban kapunk különböző színű ablakokkal ellátott tápegység-fedeleket, azok cseréje – a ventilátorokkal egyetemben – veszélytelen, ha a tápegységhez csak a kikapcsolása és a hálózatról való leválasztása után legkorábban 1-2 óra múlva nyúlunk.

Nagy hűtőbordával ellátott, nagy teljesítményű (>500 W) tápegységből még akár ki is lehet szerelni a ventilátort, ha a terhelés alacsony (max. 200 W), a hűtősről pedig legalább egy, a házba befelé fújó ventilátor gondoskodik.

Reális és a gép csendességére is jó hatású, ha a tápegységben (PSU-ban)

Extrémnél is extrémebben

Nagy kérdés a modding versenyeken, hogy ki tud olyat mutatni, ami otthoni szerszámokkal is elvégezhető, mégis jól néz ki, mások viszont egyáltalán nem gondoltak rá. Évekkel ezelőtt többséget meglepett egy csapat, ők a merevlemez fedelét plexire cserélték tisztatér nélkül úgy, hogy még egy ideig (legalább a bemutatás alatt) jól működött.

Többen foglalkoznak az egyedi hűcsövek (heatpipe-ok) készítésével. Ezek révén nem csak szép, hanem végtelékig csöndes gépeket állíthatók elő, és – mint a különleges módosítások többsége –, ez is sok kísérletezést, lelkesedést és türelmet igényel.

Ötletes és látványos az XBOX házának módosítása – az ötletet természetesen a játék adja

LCD kijelzővel dobja fel a ventilátorok szabályzásának unalmas perceit a dupla magas Aerocool Gatewatch

lévő hűtőbordákra egy nagyobb szerelünk (a csere elég macerás, de megoldható). Azoknak persze, akik nem jártasak az elektronikában, nem ajánljuk a tápegységek komolyabb módosítását! A boltokban egyébként is lehet passzív, mi több: vízhűtésű PSU-kat kapni.

Hűtési ötletek

Szóba került a vízhűtés is, amely első sorban tuningkellék, a gép csendesítése mellett moddingnak is tekinthetjük. A hővezető blokkok és átátszó csövek egészen más hangulatot árasztanak, mint a léghűtés ventilátorai, főleg akkor, ha fluorenszáló adalékot is adagolunk a hűtőközegbe. Mindez megvalósítható egyéni és gyári vízhűtésekkel is. Sok esetben a vízhűtés használata miatt szükséges a ház kisebb-nagyobb mértékű átalakítása.

A léghűtés látványos kiegészítői mellett praktikus gumibakokat is szerelhetünk a ventilátor csavarjai alá, így az kevésbé rezonál, gépünk halkabb lesz. A szerverek processzorainak hűtésével foglalkozó mérnökök ötletei a HP asztali gépeibe, majd a modderek, végül a bolti, kommersz gépekbe is bekerültek: ez a fandumt, ami egy zimpla cső. A CPU hűtőventilátorára közvetlenül a kültéri levegőt vezeti rá, így a házban belül nem csak hatékonyabban áramlik a levegő,

de a processzor hűtése is hatékonyabbá válik.

A sors firtora, hogy a cég csak az ötletet adta, az ő megoldásánál egyszerűbb, olcsóbb és hatékonyabb megoldások terjedtek el. Ilyesmit egy 8-10 centiméter átmérőjű csődarabbal, némi ragasztóval és fűrésszel mi is készíthetünk. Ma már szinte nincs is olyan ház, amelynek oldalán ne lenne ventilátorhely a processzor magasságában, így a fűrészelést el is felejthetjük.

Nagyon jó, hogy a hűtés optimalizálása maradt a modding hatáskörében: az előlapra szerelhető ventilátor-szabályzók, LCD kijelzős hőmérők és fordulatszámjelzők egyre divatosabbak. Köszönhető ez annak, hogy szinte soha nem használjuk ki az 5,25 colos előlapi helyeket.

Mivel a ventilátorok sebességének beállításakor nem éri meg bajlódni az egyszerű potenciométerekkel, érdemes olyan elektronikát venni, amely elvégzi a hőmérsékletfüggő szabályozást és még szépen világít is (ezek közt elég sok olcsó és izléses példány akad).

Egyedi elektronika

Házilag csak kevesen vállalkozhatnak látványos ventilátorszabályzó készítésére. De az elszántabbak szereznek egy nagyobb méretű kijelzőt, és inkább a ház oldalába építik be (nem az 5,25-ös vályúba). Az LCD származhat például egy PSone (PlayStation 1) maradványából, és a bolti változatokból hiányzó funkciókat is megvalósíthatunk vele. Ilyen például a merevlemez vagy a hálózati kártya kihaznátságot mutató (elektronikaiak egyébként igen egyszerű) műszer, és a PC-ről programozható – akár grafikus kijelzővel ellátott – hőmérsékletszabályzó.

Utóbbinál a gépben lévő fényeket a CPU terhelésétől függően villogtatni vagy halványítani is lehet, ám ez a funkció már nem csak programozástechnikai, hanem komoly elektronikai ismereteket is kíván. Persze megvan a maga szépsége, hiszen készítése közben a szórakozva lehet tanulni, különleges esetekben pedig akár még sikeres termék is lehet belőle. Ha képzeldőrnök elég nagy, határok nem lesznek.

De vigyázat! A távol-keleti gyártók nagyon gyorsan másolnak...

Központban a szórakozás

E havi hardver rovatunk kissé rendhagyóra sikerült, már ami a témák összeválogatását illeti. Októberben csupa olyan hardvert teszteltünk, amelyek valamilyen formában a szórakozáshoz állnak közel.

LCD tévé tesztünkben a 32 colos kategóriát vettük górcső alá; a legfontosabb tesztkritérium ezúttal az ár volt, amely nem lehetett 200 000 forintnál több. A tesztből sok értékes tanulságot vonhattunk le.

Hangfaltesztünk ugyanúgy kapcsolható a tévéhez és a házimozizáshoz, mint a számítógépekhez. Az 5.1-es térhatású hangkeltőket széles ártartományból válogattuk össze. Ahogyan látni fogjuk, az általános feltételezés, miszerint a drágább egyben jobb is, a hangfalaknál tökéletesen igaznak bizonyult.

Harmadik tesztünk webkamerákkal foglalkozik (19 terméket gyűjtöttünk össze), míg negyedik anyagunk „érdekes” játékkonzolok körképét tárja olvasóink elé. Az érdekes szó némi magyarázatra szorul: valójában olyan csúcskategóriás termékeket mutatunk be ebben a cikkben, amelyek legalább egy szempontból valami különlegességgel szolgálnak.

Kedvcsinálónak legyen elég annyi, hogy bemutatjuk a Logitech hatsebesség manuális váltóval szerelt kormányát is.

Higyed Gábor

Már a 32 colos, középkategóriás tévék is elérhető áron kaphatók

A hatsebesség manuális váltó kúrúzum

A webkamera rengeteg feladatra használható

HARDVER

Újdonságok tesztje	34
Teszt: LCD TV-k 200 ezer alatt	
32 colos LCD tévék olcsón	40
Teszt: webkamerák	
Adjunk a látszatra!	44
Teszt: 5.1-es hangrendszerek	
Hang a térben	49
Teszt: Csúcskategóriás játékkonzolok	
Kezünkben az irányítás	52

ÚJDONSÁGOK TESZTJE

MOBILTELEFON LG PRADA (KE850)

A Prada márkanévről leginkább a nagyon drága, luxuskategóriájú divatcikkek és ruhák jutnak az eszünkbe – a listára azonban az LG jóvoltából most a telefonnak is fel kell kerülnie. A KE850 típusszámú, de természetesen nagyméretű PRADA feliratot viselő készülék legnagyobb különlegessége, hogy szinte teljes egészében a hatalmas, 3 hüvelykes és 320×240 pixeles érintőkijelző adja a kezelőfelületét. Ha számot akarunk tárcsázni, ezen jelennek meg a számbillentyűk, és SMS írásához is ezt kell tapogatnunk. A menükben való mozgás és az általános kezelhetőség rendkívül jó, hiszen a gombok mindig ott jelenhetnek meg, ahol a leglogikusabbak – ám a virtuális billentyűzet nyomkodása alatt néha elbizonytalanodtunk, vajon tényleg sikerült a megfelelő gombot megnyomnunk? Ez igazán csak az SMS-írás során volt zavaró, hiszen itt néha már vakon is tudtunk

volna szavakat beírni, ha legalább éreztük volna, hogy eltaláltuk az előző gombokat. A megélt vásárlói rétegnek megfelelően a külakára és a dizájnról nem panaszkodhatunk: fényes üveg- és fémfelületek, apró és vékony méretek (100×55×12 mm). 86 grammos súlyával ráadásul még könnyű is, így ingzsebünkbe sem húzza le.

Telefonként a PRADA csak háromsávú, sajnos a 3G-s hálózatokat egyáltalán nem ismeri, így internetezésre csak az EDGE sebességével képes. Multimédiás felhasználásra azonban kiváló, jó minőségű, bár nem igazán sokat tudó MP3-lejátszóval és FM rádióval is rendelkezik. A hátába épített, 2 Mpixeles kamera objektívja a *Schneider Kreuznach*tól származik, és természetesen autofokuszos. 1600×1200 pixeles fotókon kívül 320×240 vagy 400×240 képpontos méretben videoklipek felvételére is képes.

cp labor	Forgalmazó: LG
	Internet: www.lg.hu
	Ár: 150 000 Ft
<ul style="list-style-type: none"> + Gyönyörű kivitel + A márkanév varázsa - 3G hiánya - Kezelése néha nehézkes 	

HANGFALRENDSZER ACOUSTIC ENERGY BLUETOOTH SYSTEM

A rádió alapú Bluetooth adatátviteli rendszert már régóta használják hangtovábbításra – így működnek például a vezeték nélküli mobiltelefon-kihangosítók is. Hangminőségük azonban nem kifogástalan, és ez nem feltétlenül a készülékek hibája – a Bluetooth első verziója csak monóban és meglehetősen korlátozott sávzélességgel tudta továbbítani a hangot. A modern eszközök egy része azonban már ismeri az úgynevezett A2DP (*Advanced Audio Distribution Profile*) profilt, amellyel valóban hifi minőségben továbbíthatjuk a hangot.

Ezt az átviteli módot használja a high-end termékeiről ismert *Acoustic Energy* cég *Bluetooth System* nevű sztereó hangfalkészlete, amely így MP3-lejátszók és MP3-as mobiltelefonok ideális kiegészítője lehet. A márkához képest meglepően kedvező árú termékről van szó, cserébe azonban a cégnek több kompromisszumot is kellett kötnie. A hangdobozok MDF-lapok helyett műanyagból készültek, és a többutas profi rendszer helyett

be kell értnünk egyetlen szélessávú sugárzóval, annak minden hátrányával együtt.

Egyébként a BS kezelőszervei nincsenek túlbonyolítva, az előlapon egy nagyméretű tárcsa és egyetlen fekete gomb található. Az előbbi természetesen a hangerő állítására szolgál, bal oldali végállásában pedig tápkapcsolóként funkcionál. Az utóbbi a Bluetooth csatlakoztatását indítja el.

A készüléknek az egyutas, műanyag hangfalak ellenére is meglepően eleven és levegős hangja van. Persze a kialakítás korlátait nem tudja átlépni, ne számítsunk tehát arra, hogy legyőzi a „valódi” hangdobozokat. A beépített technológia korlátai elsősorban a dinamika területén és a szélő tartományokban mutatkoznak meg: a legalsó és a legfelső oktávok teljesen hiányoznak, és a szélessávú sugárzók miatt a halkabb részletek is gyorsan elvesznek a könnyen kásássá váló hangban. Mivel a hangsugárzók lecsatlakoztathatók, és körülbelül 1-1 méterre eltávolíthatók, a sztereó vízszaxaadással nem volt problémánk.

cp labor	Forgalmazó: Interaudis
	Internet: www.interaudis.hu
	Ár: 45 000 Ft
<ul style="list-style-type: none"> + Egyszerű kezelés + Jó ár/érték arány - Korlátozott dinamika - Nincs távirányító 	

NOTEBOOK HP 6710B GB890EA

cp Forgalmazó: HP Magyarország
labor Internet: www.hp.hu
 Ár: 270 510 Ft

- + Nagy sebesség
- + Igényes kivitel
- Nincs 802.11n támogatás
- Átlagos felbontású kijelző

Ha noteszgépünkkel elsősorban dolgozni szeretnénk, és a csicsás külső helyett a konzervatív dizájnt részesítjük előnyben, nem járunk rosszul a *HP 6710b* konfigurációjával. Az Intel legújabb Centrino (Santa Rosa) platformjára épülő masinában a 2 GHz-es Intel Core 2 Duo T7300-as processzort találjuk, természetesen a hozzá tartozó i965-ös lapkakészletű alaplappal együtt. A HP ebbe a modellbe 1 GB-os DDR2-es memóriát szerelt.

A merevlemez mérete 160 GB, amely több mint elegendő, de ha esetleg további kapacitásra volna szükségünk, használhatjuk a kétrétegű lemezeket is író DVD-RW meghajtót. A 6710b kijelzője 15,4 col, és természetesen szélesvásznú – felbontása 1280×800 pixel. Ez az érték ma teljesen átlagosnak mondható, de némi felért 1680×1050-es változatban is megkapjuk.

Lapkakészletbe integrált X3100-as grafikus adapter hajtja meg a monitort. Bár az Intel sokat javított a régi GMA950-hez képest a 3D-s teljesítményen, ez inkább csak a Vista Aero felüle-

tén gyorsít – tehát a játékokhoz még mindig túl gyengék az integrált megoldások.

Munkaeszköznek szánt noteszgépnél nagyon fontos az adatok védelme is, mind a véletlen, mind a szándékos károkozás ellen.

A HP-nál erre a célra egyfelől a merevlemez aktív és passzív zárkódásvédelme, másfelől többretegű titkosítási és autentikációs eljárások szolgálnak. Ennek megfelelően ujlenyomat-olvasóval kombinált TPM chip is található benne, és ez a BIOS-ba, valamint az operációs rendszerbe (BitLocker) épített szolgáltatásokkal együtt tökéletesen megvédi adatainkat az illetéktelen tekintetektől.

Bár a HP az új Santa Rosa platformot választotta, a 802.11n-t is támogató Kedron WLAN adapter helyett csak az a/b/g változatokat ismerő egyszerűbb bővíthető kártyát szerelte a 6710b-be. Ami a vezetékes hardverek csatlakoztatási lehetőségeit illeti: a gép oldalán négy USB-, egy FireWire-csatlakozó, monitor- és videokimenetek, kártyaolvasó és egy PCMCIA nyílás található.

PDA-OKOSTELEFON ASUS P526

cp Forgalmazó: ASUS
labor Internet: hu.asus.com
 Ár: bevezetés alatt

- + Kiváló billentyűzet
- + Apró méretek
- Nincsen 3G
- Nincs WIFI

Alaplapok, videokártyák és noteszgépek után az ASUS az okostelefonok területére is bemelegkedett. A *P526* nem az első próbálkozása a cégnek, és mivel az előző modellek sem voltak rosszak, igen kíváncsiak voltunk erre a masinára.

Az első benyomások alapján a *P526* egy igen jól összerakott, profi kis telefon lett, amelynek apró méretei meghazudtolják tudását: a 110×58×16 mm-es és 115 gramm súlyú mobilban a Windows Mobile 6.0 operációs rendszer fut, tehát ugyanúgy és ugyanolyan szoftverekkel bővíthetjük, mint a nagyobb tenyérszámítógépeket.

A készülékben a TI OMAP850-es processzora dolgozik, 200 MHz-es órajellel, memóriája pedig 128 MB – ezt microSD kártyával bővíthetjük. A RAM mérete 64 MB, a kijelző pedig 2,4"-es, 320×240 pixel felbontással. CPU-ja sebességével az átlagos használat során megvoltunk elégedve, de komolyabb, számítógépes feladatoknál (például filmnézésnél) már érezhetővé válnak a korlátai.

Kezelése az érintőkijelzőn kívül egy igényesen kialakított billentyűzet szolgál – ez az ilyen PDA-okostelefonoknál megszokott QWERTY kiosztású aprócska gombok helyett inkább a „normál” mobiltelefonok gombjaira emlékeztető, alfanumerikus billentyűket kapott. Mivel ezek már rendes méretűek, kezelésük is sokkal kényelmesebb – igaz, szöveget írni velük nem olyan egyszerű.

Sajnos az ASUS-nál két súlyos hibát is elkövettek a tudás-lista összeállításakor: kihagyták belőle mind a 3G-, mind pedig a WiFi-képességet. Ez azt jelenti, hogy internetre legfeljebb a ma már lassúnak mondható EDGE hálózatokon keresztül kapcsolódhatunk – és nem használhatjuk az ingyenes hotpotokat sem.

Ezek helyett azonban benne egy SiRF Star III-as GPS-vevő, amelynek segítségével navigációs eszközként is használhatjuk, bár ilyenkor a kisméretű kijelző miatt igencsak figyelniünk kell majd. A GPS-vevő érzékenységevel és sebességével elégedettek voltunk.

ÚJDONSÁGOK TESZTJE

EGÉR + NUMERIKUS BILLENTYŰZET TRUST TK-2500P

Érdekes szerkezetet hozott szerkesztősegünkbe a sokféle számítógépes kiegészítőről ismert *Trust*. A *TK-2500p* tulajdonképpen egy kétfunkciós eszköz: egyfelől egérként, másfelől pedig numerikus billentyűzetként szolgál. Egy ilyen masina több esetben is hasznunkra lehet, az egyik legkézenfekvőbb alkalmazás nyilván a hordozható számítógépekkel való párosítás.

Némi plusz súlyért ugyan, de kapunk a laptopoz egy trackballt, amelynek segítségével elvileg sokkal könnyebben irányíthatjuk az egeret, ráadásul a számgombokkal sem lesz többé problémánk; például a nulla begépelése előtt nem kell az Fn gombbal szórakozni. A *TK-2500p* ebből a szempontból mindenképpen előrelépés a laptop billentyűzetéhez képest, s bár a kurzormozgató sebessége nagyobb, mint egy egér esetében, a pontossággal semmi problémánk nem volt.

Az „egérhez” kapcsolódó négy gomb azonban nem sikerült a legjobban. Kettő közülük elég nehezen nyomható be, ráadásul nem is áll kézre – sajnos az elsőleget és másodlagos kattintásra éppen ezeket kellene használnunk. A „labda” fölötti két gomb internetezés közben lehet hasznos, ezekkel ugyanis előre-hátra tudunk váltogatni a meglátogatott oldalak között.

A masina egy másik lehetséges felhasználási területe az áruházakban, a különféle eladóhelyeknél képzeltető el, hiszen helytakarékos megoldást kínál a számgombokkal, valamint a legfontosabb funkcióbillentyűkkel. Egyébként a számlázást megkönnyítendő, a „0” mellett található egy „000” gombot is, nagyobb összegek beviteléhez. A *TK-2500p* USB csatlakozóval illeszkedik a számítógéphez, és meghajtóprogram nélkül használható valamennyi Windows operációs rendszer alatt.

	Forgalmazó: RCE Hungary
	Internet: www.rce.hu
	Ár: 3240 Ft
+	Öletes kiegészítő laptopoz
+	Van rajta enter és backspace is
-	Az egérgombok nem esnek kézre
-	A gombok nem kurzormozgatók

ALAPLAP BIOSTAR NF61V MICRO AM2

	Forgalmazó: GoRun
	Internet: www.gorun.hu
	Ár: 11 500 Ft
+	Olcso, de jó választás HTPC-hez
+	Kis mérete dacára nem zsúfolt
-	Csak két SATA csatlakozó
-	Csupán két ventilátorfoglalat

A számítógép nemcsak munkaeszköz vagy játékgép lehet. Megfelelő alkatrészekből akár 50 000 forintból is kihozhatunk olyan alaphadvert (CPU, alaplap, memória, VGA vezérlő), amely képes a nagyfelbontású filmek lejátszására is. Ebből a négyesből ajánlunk most egy alaplapot, mégpedig a *Biostar NF61V-t*, amely kedvező ára miatt bárki számára elérhető, s a lehetőségekhez képest elég jól fejleszthető is. Az alaplap – nem nehéz kitárolni – az nVidia MCP61V lapkájára épül, amelynek érdekessége, hogy VGA vezérlőt is tartalmaz.

A MicroATX méretű alaplap tervezésekor minden az olcsóságról szólt, ennek következtében, bár szinte minden kiegészítő hardvert és csatlakozót megkapunk, de mindenből csak keveset. Memóriafoglatból (DDR2, max. 800 MHz) például csak 2 darabot, ahogyan a csatlakozható SATA, illetve párhuzamos merevlemezkekből és optikai meghajtókból is csupán kettőt-kettőt telepíthetünk. Éppen ennyi a PCI 2.3 csatlakozók száma is.

Sajnos a költségek leszorítása érdekében a videovezérlőhöz csak VGA kimenet párosul, ám mindaddig, amíg nem szeretnénk nagyfelbontású filmeket lejátszani, ez nem fog gondot okozni. HD-hez amúgy is komolyabb hardver kell, legalább a videokártya tekintetében. Az alaplap szerencsére bővíthető, a rendelkezésre álló PCIe x16 foglalata bármilyen VGA kártyát dughatunk, így például a Radeon HD2400-as videovezérlőt is, amely hardveres H.264 gyorsítást, valamint HDCP-s DVI kimenetet kínál.

Ami az alaplap tervezését illeti, a kis méret ellenére sikerült mindent úgy elhelyezni, hogy a szerelésnél ne kelljen bűvésztükköket bemutatni, még a memóriafoglalatok és a VGA vezérlő sem került összetűzésbe.

Mindent egybevéve azok, akik egy olcsó HTPC alapjául választják az NF61V-t, véleményünk szerint nem fognak csalódni. Az alaplap mindenképpen megéri a 10 000 forintnál alig valamivel nagyobb vételárát.

TFT MONITOR DELL FPW2007B

cp labor	Forgalmazó: HRP Magyarország
	Internet: www.hrp.hu
	Ár: 91 200 Ft
+	Változtatható képarány
+	S-PVA panel 24 bites szinképzéssel
-	Nehézkés hozzáférés a funkciókhoz
-	Oldalt csak egy USB-csatlakozó

Dömpingszerűen törtek be a hazai piacra is a 20 colos monitorok, nagyrészt annak köszönhetően, hogy szinte minden panelgyártó kijött saját 20 colos TN+Film szélesvásznú paneljével, s ez az árakat igencsak lefelé mozdította el. Ma már szinte minden forgalmazó kínál 80 000 forint környékén is ilyesfajta megjelenítőt. Ám ha igazi minőségre vágyunk, továbbra is mélyebben a pénztárcánkba kell nyúlni, és S-PVA vagy S-IPS technológiát használó kijelzőt kell vásárolnunk.

A *Dell FPW2007b* a méltán népszerű monitortípus, az FPW2007 felújított típusa. A modellfrissítés ráért már a 20 colos masinára, mivel az előd (a korábban használt S-IPS panellel) csak 16 ms-os válaszidőre volt képes. A „b” jelű revízióban Samsung S-PVA panel lakozik, amely teljes válaszidejét tekintve 8, a GTG átmenetet vizsgálva pedig 5 ms-os reakcióidővel bír, így megfelel a legmodernebb játékok követelményeinek is.

Ami a műszaki paramétereket illeti, a képmínőség jellemzői a kategória elemzőnyéhez tartoznak, a 300 cd/m²-es fény-

erő és az 1000:1-es kontrasztarány mindenképpen. A betekintési szög az alkalmazott technológiának hála nagyon nagy, 178 fokos mindkét irányban. Egyedül a válaszidő az, amelyet ha megvizsgálunk, azt tapasztaljuk, hogy a piacon sokkal jobb, azaz sokkal gyorsabb típusok is találhatóak. Ne feledjük azonban, hogy a sebesség nem minden, a villámgyors TN+Film panelek rendszerint csak 18 bites színmegjelenítést használnak, szemben a WFP2007b valós 24 bites szinképzésével, s így szükségszerűen valamivel tompább képet állítanak elő.

A monitor nemcsak képmínőségével, hanem kezelhetőségével és szolgáltatásával is kitűnik a mezőnyből. Szemet szúrhat, hogy a káva a szokásosnál több gombot tartalmaz. Ennek csakis az az oka, hogy ezzel a megoldással lehetővé válik, hogy több funkciót érhesünk el egyetlen gombnyomással. Még így sem férünk hozzá mindenhez, a képarány módosítása például csak a menüből lehetséges, és sajnos a színprofilok között sem válhatunk egyetlen gombnyomással.

VIDEOKÁRTYA GIGABYTE RX24P256H

cp labor	Forgalmazó: GoRun
	Internet: www.gorun.hu
	Ár: 13 900 Ft
+	Zajtalan, passzív hűtés
+	Hardveres HD-videolejtászás
-	Gyenge 3D-s teljesítmény
-	Nincs hozzá HDMI átalakító

Rengeteg modell közül választhatunk az olcsó videokártyák piacán, ám ezek nagy része általában egy régebbi, már leváltott generáció középkategóriából lecsúszott változata. Emiatt sokszor a fogyasztás és a szolgáltatások sem tökéletesek, még egy alsókategóriás géphez mérten sem. Nem is beszélve a 3D-s teljesítményről. Ez utóbbi inkább csak kompatibilitás szempontjából adott, vagyis bármilyen játék elindul az olcsó, 10 ezer forintos VGA kártyákon is, ám a sebesség még a több éves játékok esetében sem lesz megfelelő – főleg, ha ehhez még azt is hozzávesszük, hogy a 20-22 colos wide monitorok esetén a játékok felbontását illik 1680×1050 képpontossá állítani.

A *Gigabyte HD2400Pro* kártyáján az új fejlesztésű Radeon HD2400Pro GPU dolgozik, ám hiába a DirectX 10 hardveres támogatása és az egységesített shader-architektúra, a 3D-s játékokat ez a videokártya sem képes nagy részletesség mellett, elfogadható sebességgel futtatni. A 1-2 éves játékokkal, kis felbontás és ala-

csony-közepes beállítások mellett azonban már meg lehet próbálkozni, de a Shader Modell 3.0-t vagy 4.0-t semmiképp se kapcsoljuk be egyik esetben sem. De nem is a 3D-s teljesítmény az elsődleges szempont az ilyen olcsó kártyánál, így a HD2400Pro igazából a videolejtászás és egyéb szolgáltatások terén kínál többet, mint az egyszerű, alaplapra integrált videovezérlők.

Az új GPU-ban már UVD (Universal Video Decoder) felel a videolejtászásért, amely elvégzi a teljes H.264 és VC-1 dekódolást is, így a processzort csupán minimálisan terheli még a nagyfelbontású, 1080p-s HD-videók lejátszása is. Emiatt a HD2400Pro kiválóan alkalmas egyszerű processzorral HTPC-be, ráadásul a kártya megfelelő átalakítóval HDMI kimenetén a hangot is dekódolja az ugyancsak integrált – HD-másolásvédelmet (HDCP) is kezelő – hangkódolási segítségével. A videolejtászás mellett az alig több mint 10 ezer forintos VGA kártya DVI-kimenet is kínál.

ÚJDONSÁGOK TESZTJE

BLUETOOTH KIHANGOSÍTÓ BTECH SUPERTOOTH LIGHT

Nemrég mutattuk be a *Supertooth Two* autós kihangosítót – ez alkalommal a hozzá nagyon hasonló *Light* verziót kerítjük sorra. Megjelenésében mind a két készülék azonos befoglaló méretekkel, funkciókkal és – megkockáztatjuk – azonos tartalommal bír, ehhez képest igencsak meglepő a két verzió közötti árkülönbség. Miért a *Light* kerül többre? Talán az iPod műanyagát idéző burkolat vagy a védett hangszóró miatt? Egy feltöltéssel mind a két Bluetooth kapcsolatot használó készülék 800 óra készenléti vagy 15 óra beszélgetési időt kínál, mind a kettő a napellenzőre (is) rögzíthető a praktikus és erős mágnesre tapadó klipsszel.

Mivel a hangminőségről mind a két készülékben DSP (Digital Signal Processor) gondoskodik, társalgó partnereinkhöz csak a beszédhang jut el, a motorzaj, a szélsűvítés, a gördülési zaj nem. A hangminőség ennél a készüléknél is ki-

váló, akiket hívtunk, szinte soha nem jöttek rá, hogy autóból telefonálunk. A hangminőségen tovább javíthatunk, ha a mikrofont kihajítjuk, de ezt még az elindulás előtt kell megtennünk, a procedura ugyanis nem egykezes. Ha belegondolunk, ez még mindig biztonságosabb, mintha felelőtlenül a kezünkben tartott telefonnal vezetnénk.

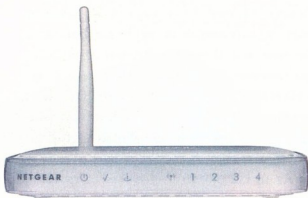
Visszatérve az árkülönbségre, ennek okát a kezelhetőségben kell keresnünk: a hívást fogadó és elutasító gombok a másik verzióval ellentétben könnyedén elérhetők a készülék használatának minden pillanatában.

A készenléti idő kiváló, de hetente-kéthetente gondoskodnunk kell a feltöltésről, akár a hálózati, akár az autós adaptert használva. A tápcsatlakozó sokat sejtetően mini USB-s, tehát a nem is oly távoli jövőben el tudunk képzelni egy hangrögzítővel egybekötött verziót is.

cp labor	Forgalmazó: Btech
	Internet: www.btech.hu
	Ár: 24 990 Ft
+	Kiváló hangminőség
+	Igényes kialakítás
-	A mikrofon helyzete nem állítható
-	A hangerőszabályzó gombjai kicsik

WLAN-ROUTER NETGEAR DG834G ROUTER

Tesztlaborunkba viszonylag ritkán kerül olyan router, amelyet ADSL-modem nélkül használhatunk. Valljuk be, eddig nem volt igazán nagy a kínálat a modemmel ellátott routerekből, de ennek oka két tényezőben keresendő: az egyik az, hogy a szolgáltatók minden esetben adják az előre konfigurált modemet, így ha megkívánunk egy routert, akkor a modemet értelemszerűen nem cseréljük le. A másik pedig az, hogy a kínálat egészen egyszerűen gyér, a kombi készülékek is többnyire csak vezetékcsatlakoztatást léteztek.

Tesztünk alanya kiváló példája annak, ami a szolgáltatók bevezetése esetén – talán egy bővített szereld magad csomag keretében – nagy sikert arathat. Ez a Wi-Fi router tökéletesen úgy néz ki, mint egy hagyományos változat, ám a WAN-port helyett – amelyet egyébként az ADSL vagy kábeldemhez csatlakoztatnánk – egy telefonporton csatlakozhatunk a (többnyire kötelező) splitterre. Az egyesített készülék már a fogyasztási adatokat tekintve is kedvezőbb a modem-router

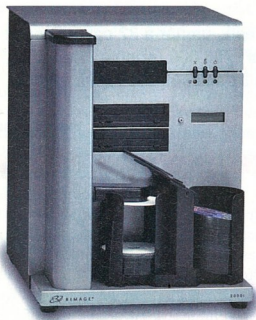
párosnál, a lényeg mégis az, hogy a router semmiben sem szenved hiányt.

Az ISP-hez VPN, RIP, PPPoE és PPPoA (a kábeldemomeknél is használt PPP over ATM hálózati rendszer) szabványokat használva csatlakozhatunk. A szokásos statikus és dinamikus IP, DHCP kliens/szerver működés itt is megvan. A biztonságról SPI tűzfal gondoskodik, amely a DDoS támadásoknak is ellenáll, és naplózza az ilyen irányú próbálkozásokat. A tűzfal kiegészítéseként URL-tartalomszűrőt használhatunk.

A VPN-támogatás öt, a belső hálózatról kifelé csatlakozó kliens számára érhető el (IPSec, PPTP és L2TP formájában). WLAN oldal a szokásos 802.11g (54 Mbit) rendszerű, amely az összes WPA2 titkosítási módszert ismeri. A mellékelt antenna nem túl nagy, de RP-SMA csatlakozójának köszönhetően cserélhető. A router nagy erénye, hogy a Netgear-féle firmware üzembe helyezés-kor automatikusan fel tudja ismeri a szolgáltató beállításait.

cp labor	Forgalmazó: HRP, CHS
	Internet: www.netgear.com
	Ár: 19 000 Ft (Wi-Fi kártyával)
+	Igényes külső és firmware
+	Sok hálózati szabványt ismer
-	A modem hátrányt jelent
-	Az alapantenna nyeresége szerény

CD-DVD SOKSZOROSÍTÓ RIMAGE 2000

cp labor	Forgalmazó: Ringnet Kft.
	Internet: www.ringnet.hu
	Ár: 1 260 000 Ft (csak hardver)
+	Ipari kialakítás, korrekt működés
+	Kiváló a mellékelt programok
-	Nagy, nehéz, drága
-	A programok megjelenése „javás”

Leginkább a közepes szériás gyártásban mondhat magának sikeres termékeket a *Rimage* cég, ezek közül a legkisebb a *2000i* típusú. Lényegét tekintve két DVD-író és egy CD-DVD nyomtató okos integrálásáról van szó, amely kiegészül egy lemezeket kezelő manipulátorral és egy LCD kijelzővel. A robusztus, valóban ipari környezetbe szánt készülékek csak három gomb van: a bekapcsoló, a nyomtatási művelet megszakítása és a lemezkiadó. A készülék tetején egy kis méretű, HP-technológiájú nyomtató működik, amelynek mechanikája nagy terhelésű CD-nyomatásra van optimalizálva. Ehhez képest meglepő lehet, hogy a két égető készülék egy asztali gépekben is tökéletesen működő Plextor és egy LG DVD-író, amelyek kétrétegű (DL) lemezek írására is képesek.

A készülék működése egyszerű: készítenk egy mester képállományt, amely a készülékre kerül az egyetlen USB 2.0 interfészen keresztül, a hozzá tartozó feliratozás fájljával együtt. Ezután a lemezadagolóból a manipulátor kivész egy ko-

rongot, majd megírja és nyomtatja, végül a kimeneti „tálcára” helyezi őket. A sokszorosítás így valóban felügyelet nélkül működik. Ha tetszik, nem csupán a hozzá tartozó CD-képkészítő és képkezelő programokat telepíthetjük, de a kliens-szerver alapú, erős SQL (vagy MySQL) támogatású *Peremity* programcsomagot is. Ezzel már hálózatról kezelhetjük a gépet, de – és itt jön egy frappáns megoldás – automatikus archiválásra is használhatjuk!

Annyira kezes a program, hogy a mentendő könyvtárak méretét figyelve rendszeres, növekményes backup is készíthető vele, ám a mentés egy adott állomány megjelenésére is indítható. A program a merevlemezre, ISO-állományban is ír, tehát önállóan szintén kiválóan használható. A mentéseknek megfelelően a lemez felületére sorszámot, vonalkódot is írathatunk, amely egyedi módon azonosítja a lemezeinket. A hosszú távú archiválást szem előtt tartva érdemes a cég által is forgalmazott arany bevonatú, *Kodak Preservation Gold* médiákat használni.

ALAPLAP GIGABYTE GA-P32-DS3P

Múltkor, P35-ös lapkakészlettel szerelt alaplapokkal foglalkozó tesztünk után sem állt meg az élet, s a nagyobb gyártók sorra jelentik be újdonságaikat idehaza is. A *Gigabyte* termékkatalógusáról ezúttal a *GA-P35-DS3P-t* vizsgálhattuk meg, amely tudása alapján a felsőkategóriába sorolható, s tulajdonképpen csak azért nem csúcskategóriás, mert nem a gyártó CrazyCool hűtése, hanem csak egy egyszerű borda került az északi hídra.

Az alaplap az *Intel P35-ös* lapkakészlete köré épül, ennek megfelelően kezeli a legújabb, akár négymagos *Intel* processzorokat is. A memóriafoglalatok DDR2 típusúak, ami egyáltalán nem gond, figyelembe véve a jelenlegi árakat és a DDR3 egyelőre kiábrándító sebességét. Összesen négy modul használhatunk, s bár a maximálisan támogatott memóriaméret 8 GB, ezt csak akkor használhatjuk ki, ha 64 bites operációs rendszert telepítünk gépünkre. (Az XP és a Vista 32 bites verzióival 2 GB fölé nem érdemes mennünk.)

Kiváló az alaplap felszereltsége: két PCIe x16, három PCIe x1 és két PCI 2.3 foglalatja révén a bővíthetőségekben nem valószínű, hogy kifogynánk, főleg mert az integrált hardverek között Realtek-féle LAN- és audiovezérlőt is kapunk.

Az adattároláshoz lassan már kötelező áttánni SATA interfészt használó eszközökre. A *Gigabyte* alaplapja is elsősorban az ilyesfajta csatlófelülettel szerelt meghajtókat látja szívesen, lévén hogy SATA-2 csatlakozóból nyolcat, IDE-csatornából pedig csak egyet találunk a „jobb alsó sarokban”.

Az IO-panel a szokásos sémát követi, így mindössze négy USB csatlakozót tartalmaz. Ezeket további nyolccal egészíthetjük ki, ám az ehhez szükséges (két vagy négy portos) bracketeket már külön kell megvásárolnunk.

Az alaplap egyetlen hátránya, ha ez egyáltalán annak fogható fel, hogy a moszfetekre nem került passzív hűtőborda, amely a tuninglehetőségeknél határ szab.

cp labor	Forgalmazó: Go-Run
	Internet: www.gorun.hu
	Ár: 32 900 Ft
+	Igényes kialakítás
+	Kedvező ár/érték arány
-	Csak 2 db PCI 2.3 foglalat
-	Nincs hűtőborda a moszfeteknek

Teszt: LCD tévék 200 ezer alatt

Az LCD tévék ára feltartóztathatatlanul esik, immár a 32 colos típusok középkategóriás modelljei is a „lélektani” 200 000 forintos árhatár alá csúsztak. Tesztünkben a legnépszerűbb 32 colos típusokat vizsgáltuk meg.

Szerző: Higyed Gábor

32" LCD-k olcsón

Ha valaki olcsón szeretne LCD tévét vásárolni, szinte biztos, hogy elsőként a 32 colos kategóriában fog körülnézni. Ennek több oka is van. Először is az itthoni lakásméreteket tekintve egy ilyen méretű készülék éppen megfelelő. Másodszor a választás akkor is teljesen indokolt, ha a technikai adatokat nézzük. A 32 colos képátoló ugyanis éppen az a méret, amelynek nagyobbat nem érdemes venni, ha valaki nem komoly házimozi-rendszert épít ki, és (ezért) nem akar Full HD-s, azaz 1080 soros megjelenítőt vásárolni.

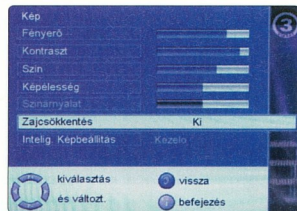
Ebben a méretben a gyártók (egyelőre) maximum 1366×768 képpontos panelt használnak, amely kiváló képminőséget nyújt, s amelynek köszönhetően még az árak is alacsonyán tarthatók.

Az 1366×768-as felbontás egyébként elég is, mert bár a PAL és a 720p felbontások között nagyon nagy a minőségbeli különbség, 3 m-ről (egy átlagos lakásban kb. ennyire ülünk a tévétől), 82 cm-en azt már nehéz lenne észrevenni, hogy az 1080i/p kétszeres adatmennyisége jobb minőséget nyújt-e.

Az LCD tévé kiválasztásakor éppúgy megvannak azok a paraméterek, amelyekre figyelni kell. Sajnos többségük meglehetősen szubjektív megítélés alá esik, s emellett egyénenként változik még az is, hogy kinek melyik jellemző a fontosabb. Írásunkban igyekszünk általánosságban elmondani mindent, amit a 32 colos tévékről tudni érdemes, remélve, hogy a cikk elolvasásával szerzett tudás birtokában mindenki ki tudja majd választani, egyéniségéhez melyik tévé passzol a legjobban.

Képminőség – több tényező függvénye

Az LCD tévék esetében a képminőség számos tényezőtől függ. Ahhoz, hogy jó képet kapjunk, először is kell egy jó panel. E tekintetben a tévégyártók szerencsére kitesznek magukért, még a legolcsóbb típusokba is S-PVA, P-MVA vagy S-IPS panel kerül, így a nagy betekintési szög és a megfelelő színhelyesség garantált. A tévékben szinte mindenki használ overdrive-ot, amely 8 vagy 16 ms-os válaszidővel párosul, ami bőven

Általában jobb a képminőség, ha a zajszűrést minimálisra vesszük, vagy teljesen kikapcsoljuk

elég ahhoz, hogy a 25 képkocka/másodperces sebességgel az utánhúzásnak nyoma se maradjon.

Ahogy a monitoroknál, úgy az LCD tévé esetében is fontos szerepe van az elektronikának. A PAL szabvány 4:3-as képaránya, 625 soros felbontása és 50 Hz-es, interlace-elt képfrissítése köszönő viszonyban sincs az LCD tévék 1366×768 képpontos; 16:9-es felbontásával, valamint a progresszív, 50/60 vagy 100/120 Hz-es megjelenítéssel. Az átalakítás elektronikai próbáló feladat, olyannyira, hogy sokaknak nem is sikerül igazán jól alkotniuk.

Ha szigorúan csak a tévé képminőségét nézzük, az LG és a Grundig emelkedik ki a mezőnyből. A többieknél, főleg akkor, ha bekapcsoljuk a zajszűrést, a kép jelentősen rosszabb lesz; bár vannak eltüntetett képhibák, sokkal többet ront a képen az, hogy a zajszűrés elmossa a kontúrokat. Éppen ezért azt tanácsoljuk, hogy a tévé esetében a zajszűrést mindenképpen kapcsoljuk ki, az MPEG-2 hibáit kijavító eljárás sorsáról pedig döntünk saját tapasztalatunk alapján.

A teszt eredménye

A végeredményből egyértelműen kitűnik, hogy ebben az árkategóriában a mezőny elég szoros. A tévék teljesítménye főleg akkor nagyon kiegyenlített, ha nagyfelbontású filmet nézünk rajtuk, de a csatlakozási lehetőségeik és a szolgáltatások sem mutatnak markáns különbségeket. Sajnos a tévéadás minősége egyetlen készülék esetében sem olyan jó, mint egy hasonló méretű, CRT-s tévével, a magas pontszámok

is inkább csak a mezőnyön belül értendők. A HDMI bemenetek számára azért érdemes odafigyelni, főleg akkor, ha a tévére most a PC-t, később viszont DVD/BD lejátszót is szeretnénk rákötni.

Értékelésünk alapján a legjobb teljesítményt – minimális különbséggel – az LG nyújtotta, a legjobb vétel díja pedig az első öt helyezett között tulajdonképpen csak az ár függvénye volt, így a trófea a Grundighoz került.

A deinterlace szűrő általában, de nem mindig, bekapcsolt állapotában nyújt jobb eredményt. A képjavitó algoritmusok egyébként meglehetősen számítási-igényesek: ha például egy CRT és egy LCD tévére ugyanazt az adást rakjuk ki, bekapcsolt zajszűrővel a lapos tévé akár 0,5-1 másodpercet is késlekedhet. Tévészek ez nem nagy probléma, azonban ha DVD-t nézünk, rendkívül zavaró, ha az erősítőtől jövő hang megelőzi a színeszek szájmozgását.

A HDMI bemeneten érkező képhez az elektronika a legtöbbszor nem nyúl hozzá (persze az átméretezésen kívül), így ilyesfajta csúszásokkal nem kell számolnunk. Sajnos az élet soha nem tökéletes, így gond adódhat akkor, ha a számítógépet és a tévét szeretnénk összekötni DVI-HDMI kábellel.

A régebbi videokártyák esetében például előfordulhat, hogy az 1360×768-as felbontással nem teljes képernyős nézetet kapunk, de az overscan miatt újabb VGA vezérlőkkel sem garantált a tökéletes minőség. Az overscan sajnos sok LCD tévénél nem kapcsolható ki, s ilyenkor hiába állítjuk be az 1360×768-as felbontást, nem 1:1-es leképezést kapunk. Az 5-10%-os nagyítás eredményeképpen a Windows Start menüje például éppen lemarad a kép aljáról, a Windows Media Centert használva pedig a menüpontok egy-egy betűje kerül általában a kereten kívülre.

Az LCD tévék a DVD filmeket egyébként már egész jó minőségben jelenítik meg (feltéve, hogy a DVD képmínősége jó), ha azonban szeretnénk megjelölni a HD minőségét és képélességét, legálább 960×528-as felbontást, de inkább 1280×720 képpontos felvételeket használjunk.

Ha az LCD tévék képmínőségét csak a HD felbontású filmek megjelenítése alapján ítélnék meg, akkor egyébként sokkal nehezebb dolgunk lenne, mert a különbségek (szerecsére) minimálisak voltak. A DivX tömörítés, normál felbontású videókkal lesz a legnagyobb gondunk, ezeknél a blokkosodás és a különféle tömörítési hibák a tévék nagy kontrasztaránya miatt nagyon látható.

Szolgáltatások

Sokak szerint a tévék 16:9-es képaránya az egyik kerékkötője lehet annak, hogy valaki ilyesfajta eszköz vásárlásán gondolkodjon. Természetesen a gyártók gondoltak arra, hogy a szélesvásznú tévéken

A csatlakozók típusa és száma határozza meg, hogy az otthoni készülékekkel tudunk-e majd kapcsolatot létesíteni

Szerencsés, ha az analóg kimenetek közül néhányat oldalról is elérünk

sem mindig csak ehhez illeszkedő tartalmat nézünk majd a vásárlók, ezért minden modellben lehetőségünk van a képarány megváltoztatására.

Az alapot a 4:3, 16:9 és 16:9 Zoom opciók jelentik. Első esetben a kép 4:3-as méretben jelenik meg, oldalt két fekete csíkkal. A 16:9-es mód széthúzza a képet teljes képernyőre, míg a 16:9 Zoom mód a kép felnagyvitásával, a kép alsó és felső részének a levágásával tölti meg a képernyőt.

A JVC és a Panasonic tévéi egyébként e szempontból a leginkább kifinomultabbak, a menübe pluszként bekerül a 16:9 Zoom mód feliratos filmekhez használható változata, a 14:9-es képarány, valamint egy panoráma mód, amely úgy nagyítja fel a 4:3-as képet 16:9-es arányúra, hogy a kép közepe ne torzuljon.

A további extrák beépítése már a gyártók ízlésén múlik. A dinamikus kontrasztarány például egyre több típusba kerül bele – ezt véleményünk szerint csakúgy, mint a monitoroknál, érdemes kikapcsolva tartani, de persze ez is egyéni ízlés dolga. Egyébként a táblázat adataiból kiolvasható, hogy a statikus adatok tekintetében a dinamikusan 7-8000:1-es kontrasztarányú masinák sem sokkal jobbak.

A legtöbb tévébe ma már beépítenek elalváskapcsolót, a teletext lapjai pedig a tévék memóriájába töltődnek, hogy

böngészés közben késlekedés nélkül hozzáférhessünk a kért oldalakhoz.

Az érdekesebb és hasznosabb megoldások közé tartozik az USB csatlakozó és a kártyaolvasó – fényképnézetéhez jelentőséget –, a fenyőerőt a környezethez igazító automatika, a forgatható káva vagy éppen a különféle, távirányítóval könnyen változtatható szín- és hangprofilok is. Néhány tévére digitális audiokimenet is került, arra az esetre, ha a tévé hangját is az erősítőn keresztül szeretnénk hallani. A PIP ebben a mezőnyben is több készülékben megtalálható volt, azonban kéttuneres megoldással csak az Albalcomp tévéje büszkélkedhet, a többieknél a tévé képe mellé a számítógép vagy valamelyik analóg bemenet képe tehető ki.

Az LCD tévék helye sokszor egyébként nem is a polc, hanem inkább a fal lesz. A tévék lába minden esetben leszerelhető, a hátlapra pedig többnyire egy külön megvásárolható konzolt (kb. 15-30000 Ft) kell felerősíteni ehhez a művelethez – esztétikai hiba kizárva.

Kezelhetőség/távírányító

A tévék kezelhetőségét legnagyobb mértékben nyilván a távirányító, illetve a menürendszer határozza meg. Mivel a menüstruktúra és a távirányító használhatóságának megítélése egyéni ízlés kérdése, a vásárlásnál mindenképpen ki kell próbálni a tévét. A gyártók általában nem sokat változtatnak a már bevált sémán, ezért ha a kizemelt típust nem tudjuk e szempontból megnézni (végül is azt nem várhatjuk el, hogy egy áruházzal valamilyen formázott tévét kiteszi a demófalra), legalább egy márkatársat ellenőrizünk.

Az ergonómiai szempontok mellett figyeljünk arra is, hogy mennyire egyszerű váltani a képarányt és a színprofilok, az egyes bemenetek, valamint az 1 és 2 számjegű csatornaválasztási mód között. Az elalváskapcsoló néha elég „mélyre” kerül, ha ezt a szolgáltatást már korábban is használtuk, érdemes megnézni az elérési útvonalát a kizemelt tévé esetén is. A legtöbb kontrollert a videót és a DVD-lejátszót is kezeli, sajnos többnyire csak akkor, ha az(ok) a tévével azonos márkájú(ak).

HARDVER

cp
labor

**32 colos
LCD TV-k
jellemzői**

Termék	LG 32LB75	Grundig 32 LXW	Panasonic TX 32LM70P	Samsung LE32R86BDX	JVC LT-32R71BU	Albacomp AC-LC32H	HANNES T322
Beküldő	LG	Grundig Magyarország	Panasonic Magyarország	Samsung	JVC Magyarország	Albacomp	RRC Hungary
Internet (www.)	lg.hu	grundig.hu	panasonic.hu	samsung.hu	jvc.hu	albacomp.hu	rrc.hu
Ár (Ft)	199 990	170 000	179 900	209 900	199 990	129 990	159 990
TV képmínőség (30%)	91	91	86	86	84	74	77
Videó képmínőség (30%)	90	89	88	91	90	89	86
Hangmínőség (15%)	82	84	89	83	87	71	73
Csatlakozhatóság (10%)	85	79	82	82	79	76	76
Szolgáltatások (15%)	85	85	87	84	87	80	69
Eredmény	88	87	87	86	86	79	78
Műszaki adatok							
HD-Ready	●	●	●	●	●	●	●
Felbontás (pixel)	1366×768	1366×768	1366×768	1366×768	1366×768	1366×768	1366×768
Panel típusa	S-IPS	S-PVA	S-PVA	S-PVA	MVA	MVA	S-IPS
Betekintési szög (H/V) (fok)	178/178	178/178	178/178	178/178	170/170	170/170	178/178
Fényerő, (cd/m ² , x:1)	500, 8000:1	500, 1200:1	500, 7000:1	550, 8000:1	500, 800:1	500, 800:1	550, 1000:1
Dinamikus kontraszt	●	●	●	●	●	●	●
Tuner	analóg+dvb-t	analóg	analóg	analóg	analóg	analóg	analóg
PIP	TV+AV	TV+TV, TV+AV	TV+AV	TV+AV	TV+AV, TV+TXT	TV+TV, TV+AV	TV+AV
Színprofilok (gyári, saját)	3/2	3/1	2/1	3/1	3/1	3/0	3/1
Képváltó algoritmus	●	●	●	●	●	●	●
Audio teljesítmény (watt)	2×7	2×10	2×10	2×10	2×10	2×8	2×8
Hangprofilok	6	4	4	5	3	6	6
VHS/DVD lejátszó vezérlés távirányítóval	● (saját márka)	● (saját márka)	● (saját márka)	● (saját márka)	● (saját márka)	●	●
Extra szolgáltatások	forgatható káva	-	VIERA Link	forgatható káva	zajszűrés HD módban	-	világító gombok a távirányítón, optikai audiokimenet
D-Sub bemenet	●	●	●	●	●	●	●
HDMI/D-SUB bemenet	3/1	1/1	2/1	2/1	1/1	1/1	1/1
Komponens bemenet	●	●	●	●	●	●	●
S-Video/kompozit bemenet	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●	●/●
SCART	2	2	2	2	2	2	2
Audio kimenet	●	●	●	●	●	●	●
Méret (cm)	806×620×284	824×612×285	791×615×248	800×581×202	919×604×238	920×559×200	803×651×200
Tömeg (kg)	14,8	20,7	16,5	13,1	15,9	17,8	25,9
Mérsési eredmények							
Fényerő* (cd/m ²)	534	479	701	552	543	388	364
Kontrasztarány (statikus)* (x:1)	172	171	334	178	208	228	228
Válaszidő (be-/kikapcsolás) (ms)	8,2/8,9	8,3/8,7	7,9/8,1	7,9/8,1	8,1/8,4	8,2/8,9	9,4/10
Fogyasztás (be-/kikapcsolva) (watt)	143/1	149/2	150/	145/3	123/3	113/2	129/1
Overscan (HDMI, H/V)	0%/0%	0%/0%	5%/5%	0%/0%	5%/5%	4%/5%	6%/5%

*Optimális beállítással

Szóljon hangosan?

Tesztmezőnyünk szereplőinek a hangmínősége éppen megfelelő, ha valaki továbbra is csak tévé szeretni nézni (e kijelentésünknel feltételezzük, hogy a jövővéne a korábbi CRT-s eszköz leváltására szolgál), ám a komoly házimozsi-élményhez külső hangkeltő eszközt kell használnunk. Könnyen megérthetjük, hogy miért: a

beépített sztereo hangszórók többnyire csak 2×10 watt teljesítményt képesek leadni. Ezt hiába turbózzuk fel virtuális 3D-s képességgel, SRS-sel vagy TruBass-szal, akkor sem kapunk jobb eredményt, mint amit akár már egy 30 000 forintos kompakt házimozsi-erősítővel elérhetünk. Persze ha valakinek DVD-lejátszója is van otthon, akkor valószínűleg a megfe-

lő hangélménnyel is foglalkozott már, ezért az új tévé hangmínősége egyáltalán nem fogja befolyásolni a választást.

Egy dolgot azért nézzünk meg vásárláskor, mégpedig azt, hogy a szabályozás mennyire lineáris. Néhány típusnál előfordulhat, hogy – főleg a halk tartományban – túlságosan nagy az ugrás két szint között. Extrém esetben az sem elkép-

Próbáljuk ki a távirányítót, ha ugyanis nem esik kézre, később sokat szenvedhetünk miatta

zelhetetlen, hogy a 32-es skálán már az 5-ös szintet is hangosnak találjuk.

Otthoni integráció

Ritkán, de még előfordulhat, hogy a vásárló olyan modellel találkozik, amelyiken nincs HD-Ready matrica. Ezeket a tévéket nagy ívben kerülni kell, nem tartoznak ugyanis a „jövőbiztos” termékek közé. Ennek megfelelően teszünkben egyetlen olyan tévé sincs, amelyre ne került volna fel ez a logó.

A HD-Ready tanúsítvány garanciája – többek között –, hogy a tévé ismeri a HDCP másolásvédelmet, illetve hogy legalább egy HDMI bemenet került rá. A tévék esetében abban is biztosak lehetünk, hogy a készülékek tudják értelmezni mind a 720p-s, mind az 1080i-s jeleket, tehát Blu-ray vagy HD DVD lejátszóval is használhatók.

Az viszont már korántsem biztos, hogy a tévék beilleszthetők a meglévő otthoni rendszerbe. Ez jórészt az analóg bemenetek típusán és számán múlik, kisebb részben azonban az elektronikán is. A VGA (D-Sub) bemenet például ideális lenne arra a célra, hogy a laptopot összekössük a tévével, ám az elektronika sokszor csak a 800×600 vagy 1024×768 képpontos felbontást támogatja, így végső soron használhatatlan.

A kompozit és S-Video csatlakozás szériafelszereltség, azonban szinte mindig közös audióbemenetet használnak. Végül, de nem utolsósorban a bemenetekkel kapcsolatban azok elhelyezkedése lehet még problémás. Javasoljuk, hogy jó előre fontoljuk meg, hogy mely bemenetekre lesz szükség, és rendszerítsünk a tévéhez olyan kábelt, amelynek egyik végét fixen a készülékhez csatlakoztatva tartjuk.

A tévé mint bútordarab

Való igaz, hogy a tévé többnyire központi szerepet tölt be a nappaliban, éppen ezért egyre többször választható a modellek színe, a Samsung pedig több típust is árul

más külsővel, de szinte ugyanazzal a belsővel. A gyártók egyébként sok esetben külön bútort is tervezetnek a tévéhez.

Így tesztelt a CP

A tévék tesztelésénél az eddigi gyakorlatól eltérően ezúttal öt szempontot vetünk figyelembe. Megírtuk, hogy a tévé és a videó képminőség két különböző dolog, ezért a versenyzők teljesítményét e két jellemző tekintetében külön értékeltük. Természetesen a monitortesztnél megszokott méréseket az LCD tévéknél is elvégeztük, a kapott értékek a pontszám-ba is beleszámítanak. Azonban figyelembe kell venni, hogy a kisebb kontrasztarány vagy a gyengébb fényerő kevésbé észrevehető, mint mondjuk egy kellenetnél sokkal erősebb zajszűrés, így a műszaki paraméterek súlya csekély volt. A további szempontok a csatlakozók, a szolgáltatások és a hangminőség voltak, amelyek között a maradék pontokat közel egyenlő arányban osztottuk fel.

- Tévé képminőség: 30%
- Videó képminőség: 30%
- Szolgáltatások: 15%
- Hangminőség: 15%
- Csatlakozthatóság: 10%

Teszt: webkamerák

A webkamera az internetes kapcsolattartás egyik legfőbb eszköze, még a videotelefonnál is többet nyújt. Noha a kamera elég egyszerű szerkezet, olcsón is kaphatunk már megfelelőt, de tesztünkben feltesszük a kérdést: mennyivel tud többet a drágább?

Szerző: Köhler Zsolt

Adjunk a látszatra!

Foglaljuk össze bevezetésképpen, mit kell tudnia egy webkamerának. Az esetek többségében feladata az azonnali üzenetküldő programok kiegészítése: kép szolgáltatása partnerünknek. Jogos elvárás, hogy a kép minősége jó legyen. Ez nappal általában teljesül is, hiszen még a kifejezetten olcsó CMOS érzékelők is megfelelően teljesítenek jó megvilágítás mellett. A csvegek nagy többsége viszont este, éjszaka internetezik. Félhomályban, ahol ésszerűen egy szórt fényű asztali vagy állólámpa világít csak, meg a monitor. Itt már komoly gondok vannak, az érzékelő úgynevezett előfeszítettségét (feszültségét) meg kell növelni, ez pedig jelentős mértékű zajhoz vezet.

A kamerák alapvetően gesztusainkat, mozdulatainkat közvetítik, de itt is kívánalom az életszerűbb megjelenítés: a kép felbontásának, színhűségének is jónak kell lennie. Legyen elég széles látószöge ahhoz, hogy ne kelljen órákig egy pontban gubbasztanunk, vagy tegye lehetővé szabad mozgásunkat úgy, hogy követi arcunkat.

A kamera ideális helye éppen az orrunk előtt, a monitor közepén lenne, mivel csvegés közben erre nézünk, de átlátszó elektronikai készülékeket még nem igazán sikerült alkotni, ezért a monitorra vagy melléje kell tudnunk rögzíteni. A kamera lehet kicsi is, ha a manapság egyre divatosabb notebookkal együtt hordozni is szeretnénk – internet van (szinte) mindenütt. A hordozható számítógépekben van hangszóró, a csvegésre használt kamerában ezért lehet mikrofon, lehetőleg jó minőségű.

A többi már csak apróság – a webkamerák legfőbb csábereje az olcsóság mellett a hozzájuk adott program, illetve a kamerákon keresztül megvalósítható szolgáltatások. A termékek dobo-

zán a programok nevéen kívül mást nem nagyon látunk, azok konkrét funkcióját többnyire homály fedri. Tesztünk felfedi a rejtett részleteket.

Tapasztalatok

Kezdjük a külalakkal, annak is a praktikus részével, a talppal, a rögzítési megoldásokkal. A kamerát valahol rögzítenünk kell. Így vagy úgy, az asztalon vagy a CRT monitor tetején mindegyik megáll, még a gomblyukmikrofonra emlékeztető A4Tech minikamerája is, amelynek a csipesztét a notebookkijelzőkre méretezték.

A Logitech QuickCam for Notebook stabilabbnak tűnik, de a gyakorlatban kevésbé biztosan rögzítő csipesszel rendelkezik. Lehet, hogy csak a kamera

A lista csak a csvegőprogramok indítására szolgál, a webkamera bármelyik programban használható

Háttérképek is jók lennének a privát üzemmód képei, amelyet kameránk képe helyett sugározhatunk

súlya miatt éreztük ezt. Tömegben, hordozhatóságban a legjobb a *Conceptronic NoteCam*-ja, amelynek a mérete egy pendrive-éhoz hasonló, és nem csak közvetlenül, hanem egy öleletes fordítón keresztül is a notebookunk oldalába dugható, sőt önmagát felcsévélő USB kábel és notebookos akasztó is jár hozzá.

A TFT kijelzőre csipített, akasztó módszerek sokszínűek, minden esetben jól működnek, de néhány kivétel azért akad. A nagyon szép *ThinkExtra AMT-HD* webkamerát sehogyan sem tudtuk úgy felakasztani a lapos kijelzőre, hogy a kamera ránk nézzen. Még szerencse, hogy az asztalon ezt a hátrányát könnyűszerrel ellensúlyozza széles látószögevel.

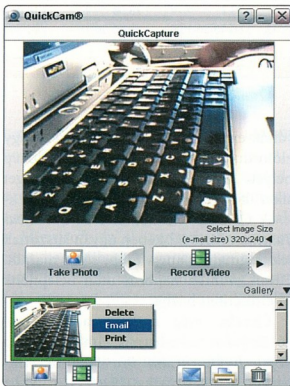
Ha már itt tartunk: a *Rimax* webkamerája teli talpán áll, a kamerát pedig két motor forgatja körbe és le-fel. Programját feltelepítve a kamera érzékeli a mozgást, és ha az a látóterében marad, követi.

A kamerák USB kábele általában bekötött változat, ám például az *A4Tech*-nél és

a V-Gear TalkCam MX6 EZ-nél csatlakozó van, így a rövidnek tűnő kábelt akár hosszabbra is cserélhetjük. Még szerencse, hogy szinte az összes kamera kábele gond nélkül hosszabbítható, gond ekkor csak a Creative Live! Cam Voice és a már említett Rimax kamerával van. Ha ezeket használjuk, akkor a PC előlapi kivezetésére vagy külön hosszabbító kábelre csatlakoztatva nem valószínű, hogy minden pillanatban képet fognak adni.

Halló, halló!

Az USB kábelek mellett megjelenhet a Jack csatlakozós kábel is, amely a beépített mikrofoné, és a hangkártyához csatlakoztathatjuk. A külön csatlakozó nem mindig praktikus, de legalább nem foglal külön erőforrást az USB-s mikrofon, és még olcsó is (gyártani). A Creative Live! Cam Voice nem csak ezért drágább, hanem azért is, mert egyszerre kettő került bele, így érzékeltni tudja a csevegés közbeni elmozdulásunkat, vagy egy új beszélő helyének megjelenését.

A Logitech szép és praktikus felületéről a loptott képet e-mailben is elküldhetjük

Elégedettek voltunk a „csak” szoftveres sajszóréssel (RightSound) ellátott Logitech webkamerák hangjával is. A gyártók is érzik, hogy a beépített mikrofont nem mindenki szereti, ezért egyes típusokhoz egyfüles headsetet is hozzacsatolnak ilyen esetekben. Ezt pedig vagy használjuk, vagy lecsereljük, a kamera pedig maradhat. Különbösen is, sokkal jobb hangminőséget érhetünk el fejhallgatóval egybeépített mikrofonnal, csak ne felejtjük el engedélyezni a hang-

erőszabályzó lejátszás(!) részében a mikrofont!

Jé, látlak is!

A hangminőségnél fontosabb a jó kép. Kijelenthetjük, hogy a képminőség a legkritikább esetekben függ az érzékelő típusától (noha a CCD általában jobb), annak méretétől (noha a nagyobb zajszegényebb), vagy a maximális elérhető felbontásától. Az optika, a lencse mérete sem tekinthető minden esetben mervadónak. A nagy lencsék fényereje általában jobb, de például a már említett A4Tech Note-Cam egy milliméternél is kisebb lencséjével egészen elfogadható képet ad, a nagyknak tűnő Logitech QuickCam for Notebook viszont a tőle elvárható optikai teljesítményt nem hozta.

A képminőség az optika, a képrzékelő és az elektronika hármásától függ. A Creative Live! Cam Voice optikája a széles látószög miatt torzít, kicsit halszemes. A lencse alakjának ismeretében, néhány extra képpontot feloldozva ezt viszont a szoftvere korrigálni tudja, ami még a digitális fényképezőgépeknek is dicsőségre válna (ha lenne náluk ilyen).

Egyes kamerák a valós idejű képet tömöríteni is tudják, így értékes sávszélességet takaríthatnak meg az USB számára – noha a felbontás vagy a mozgókép fps-e (frame per sec) nem lesz nagyobb.

Az 1600x1200/30 fps felbontást az USB 2.0 vídámán átviszi. Csak és kizárólag játékok alatt van értelme csökkenteni a minőséget és a felbontást, de a növelést is jól meg kell fontolnunk. Állóképre 640x480-tól akár 2560x1920-ig képesek a kamerák. Figyeljünk arra, hogy az optikainál nagyobb felbontások mind interpoláltak, ekkor a kamera szoftvere számolja ki a köztes képpontokat, aminek csak közvetlen nyomtatás esetén van értelme.

A Logitech QuickCam Pro 9000 nyolc megapixeles minőségét elérni nem nehéz, a kamerában ugyanis egy jó minőségű, 2 megapixeles CCD érzékelő teljesít szolgálatot. Ez a webkamera belül tehát egy fényképezőgép, automata fókuszszal. Más kamerákon javíthatunk a képminőségén, ha a fókuszáló gyűrűvel játszunk egy picit, de a tipikus 320x200-as csevegfelbontásnál a javulás elenyésző a gyári beállításához képest.

A mozgókép 640x480-as (VGA) felbontásban beállítható 30 képkocka/s sebességre, ám a legjobb webkamerák sem adnak 800x600-nál nagyobb felbon-

Így tesztelt a CP

A webkamerák elhelyezése, telepítése körüli problémákat igyekeztünk megtapasztalni, ezek után pedig a legfontosabb tulajdonságukra, a képminőségükre koncentráltunk. Ehhez készítettünk egy színes képet, amelyet egy TFT monitoron megjelenítve beolcsoztunk a kamerákkal. A monitorról való távolságuk, és a teljes képet kitöltő tesztábra méretének ismeretében kiszámoltuk a vízszintes, tehát nagyobb látószögüket. A fókuszat beállítva képet loptunk a legnagyobb felbontásban, ez képezte a minőség pontszám egyik alapját.

Másik tesztábránk a dinamikai mérté: a kép közepén különböző fényességű számok mindegyikének látszódnia kellett a rögzített képen, miközben a körülöttük lévő terület fényereje változott. Ezzel szimuláltuk azt, hogyan viselkedne egy kamera nappal és éjszaka, vagy éppen ellenfényben. A táblázat Dinamika sorában a 100, 75, 50, 25 és 0 százalékos „háttérvilágítás” mértékében megadtuk, hány számlék fényességű számok olvashatók el biztonságosan. Minél kisebbek az értékek, a kamera adott megvilágítás mellett annál nagyobb részletességet produkál a sötét árnyalatok között.

Telepítettük a szoftvereket, megnéztük ezek tudását, minőségét is. Megvizsgáltuk a készülékekhez adott eszközöket, és jó szokásunkhoz híven pontoztunk.

tást, csak akkor, ha ez a sebesség csökken. Érdekes, hogy a különösen nagy optikai felbontású készülékek már 1024x768-ban is felezik, negyedelik a képsebességet. Ez nem is baj, de mennyire jó lenne, ha egy jó érzékenységu kamera másodpercenként nem 30, hanem 60, 90 vagy 120 képkockát tudna készíteni. Az USB sávszélessége kis felbontásban elég lenne.

A színhűség is fontos, egészen pontosan a színek dinamikája és felbontóképessége. Ezt nem jelzik sehol, pedig a legfontosabb paraméter. Minden kamera legalább 24 bites színmélységgel működik, a gyakorlatban néha mégis úgy néz ki, mintha csak 12 vagy 16 lenne. Nem lepődünk meg, hogy például a V-Gear TalkCam Sauty extra gombját éppen a „látványosabb színek” előhozására használja. A „ha már nem szép, legyen erőteljes” jegyében. A pozitív véletel a Logitech

Webkamerák jellemzői

Termék	A4Tech Note Cam (PK-35N)	Chicony Twinkle-Cam Pro	Conceptronic Lounge'n'LOOK Notecam	Conceptronic Lounge'n'LOOK Flexcam	Creative Live! Cam Vista IM	Creative Live! Cam Voice	Genius Look 1320	Genius Slim 311R	Logitech QuickCam for Notebook
Forgalmazó	Alphasonic	Best Byte	MK Computers	MK Computers	Best Byte	Best Byte	G. Network	G. Network	Logitech Magyarország
Internet (www.)	alphasonic.hu	bestbyte.hu	mkcomputers.hu	mkcomputers.hu	bestbyte.hu	bestbyte.hu	genius.hu	genius.hu	logitech.hu
Ár (Ft)	4680	2880	6600	7100	4400	20 000	9200	6200	7900
Értékelés									
Összpontszám	52	55	64	65	70	97	70	73	46
Képmínőség (50)	30	23	30	33	27	47	32	33	20
Szolgáltatások (30)	6	16	20	22	25	30	22	24	16
Hozzáadott érték (20)	16	16	14	10	18	20	16	16	10
Műszaki adatok									
Mozgóképek és állóképek mérete, sebessége (pixel/fps)	800×600/30	640×480/30	640×480/30, 1280×1024/15	640×480/30, 1280×960/15	800×600/30	800×600/30, 1280×1024/15	800×600/30, 1280×960/15	640×480/30, 1280×960/15	352×288/30, 640×480/15
Bépipített mikrofon	○	●	●	●	○	● (2)	○	●	●
Exponáló gomb	●	●	○	●	●	●	●	●	●
Notebookra szerelhető	●	●	●	●	●	●	●	●	●
Állvány szabadságfoka	3	2	2	2	2	2	2	3	1
Mériségi eredmények									
Látószög	73	70,8	56,74	56,7	72,2	109,7	73,7	78,58	76,9
Dinamika	40-40-40-10-10	40-40-35-20-15	50-50-40-20-15	25-20-18-10-5	55-50-40-15-5	40-35-25-15-10	50-40-30-10-5	40-40-30-15-10	60-50-50-40
Színhűség*	6	5	4	3	3	10	5	9	4
Felbontás*	5	3	8	7	5	10	9	5	5

* 1-10-ig pontozva

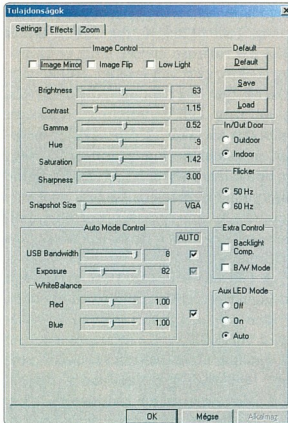
CCD-s kamerája mellett a **TX AMT-HD Ellipse**, a **Creative Live! Cam Voice** és a **Microsoft LiveCam VX-7000**.

Csilagok alatt

A fejlesztők érthető módon inkább a minőséget próbálják javítani szerény fényviszonyok mellett. Az érzékenységet növelés mellett erőteljes zajszűrésre van szükség, szerencsére ebben kevés kamera gyengélkedik. A kép javításának, erősítésének sajnos elég sok hibája van, de a zajosabb leginkább a **Trust HiRes Webcam**-on figyelhetők meg, a **Microsoft LiveCam VX-7000** esetén dolgozott a javítás, de a hiba így is látszik.

A többség minősége megfelelő volt, a **Logitech Pro-ja** érthető módon kiváló minőséget adott ekkor is. Érdekes volt megfigyelni, hogy a **V-Gear TalkCam Beauty** gyenge megvilágításnál bekapcsolta egy szem kékesfehér LED-jét.

A meghajtott adott esetben automatikusan is vezérelni tudják az optika mellé helyezett fehér vagy infravörös LED-eket. Az utóbbi fénye kevésbé zavar minket, de a kép színeit gyengíti, teljes sötétségben pedig el is veszi. A legérdekesebb mégis az

Így néz ki egy átlagos webkamera beállító ablaka: képi jellemzők, képmódosító effektesetek innen mind elérhetőek

volt, hogy egyes kamerák (**Conceptronic Flexcam**, **Logitech WebCam for Notebook**) kizárólag állókép készítésekor újraakti-

váltak expozíció-állító programjukat, így előfordult, hogy az elfogadható élőkép helyett egy „optimalizált” fekete képet sikerült rögzíteniük.

A **Chicony TwinkleCam** és a **V-Gear TalkCam MX6 EZ** képen ugyan látszottak tesztszámaink, ám a többi sötét maradt. Olyan, mintha napozás után belepénnék az elsötétített házba.

Éjszaka még a kamera visszajelző fénye is zavarhatnak, ám ezt csak a **Logitech QuickCam Pro 9000**-nél tiltathatjuk le. A **Creative Live! Cam Voice** visszajelzője két színű, zölddel a bekapcsolt, vörössel a felvételi állapotot jelzi. Képprogramok lebuktatására például kiválóan használható.

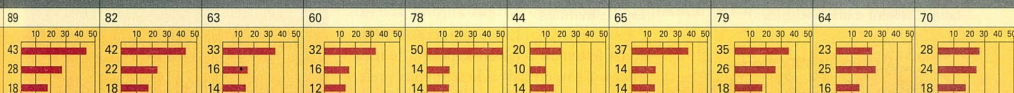
Telepítés

Kezdjük azt, amit nálunk nagyon sokan elhanyagolnak: a magyarítással. Legalább a telepítés folyamán magyar a **Trust** és a **Genius**, utóbbi viszont szerencsés, mert keretprogramjai ikonokkal kezelhető, azokat nem nagyon kell lefordítani. A többiek között előfordult, hogy a telepítő alapértelmezett súgója kínai volt. A magyarítás hiánya mellett a **Creative** és

Logitech QuickCam Pro 9000	Microsoft LifeCam VX-7000	MSI StarCam Clip	Point of View VOIP Package	ThinkXtra AMT-HD Ellipse (STX-5030)	Trust HiRes Webcam (WB-3400T)	Trust Mega-pixel USB2 Webcam Live (WB-6250X)	V-Gear TalkCam MX6 EZ	V-Gear TalkCam Beauty	Rimax Webcam In-Motion
----------------------------	---------------------------	------------------	----------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	--	-----------------------	-----------------------	------------------------

Logitech Magyarország	Microsoft Magyarország	Best Byte	Alphasonic	Ringnet	RCE Trade	RCE Trade	Alphasonic	Alphasonic	MK Computers
logitech.hu	microsoft.hu	bestbyte.hu	alphasonic.hu	ringnet.hu	rce.hu	rce.hu	alphasonic.hu	alphasonic.hu	mkcomputers.hu
19 490	18 000	5 510	5700	Bevezetés alatt	4 990 Ft	8 890 Ft	7200	4200	12 500

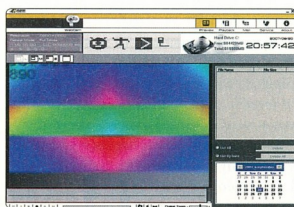
1600x1200/30	800x600/30, 1600x1200/7,5	640x480/30, 800x600/15	640x480/30, 1280x960/15	800x600/30, 1280x1024/15	352x288/30, 640x480/17,5	640x480/30, 1280x1024/5	640x480/30, 1280x1024/9	640x480/30, 800x600/15	800x600/30
●	●	●	○	○	●	●	●	●	●
●	●	●	●	●	N	●	●	●	○
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
2	1	2	4	2	2	2	1	3	2

101,6	95,6	62,5	72,2	105,6	75,3	84	80,3	73,7	88,9
45-40-35-25-25	45-35-25-5-5	45-40-25-12-12	45-50-40-10-10	20-15-10-5-5	60-60-40-20-15	40-40-30-10-5	45-40-30-15-10	50-45-35-15-10	40-40-30-15-10
10	6	8	5	10	5	7	4	3	6
10	10	6	8	9	4	7	9	5	4

Logitech kamerák telepítésének időbeli hossza okozhat bosszúságot.

Visszatérve a webkamerákra, mind-egyik csak a szoftver telepítése után csatlakoztatható, addig ugyanis csak a Microsoft és a Logitech Pro változatát használhatjuk igencsak minimális módon. Utóbbi egyébként is kilóg a sorból, mert telepítés után sincs TWAIN meghajtója.

Neki persze nincs rá szüksége. A kamerák többségének azonban igen, hiszen elsősorban csevegesre kínálják őket, ha tehát képezőszóként telepednek,

A V-Gear BEE szoftvere szorgos méhecskéként rögzíti akár éjjel-nappal kameránk képét. Többet tud, mint amennyit mutat

akkor bármelyik csevegőprogram használni tudja őket. Még a kép tulajdonságai is módosíthatók menet közben.

Alig látható, de fontos funkció a hálózati frekvencia szűrése a képekről (*Flicker Filter*). Ez nálunk 50 Hz, és az egy vagy a rosszul bekötött több fénycső fényeként kerül a képre. Ez még nem lenne érdekes, de a Chicony telepítője kérdezett rá egyedül, hogy Európában élünk-e?

Ó, azok a szoftverek!

úAz igazi különlegességek a szoftverekben rejlenek. Vegyük a sok kameránál elérhető szoftverszárkókat, amely rányit a képre, és a kivágást mindig úgy igazítja, hogy arcunk középen legyen. Ez a módszer csak a nagyobb látószögű webkamerákkal működik jól, mint amilyen a *TX Ellipse* vagy a *Point of View*. A meghajtó automatikusan zoomol (persze digitálisan) ki és be, ha netán kimozdultunk volna a képből.

Egy kicsit más a Creative módszere: a kép alsó sarkában egy kis előnézet is meg tud jelenteni azért, hogy könnyen be tudjuk állítani a követés érzékenységét. Ha össze kellene hasonlítanunk a

szoftveres és a hardveres (Rimax) hatékonyaságát, akkor nagyjából egyenlő az állás. A minőség tekintetében utóbbi nyer, egészen addig, amíg be nem állítjuk a nagy látószögű kamerát magas felbontású látogatásra ☺.

De ha már csevegünk, akkor a lényeg mégis az, hogy látszódjunk a képen. Vagy mégsem? A Logitech szoftvere például különféle avatarokat kínál az MSN, ICQ és társai alá. Az avatar minket azonosító álló- vagy mozgókép. Fórumokban ezt a szöveg előtt láthatjuk, élő csevegesnél viszont helyettünk jelennek meg a képen. Most akkor mégsem fontos a minőség? Lehet, hogy nem, a Cápa, Alien, vagy akár a vicces pálcikaember mozgásával is követi a mi mozgásunkat, de helyell-közül jól is artikulál, grimaszol. Ezzel garantáltan elszórakoztatjuk ismerőseinket. Kár, hogy különálló programban nem létezik még. A teljes képcserre mellett részlegesen is van lehetőségünk, például egy kackiás bajusz, vagy krumpliorr virtuális felhelyezésével: a program az arcunkat felismerve mozgatja a képeket. Ez nemcsak a Logitech, a Creative szoftvereivel is megtehető.

HARDVER

Ha igazán személyes, másra nem tartozó dolgok történnek a kamera előtt, akkor szintén a Logitech programjával egy pillanat alatt el tudjuk leplezni magunkat néhány szép képpel.

Szórakozhatunk is, a Genius Look 1320 mellé kapunk egy játékot is, amely saját meghajtóprogrammal dolgozik (*DD Playcam*). A megjelenő képen mi vagyunk, és a megjelenő virtuális tárgyakkal játszhatunk úgy, hogy a kamera követi a fejünk és kezünk-lábunk helyzetét. Internet nem szükséges hozzá, és jó szórakozás az összes fajtája, főként a kisebbeknek.

Integrált, nemzetiségtől függetlenül használható kezelési felület állóképek, filmek rögzítésére, és még biztonsági kameraként is tökéletesen megfelel

Figyellek!

Míg az előbbi szolgáltatások közül szinte semmit nem lehet ingyenes szoftverek képében megkapni, a most következőket viszont igen. De nincs értelme keresgélni őket, hiszen a Creative, a Genius, az MSI, a V-Gear és a Rimax mellé megkapjuk őket. Nem túl jó szórakozás egy szoba webkamerájának képét nézni, inkább vessünk be egy biztonsági szoftvert, amely figyelni a kép változását, és ha az elér egy bizonyos szintet, akkor riasztást küld. A hangszórón keresztül, vagy akár e-mailben.

A Creative szoftvere nem csak FTP-re tudja feltölteni a felvett képeket, de még akár saját weboldalt is készíthetünk vele, amelyet egy szerveren elhelyezve távolról nézhetjük meg a mindenkor aktuális képet. Ha a szoftverünk enged, akkor távolról még a motoros kamerát (Rimax) is forgathatjuk. Jól elhelyezve nem kelt feltűnést, mivel egyáltalán nem hangos.

Nagyon jó funkciója van a V-Gear *BEE* szoftverének. Ez egy webkameraszerver, amellyel kameránk képét nem hagyományos módon, csevegőszoftveren keresztül lehet megnézni, hanem akár az interneten keresztül is. A *BEE* szoftver a képet valós

A teszt eredménye

A legjobbkat az eredmények alapján nem nehéz kihirdetni, messze a leg-több pontszámot a *Creative Live! Cam Voice* kapta, megérdemelten. Egyetlen dolog nem tetszett csak nála, a hosszas telepítés. Aki ezt kibírja, nem fog csalódní benne. A legjobb vétel díját nem feltétlenül ára alapján, de összességében kiegyensúlyozott, sok hasznos dologra kiterjedő szolgáltatásaival a *Genius Slim 311R* kapta meg. A különdíjat a *Rimax Webcam In-Motion* kamerájának adjuk, noha tesztünk győztese, illetve a fényképezőgép-belsővel ellátott *Logitech QuickCam Pro 9000* is pályázhatna erre a címre.

időben továbbítja azoknak, akik az elinduló webszerverhez csatlakoznak. A program beállítása, telepítése a méhcsés felület ellenére nem túl egyszerű, de megéri a munkát. ■

LIBRA. A kicsik kedvence.

A LIBRA Szoftvereket több, mint két évtizede használják mikro- és óriásvállalatok egyaránt. Sikerünk elsősorban több ezer kis- és középvállalati felhasználónknak köszönhető. Törletlen bizalmuk biztosítja számunkra a közös növekedést, a folyamatos megújulást, és teszi a LIBRA Szoftvert a vezető hazai ügyviteli rendszerré.*

Bővebb információ, esettanulmányok: www.mve.hu

Libra Szoftver Zrt.

1113 Budapest, Karolina út 65.
Tel.: 372-3333 • Fax: 372-3189
e-mail: info@mve.hu • www.mve.hu

LIBRA
Szoftver

*Az IDC Hungary 2007-es felmérése alapján.

Hang a térben

Teszt: 5.1-es hangrendszerek

Ha nemcsak munkára, hanem zenehallgatásra, játékra vagy filmnézésre is használjuk a számítógépünket, szinte kötelező kiegészítő egy többcsatornás hangrendszer. Jelenlegi tesztünkben pár ilyen készletet vizsgáltunk meg.

Szerző: Rosta Gábor

Az, hogy a számítógép jó minőségű térhatású hang leadására képes, senkinek sem okoz meglepetést – pedig pár évvel ezelőtt ez még egyáltalán nem volt általános. Ma azonban már az alsó kategóriás alaplapokon integrált 7.1 csatornás „hangkártyákat” találunk, aki pedig igényes a hangminőségre, jobbnál jobb különálló hangkártyák közül választhat.

Hozzá kell tennünk, hogy ennek az utóbbi csoportnak azt javasoljuk, hogy a 20-60 ezer forintos hangfalvezető helyett egy komolyabb házimozi-erősítőt és „valódi” hangfalakat használjon – a két megoldás közötti minőségbeli különbség tetemes. Mennyiben pénztárcánk nem bírja ezt a beruházást, vagy nem kívánjuk számítógépünket szórakoztatóközponttá tenni, akkor jobban járunk az itt bemutatott 5.1-es hangrendszerekkel: összeszerelésük, kezelésük nehézsége és legfőképpen áruk is jóval kedvezőbb a komplett hifi-rendszerekénél.

5.1=6

A ma már alapnak tekinthető, 5.1-esnek nevezett hangfal-elrendezés a házimozi hős korában (alig 5-6 évvel ezelőtt, a DVD elterjedésekor) alakult ki. Ezeknél a rendszereknél az öt fő csatornát (első sztereo, hátsó sztereo, első közép) egy kifejezetten a mélyhangok továbbítására szolgáló csatorna egészíti ki. Ez – nem véletlenül – pontosan megfelel a DVD-filmekben alapesebben megtalálható hangnak.

A fejtőlés persze nem állt meg – így született például a 7.1-es megoldás, ahol az eddigieket két oldalsó sugárzó egészíti ki, illetve a ritkább 6.1, ahol pedig hátulra is került egy középső csatorna. Ezek azonban nem nyújtanak érezhetően töb-

bet az eredeti 5.1-es megoldásnál, miközben a plusz hangszugárzók és a kábelezés a költségeket alaposan megemelik.

Míg az 5.1-es rendszerek előtt, leginkább a műsoros videokazettákon használt Dolby Surround esetében a hátsó csatornák csak korlátozott minőségűek voltak, addig az 5.1-es hangrendszereknél mind az öt fő hangcsatorna teljes (20 Hz–20 kHz) frekvenciaátvitelre képes, a .1-gyel jelölt mélycsatorna pedig 20-120 Hz-en dolgozik. Erre az utóbbi csatornára egyébként fokozott felelősség hárul a játékok és filmek effektjeinek visszaadásánál – ennek köszönhető a „gyomrozó” basszust.

Az, hogy egyetlen mélynyomó elég a hangvisszaadáshoz, az emberi fül érdekes „hiányosságának” köszönhető: a mélyhangok esetében nem vagyunk képesek az irány meghatározására, különösen, ha közben magasabb hangok és képek segítenek az irány megállapításában (hiába jönnek ezek máshonnan, mint a mélyhangok, az utóbbiakat úgy halljuk majd, mintha a magasabb hangokkal egy helyről érkeznének).

Küalak, kivétel

A tesztünkre beérkezett rendszereken látszik, hogy a gyártók két irányban indultak el. A *Genius* hangfalai inkább a konzervatív, szögletes formát követik, ráadásul fából készültek, így akár normál „hifi-toronny” alkatrészként is megállnák a helyüket.

A többiek többé-kevésbé futurisztikus hangdobozokat készítettek – a *Creative* és a *Logitech* nem nagyon tér el a megszokott formától, az *Altec Lansing* azonban kitett magáért: az *XA3051* hangszugárzója

leginkább egy vívomaszkra emlékeztet. Mélynyomóját állítva és fektetve is elhelyezhetjük.

Annak ellenére, hogy kifejezetten kedvező árú termékek is szerepelnek tesztünkben, a készülékek kivételével általábanosságban elégedettek voltunk. Még a legolcsóbb *Trust* is megbízható benyomást kelt, bár a hangszórókat felemelve már érezni, hogy alsó kategóriás modellről van szó.

Ha szigorúan a kinézetet vesszük alapul, a konzervatívabb stílust kedvelőknek a *Genius 5000*-es készlete tetszhet a legjobban, míg a futurisztikus hangszórókat keresők a *Logitech* és a *Creative* között döntenek (ez utóbbi különösen akkor néz ki jól, ha levesszük a hangszóró-selymet).

A mélyládák valamennyi készlet esetében basszreflex kivételük – ez nem igazán meglepő, hiszen a kis méretek mellett csak így biztosítható a kellően mély hangok megszólaltatása. A basszreflex dobozok tervezésénél azonban gondosabban kell eljárni, mint egy egyszerű zárt dobozú mélyláda esetében – a rosszul sikerült basszreflex megoldások egyik jellegzetes tulajdonsága a bűgás.

A satellitugárzók esetében is többen a reflexcsöves megoldást részesítették előnyben – így tett láthatóan a *Creative* és a *Genius*, míg a *Trust*, a *Logitech* és az *Altec Lansing* megmaradt a zárt dobozoknál. Többutas kivételű sateliteket csak a *Genius* adott; a *Logitech* ugyan két hangszugárzót használ, de ezek ugyanazokat a hangokat szolgáltatták meg.

Összeszerelés, csatlakozók

Egy 5.1-es hangrendszer összeszerelése nem igazán bonyolult feladat, legfeljebb

5.1-es
hangrendszerek
jellemzői

Termék	Creative ProGamer G500	Genius SW-HF5.1 5000	Logitech X-540	Genius SW-HF5.1 4000	Altec Lansing XA3051	Trust SP-6250Z
Beküldő	BestByte	G.Network	Logitech	G.Network	BestByte	RCE
Információ	www.bestbyte.hu	www.genius.hu	www.logitech.hu	www.genius.hu	www.bestbyte.hu	www.rce.hu
Bruttó végfelhasználói ár	54 900 Ft	32 000 Ft	17 800 Ft	27 000 Ft	17 800 Ft	9 900 Ft
Értékelés						
Hangminőség (1-60)	60	52	46	40	46	30
Szolgáltatások (1-20)	14	20	13	16	10	8
Szerelhetőség (1-10)	10	10	8	10	7	6
Küalak, kivétel (1-10)	10	10	8	8	6	4
Végeredmény	94	92	75	74	69	48
Műszaki adatok						
Teljesítmény	310 watt RMS	150 watt RMS	140 watt RMS	100 watt RMS	56 watt RMS	50 watt RMS
Szatelliték kivitele	bassz-reflex	bassz-reflex	zárt	bassz-reflex	zárt	zárt
Mélyláda kivitele	bassz-reflex	bassz-reflex	bassz-reflex	bassz-reflex	bassz-reflex	bassz-reflex
Bemenetek	5.1 + sztereo	2x5.1 + 3 sztereo	5.1	5.1+ 2xsztereo	sztereo (beépített Pro Logic dekóder)	5.1
Kimenetek	fűhallgató	-	fűhallgató	-	fűhallgató (2 db)	-
Falra rögzíthető satelittek	●	hátsók ●	●	●	●	●
Távírányító	vezetékes	IR	vezetékes	IR	vezetékes	●

sokáig tart – a kábelek elvezetése, bekötése, a hangszórók optimális elhelyezésének kitalálása mind-mind időt igényel.

A legnagyobb szabadságot a Creative készlete nyújtja: a mellékelt hardverrel a hangsugárzókat elhelyezhetjük asztalon, falon és külön megvásárolható speciális állványon is. Mivel a satelitlitsugárzó oldalán rugós kábelcsatlakozók találunk, a hangfalkábelezés teljes mértékben testre szabható – ez különösen akkor fontos, ha a gyárilag mellékelt vezetékét túl rövidnek találjuk.

Ugyanilyen „szabad” (sőt még szabadabb, itt ugyanis mindkét oldalon rugós leszorítók találhatók) kábelezési lehetőségeket kínál a Genius két hangrendszer – a többiek azonban azt a megoldást választották, hogy minden hangszóró saját beépített kábelrel rendelkezik, amelynek a végén egy RCA-dugó biztosítja a csatlakozást.

Ez ugyan könnyebb összeszerelhetőget biztosít (különösen azért, mert a csatlakozók szinkódosak), ám így nehezebb a bal hátsó hangszórót például a jobb első kimenettel összekötni. Falra rögzíteni még a kisebb Genius készlet satelitlitsugárzóit, illetve a nagyobb rendszer hátsó sugárzóit lehet – a többiek esetén meg kell elégednünk az asztali elhelyezéssel.

A Genius rendszerére a PC-n kívül több más eszközt is ráköthetünk

A mélyládaak dübörgő basszusát nagy részben a jól megtervezett reflexcsőnek köszönhetjük

A számítógéphez készült hangrendszernek persze alapkövetelmény a számítógéppel való összekötési lehetőség – nem árt azonban, ha van más bemenet is. Ezzel például MP3-lejátszóinkat is használhatjuk otthon anélkül, hogy számítógépünkbe kellene kapcsolnunk.

Nos, ilyen „szolgáltatással” több készlet is büszkélkedhet. A Genius 5000-es készlete rögtön két (!) 5.1-es és három sztereo bemenettel bír (az utóbbiak TV, GAME és CD/MP3 névre hallgatnak), de a többcsatornás csatlakozó mellett külön bemenetet találunk még a kisebb Genius, a Creative és az Altec Lansing rendszereken is.

Az utóbbi modell egyébként egy kicsit kilóg a többi közül, ez ugyanis meglepő módon éppen 5.1-es bemenettel nem rendelkezik – helyette beépített Pro Logic dekóderével maga állítja elő a többcsatornás hangot (ez persze minőségben nem egyezik meg a „valódi” 5.1-es szabványával).

Egy másik fontos gesztus a távirányító – ha az ideális elhelyezésnek megfelelően a mélylátat az asztal alatt, a sarokban helyezjük el, akkor a kezelőszervek elérése igen kényelmetlen lehet. A Genius mindkét készletéhez vezeték nélküli távirányítót ad – érdekes módon

éppen a nagyobbikhoz adja az olcsóbb, kártya formátumú változatot, míg a kisebbik vásárlói egy teljes értékű vezérlőt kapnak.

A Creative, az Altec Lansing és a Logitech vezetékes irányítópanelek mellett – ez sem rossz megoldás, feltéve, hogy a kábelhosszával nem lesz gondunk.

A Trustnál sajnos be kell érnnünk a mélyládán elhelyezett kezelőszervekkel – ezek egyébként két tekerőből állnak, külön rossz pontot érdemel ugyanis az, hogy a főkapsolót a hátsó oldalon helyezték el, így a lekapcsolással nehéz dolgunk lesz.

Hangminőség

Aki többszáz ezres hangfalkészletének lecserelésére készül, lehetőleg messziről kerülje el a számítógépes hangrendszereket – ezek ugyanis egészen más célra készültek. Árukat is figyelembe véve azonban nem szólnak rosszul, és ez a megállapítás különösen igaz a *Genius SW-HF5.1 5000*-re. Nem véletlen, hogy ez a készlet hasonlít a legjobban a klasszikus hangfalakra: az MDF lapok, a frontsugárzók kétutas kialakítása és a méretek a hangminőséget is kedvező irányba befolyásolják.

Alig valamivel marad el tőle a *Creative ProGamer G500*-as – a többi rendszer érezhetően gyengébben teljesít, igaz, áruk is alacsonyabb. Lássuk most sorban az egyes modelleket.

Általánosságban a *Creative ProGamer G500* hangminőségével voltak a legjobban megelégedve – hangereje, dinamikája is kiváló, és felbontásával sem volt problémánk. A maximális teljesítménye elég arra, hogy akár egy közepes szobát is „besugározzon”, azonban túlzottan sokat koncentrálna a mélyhangokra.

Ez persze a játékok és a filmek esetében nem gond, hiszen ettől érezzük „ütősnek” az élményt (és erre a célra ez a készlet testünk legjobbjára), ám hosszabb távon zenét hallgatni így már fásarszt. A mélyhangok szintjén egy fokozatot csökkentve már sokkal jobb eredményt kaptunk.

Hasonlóan jól, ám kicsit szárazabban szól a *Genius SW-HF5.1 5000* – ráadásul számtalan bemenetének köszönhetően akár egy kedvező árú házimozsi-rendszer alkatrészeként is megállja a helyét. Attól függően, hogy játszunk, filmet nézünk vagy zenét hallgatunk, a mélyhangok szintjét itt is érdemes állítgatnunk (az egyéni ízlés és szobánk akusztikája persze ezt befolyásolja).

Az Altec Lansing nem ma kezdte a hangfalépítést, és ez hallatszik az *AX3051*-en is – méretét meghazudtoló dinamikával szólal meg. Sajnos a fizika törvényeit azért ő sem tudja áthágni, és erősen érezhető, hogy a hang nagy része

Ha nem akarunk az asztal alatt bujkálni, a távirányító elengedhetetlen

Teszteredmény

Egy hangfalszett esetében a legfontosabb alighanem a hangminőség – ezen a területen pedig a *Creative ProGamer G500*-é az elsőség. Ezen persze nem érdemes csodálkozni, hiszen több mint másfélszer annyiba kerül, mint legközelebbi versenytársa. A pénzben kifejezett extráért cserébe igényes kivittet, vezetékes távirányítót és sok extrát kapunk – ha pénztárcánk bírja, érdemes ezt választani.

A legjobb vétel díját egyértelműen a *Logitech X-540* érdemelte ki – bár hangminősége nagyon hasonló az *Altec Lansing XA3051*-hez, ez utóbbi nem képes diszkrét 5.1-es jel fogadására.

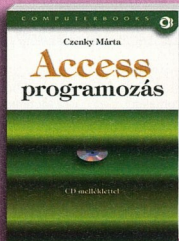
A külföldiját a kidolgozás és a szolgáltatások okán a nagyobb Geniusnak ítéltük oda.

a mélyládából érkezik. Maximális hangereőn elég hamar torzítani kezd, és felbontása sem az igazi, szerencsére bűgásra nem hajlamos.

Ehhez képest a *Logitech X* jóval kiegyensúlyozottabbnak tűnt. Kezelőpaneljén a mélyhangok szintjét középre állítva egész jó átvittet kaptunk, ám a mélyláda kis mérete miatt a dinamikával nem voltak teljesen elégedettek, és az apró membránok alacsonyabb hangerőnél kezdtek torzítani.

A kisebbik Genius rendszer méretéhez képest nagyon szépen szólal meg, de itt sem árt a mélyhangok szintjén csökkenteni. A maximális hangerő és a dinamika elég korlátozott, ám még mindig jobb, mintha erőlködne – erre mondhatjuk, hogy korlátai között jól működik. ■

COMPUTERBOOKS

Teljes kínálatunk a
www.computerbooks.hu
weboldalon!

1126 Bp., Tartsay Vilmos u. 12.
Levél cím: 1253 Budapest, Pf. 71.
Telefon/Fax: 3751-564, 3753-591
Faxbank: 2333666/1456#
Email: info@computerbooks.hu

Kezünkben az irányítás

Teszt: Csúcskategóriás játékvezérlők

Az igazi játékelményhez a nagyteljesítményű PC mellett még valamire szükségünk van: csúcskategóriás játékvezérlőre. Az ilyesfajta kontrollerek teljes ára akár egy számítógép árával is vetekedhet, lássuk, miért.

Szerző: Hígyed Gábor

Játékvezérlőt akár már 5–10 000 forintért is kaphatunk, azonban ezek az olcsó kiegészítők nem nyújtják azt az élményt, amire egy profi játékosnak szüksége van. A kontrollergyártók termékpalettáján a csúcskategóriás termékek között kell szétnéznünk, de előtte lelkiekben még a termékek árcédulájára, helyesebben az azon szereplő összegre is fel kell készülnünk.

A csúcskategóriás jelzőt egyébként rögtön pontosítanánk is: körképünkben azokat a játékvezérlőket szeretnénk bemutatni, amelyekkel otthoni keretek között a leginkább élethű módon irányíthatjuk kedvenc simulációs játékainkat.

Reszkessen az ellenfél!

Az *fps*, azaz a first person shooter játékok kedvelőinek leginkább egy egérre és egy jó billentyűzetre van szüksége. Badarság lenne azt gondolni, hogy teljesen mindegy, milyen egeret használunk. Ha a legnagyobb precizitás a cél (*fps* játéknál

mi más lenne), szigorúan vezeték típusát kell választanunk, mégpedig olyat, amelyek lézeres érzékelőt tartalmaz.

A *Logitech G5*-ös nagyon kedvelt a játékosok körében, de a *Razor* is készít egeret kimondottan ilyen célra (*Copperhead* sorozat). Az egér mellé még egy minőségi egérpadd, valamint billentyűzet is kell a megfelelő pontossághoz.

A *Saitek Cyborg Command Unit* leginkább egy billentyűzet lecsapott, bal szélére emlékeztet. Összesen 18 gombot tartalmaz, ám a WASD billentyűk és az F1-F4 funkcióbillentyűk kivételével a

F1 szimulátorhoz a Saitek R440 kiváló választás

többi gombra nem betűk, hanem számok kerültek. A játékvezérlőt kiegészíti még egy csuklótámasz, egy négyirányú nézőkezelő, valamint egy kétirányú kapcsológomb is. A masina háromféle üzemmódban is használható, így nemcsak az *fps* játékok szerelmesei, hanem a stratégiai és szerepjátékok megszállottai is használni

vehetik. A *Logitech* esetében a *G11* és *G15*-ös billentyűk tartoznak ehhez a termékvonalhoz. Esetükben a megnövelt érzékenység mellett a gombok háttérvilágítása, a játék közben is modulatokra beprogramozható „G gombok”, valamint a *G15*-ös esetében a beépített LCD kijelző (amely a játékban zajló aktuális eseményekről is információt adhat) is az extrák közé sorolható.

A Saitek is beszállt a szarvkormányokat gyártó cégek közé

Játékvezérlők jellemzői

Típus	G15 Keyboard	MOMO Racing Force Feedback Wheel	G25 Racing Wheel	Freedom 2.4 Cordless Joystick	R440 Force Feedback Wheel	Cyborg Command Unit
Forgalmazó	Logitech	Logitech	Logitech	Logitech	Business Software Center	Business Software Center
Internet	www.logitech.hu	www.logitech.hu	www.logitech.hu	www.logitech.hu	www.bsc.hu	www.bsc.hu
Típus	Billentyűzet	Kormány	Kormány	Botkormány	Kormány	Billentyűzet
Tengelyek száma	-	2	3	3	2	-
Gombok száma	105	6	8	11	4	22
Erő-visszacsatolás	○	●	●	○	●	○
Extrák	LCD kijelző, programozható gombok, világító gombok, kábelvezető csatorna	Műterhelés	Műterhelés, hatsebességű kéziváltó, kuplung	Vezeték nélküli kapcsolat a PC-vel	-	3 választható üzemmód, 144 programozható funkció

Ragadjuk meg a kormányt!

Az autós játékok típusa váltogatja, hogy melyik kormány jelenti a legjobb választást. Van, amelyikhez a force feedback, s van, amelyekhez az a nélküli változat adja a legnagyobb élményt, de a felhasználók mindegyike a sebességváltó esetében is más és más típusra esküszik.

Autós játékezők vásárlásakor – főleg, ha a minőség és a játékélmény az elsődleges – idehaza elsősorban a Logitech termékei jöhetnek szóba, emellett a minőségi darabok közül a Saitek R440-es kormányt és a Thrustmaster termékeit ajánljuk. Sajnos utóbbi márka termékei nagyon nehezen szerezhetők be, a különféle típusokat leginkább internetes áruházakban találjuk meg.

A prémiumkategória egyik jelöltje a MOMO Racing Force Feedback Wheel, amelynek kiválóságát bizonyítja, hogy már korábbi tesztünkben is remekül teljesített, hiszen az első helyen végzett. A kormányhoz két pedált, valamint a kormányra szerelt váltókarok mellé egy szekvenciális kézi váltót is kapunk, a programozható gombok száma pedig hat. Ez utóbbi első hallásra nem túl sok, azonban az autós játékokhoz pont elég. A játékezőről (nevéből is adódóan) támogatja az erő-visszacsatolást, a valóságghű vezetési élményt megcélözva pedig az elektronika műterheléssel is befolyásolja a kormány mozgását.

Az autósok felsőkategóriát a G25 Racing Wheel képviseli. Ez a típus több

A világ első hatsebességű manuális váltója

szempontból is egyedülálló kialakítású, a kormánykerék például akár 900 fokban is mozgatható (azaz két és fél-szer lehet körbeforgatni), de amennyiben a játék úgy kívánja meg, a mozgási tartományt 200 fokosra vehetjük vissza.

Az igényes kialakítású játékezőről pedál részlege három pedált tartalmaz. Mivel véletlen, hiszen a szett része a piac jelenlegi egyetlen hatsebességű manuális váltója is, így a gáz- és fékpedálok mellett kuplungra is szükség lesz. A váltókar egyébként szekvenciális üzemmódban is használható – a váltás egyszerű, csupán egyetlen gombot kell elfordítani.

A Saitek R440-es kormány F1-es szimulációhoz – kikapcsolt force feedbackkel – az egyik legjobb, ezen kívül pedig figyelemre méltó a pedál rész kialakítása is, amely elsősorban kissé szokatlan, de a felső irányból való rögzítési mód miatt szinte semmilyen helyzetben sem mozdul el.

Konzol játékezőlőrk PC-hez is

A Microsoft XBOX 360 vezérlőegysége PC-hez kapcsolható verzióban is kapható, de természetesen más cégek is készítenek a konzol vezérlőegységéhez kísérletesen hasonlító játékezőlőt. A controller nem kevesebb, mint három tengelyt és mellé még 15 gombot tartalmaz. Bár a Microsoft XBOX 360 Controlleren az

Vezeték nélküli botkormány a Logitech termékpalettájáról

analog karok kis-méretűek, az érzékenységüknek köszönhetően elég jól használ-

hatók – nem csak az egyszerűbb játékok esetében.

Repülni minden géptípussal

Míg az autók esetében viszonylag egyszerű egy jó játékezőlőt készíteni, a repülőgépeknél már az is megnehezíti a gyártók dolgát, hogy a kisebb gépekben és a helikopterekben botkormány, a nagyobb, kereskedelmi használatra készült repü-

X52 Pro Flight System	Pro Flight System	Rudder Pedals	Flight Sim Yoke	Pro Pedals	Throttle Quadrant	Multi Function Panel
Business Software Center	Business Software Center	Business Software Center	www.pilotshop.hu	www.pilotshop.hu	www.pilotshop.hu	www.pilotshop.hu
www.bsc.hu	www.bsc.hu	www.bsc.hu	www.pilotshop.hu	www.pilotshop.hu	www.pilotshop.hu	www.pilotshop.hu
Botkormány	Szarvkormány	Pedál	Szarvkormány	Pedál	Tolóérozó szabályozó	Billentyűzet
4	5	3	5	3	6	-
26	14	-	9	-	6	25/50
o	o	o	o	o	o	o
LCD kijelző, profilválasztó gomb	-	2 üzemmód	144 programozható funkció, kétirányú gombok	-	Kétirányú kapcsolók	A gombok helyzete tetszőlegesen változtatható

Nagygéphez kötelező az oldalkormányt mozgató pedál is

A MOMO Racing igazán jól sikerült darab

lőgépekben pedig szarkormány található. Ennek ellenére a szimulátortipusok közül a repülőgépszimulátor az egyetlen, amelyikhez nemcsak kellenek, hanem szép számmal készülnék is hardverek.

A *Microsoft Flight Simulator 2004* és *Flight Simulator X* együtt elég keresletet generálnak ahhoz, hogy a CH Products után a Saitek is egyre nagyobb fantáziát lásson ebben a piaci szegmensben.

A „nagyok” között az alapítást a *Logitech Freedom 2.4 Cordless Joystick* jelenti, amelynek a legnagyobb érdekessége, hogy a PC-vel vezeték nélkül kommunikál, így nyugodtan odaülhetünk az LCD tévé elé repkedni anélkül, hogy a zsinórokkal kellene bajlódjunk.

Meg kell azonban barátkoznunk a zsinórokkal, ha a profi irányba szeretnénk elmozdulni. Az

X52 Flight és *Pro Flight Control System* botkormányból és gázkarból állnak. Előbbi nagy érzékenységgel és tucattnyi gombjával, kétirányú kapcsolójával, valamint a felszapható fedelű rakétakilövővel emelkedik az átlagos rémek fölé, míg a gázkar érdekessége, hogy a teljes utat lerövidíthetjük a 10–90%-os tartomány közé. Ez azért hasznos, mert ez esetben a 100%-os állás az utánégetőt, míg a 0%-os állás a sugárféket aktiválja. Az *X52 Pro* egyébként annyival tud többet társánál, hogy a gázkar mellé telepített kijelző több repüléssel kapcsolatos információ kijelzésére használható.

Utasszállító gépek irányításához az október elejétől kapható *Pro Flight Yoke Systemet* ajánljuk, párosítva a *Pro Flight Rudder Pedals*-szal. Ez az összeállítás valójában három egy-egyet tartalmaz, így a szarkormányt, két gázkart és egy további kart (mondjuk a fékszárnyakhoz vagy keverékszabályozáshoz), valamint az első futómű és az oldalkormány irányításához szükséges pedálokat. Bár a szett ára közelíti a 100 000 forintot, a játékelmény és az új lehetőségek kárpótolnak: a dupla gázkaros megoldással modellezhetünk például egy olyan vészhelyzetet, amikor a hidraulika hibája miatt a gép irányítása csak tolóerő-szabályozással lehetséges.

A CH Products termékei szintén nehezen beszerezhetőek, ráadásul a hardverek az árukat tekintve a magasabb kategóriába tartoznak. A *CH Pro Rudder Pedals* és a *CH FlightSim Yoke* mellé ugyanakkor többféle tolóerő-szabályozó panel közül is választhatunk.

Lego CH Products módra

Mi is állhatna közelebb a valósághoz, de még inkább egyéni ízlésünkhöz, mint egy olyan kezelőpanel, amelyet saját magunk állítunk össze. A *CH Products MFP* (Multi Function Panel) pontosan az ilyesfajta tervezést adja a felhasználók kezébe, ugyanis ez a hardver egy műanyag alapot, egy üveglapot és 25 gombot tartalmaz.

Ez eddig nem túl izgalmas, azonban ha azt is eláruljuk, hogy a gombok bárholva helyezhetők, az üveglap mögé pedig bármilyen ábrát (célszerűen egy repülő-

Extra játékvezérlők – extra szoftverek

A szokásosnál néha kicsivel, néha sokkal nehezebb a cikkünkben bemutatott játékvezérlők telepítése. A legtöbb esetben nem a Windowsba gyárilag beépített meghajtóprogramot, hanem a gyártók saját vezérlőegységét használhatjuk.

Ennek több oka is van, ám közülük a legfontosabb mindenképpen az, hogy a bemutatott hardvereken esetenként több tíz, extrém esetben akár 100-150 különféle gomb vagy kombináció található. Ahhoz, hogy ezeket hatékonyan, azaz gyorsan és egyszerűen, mégis teljes körűen konfigurálni tudjuk, szükség van egy áttekinthető kezelőfelületre.

A mellékelt alkalmazások ugyanakkor plusz szolgáltatást is nyújthatnak. A Logitech esetében például különféle felhasználói profi-likot hozhatunk létre az egyes játékokhoz, így a programozható gombok más és másra használhatók az egyes játékokon belül.

Az ideális megoldás: rakd össze saját kapcsolópaneled!

gép-műszerfalat) betehetünk, máris megváltozik a helyzet. A gombok tapadások, s könnyen leszedhetőek, azonban az okos rögzítési megoldásnak hála kellően stabilan tartják a helyzetüket (akár még az egész hardvert is felemelhetjük egyetlen gombot megragadva). Egyébként az *MFP*-hez további 25 gomb is beszerezhető, ha esetleg a csomagban található mennyiség kevésnek bizonyulna.

A hardver gombjai programozhatóak, ráadásul nemcsak egy funkcióra, hanem akár egy egész mozdulatsorra, makróra. Ennek értelmében nemcsak játékosok, hanem akár tervezők is fantáziát láthatnak benne. ■

Ideális megoldás a tolóerő-szabályozáshoz

Logitech G15: csúcskategóriás billentyűzet LCD kijelzővel

Kártevőktől videóig

E hónapban is igekeztünk mindenféle barangolni a szoftvervilágban. Először is személyre vettük, hogy melyik szoftverrel érdemes próbálkozni, ha szeretnénk megszabadulni a gépünkre kerülő kémprogramoktól. A probléma sajnos immár mindennapos, aki rendszeresen internetezik, nem ússza meg kérelden látogatók nélkül.

Második körképünk az ingyenes képszerkesztő szoftvereket gyűjti csokorba, így talán sikerül megmutatnunk, ezek közül melyekkel érdemes kezdenünk, ha nemcsak spórolni szeretnénk, hanem eredményeket elérni is.

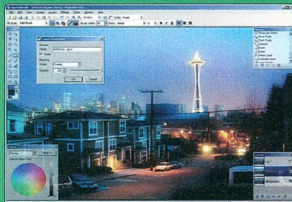
Még egy válogatással szolgálunk, mégpedig azok számára, akik kacérkodnak az e-book készíttéssel. Nekik talán kínáljuk a jobbnál jobb szerkesztőket, és eligazítást adunk a formátumok útvesztőjében is.

De szolgálunk igazi különlegességgel is, kipróbáltuk ugyanis az Adobe legújabb videó csomagját, és persze tapasztalatainkat ezúttal sem tartjuk meg magunknak, megosztjuk Önökkel is.

Bőseges szoftverbörze rovatom sem maradhatott ki, s hogy teljes legyen a kép, megmutatjuk azt is, milyen irodai csomaggal lepte meg az Apple azokat, akik Macintosh gépek előtt ülnek.

Végül egy kis Windows XP teszteszabással tudunk szolgálni, pontosabban ahhoz adunk tippet, miként készíthetünk teszteszabot Windows XP telepítőlemezre (természetesen az eredeti telepítő birtokában).

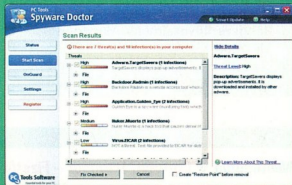
Nákovics László

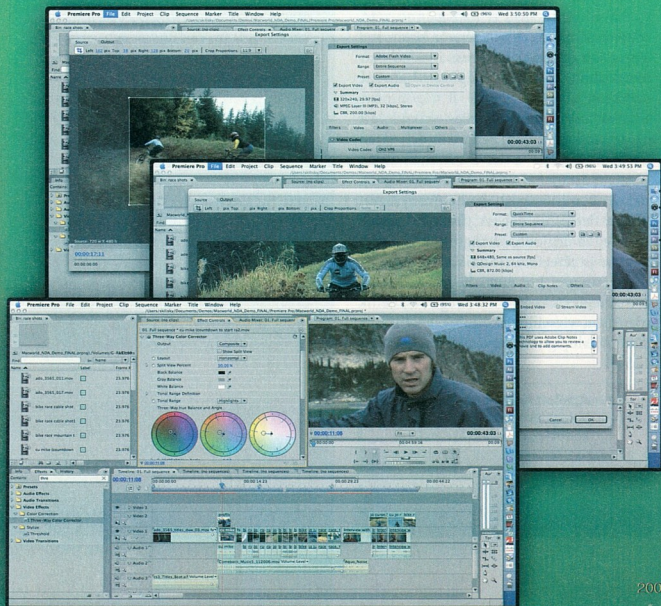
Paint .NET: többet tud, mint a Paint, de persze nem egy Photoshop

Az Adobe Premiere CS3 kiváló eszköz videó-soknak

Kémelhárítók versenye

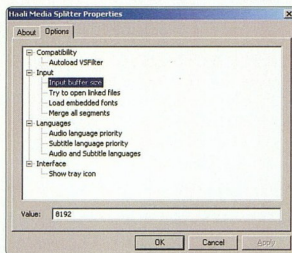
SZOFTVER

Börze	56
Teszt: Antispyware programok	
Ki irtja jobban a kémeket?	62
Apple iWork '08	
Formabontó iroda	66
Adobe CS3 Production Premium	
Videomindenes	68
Képszerkesztés mindenkinek	
Ingyenes grafikus programok	70
Windows XP újratelepítése	
Testreszabott XP-telepítő CD	74
E-book formátumok és olvasók	
A jövő könyvei	76

Multimédia • Haali Media Splitter – Ingyenes program

Bár számos előnnyel kecsegtet az AVI leváltására született *Matroska* konténer, nagyon nehezen indult útjára, s igazából még mindig nem számít az elterjedtebb típusok közé. A netről letölthető HD (nagyfelbontású és nagy fájlméretű) filmek terjedése azonban újabb lendületet adhat neki, hiszen a Matroska sokkal gördülékenyebben kezeli a több kép- és hangsávot, valamint a sokféle felirattípust.

Az MKV (és MKA) állományok megnyitása nem okozhat gondot azoknak a felhasználóknak, akik a *Media Player Classicot* használják. Ám a *Windows Media Player*, a *Media Center*, valamint más lejátszók már nem boldogulnak ezzel a konténerrel, egészen addig, amíg

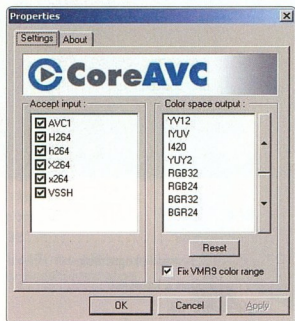
nem telepítünk fel valamilyen splittert. A többféle alternatíva közül a *Haali Media Splitter* ajánljuk, amelynek kezelhetősége mindenképpen a legjobb, már csak azért is, mert konfigurációs panellel is felszerelték, s az operációs rendszerbe is szervesen beépül. Ez utóbbitól nem kell megijedni, csupán arról van szó, hogy a splitter telepítése után – egyelőre XP alatt, és csak ha kérjük – az Explorerben egy sima ikon helyett a film valamilyen képkockája jelenik meg. A splitter természetesen kezeli a feliratsávokat is.

cp labor Ajánlott: mindenkinek, aki nem MPC-t használ, és MKV fájlokat szeretne nézni

Rendszerkövetelmény: Windows 98/ME/2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ kezdő

Multimédia • CoreAVC Decoder – Fizetős program

A Blu-ray és HD DVD lemezekre is használatos *H.264* (más jelöléssel *MPEG-4 AVC*) kodek nemcsak az optikai lemezekre tárolt filmeknél, hanem AVI vagy MKV fájl videoásvainak tömörítésére is kiváló. Ahhoz, hogy egy ilyen kódolással tömörített videót le tudjunk játszani, szükség van egy dekóderrre. Az ingyenes *ffdshow* kiváló választás, ha számi-

tógépünk nagy teljesítményű. Valamivel gyengébb gépeken azonban a videó már akadozhat, esetleg a kép- és hangszáv szinkronja is elcsúszhat.

Amennyiben szoftveres kikódolást szeretnénk használni (azaz minden olyan esetben, amikor a GPU-nk nem nyújt támogatást a *H.264* dekódolásához), akkor a minőségért és hatékonyságért sajnos fizetnünk kell. A *CoreAVC* kodek jelenleg a legjobb, s rögtön két változatban is létezik. A *Standard* kb. 1500, a *Professional* kb. 3000 Ft-nak megfelelő összegért vásárolható meg. Tesztjeink alapján a vízsgált dekódolók közül ez a modul érte be a legkevesebb processzoridővel.

cp labor Ajánlott: mindenkinek, aki szoftveres dekódolással játszik le *H.264* kódolású filmeket

Rendszerkövetelmény: Windows 98/ME/2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ kezdő

Multimédia • PowerDVD 7.2 BD Edition – Fizetős program

Talán senkinek sem kell már bemutatni a *PowerDVD*-t, azt a DVD-lejátszó programot, amellyel a *Cyberlink* első ízben vált elismertté. A jelenleg a 7.2-es verziójánál járó alkalmazás speciális változatát testeltük, amely a *BD Edition* névre hallgat és – ebből adódóan – nemcsak video DVD-eket tud lejátszani, hanem a (szintén videót tartalmazó) Blu-ray lemezeket is.

A szoftver külsőre nem sokat változott, a kezdőképernyőn viszont 19 logó hirdeti, hogy a program mit is tud valójában. A *H.264* kodek támogatása természetesen a *BD*-lemezek miatt került a repertoárba, ahogyan a *Dolby True HD* és a *Dolby Digital Plus*, valamint a *Java* ismeretek.

Nagy előnye a programnak, hogy natív támogatást nyújt a hardveres *H.264* kódolást támogató videokártyáknak, így – többek között – az *ATI 2400/2600*-as lapkákra épülő *VGA* vezérlőkhöz. Tehát akár egymagos processzorral is nézhetünk *HD*-s filmet, ráadásul a *CPU* terhelése így sem kúszik 5-10% fölé! Egyébként a program telepítése után a *Cyberlink* szűrőket egy kis trükközéssel (a *merit* érték átállításával) nemcsak a *PowerDVD*-n belül használhatjuk.

A *Cyberlink* saját kép- és hangjavító algoritmusai természetesen ebben a verzióban is helyet kaptak, így aki már megszokta a *CLPV*, a *CLEV2*, a *CLMVE2* vagy a *CLVS* megoldásokat, az továbbra is élvezheti ezek előnyeit.

Míndezek mellett akad egy nagy hátránya is a *PowerDVD*-nek, mégpedig az, hogy az *MKV* fájlokkal nem tud mit kezdeni. Ezeket az állományokat még a lejátszási listába sem tehetjük be.

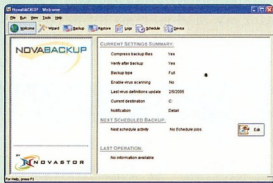
cp labor Ajánlott: mindenkinek, aki számítógéppel szeretne *BD* lemezeket lejátszani

Rendszerkövetelmény: Windows 98/ME/2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ haladó

Segédprogram • NovaBackup 8
– Fizetős program

Örök téma az adatbiztonság, ezúttal azonban olyan megoldást szeretnénk önöknek bemutatni, amely elsősorban nem az otthoni, sokkal inkább a kirozdi felhasználók számára készült. A NovaBackup minden létező fájlról és minden létező adathordozóra képes mentést készíteni. Ideális tehát abban az esetben is, ha az adatok egy részét DVD-n, másik részét merevlemez, megint más részét pedig a hálózati meghajtón szeretnénk duplikálni.

Nagy tudása dacára egyszerűen konfigurálható a szoftver, mégpedig azért, mert egy jól kialakított varázslóval is felszerelték. Ez lépésről lépésre végigvezet valamennyi fontos beállításon, így az állományok kiválasztásán, a titkosítási, tömörítési vagy adatmentési opciókon át egészen a mentés helyének megadásáig, és a feladatütemező beállításáig.

A NovaBackup igazi erőssége azonban mégsem ez (elvégre rengeteg ingyenes is akad a könnyen használható adatmentő alkalmazások közt), hanem a Complete Disaster Recovery. Ez a funkció tulajdonképpen az egész számítógépet védi, s lehetővé teszi egy korábbi állapot visszaállítását akkor is, ha a rendszer már arra sem hajlandó, hogy bootoljon. S ezzel máris jobban használható, mint mondjuk a Vista bépejtett rendszervisszaállítója.

Egyébként ezzel sincs sok teendője a felhasználónak: csupán készítenie kell egy visszaállítási pontot, és a rendszer működése szempontjából kritikus adatokat DVD-re kiírni. A műveletben természetesen segít a NovaBackup varázslója.

cp labor Ajánlott: főleg olyan kisvállalkozásoknak, akik szeretnék tenni valamit adataik biztonságáért

Rendszerkövetelmény: Windows 2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ haladó

Chatprogram • ICQ6 – Ingyenes program

Megújult az egyik legnépszerűbb program, az ICQ. A 6-os verzióval a készítőik sajnos kevés olyan újdonságot hoztak, amely valóban használható. Erre a legjobb bizonyíték, hogy az ICQ továbbra sem képes más hálózatokkal csevegni. Ez pedig komoly hátrányt jelent például a Trilliannal szemben, amely natívan kezeli (az ICQ mellett) az MSN-t, valamint az AOL és a Yahoo Messengert is.

A legszembevetőbb változtatás a csevegőablakok tömbösítése: a 6-os verzióban ugyanis az egyes chatablakokat már egy főablakból érjük el, közöttük pedig fülek segítségével válthatunk. Ez a megoldás néhány konkurensnél régóta jelen van – és az internetbongészőknel is bizonyított –, véleményünk szerint az

ICQ 6-nál is megálló a helyét. Ha másért nem, hát azért, mert a csevegő hatalmas ablakai nem terítik be többé az egész képernyőt.

Módsult valamelyest a kapcsolati lista is: a Quick IM révén, ha valamely kontakt főlé húzzuk az eget, azonnal megjelenik minden olyan lehetséges mód, amellyel kapcsolatot teremthetünk (e-mail, sms, üzenet, adatközlés).

A készítők emellett finomítottak a keresésen is: a kapcsolataink között végre több szempont alapján szelektálhatunk. Megváltozott a nem fogadott üzenetek elovasásának módja is: erre a továbbiakban külön ablakban van módunk.

cp labor Ajánlott: mindenkinek, aki eddig is az ICQ-t részesítette előnyben

Rendszerkövetelmény: Windows 2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ haladó

Segédprogram • SystemAI – Fizetős program

Már önmagában is bosszantó, ha lefagy egy program, ám a helyzet még inkább megkeseríti életünket, ha nemcsak egyetlen alkalmazás, hanem vele együtt az egész számítógép is lefagy. Ezeket a helyzeteket könnyen elkerülhetnénk, ha virtuális gépet használnánk, de ez bonyolultsága miatt kivitelezhetetlen – vagy mégsem? A SystemAI megadja nekünk a választ, ezt a programot ugyanis pontosan az ilyen helyzetek megoldására készítették fel: telepítése után akár minden egyes programot külön virtuális környezetben futtathatunk!

Hogy ez miért jó? Természetesen azért, mert ilyenkor egy-egy alkalmazás hibája nem eredményezi a teljes gép lefagyását,

s így más programok adatai sértetlenek maradnak. Persze mindenek ára is van, amely értelemszerűen teljesítménycsökkenésben jelentkezik. Mint minden virtuális gép, úgy a SystemAI is erőforrásokat von el. Szerencsére mérésünk alapján a teljesítménycsökkenés nem túl nagy, 10% alatti: ennyit mindenképpen megér az, ha cserébe nem kell félünk a lefagyás okozta adatvesztéstől. A nagy hatékonyság egyébként annak köszönhető, hogy a burkok tanulnak egymástól, s így könnyebben optimalizálják sebességüket.

A védőburkos megoldás egyébként más előnyökkel is jár: minimálisra csökkenthető a szoftverek összeakadása.

cp labor Ajánlott: azoknak, akik gyakran párhuzamosan futtatnak több kritikus szálát is a gépükön

Rendszerkövetelmény: Windows 2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ haladó

Biztonsági program • **i-Catcher Console – Fizetős program**

Egy biztonsági kamerarendszer kiépítése általában költséges, ugyanakkor bonyolult művelet. Főleg akkor, ha a megvásárolt szisztema korlátaiba ütközünk: például a rendszerben csak egyféle típusú beviteli eszközt használhatunk.

Az *i-Catcher Console*-al most mindenek vége, ez a szoftver ugyanis kedvező árá ellenére az egyik legszelebb szolgáltatópalettát kínálja, s a piacon kapható szinte valamennyi eszközzel kompatibilis.

A szoftver eszköztámogatása elsorán: egyaránt kezeli az USB-s kamerákat, a PCI-on capture eszközöket, és az IP kamerákat. Ráadásul a moduláris felépítés miatt ezeket a masinákat vegyesen,

bármilyen összetételben használhatjuk. Ez ideális például abban az esetben, ha a régi, analóg CCTV rendszer frissítése mellett döntünk, hiszen egyetlen alkalmazással tudjuk vezérelni a már lecsereált és a még megtartott régi eszközöket.

Nemcsak a hardvertámogatás kiváló, hanem a biztonsági funkciók is. Az alkalmazás például több monitort kezel, így egy megjelenítőre nem kell hatnál több kamera képét beszűfölni. A követő rendszernek köszönhetően arra is lehetőség van, hogy egy-egy »gyanus alakot«⁷ folyamatosan kövessünk a lefedettség területen belül.

Ajánlott: mindenkinek, aki rugalmasan bővíthető CCTV-rendszert szeretne kiépíteni

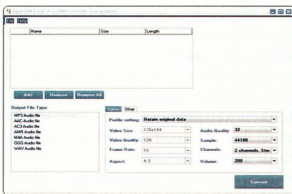
Rendszervetelmény: Windows 2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ profi

Multimédia • **Aglare MP3 Converter – Fizetős program**

Összesen hétféle fájltypust ismert, mégis az MP3, AC3 és OGG állományokra való tömörítési képessége miatt szeretnénk meg az *Aglare MP3 AAC AC3 AMR Converter*-t. Végtelenül egyszerű (ám véleményünk szerint ronda) kezelőfelülete révén a kezdők számára is ideális választás, ha egy vagy több zeneszámot más formátumra szeretnénk átalakítani. Hétéféle tömörítést tud elvégezni a program, forrásként pedig csak egyet, az AC3-at nem használhatjuk. Ennek véleményünk szerint nincs nagy jelentősége, mert ha valaki DVD-t rippel, az ügysem ezt a szoftvert használja majd.

Az *Aglare* átalakítója végtenül egyszerűen működik. Első lépésben meg

kell adnunk, hogy mely állományokat szeretnénk átalakítani (egyszerre többet is megadhatunk, például, ha egy egész albummal vagy zenegyűjteménnyel dolgozunk), majd ki kell választanunk a célformátumot. Ezután következik a minőségi szint kiválasztása: itt érdemes a legjobb megadni, amely elvileg az eredeti minőséget adja vissza. Ha kedvünk tartja, a bitrátát egyénileg változtathatjuk, és a hangerőt is normalizálhatjuk. A program maximum két hangcsatornát kezel, erre figyeljünk oda! Ha ezzel megvagyunk, állítsuk be a kimeneti mappát, majd nyomjuk meg a *Convert* gombot a tömörítés elindításához.

Ajánlott: mindenkinek, aki sok fájl szeretne konvertálni a legnépszerűbb zeneformátumokban

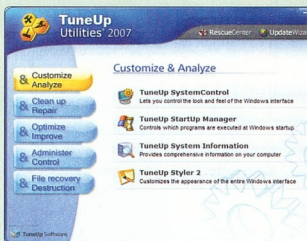
Rendszervetelmény: Windows 98/ME/2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ kezdő

Segédprogram • **TuneUp Utilities 2007 – Fizetős program**

Több száz olyan paramétere van minden Windows-verzióknak, amelyről nem is sejténénk, hogy megváltoztatható, míg másokról biztosan tudjuk, hogy lehet velük valamit kezdeni, csak éppen az nem tisztá, hogyan. A *TuneUp Utilities 2007* segít az ilyesfajta rendszerelemek feltérképezésében, valamint minden lehetséges paraméter megváltoztatásában.

A lehetőségek számánál is fontosabb azonban, hogy a program mind-azt biztonságs környezetben teszi, azaz oly módon, hogy az állítgatással a rendszer stabilitását még véletlenül se veszélyeztethessük.

A *TuneUp Utilities 2007* – ahogyan arra neve is utal – nem egyetlen program, hanem több apró alkalmazás egybegyűjtve, amelyek a rendszer finomhangolását kezdve a karbantartásig sok mindenre használhatók. Az opciókat összesen öt csoportba gyűjtve találjuk, összesen pedig 15 témakör közül választhatunk. Az érdekesebb lehetőségek közül mindenekképpen meg kell említenünk a *File Recovery Destruction* szolgáltatást. Ha ezt elindítjuk, valóban megszabadulhatunk a letörött dokumentumoktól, s nem kell félni attól, hogy bárki visszaállítja őket, s visszaél tartalmukkal.

A listában kedvűre a *TU 2007* parancsikonja mellé egygombos tisztítórutin kerül, amelyet, ha elindítunk, a szoftver néhány perc alatt megvizsgálja gépünket, s a felesleges registry bejegyzésektől, programoktól, fájloktól meg is tisztítja.

Ajánlott: mindenkinek, aki szeretné, ha rendszere a lehető legkötelesebben működne

Rendszervetelmény: Windows 2000/XP/Vista

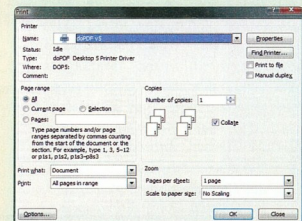
Tudásszint: ■■■ profi

Segédprogram • doPDF Free – Ingyenes program

Napjaink egyik legjobban elterjedt dokumentumformátuma a PDF, amely számos előnnyel jár, többek között azaz, hogy kompakt mérete ellenére kiváló minőséget biztosít.

A PDF fájlok olvasása a legtöbb felhasználónak nem okoz gondot, hiszen temérdek ingyenes alkalmazás található az interneten, amely az ilyesfajta anyagok kezelésére szakosodott.

Már kevésbé egyszerű a PDF fájl készítése, gondolhatnánk. A válasz egyszerűen igen is, meg nem is. Ha profi fájl szeretenék készíteni – titkosítással, tartalomvédelemmel stb. –, akkor valóban az átlagossal többet kell bajlódni ezekkel a digitális iratokkal. De ha csak arra van szükség, hogy egy-egy dokumentum ne DOC, hanem PDF formában legyen elérhető, két egérr kattintás nem sok, ennnyit sem kell pluszban dolgoznunk. Telepítsük fel a lemezmellettünkön is megta-

lálható doPDF Free 5-ös verzióját. A program egy nyomtatódrajvot installál a gépünkre, ezt használhatjuk PDF készítésére.

Ebből a működési módból következik, hogy minden olyan alkalmazás, amely képes nyomtatni, a továbbiakban PDF-et is tud generálni. Igaz, nem sok beállítási lehetőségünk van, de – mint már korábban mondtuk –, ennek az alkalmazásnak nem is az a célja, hogy profi dokumentumokat készítsen. Kattintsunk a nyomtatási ablakban a doPDF-re, majd nyomjunk OK-t. A felugró ablakban adjuk meg, hogy pontosan hova kérjük a PDF-et, majd nyomjunk OK-t.

CP labor
Ajánlott: azoknak, akik alkalmazkint, kevés macerával szeretnének PDF-et készíteni

Rendszerkövetelmény: Windows 98/ME/2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ kezdő

3D modellező • Blender 2.44 – Ingyenes program

Kinek munka, kinek pedig hobbi a 3D modellezés – egy biztos, ha valamire is jutni szeretnénk, akkor komolyan kell csinálni. Ehhez pedig először is olyan szoftverre van szükségünk, amely a lehetőségekhez képest könnyen kezelhető, nem kerül súlyos százazrekbe, mégis kínál annyi szolgáltatást, hogy látványos eredményeket érhessünk el vele.

A Blender még túl is teljesíti ezeket az elvárásokat, ugyanis nemhogy sokba, de egyetlen fillérbe sem kerül! Használatát pedig már az is egyszerűsíti, hogy nem csak Windowsra telepíthető.

Futtatásához igazi erőműre sincs szükség, egy 3 GHz-es P4-es processzor, valamint 2 GB RAM bőven megteszi. Persze

jó, ha a kijelző 1920x1200 képpont felbontást tud.

A Blender nemcsak képek, hanem animációk készítésére is alkalmas, a beépített több száz funkciójának köszönhetően. A szolgáltatásokról néhány sorban tulajdonképpen nincs értelme írni, mindenkinek magának kell meggyőződnie arról, hogy a szoftvert mit tud valójában, s hogy mennyire könnyen (vagy éppen nehezen, ez ízlés kérdése) használható.

Még csak annyit, hogy nem árt, ha a kísérletezésnek legalább középfokú angolnyelv-ismerettel látunk neki.

CP labor
Ajánlott: mindenkinek, aki szeretne kísérletezni 3D-s modellezés témakörben

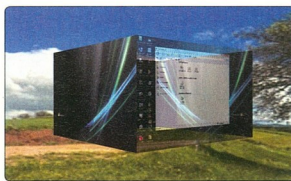
Rendszerkövetelmény: Windows, Mac OS X, Linux, FreeBSD, SGI Irix, Sun Solaris 2.8

Tudásszint: ■■■ profi

Segédprogram • Yod'm 3D/DeskSpace – Fizetős program

Sajnos minden jónak vége szakad egyszer, így a korábban Yod'm 3D néven futó virtuális 3D-s asztalfelület fejlesztése is leállt. Legalábbis korábbi, ingyenes formájában, ugyanis a projektet fejlesztő programozótól az OTAKU Software megvásárolta a forráskódot, és DeskSpace néven – immáron természetesen fizetős formában – adja majd ki. Azért csak majd, mert egyelőre a projekt a bétatesztelés stádiumában van. A tranzakciónak azért valami előnye is van, a DeskSpace vélhetőleg tökéletesen fut majd Vista-n is, mert elődje sajnos időnként eléggé belassítja a rendszert, és olykor összeakad több más alkalmazással.

De ha XP-t használunk, nagy hasznát vesszük a programnak, amelyet még

telepíteni sem kell, elég, ha elindítjuk. A Yod'm 3D betelepítik a tálcára, utána a Ctrl+Shift és a kurzorozgató billentyűk segítségével egy kocka négy szomszédos oldala között válthatunk, amelyek mindegyike egy-egy virtuális desktopot képez. Ezek teljesen úgy használhatók, mint az „igaziak”: ikonokat pakolhatunk ki rájuk, programok ablakait rakhatjuk ki stb. A hirdelen négyzesesére duzzasztott asztalfelület kiváló terepet nyújt a szervezésre is. Például a játékokat a kocka egyik oldalára tehetjük, a másira kerülhetnek a munkával kapcsolatos dolgok, a harmadik a multimédia bázisául szolgálhat – és így tovább.

CP labor
Ajánlott: azoknak, akiknek egyszerűen van szükségük tiszta és ikonokkal teletöltött asztalfelületre

Rendszerkövetelmény: Windows 2000/XP/Vista

Tudásszint: ■■■ haladó

Látványos slideshow egy kattintással • **PhotoPresenter 3 – Próbaverzió**

Pillanatok alatt látványos bemutatót kreálhatunk fényképeinkből a *PhotoPresenter* segítségével, meghozza olyat, hogy családtagjaink vagy ügyfeleink garantáltan tartott szájál nézik végig, bármédig is tartson.

A program használata nagyon egyszerű: csak kiválasztjuk a slideshow-ban felhasználni kívánt képeket a jobb oldali képernyőben, és a jobb alsó sarokban látható két lejtésű gomb valamelyikére kattintunk. Közülük az első indítja a „hagyományos” diasorozatot. Itt is választhatunk persze képek közötti átmenetet, megjelenítési időtartamot és alá-

festő zenét, de azért ilyet – sőt jobbat – az *iPhoto* ingyen is tud...

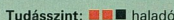
A másik gomb sokkal izgalmasabb dolgokat rejt: ezzel indíthatjuk az úgynevezett *Animated Slideshow*-t. Több mint harminc látványos téma közül választhatjuk ki, milyen stílusban szeretnénk prezentálni fotóinkat. A 3D-s víz alatti világot a tükröződő képekig van ám itt minden.

Akinek azonban ez még nem elég, a másodikként említett slideshow-típust exportálhatja különböző formátumokba: készülhet belőle *QuickTime* videó (iPodra optimalizálva is), küldhető közvetlenül az *iWeb* vagy *iDVD* alkalmazásokba, de akár képernyőkimélőként is hasznosíthatjuk.

Ajánlott: bárkinek, aki látványos bemutatókat tartana a családnak vagy ügyfeleinek

Rendszervövetelmény: OS X 10.4 UB

Tudásszint: haladó

Poszter műhely • **Posterino – Próbaverzió**

Bár *Photoshop*pal is remek posztterek és képeslapok készíthetünk, azért nem mindenki mozog otthonosan e egyszerű programban.

Ilyenkor hívhatjuk segítségül a *Posterino*-t. Használata nagyon egyszerű: kiválasztunk egyet a számtalan sablon közül (például az imént említett mozaikot vagy a többi poszter és képeslap sablon valamelyikét), és megadjuk, mekkora méretben szeretnénk létrehozni dokumentumunkat, továbbá azt, hogy álló, vagy fekvő formátumra vágyunk-e.

Ajánlott: képeslapok készítéséhez, sok kép gyors nyomtatásához

Rendszervövetelmény: OS X 10.4 UB

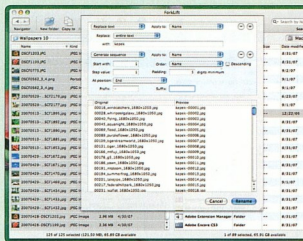
Tudásszint: haladó

A Norton Commander utódja • **ForkLift – Próbaverzió**

Több szempontból is nagyszerű a *ForkLift*. Először is eredeti magyar termék, ezért tekintünk rá kicsit úgy, mint saját gyermekünkre. Másodsorban: kategóriájában nem nagyon akad párja tudásában és kivitelezésben.

Amikor a kis tárgyonca ikonra kattint a Norton Commanderden nevelkedett switcher, megnyugodva sóhajt fel: ez kell nekem! Két részre osztott ablakban fájlok és mappák. Ezzel persze még nem emelkedne ki a tömegből, ilyen ugyanis van ingyen. Másolni, mozgatni, átnevezni, tömöríteni nem kunszt azért OS X-en sem.

Am a *ForkLift* ezen felül jeleskedik még *FTP/SFTP* kliensként is, és a hálózatkapcsolásban is otthon van. Több konkurensével ellentétben rendszeres megjeleníti a mappák címkéit (*Color Labels*), és képes megmutatni a rejtett fájlokat és mappákat.

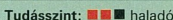
Az már csak hab a tortán, hogy az alkalmazások eltávolításában szintén segít, ha kell. Elegendő a *Delete App* gombra kattintani, miután kiválasztottuk a törlendő alkalmazást az aktív panelben, és a *ForkLift* már össze is szedi egy listába a programhoz tartozó egyéb fájlokat a rendszerben.

A *Tools/Batch Rename* menüpontban akár több szempont szerint is átnevezhetünk állományokat. A módosítások eredményéről előnézetet is kapunk, így biztosra mehetünk a végeredményt illetően. Szintén a *Tools* menü rejtja a *Combine to* és *Split to* menüpontokat. Ezek segítségével fájlokat szabadhatunk darabokra és persze illeszthetünk később újra össze.

Ajánlott: mindenkinek

Rendszervövetelmény: OS X 10.4

Tudásszint: haladó

Digitális jegyzetkészítő • **SketchBox – Freeware**

Nem mintha bármi gond lenne a rendszerben található Stickies alkalmazással, de azért lássuk be, néha kicsit többre vagyunk. Például gyors vázlatrajzolásra és áttekinthetőbb jegyzetkészítésre, esetleg gyors szűrésre.

Éppen ezeket nyújtja a SketchBox. Jegyzeteinket jól átlátható előnézeti ablakban láthatjuk, amelyben könnyedén tudunk keresni is a jegyzetek szöveges tartalmában.

Ha pedig valamelyik feljegyzésre eredeti méretben vagyunk kíváncsiak, csak kétszer kattintunk rá, és máris megnyílik egy kis ablakban, ahol kiegészítjük, vagy éppen törölünk belőle. Egy ilyen jegyzetlapra nem csak szövegeket írhatunk, hanem akár rajzolhatunk is. Természetesen nem kell a Photoshop lehetőségeire gondolni, de egyszerűbb szabadkézi (vagy szabdegeri?) vázlatokat azért könnyen kreálhatunk vele. Akár arra is használhatjuk, hogy gyors figyelmeztető feljegyzéseket tároljunk benne. Csak elkészítjük a jegyzetet, beállítjuk az időzítőt, és a program időben jelez.

A megnyitott jegyzetablakokat akár úgy is hagyhatjuk, így folyamatosan szem előtt lesznek (beállítható az is, hogy állandóan előtérben maradjanak, a többi ablak fölött lebegve). Külön Save opció nincs, a program minden módosítást azonnal ment a virtuális cetlikre.

Mindent egybevetve nagyon jól használható kis alkalmazás – ráadásul ingyenes! A riasztások azonban csak akkor működnek benne, ha hagyjuk futni a háttérben.

cp labor Ajánlott: mindenkinek, aki szokatlan jegyzeteket készít

Rendszerkövetelmény: OS X 10.4

Tudásszint: ■■■ haladó

Mókas hangszimulátor • **Voice Candy – Próbaverzió**

A Voice Candy első ránézésre nem tűnik bonyolultnak: egyetlen ablak, kilenc kicsi ikonnal, egy-egy Record, Play és Save to gombbal. A program hangot rögzít, de nem akarhogy!

A Voice Candy ugyanis a felvett hangot nyolcféle módon képes eltorzítani, ami így elsőre talán nem tűnik túl soknak, de ezeket olyan jól csinálja, hogy többre nem is vágyik az ember. Megszólalhatunk a rajzfilmes egerek és mókusok cincogó hangján, de nagyokat sóhajtván akár Darth Vader nagyúr öblös basszusával is biztathatjuk ismerőseinket arra, hogy álljanak át az erő sötét oldalára.

Lehetünk a segítségével robotok, felszendülhet a hangunk egy régi rádióból, telefonból, vagy szimulálhatunk torokfájós rekedtséget (ez alibinek is jó).

cp labor Ajánlott: annak, aki nem bírja a saját hangját, vagy csak mókás felvételeket szeretne készíteni

Rendszerkövetelmény: OS X 10.4 UB

Tudásszint: ■■■ kezdő

Kicsit amúgy lóditottunk azzal, hogy ebben kimerül a program tudása, ugyanis képes a felvett szöveget elmenteni különböző módokon... Például időzített emlékeztetőként, így akár Darth Vader énünk is figyelmeztethet minket, ha mondjuk randira kell indulnunk. De menthetjük hangos jegyzetként, MOV fájlként, elküldhetjük e-mailben, vagy éppen exportálhatjuk az iTunesba. A Program Window menüben egyébként visszahallgathatjuk hangos jegyzeteinket, és a beállított emlékeztetőket is itt tudjuk módosítani, törölni.

Online tévé és videó • **Miro – Freeware**

Egyre divatosabb elfoglaltság az internet-tévézni, webes videógyűjteményekben bogarászni, vagy éppen rövidfilmeket, műsorokat letölteni. A Miro igazán összkomfortos megoldás a videózni vágyóknak. Ha online tévéket akarunk nézni, vagy mondjuk a YouTube-on szoktunk keresni videókat, ne habozzunk, vegyük használatba.

A Miro alaplób tartalmaz egy kisebb gyűjteményt, néhány érdekes online adást, videógyűjteményt, videocastot. Ezekre feliratkozhatunk, ha automatikus letöltést szeretnénk, vagy pedig böngészhetünk az epizódok között a leírások alapján, csak azt letöltve, amelyik biztosan érdekel minket. Automatikus letöltés esetén egyébként arra is van módunk, hogy a program – adott idő után – törölje

a letöltött videókat, vagy mondjuk csak azokat, amelyek már láttunk.

A frissen letöltött anyagokat a New kategóriában összegyűjtve is láthatjuk. Emellett a program jelzi azt is, hogy éppen hány videót töltünk le, vagy éppen mennyi vár letöltésre. Készíthetünk lejátszási listákat, sőt, arra is rávethetjük a Mírot, hogy a gépen lévő összes videófájl összegyűjtse nekünk. Így minden elérünk egyetlen felületről, ráadásul gyorsan megy a keresés. A programban keresgélhetünk számos videómegosztó (például YouTube, Yahoo Video stb.) filmjei között is, a találati listát pedig felvehetjük a lejátszási listák közé.

cp labor Ajánlott: az online videók és a netes adások kedvelőinek

Rendszerkövetelmény: OS X 10.4, Windows XP, Vista (95/98/ME: DirectX 3.0-tól)

Tudásszint: ■■■ profi

Teszt: Antispyware programok

Kémprogramirtóknak nevezzük őket, hiszen elsősorban a kémkedésre alkalmas, rejtőzködő, internettel aktívan kommunikáló programok kereshetők és írthatók velük. Pedig ennél jóval többet tudnak. Vagy éppen kevesebbet? Tesztünkéből kiderül!

Szerző: Köhler Zsolt

Ki irtja jobban a kémeket?

Legyen friss, gyárilag telepített konfigurációnk, vagy akár évek óta nyűtt rendszerünk, amelyet nagy tapasztalattal (és jó vírusirtóval) ápolgatunk – előbb-utóbb mégis kémprogramok kerülnek a gépünkre. Ámbar a komplex internetbiztonsági rendszerek már ezek ellen is védenek – okosan együtt használva a vírusok és a kémprogramok elleni adatbázisaikat a kereső motorjokban –, és a valós idejű védelmük is egyre fejlettebb.

Tesztünkben igyekeztünk a lehető legnagyobb széletel kiharítani az antispyware programok kínálatából, de maradtunk az önállóan futtatható, keresni tudó programok mellett.

Igy bekerültek az internetes társadalom által kedvelt és sokat letöltött programok, de kimaradtak a komplex rendszerek, valamint azok, amelyek csak valós idejű védelmet adnak frissen telepített rendszeren. Utóbbiakkal az a gondunk, hogy amint észrevesszük a bajt, az ilyen programok pusztán megerősítik a gyanút, mellesleg letiltják a fertőzött, de számunkra fontos programokat, állományokat. Ez tehát általános megoldásnak nem elég.

A kínálatból kimaradt a Windows Defender is, amelyet letölteni, telepíteni, frissíteni egyaránt csak olyan gépen lehet, amelynek tökéletes az internetkapcsolata,

és persze a regisztrációja is rendben van. Nekünk a letöltéssel volt bajunk: először a Windows Installer 3.1-et kellett letölteni, ezt egy másik gépen meg is tettük, ám a telepítéshez már működnie kellett volna egy korábbi kémprogram-irtást átvészelt gépünk internetkapcsolatának. Véleményünk szerint egyébként is csak a teljesen ingyenes, és ez által elterjedt programok elég hatékonyak.

Kimaradt továbbá a Webroot SpySweeper is, amely előzetes internetes regisztrációt kér, a letöltés helyét azonban – ígérete ellenére – nem postázta nekünk. A fenti okok miatt egyébként ez a program is kihullott a rostán.

Ad-Aware 2007

Megjelenésében, szolgáltatójaiban egyaránt megújult az etalonnak számító *Ad-Aware*, ám az otthoni felhasználók – az ingyenes keresőrendszeren kívül – csak a frissítést tudják alkalmazni. A valós idejű figyelőmodul, a beépített segédprogramok és beépülők (plug-in) csak a regisztrált, *Pro* változatban használhatók. Az

Ad-Watch névre hallgató figyelő modul még hasznos is lenne, ám az ingyenes változatban ez nem működik. A tálcán ugyan megjelenik az ikonja, de ingyen csak arra hajlandó, hogy leállítsa a rendszer ellenőrzést.

Sajnos a kereső modul nem túl okos, minden létező állományba belenéz, és akár a régi vírusirtók, szignatúra alapján

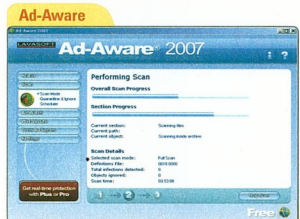
Így tesztelt a CP

Először is, kerestünk egy számítógépet, amely fertőzés alatt állt – ez nem volt nehéz, még be is segítettünk egy-két „warez” program futtatásával. Tesztünk szereplőit egyetlen nap, egy órán belül töltöttük le a gyártók weboldaláról, így az akkori legújabb (szeptember 7-i) adatbázist kaptuk meg velük együtt.

Előbb gyors (quick, smart stb.) ellenőrzést végeztünk a tesztgépen, majd tel-

jes keresést. A találatokat egy könyvtárba másoltuk, ezen pedig teszteltük a rezidens modulokat. Többek között a jelzések értelmezése és a processzorterhelés figyelése után értékeltük a programok használhatóságát, hatékonyságát.

Értékelésünk során kiemelten kezeljük az ingyenesen, egyszerű módon használható programokat, hiszen a kémprogramok még a vírusoknál is több gondot okoznak, és ezen pénzért segíteni – ebben az erős mezőnyben – nincs sok értelme.

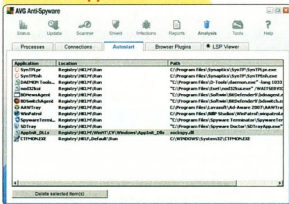
Nyugodjunk meg, menjünk nyugodtan vacsorázni: a folyamatszélz itt is csak egy-két órát

ismeri fel a kémprogramokat. Az eredmények alapján ez csak az aktív programokat jelzi ki, a „maradékok” nem. Régen talán bevált ez a módszer, de ma már a rezidens védelem nélkülözhetetlen volna. Az egyetlen, ingyen is működő kiegészítés *TrackSweep* névre hallgat, és igény szerint különféle átmeneti adatokat töröl az Internet Explorer, Firefox és Opera alól.

AVG Anti-Spyware 7.5

Aki használta már az ingyenes AVG Anti-Virus programot, az tudja, hogy beállítások tekintetében nem sok jóra számíthat: a védelem ki- és bekapcsolásán kívül semmit nem állíthat. A szintén ingyenes Anti-Spyware viszont igazi kapcsolóorga. Kár, hogy a program a saját folyamata (Feladatkezelő, folyamatok ablak: avg.exe) nélkül nem tud elindulni, így ha azt „véletlenül” kilöjük, az irtásra sem lesz sok esélyünk.

AVG Anti-Spyware

Megvagy! Nyakon csíptünk egy szokatlan helyről induló kémprogramot

Gyorskeresést indítva a program szokás szerint a memóriát, regisztrációs adatbázist, és a kémprogramok fő búvóhelyét, a Windows könyvtárát ellenőrzi. A rendszervisszaállító System Volume Information könyvtárát kihagyja, pedig itt is lehetnek ártó programok. (Egyébként gyorskeresésből szinte mindegyik program megbukott.) Teljes keresés után a szolgáltatás nálunk sikeresen „beragadt”, maximális processzorfelhasználással.

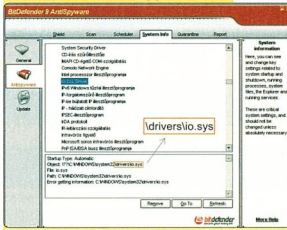
Jó, hogy az adatbázisa egyénileg is frissíthető, ám ennek módját a fejlesztők nem osztották meg velünk (vagy csak mi nem találtuk a leírásokban), pedig az internetről letölthető a frissítés. A kereső jól konfigurálható, minden olyan programot megjelöl, amely egy másikat módosítani tud, így a találatok száma igen nagy lehet. A kevésbé veszélyes, de szobák jöhöt „gyanúsítottakat” Not-A-Virus jelzéssel látja el. Emellett a rezidens védelem saját magát is óvja, és a keresővel azonos védelmet ad.

Segédprogramjai tökéletesen alkalmasak arra, hogy a nem hagyományos kémprogramokat egy kis szakértelemmel nyakon csípjük.

BitDefender 9 AntiSpyware

Le sem tagadjhatjuk a készítőket, hogy vírusirtójuk kiegészítőjeként kínálja a kémirtót. Még ha külön is telepítjük, jól

BitDefender 9 antiSpyware

„Szép, szép az információ. És honnan tudjam, mire jó az IO.SYS?”

látható módon a keresőmotor ugyanaz: a „virusscan” felirat szintén ott virít keresőskor.

A program dicséretes módon már a telepítés után aktiválja védelmi rendszerét, és erről jól látható figyelmeztetést kapunk (a többi szoftver telepítése után a gépet újra kell indítani). Nagy kár, hogy a védelemhez legalább három modulnak kell futnia, és azok nem kevés memóriát foglalnak – ám ezek nélkül még a kereső sem megy.

A gyorskeresés túl gyors, semmit nem talál, a teljes pedig csigalassú rekorder, 7,5 óra (!) alatt alig talált valami használható. Pedig – egészen egyedi módon – még az ISO-fájlokba is belenéz, ami bizonyos helyzetekben előnyös lehet.

Rezidens védelmének különlegessége, hogy megjelenít egy *Activity Bar*-t, amelyben jelzi a kereső motorjának aktivitását. Előnyére szolgál, hogy a társzó programokat és scripteket is korbácn tartja. A valós idejű rendszerinformáció elemei kicsit nehezen értelmezhetőek, a rootkiten kívül mindent kijeleznek.

CounterSpy v2

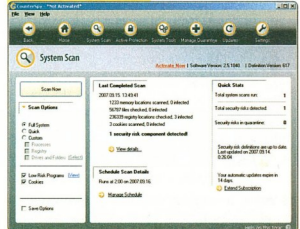
Mezőnyünk legszebb szoftvere kísérletiesen hasonlít az „átverős” kémprogramirtókra, ám valójában korrekt módon működik. A telepítő csomag irtózatosan nagy (56 MB), de sajnos azt nem tudjuk meg, hány minta van a – telepítés után ennek bőven dupláját foglaló – adatbázisban.

A program felajánlja a kékem elleni küzdelem egyik legjobb módját, a *ThreatNet*-et, ennek révén a spyware-ekről sokkal hamarabb értesítést kapunk, az önkéntes adatszolgáltatással pedig az elszersz is hamarabb megtalálják a fejlesztők.

Először ennél a programnál tűnt fel, hogy az antispayware-ek rosszul típkel

meg a keresési időt, a folyamatjelző pedig egyre lassul. Ha a feléig eljutott, akkor még legalább négyezer annyi idővel számolhatunk. Egyébként alapos módban is elég gyors a kereső, a felismerés pontosságá meggyűntató, nagyjából hozza a „régí nagyok” színvonalát.

CounterSpy v2

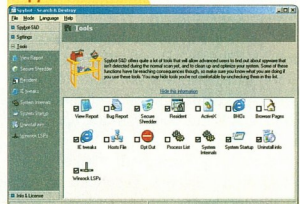
Addig irtunk, amíg lehet, a frissítésre jogot adó előfizetés két hét múlva lejár!

Az aktív védelem is adatbázis alapú, ebben még az ismert programok futási tulajdonságai is benne van (innen a nagy méret), a rezidens kereső tehát a szokatlan aktivitást keresi, de ezt nem elemzelm, hanem mintákkal éri el. A segédprogramok közül a *My PC Checkup* nevű figyelmeztet egyes biztonsági rések-re, például az értesítés nélkül települő internetes tanúsítványokra, és elvégzi a javítást. Kár, hogy a program csak próba-verzió, és csak egy ideig működik.

Spybot Search & Destroy 1.3

Régebben ez a program is etalon volt, ma már csak megvonjuk a vállunkat. Sajnos nem történt sok fejlődés, a készítő inkább az adatbázis frissességére helyezte a hangsúlyt. Az adatbázis akár utólag is letölthető és telepíthető, hiszen egyedül-álló módon EXE program – jó lenne,

Spybot S & D

Talán kevesen jöttek rá eddig, hogy Advanced módban kézi takarításra is lehetőségünk van

Kémprogramirtó és -kereső programok	Ad-Aware 2007	AVG Antispyware	BitDefender 9 Anti-Spyware	CounterSpy v2	Spyware Doctor
Program-, illetve adatbázisverzió	18.0000	7.5.1.43	7.04258	2.5.1040 / 617	5.0.5.259 / 5.08030
Felismert kártevők száma az adatbázisban	97 441	833 431	246 424	356 736	181 421
Rezidens védelem CPU-terhelése 30 perc alatt	0,02%	3,15%	28,07%	0,17%	1,32%
Rezidens védelem (1: elégtelen, 10: kiváló)	-	7	5	7	9
Gyors ellenőrzés ideje (m: perc, s: másodperc)	3m 35s	24m 46s	40s	6m 0s	2m
Azonosítva (kritikus/normál/egyéb)	0 / 1 / 0	0 / 2 / 0	0 / 0 / 0	0 / 1 / 0	0 / 0 / 0
Teljes ellenőrzés ideje (óra, perc)	6h 37m	3h 48m	7h 26m	1h 5m	1h 4m
Azonosított helyes/részleges/helytelen találatok	1 / 0 / 0	57 / 2 / 6	1 / 0 / 2	9 / 4 / 0	10 / 0 / 0
Megjegyzés a találatokhoz	Régi, egyértelműen azonosítható kémprogramok	Rengeteg tévesleges, jó találat, köztük nehezen elemezhető is	Találatok a NOD32 karanténjában, crackek, loaderek azonosítása	Win32.Hooker.J, InternetOffers.Adware	Alapos vizsgálat, a találatok jó része megfertőztető

ha ezt a módszert többek is átvennék. A kereső működését viszont nem éri meg utánozni, az ugyanis „fordítva” működik: a minta alapján itt-ott ellenőrzi a lemezt.

A Spybot adatbázisa ma már akkora, hogy a keresés egy jó órát vesz igénybe, ez az idő pedig a kémprogramok terjedésével arányosan exponenciálisan nő. Rezidens védelem is van (TeaTimer), amely csak akkor jelez, ha gyanús tevékenységet észlel, máskülönben megbújik.

Rendszerünk kritikus hibáit egy kattintással javíthatjuk (Immunize), a haladó üzemmódban felbukkanó segédprogramokkal pedig néhány alapvető diagnosztikai művelet végezhető el. Utóbbi sajnos elég szegényes a mezőnyhöz képest.

SpyCleaner Gold 9.8

Ugyan mit keres itt ez a program? A kérdés jogos, ugyanis nagyon kevés kémet ismer fel, ráadásul rezidens védelme a legegyszerűbb, amit valaha is láttunk. Kezdjük ezzel: véd az ismert folyamatok elindulása ellen, legalábbis kilővi őket indulásuk után. Védi az Internet Explorer (IE) kezdőlapiját, a BHO-kat (Browser Helper Objects, az IE apró segédprogramjai), és az automatikusan induló programokat. Ennyi!

Csak teljes keresésre használható, legfeljebb a meghajtókat jelölhetjük ki, kézi finomhangolásra alig van mód. Kérhetjük viszont a kémprogram eltávolítását akkor, amikor a Windows újraindul, így garataltan törődik.

Segédprogramjaival kérhetjük az állandó ActiveX védelmet, az LSP (Layered Service Provider, a hálózati forgalom alapvető rétege) helyreállítását, az IE-eltérítés (hijacking) megszüntetését és a host fájlt javítását. Mindezekkel sok

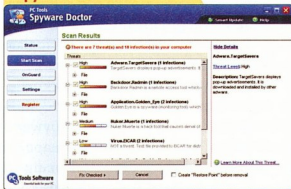
A keresés lassú, de legalább tötelesen látjuk, hogy miből mennyit talált a program

kémprogram eltávolítható, de nem minden. Kár, hogy az adatbázisa szegényes, a keresésnél pedig nincs folyamatjelzője.

Spyware Doctor 5.05

Ennek az antispyware-nek legalább van egyénisége, például arra, hogy telepítéskor a Google Toolbar tukumálja ránk, ami praktikus ugyan, de a kémprogramok érzékeléséhez csak kevés köze van. Legalább a felbukkanó ablakokat letiltja, és kitölti az online kérdőíveket. A program frissítéssel kezd, ez korrekt eljárás. Rezidens keresője is aktiválódik, tehát

Spyware Doctor

Miért kell a nagy sikerű Radmin is veszélyesnek minősíteni? Az a program csak szimulán jó!

mindent megtesz egészségünk érdekében. Egyébként nem csak egy szolgáltatás és szoftver a *Spyware Doctor*, hanem meghajtóprogram is, így gondoskodik saját futásának biztonságáról.

A keresés több lépésből áll, ezeket külön-külön, azonos folyamatjelzőn mutatja a program, ami ugyan pontos, de nem nagyon tudjuk meg belőle, hogy hányadik lépésnél tart.

Az áttekinthető program naplója belepota magát szívünkbe, hiszen az események és a találatok megfelelő mennyiségű leírással együtt értelmezhetőek. Valós idejű védelem jó, jelzését „elodázhajtuk”, tehát 5, 10, 30 perccel később, vagy a következő rendszerindításkor kérhetjük a probléma kezelését. Egy kicsit veszélyes eljárás, de szakavatott kézben még jó is lehet.

Spyware Terminator 2.0

Telepítéskor olyan Explorer-kiegészítőt ajánl a szoftver, amely már letöltésük előtt képes kiszűrni a kém- és hirdetésprogramokat, vírusokat és spamet – legálábbis állítása szerint. Igen kellemes, hogy a *Spyware Terminator* magyarul települ, és egyre több része lett magyarítva – kár, hogy nem az egész.

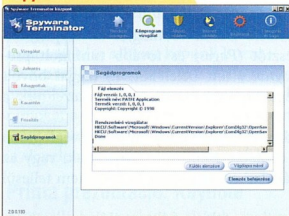
Ha kérjük, a program mellé a *ClamAV* is felkerül, amely vírusirtónak hirdeti magát, ám szerintünk ezt a funkcióját egészen gyengén látja el (más gépen is használtuk már). A programkészítőknek küldhetünk mintákat, így növelve a későbbi adatbázis-verziók hatékonyságát. Ha tetszik, a frissítést külön is letölthetjük, csak a CAB állomány tartalmazza a program könyvtárba másolnivalit.

Kiváló ötlet, hogy a program már ebből a keresésből is tanul: a találatok

Spybot Search 1.3	Spycleaner Gold	Spyware Terminator 2.0	Trend Micro Anti-Spyware
2007-09-12	9.8	2.0.0.193 / 930.690	3.50.1041 / 3.93
77 489	517	34 218	100 410
0,59%	0,32%	23,81%	3,61%
4	3	9	8
-	40m 30s	3m 58s	1m 4s
-	0 / 5 / 1	0 / 0 / 1	4 / 32 / 0
1h 13m	3h 11m	2h 2m	2h 16m
1 / 1 / 4	0 / 1 / 5	0 / 1 / 12	2 / 0 / 2
Exploit és rejtett, de nem működő spyware-találat	Lényegtelen találatok	Olvashatatlan fájlokot is jelez, ezek kihagyása hiba!	Tényleges, komoly találatok néhány helytelen mellett

Spyware Terminator

Még egy jó ötlet: a kiválasztott állomány és a rendszer közti kapcsolatot hamar kiemelezhették

közül a felismert programokat a nem-kívánatos, vagy az ismert csoportba is felvehetjük, ezt pedig a rezidens kereső éppúgy használhatja, mint amikor kézzel indítjuk a következő alkalommal. Keresés közben sajnos találtunk „nem olvasható” jelzéssel ellátott állományokat, amelyek akár kémprogramok is lehetnek – némelyikük csakugyan az volt. Ezekkel az irtó sajnos nem tudott mit kezdeni.

Megér egy külön dicséretet az állandó védelem: úgy működik, mint egy tűzfal, amelynek szigorúsága akár fájl- és folyamatszinten adminisztrálható, de létezik automatikus, tanuló üzemmódja is. Ha

szigorúra állítjuk, akkor sok zaklat, ha közepesre, akkor csak néha.

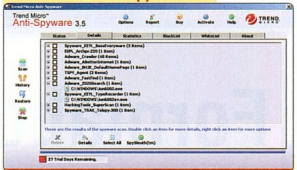
A Spyware Terminator védelme HIPS-(host behatolás elleni védelem) rendszerű, ez ma a legbiztonságosabb, ami elérhető. Használatakor érdemes időnként szemlélet tartani az engedélyezett programok közt, lehet, hogy véletlenül zöld utat adtunk egy nem kívánatos szoftvernek. Töröljük a bejegyzést, a rendszer legközelebb majd újra rákérdez!

Trend Micro Anti-Spyware 3.5

Még egy vírusirtó cég programja a kínálatban, amelynek telepítése már önmagában vicces: a *Trend Micro Anti-Spyware* azt kérdezi, milyen az internet-csatlakozás, a válaszok között pedig szerepel a „nem tudom”. A fejlesztők ezek szerint mindenre gondoltak. Olyannyira, hogy a program indítása után tüstént ellenőrzi a memóriát, ha tetszik, ha nem. Ez után indítható az alapos keresés.

A keresés csak a közepesnél veszélyesebb programokat találta meg. A nyugvó, telepíthető, de nem aktív – tehát véltően felügyelet alatt álló – keylogger és BHO programokat nem vette figyelembe, csökkentve a fals találatok esélyét. A keresés kiegészül egy fekete- és egy fehér-listával is, ide a kötelezően eltávolítandó,

Trend Micro Anti-Spyware

Ne ijedjünk meg, a találati listán a konkurencia is szerepel ☺

és az el nem távolítandó programokat vehetjük fel.

Rezidens védelme figyelni a fájlrendszert, az internet biztonsági szintjének változásait, és az általános ellenőrizni valók mellett a Biztonsági házirend (Security Policy) beállításait is követi. A védelem aktiválása után a későbbi módosítások, takarítások visszaállíthatóvá válnak, ha netán valamit elrontottunk volna.

Beépített segédprogramként egy takarító sürgő-forog: a sütkén kívül eltávolítja tevékenységünk nyomait több ismert programból (pl. RealPlayer, Windows Media Player, PaintShop Pro).

Értékelés

Nem könnyű a választás, hiszen a programok az esetek túlnyomó többségében más és más veszélyeket találnak meg. A találati pontosság, sebesség és szolgáltatások kényes metszéspontjában tisztünk győztese, a *Spyware Doctor* található, ennek már csak egy jól magyarított felület kellene.

A legjobb vétel mi is lehetne más, mint egy ingyenes program, az igen jó rezidens védelmet adó *Spyware Terminator*, amely friss rendszeren a kezdetektől okosan használva nagyon jó védelmet ad.

Küldőnődjai jutalmazzuk az *AVG AntiSpyware* programot, ez ugyanis meglepően jól vizsgált és vizsgázott, funkciói is igen jók az irtáshoz. Túl sok vakriasz-tása, és az inaktív programok felsorolása miatt haladónak való. ■

Nyíltan, szabadon..

StarOffice 8

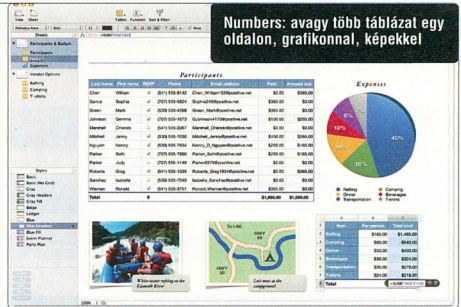
Az okos választás

Teljes, magyar nyelvű irodai szoftvercsomag

www.staroffice8.hu

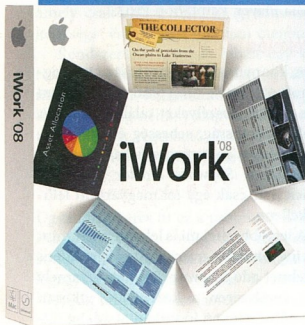
Formabontó iroda

Numbers: avagy több táblázatot egy oldalon, grafikonnal, képekkel

Apple iWork '08

Az Apple irodai csomagja szinte teljesen megújult. A programok felületét átszabták, bővítették a funkciókat, és végre betettek a csomagba egy táblázatkezelőt. Milyen lett az újszerű iWork? Megmutatjuk! Szerző: Nákovics L.

Jelentősen átalakította irodai csomagját az Apple: felurbózott szövegszerkesztőt (*Pages*) és tovább tuningolt prezentációs szoftvert (*Keynote*) tett bele. Sőt, új taggal bővült a szoftveregyesítés, mégpedig egy remek táblázatkezelővel, a *Numbers*-szel.

Úgy tűnik, az otthoni felhasználók immár véglegesen búcsút inthetnek akár a macos Microsoft Office-nak, vagy az OpenOffice-nak, ám vállalati szinten azért ez még nem teljesül ilyen hamar.

Az Apple fő célja persze az otthoni felhasználók meggyőzése volt, és nekik az új *iWork* mindenképpen a Kánaán. Ha pedig egy kisebb cégnél csak egyszerű táblázatokat, képletek használtnak, és nincs szükség makrókra, pivot táblákra, talán ők is jobban járnak a váltással.

Szöveg és kiadvány: Pages

Teljesen megújult a Pages felülete is. Eddig inkább kiadványszerkesztőként működött, most viszont lehet váltani a kiadványszerkesztési és a hagyományos szövegszerkesztési módok között. Persze ha az utóbbian elkezdünk szövegdobozokat, képeket és objektumokat dobálni a „papírra”, akkor megint a kiadványszerkesztésnél lyukadunk ki – de hát ettől olyan jó a Pages. Az egyszerű szöveges dokumentumok szerkesztése mellett gond nélkül betérdelehetünk vele magazin, étlapot vagy éppen prospektust.

Az új tartalomfüggő eszköztár mindig a kijelölt objektumhoz vagy szöveghez tartozó formázási lehetőségeket mutatja.

Kompatibilitás: nagyon is

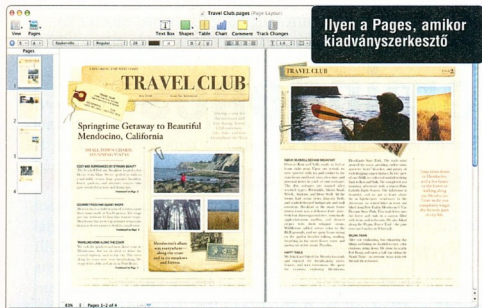
Az egyik leglényegesebb kérdés persze a kompatibilitás, hiszen hiába a remek szövegszerkesztő, táblázatkezelő és prezentációs program, ha nem ismeri a legszélesebb körben elterjedt *Microsoft Office* formátumokat. Az új *iWork* azonban boldogul velük, beleértve az Office 2007 formátumait is. Így importálhatunk és exportálhatunk Excel táblázatokat, Word dokumentumokat, Powerpoint prezentációkat.

Természetesen az elkészült anyagokat továbbra is exportálhatunk PDF-be mindegyik alkalmazásból. A *Numbers* ezen kívül kezeli a

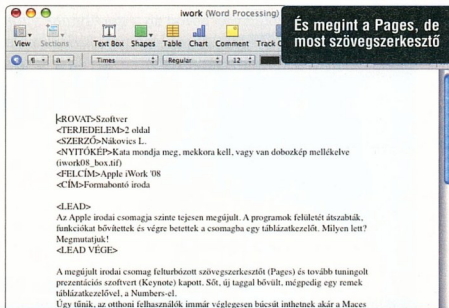
CSV* fájlokat, és képes importálni akár vCard adatokat is. Exportálni PDF, Excel és CSV formátumokba tud.

A *Pages* exportálni tud PDF, Word, RTF és TXT formátumba. A *Keynotes*ban készült prezentációkat pedig a következőként küldhetjük tovább: QuickTime, PowerPoint, PDF, Flash, HTML, iPod, JPG, TIFF vagy PNG formátum. Szóval nem lehet panaszunk a konverzióra és a kompatibilitásra.

* CSV = *Character/Comma Separated Values*: vesszővel, pontosvesszővel vagy más karakterrel (pl. tabulátorral) elválasztott értékek az egyébként szöveg (TXT) jellegű fájlban.

Ilyen a Pages, amikor kiadványszerkesztő

És megint a Pages, de most szövegszerkesztő

Formázás terén egyébként sokat változott a Pages, méghozzá előnyére. Ha valakinek eddig hiányzott volna, immár korrektúrázási és a csoportmunkát segítő lehetőségek is helyet kaptak a programban. És persze nem utolsó szempont az sem, hogy több, mint 140 kész sablont kapunk hozzá.

A grafikai eszköztár és a diagramszerkesztő is megújult. Ez pedig kihat minden iWork szoftverre, hiszen grafikat, diagramokat a táblázatkezelőben és a prezentációs szoftverben egyaránt használhatunk. Hasonlóképpen a tartalomfüggő eszköztár is alapelem mindhárom alkalmazásban.

Príma prezentáció: Keynote

A másik hagyományos iWork szoftver a Keynote, amelyről nem túlzás állítani, hogy a legjobb prezentációs szoftver jelenleg. Sajnos csak Macre, pedig egész biztosan sikeres lenne egy windowos változat is.

A Keynote-ban új szöveg-effekteket és új átmeneteket találunk, amelyek sokkal látványosabbak, mint az eddigiek.

Újdonság az Action funkció, amelynek segítségével az objektumokat (szöveg, kép stb.) tetszőleges útvonalon tudjuk mozgatni, forgatni, átlátszóságukat változtatni, mintha animációt készítenénk. Sőt, egy remek rajzeszközt is kapunk, amellyel utólag is szerkeszthető formákat rajzolhatunk.

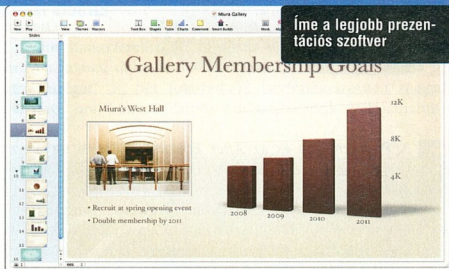
Szintén új eszközök a Smart Build, ezzel képeinkből készíthetünk látványos animációkat egy dián belül. Nagyon könnyen használható, a végeredmény pedig rendkívül látványos.

Az Instant Alpha tool ugyancsak hasznos jószág. Ha egy fotóról el szeretnénk tüntetni mondjuk a hátteret, jó esélyünk van rá, hogy ezzel megtehetjük, anélkül, hogy ezért mondjuk egy Photoshopt kellene elindítanunk. Sajnos nem csodaszor, csak akkor használható, ha az eltüntetendő képrészletek kellően elternek a színen azoktól, amelyeket meg szeretnénk hagyni. Különböző „visz mindent!”

Bemutatóinkhoz kommenteket is fűzhetünk, amely természetesen a vetítésnél nem látszik, viszont arra tökéletes, hogy ha esetleg más is dolgozik a prezentáció, akkor megosszuk vele észrevételeinket. Van még néhány új téma is a Keynote-hoz, de ezekről nem estünk hasra, viszont pillanatok alatt összedobhatunk százszor látványosabbakat vele.

Táblázatkezelő: Numbers

Az új iWork legnagyobb újtása persze a táblázatkezelő, első sorban azért, mert ez korábban nem volt. Pontosabban nagyon

Íme a legjobb prezentációs szoftver

kezdetleges módon azért számolgathattunk már a Pages-szel – a beszűrt táblázatokban –, de hát azért az nem volt az igazi.

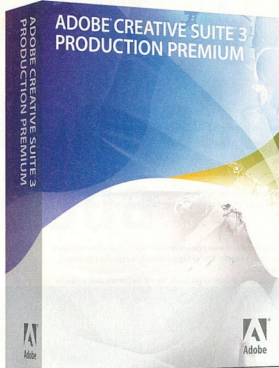
A Numbersben viszont már nagyon „valódi” a táblázatkezelés, feltéve, hogy nem ragaszkodunk ahhoz a konzervatív képhez, amit az Excel esetében megismertünk. Persze azért lehet a régi módon is használni a Numbers-t: teljes lapot kitöltő táblázat, benne témérdek szán, szöveg és képlet.

Am a szoftver új oldalról közelíti a táblázatkezeléshez. Itt ugyanis egy oldalon annyi és akkora táblázatot helyezünk el, amennyit akarunk (meg amennyi persze elfér). Vagyis nem feltétlenül kell munkalapokat használni (bár erre is van lehetőség), ha két táblázatot van. Ha a kettő elférne egy oldalon, miért ne tegyük őket oda?

Mindössze megfogjuk a táblázat jobb alsó sarkát, és átméretezzük. A bal felsővel pedig oda helyezzük, ahova kedvünk tartja. Ekkor egyébként a Numbers félelmetesen elkezd hasonlítani a Pagesre, hiszen ugyanúgy elhelyezhetünk a lapokon képeket, objektumokat, szövegdobozokat, grafikonokat és kommenteket, mint a másik programban.

Persze a lényeg ettől nem változik, itt munkalapokat is használhatunk – és a táblázaton belül témérdek képletet. Az viszont vitathatatlan, hogy ezzel a megközelítéssel sokkal látványosabb és jóval áttekinthetőbb táblázatok, projekteket hozhatunk létre.

Természetesen szűrési lehetőségünk is van a felvitt adatokhoz, használhatunk különféle cellatípusokat – vagyis megkapunk minden lehetőséget, amit mondjuk az Excelben. Szkrípteket ugyan nem tudunk futtatni, ám ez a felhasználóknak csak egy kis részét fogja eltántorítani attól, hogy a száraz táblázatokat végre látványosan „tálalhassák”.

Videomindenes

Adobe CS3 Production Premium

Az Adobe DTP-s termékeinek megújulása után elérte a „végzet” a cég videoszerkesztő szoftvereit is. A Premiere Pro és az After Effects is új erőre kapott!

Szerző: Nákovics László

▶ A *Premiere Pro* és az *After Effects* körülbelül ugyanazt jelenti a videoszerkesztők világában, mint a *Photoshop* a képszerkesztésben.

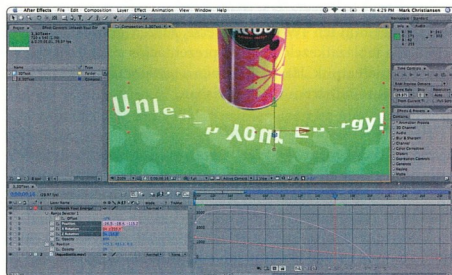
A szoftverek CS3-as változata számos újdonsággal dicsekedhet: alakítottak rajtuk rendszeren, s hasonlóan a többi új Adobe-termékhez, itt is nagy hangsúlyt fektettek a szoftverek közötti együttműködésre, így a CS3 *Production Premium* csomag részei (*Photoshop*, *Premiere Pro*, *After Effect*, *Soundbooth* stb.) képeknek tökéletesen összedolgozni. Érdekeség, hogy a *Premiere* sok év után ismét visszatér Mac platformra is (az utolsó a 6.5-ös volt).

Adobe Premiere Pro CS3

Felületét illetően a *Premiere Pro* nem változott sokat, gyakorlatilag ugyanazt kapjuk, mint eddig. A munkafelületet persze kénye-kedve szerint módosíthatja mindenki, hogy minél kézre állóbb legyen. A módosított elrendezést természetesen elmenthetjük, így ezt nem kell minden alkalommal eljásztani.

Az új verzió minden népszerű formátumot ismer, megbirkózik még a HD anyagokkal is (DV, digitál betacam, HDV, DVCPRO HD, HDCAM stb.).

Szintén remek újítás a *multicam* szerkesztési lehetőség, amelynek köszönhetően több kameraállásból felvett anyagokkal

3D-s szövegek az *After Effects*ben

is egyszerűen dolgozhatunk. Ha csak stáblistára vagy valami egyszerűbb, beülő szövegre vágyunk, a *Premiere* beépített feliratkozó modulja tökéletes, de ha többre van szükségünk, fordulhatunk az *After Effects*hez.

Az egyik leghasznosabb funkció talán mégis a *Time Remapping* eszköz, amelynek segítségével egy-egy jelenetet lassíthatunk vagy gyorsíthatunk.

A *Three-Way Hue Balance and Angle* lehetőséget is szeretjük a teszt alatt, szépen át lehetett variálni vele a filmek színeit.

Adobe Encore CS3

A csomag másik érdekessége az *Adobe Encore* új verziója, amely a DVD menük készítésében jeleskedik. Lényeges újítása, hogy immár Blu-ray formátumba is exportálhatjuk a kész anyagot, mi több, a hagyományos DVD mellett immár Flash projektet is képes létrehozni.

Integrációból ide is jutott: a *Premiere*-ből egyetlen mozdulattal elküldhetjük a vágott anyagot az *Encore*-ba, fejezetjelölésekkel együtt!

Természetesen több audiósavot, feliratot is elhelyezhetünk az interaktív menüvel ellátott DVD-nken, a lehetőségeknek csak a fantáziánk szab határt.

Nyerjen egy Premiere Elements 3-at!

A *Premiere Elements* a *Premiere Pro* kistestvére, amely kiválóan használható a családi videók vágására, DVD-k készítésére. Most Ön is nyerhet egy *Premiere Elements* szoftvert (egy csomagban a *Photoshop Elements*szel), ha helyesen válaszol kérdésünkre:

Lehet-e használni PSD fájlokat az *After Effects*ben?

a) Nem b) Igen c) Csak akkor, ha letöltjük a szükséges plugint

A helyes válasz betűjelét (névvel, címmel és telefonszámmal ellátva) e-mailben küldheti el nekünk a nyeremeny@vogelburda.hu címre.

Az Encore-ban akkor is dolgozhatunk, ha éppen konvertáljuk a felhasználandó anyagokat a számára megfelelő formátumba.

Adobe After Effects

Avagy miként lesz a stúdióban felvett felvételeken pillanatok alatt hősés, eső vagy kavargó köd? Igen, az After Effects erre is jó, s még megannyi dolgra, ami az animációk és effektek készítésekor eszünkbe juthat.

Az újdonságok kapcsán talán a *Shape Layers* az egyik legfontosabb: használatával hódolhatunk a manapság divatos, modern látványvilágnak. Immár nem kell ehhez segítségül hívunk az Illustratorot sem: az Ae kapott saját vektorgrafikus eszközöket, amelyek egyébként megszólalásig egyeznek az Illustratorban megszokottakkal.

A másik lényegi újdonság a *Puppet tool*, amelynek segítségével bármilyen 2D grafikai elemet (képet, vektoros objektumot) mozgásba tudunk lendíteni. Elegyítve a keyframe-ek használatával egészen látványos produktumokat készíthetünk vele.

Természetesen az After Effects is teljesen integrálódik mindenbe, beleértve a Photoshopt is, amelynek rétegeffektjeit (árnyék, ragyogás stb.) itt is módosíthatjuk, ha behívunk egy

Premiere Pro: színrakorrekció

PSD fájlt. Ráadásul az új PSD fájlok már videorétegeket is tartalmazhatnak, s ennek többek között éppen az After Effects esetében van értelme, hiszen így a komplett grafikát és videókat hasznosíthatjuk az effektezéskor.

Az After Effects CS3 képes térben mozgatni a rétegeket, így akár 3D-s hatások is készíthetünk, térben és időben mozgatva projektünk elemeit. Ez vonatkozik a szövegekre is, rengeteg előre definiált mozgásablont kapunk a szövegek térbeli animálásához. Mielőtt elfelejtkezünk róla, van egy *Brainstorm* funkció is, amelyet leginkább arra használhatunk, hogy több réteg több jellemzőjét egyszerre változtassuk meg, véletlenszerűen. Ha éppen ötlethiányban szenvedünk, vagy gyors, de látványos eredményre vágunk, jól jöhet (de amúgy is nagyon kényelmes megoldás).

Az elkészült műveket – ez vonatkozik a Premiere-ben vágott anyagokra is – nem csak mobilokra és PDA-kra, hanem akár PSP-re és Apple iPodra optimalizálva is publikálhatjuk.

Soundbooth CS3

A *Soundbooth* nem valódi zeneszerkesztő, mégis készíthetünk vele aláfestő zenét interaktív bemutatóinkhoz vagy filmjeinkhez, és nem tud annyit, mint egy vérbeli zeneszerkesztő (mondjuk a

Sony SoundForge), de bőven elegendő, amit tud, ha hangfájlok retusálásával, tuningolásával, vágásával szeretnénk foglalkozkodni.

Az Adobe szerint a *Soundbooth* egy feladatorientált zeneszerkesztő, ennek megfelelően minden effektet külön feladatként kezel, bármikor, bármilyiket módosíthatjuk, törölhetjük.

A zajsztűrés gyakorlatilag gyerekjáték a programmal, mint ahogy vágni sem ördögösség.

Gyors, könnyen használható, könnyű megszeretni, dacára annak, hogy ez a „tudja is, meg nem is” gondolat folyamatosan ott motoszkál az ember fejében, miközben használja.

A zeneszerkesztési képesség például nem olyan, mint a Cubase vagy a Logic esetében. Itt nincs lehetőség sávokra helyezni loopokat és aztán rájátszani vagy MIDI-vel színesíteni.

A *Soundbooth* egy halom díjmentesen használható dallal érkezik, mégpedig profiktól (tényleg nagyon jók, minden stílusban).

Nem hangszerelhetjük át őket, viszont azt megadhatjuk, milyen hosszú dalra van szükségünk, és változtathatjuk a dal „telítettségét” is, hét fokozatban, keyframe-szerűen megadva, hogy hol, hány szólamra van szükségünk. Választhatunk,

Hangeszerkesztő filmeseknek

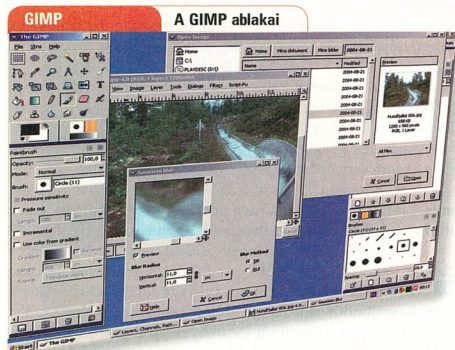
kell-e intro és outro a dal elejére és/vagy végére, s ezután a *Soundbooth* már össze is állítja a kiválasztott dalból a nekünk megfelelő paraméterekkel rendelkező változatot. Ennél gyorsabban testreszabott zenéi aláfestést beszerezni egy videóhoz gyakorlatilag képtelenség.

A *Soundbooth Scores* gyűjteményhez az *Adobe Bridge* CS3-on keresztül férhetünk hozzá, ahol bele is hallgathatunk a dalokba. A *Bridge* egyébként valószínűleg kedvelt játéktér lesz minden CS3-felhasználónál, hiszen itt minden alkalmazáshoz találunk extrákat (sablonok, képek, oktató anyagok stb.).

OnLocation

Az *OnLocation* nagyszerű eszköz a film- és tévéstudiók számára, különösen, ha dokumentumfilmekkel vagy hírekké foglalkoznak. Segít összefogni a beérkezett anyagokat, segít a DV és HDV videók merevlemezre mentésében, a kamera kalibrálásában, vagyis nagyon hasznos alkalmazás.

Mindent egybevetve nagyon hatékony és jól használható szoftvereket csomagoltak ezúttal a dobozba az Adobe-nál, s a CS3 alkalmazások közötti tökéletes összhang és összedolgozás kifejezetten kényelmessé teszi használatukat. Hangzatosabban fogalmaz: a szinergia átcsap ergonómiába. ■

Ingyenes grafikus programok

Képszerkesztés mindenkinek

Egyre többen foglalkoznak fotózással, valamint fotókidolgozással, de nem szívesen áldoznának vagyont egy-egy „mindentudó” képszerkesztő programra. Összeállításunkból megismerhetik a legjobb és – ami szintén nem mellékes – teljesen ingyenes grafikus programokat.

Szerző: Dúcz András

Ma már szinte minden háztartásban megtalálható a számítógép mellett a digitális fényképezőgép, esetleg a fotónyomtató. Számos felhasználó szerkeszt saját weblapokat, blogot, egyre többen interaktív résztvevői az internet világának. Van, aki hobiból, saját szakállára grafikusodik, más esetleg ebből akár meg is élhet, ha elég tehetséges. Mi a közös pont? Mindegyiküknek szüksége van jó grafikai, képszerkesztő programokra. A jól ismert, borsos árú és nem is mindig a legcélravezetőbb kereskedelmi megoldások mellett most egy csokorra való ingyenes képezelő szoftvert nyújtunk át olvasóinknak.

Változatos funkciók

Nem szeretnénk abba a hibába esni, hogy konkurens képezelő szoftvereket hasonlítunk össze, inkább egy olyan csomagot próbálunk összeállítani, amelyben a funkciók jól kiegészítik egymást. Természetesen szükség van alapvető képszerkesztő programra, tehát ebből mindenképpen megnéznünk néhányat, majd sok hasznos, egy-egy speciális funkcióra kiegészített szoftvert is megismerünk. Kezdjük az előbbiekkal. Az ismertetett programok DVD mellékletünkön is megtalálhatók.

A GIMP

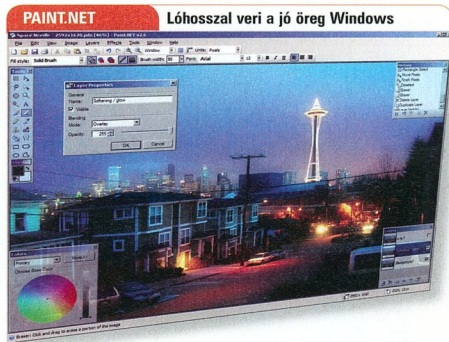
Talán a legtöbb olvasó hallott már róla, a kereskedelmi rendszerek egyik legerősebb vetélytársa. Mivel alapvetően egy linuxos fejlesztésből indult freeware projekt, meg kell barátkoznunk két szokatlan tényezővel: a GTK+ keretrendszer telepítése elen-

Képszerkesztés a weben

Miért maradna ki az „online” – „web2” vagy „AJAX” (kinek hogy tetszik) – örületből a képszerkesztés? Első pillantásra meglepő lehet, de pillanatok alatt megszokható és megszerethető a browserben futó (a telepítést tehát elfelejtethetjük) flash- vagy AJAX-alapú képszerkesztő. Csak feltöltjük a képet, majd szolgáltatástól függetlenül gyönyörű és intuitív kezelőfelületen szerkeszthetjük, a végén természetesen elmenthetjük gépünkre vagy online adatbázisba is. A legjobbak egyike a www.fauxto.com: réteg és maszkkezelés, egészen profi megoldások, viszont igen komplex, tehát kezdőknek nem ajánlott.

A www.pixer.us pillanatok alatt elsajátítható, és bár nem minden funkcióját, például házi fotók közösségi portálra alakítására tökéletes.

A www.snipshot.com AJAX-alapú és sok hasznos funkciót ismerő, valamint talán a legszebb szolgáltatás, amelynek fő előnye az extrém képméretű és a sokféle képformátum ismerete. A legújabb versenytársak pedig a www.pxn8.com és a www.picnik.com. Ajánljuk mindenkinek egyik-másik kipróbálását, hátha kiderül, hogy felesleges a PC-t kisebb grafikai munkáért különböző feltelepített programokkal és keretrendszerekkel terhelni.

gedhetetlen előkészület a GIMP használatához (szintén mellékelve a DVD-n), valamint hogy a GIMP futása közben számos külön élelet elő ablakban fog megjelenni, ami eleinte zavaró, de könnyen megszokható. Ígértek vannak rá, hogy a következő verzióban orvosolják ezt a problémát – no majd meglátjuk.

A program számtalan adatformátumot kezel, pluginos és modulos felépítése révén nemcsak rajzolásra és képszerkesztésre, de számtalan grafikai effektus könnyű és gyors megvalósítására is kiválóan alkalmas. Beépített twain kezelés, layerek, átlátszósági maszkok, modulok és pluginek, rengeteg szűrő és script segíti a munkát. Utóbbiak bár szép számmal találhatók beépítve is, illetve különböző fejlesztőcsoportok weblapjairól is letölthetők.

Összességében elmondhatjuk, hogy a GIMP méltó riválisa a nagy kereskedelmi megoldásoknak a bitmap alapú képkezelésben, és szinte minden elképzelhető feladat megoldható vele, ennek megfelelően profi felhasználása hosszú tanulást igényel. Akad néhány olyan speciális művelet, amelyhez mégis hatékonyabb egy kifejezetten az adott célra kifejlesztett kisebb segédprogram használata, ennek ellenére ez alapvető grafikus

A jövő algoritmus

Meg kell említenünk egy, a napokban napvilágot látott új képméretezési módszert, melyet a SIGGRAPH 2007-en mutatott be az algoritmus kifejlesztője. Talán elég annyit elmondani a sikeréről, hogy napokon belül az Adobe alkalmazásában állt a fiatalember. A www.youtube.com/watch?v=viFCV2spKtg videót mindenképpen érdemes megnézni, ha valakit érdekel a számítógépes képszerkesztés jövője. Még egyik említett segédprogram sem ismeri az eljárást, de nem lepődnénk meg, ha egy év múlva a legtöbb képszerkesztő szoftver alapvető kelléke lenne.

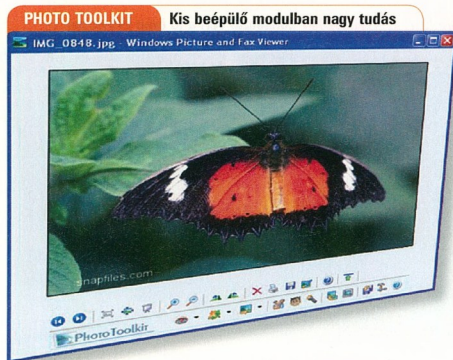
program lesz a kelléktárunkban, mindenképpen érdemes kipróbálni és kicsit megismerkedni vele.

Általános célú megoldások

Ha a GIMP kicsit „túl sok” lenne számunkra, és inkább egy gyorsabban megtanulható programot keresünk, esetleg kevesebb, de számunkra bőven megfelelő funkcióval, akkor érdemes megnézni például a *PhotoFilter* nevezetű eszközt. Kezelése jóval egyszerűbb, a legtöbb funkció magától adódik, és a családi fotóalbumban szereplő képek kivágása-korrigálása bőven megoldható vele. Számos funkcióit profionális szinten ellát, azonban az igazán komoly felhasználók meglepődhetnek például azon, hogy nincs benne rétegekkel (layer) vagy hisztogram, ami bizony egyes esetekben nagy hátrány. Igen hasznos lehetőség azonban, például a családi albumok esetében a kiadott utasítások lefuttatásának lehetősége egyszerű sok fájlon, így a *PhotoFilter* révén akár több száz képet is átmentreztethünk pár mozdulattal.

Ha az iménti két program közül egyik sem nyerte el a tetszésünket, még mindig érdemes lehet kipróbálni a még egyszerűbb kezelőfelületű *Pixidát*, amely még rétegeket és maszkokat is kezel, viszont olyan „apróságok” hiányoznak belőle, mint a GIF formátum kezelése vagy a különböző interpolációs képátméretezések. Egy próbát mindenképpen megér, már csak a letisztult és könnyen kezelhető felülete miatt is. Ha pedig valami komolyabb feladat vár ránk, akkor érdemes mellette a GIMP-et is készenlétben tartani.

Akadnak még egyszerűbben használható eszközök is, hiszen igen sokszor tényleg csak arra van szükség, hogy egy fotóból egy kisebb részt kivágjunk, ehhez pedig kár lenne ágyúval verébre löni. A *Paint.NET* készítői szerint a Windows Paint továbbfejlesztése. Ha csakugyan így van, pazarul sikerült, mert fényekkel többre képes, mint az eredeti. Néhány fontos szűrő és effekt mellett képes a rétegek és az átlátszóság kezelésére is, és előnyei között kell említeni a sokszintű Undo lehetőségét is, amely sajnos sok vetélytársából kimaradt. Ezen a programon már látszik, hogy főleg fotók utólagos csinosítására készült, amire igencsak megfelel.

Ugyancsak a fotók rendbetételére készült a szintén „Windows-bővítés” *Photo Toolkit*, amely a Windows kép- és faxmegjelenítőbe épül be toolbarként, és alapvető fotomanipulációs lehetőségeket kínál. Egyszerű és hasznos, kis erőforrás-igényű segédprogram, mégis számos felhasználónak bőven elég lehet céljai megvalósításához. Igen hasznos „fényképjavitó” funkció a vörösszem-effektus eltávolítása, a JPG fájlok tömörítése során keletkezett zajok elsimítása vagy kisebb képhibák automatikus, esetleg kézi eltávolításának lehetősége. Természetesen a forgatás, átméretezés és hasonló alapfunkciók sem maradhattak ki.

Jóval komolyabb, önálló szoftver a *Photoscape*. Képkatalogizáló, képnézegető, szerkesztő és nyomtatási segédprogram egyben. A kézi szerkesztési lehetőségek mellett figyelemre méltó

az automatikus beállítás, amely beállítja a kép hisztogramját, fényességét, kontrasztját a kellemesebb végeredmény érdekében. Túl- vagy alulexponált, esetleg ellenfényes képeken is önállóan tud segíteni, persze csak a fizikai határok között, csodát ne várjunk. A nyomtatási funkciók is kiemelkedők, egy lapra több képet illesztve vagy több lapra széthúzott poszter méretű képet is elkészít számunkra. Digitális fényképek otthoni rendezésére, javítására, kezelésére, nyomtatására és nézegetésére tökéletes.

Egy különlegesség, amely kilóg a sorból, mert nem igazán fotószerkesztő, hanem inkább egy „absztrakt festő” program: *Project Dogwaffle*. Erdemes kipróbálni, ha valaki érez magában egy kis művészi vénát, mivel nemcsak „nulláról” festeni, hanem meglévő képeket kicsit feldobni is tökéletes lehet. Plugin rendszerének köszönhetően jól bővíthető és teste szabható, bár használatának elsajátítása bizony nem pár perces elfoglaltság.

Célprogramok egyéb feladatokhoz

Sok apróbb feladat gyors és kényelmes elvégzéséhez jól jön egy speciálisan arra kifejlesztett eszköz. Lássunk ezek közül is néhányat, amelyek a kiválóztott képszerkesztőnk mellett hasznos segítőrsak lehetnek.

A képfórmátum-konvertálás tipikusan olyan művelet, amely egy-egy kép esetében a „nagy” programokkal is megoldható, azonban ha több tíz esetben kell ugyanazt a nem is rövid műveletsort elvégezni, bizony elég fárasztó lehet. Ilyenkor jöhet jól az *Easy Graphic Converter*, amellyel a legerjedtebb képfórmátumok között konvertálhatunk, és méretezhetünk át bármennyi képet pár kattintással.

Egy másik speciális terület az animált képek (tipikusan animált GIF-ek) készítése, amit a képszerkesztők zöme nem, vagy csak igen korlátozottan támogat. Két kis segédprogram erre a célra az *Unfreeze* és a *Beneton Movie GIF*. Előbbi a számára bemenetként megadott állóképekből összefűz egy animált GIF-et, tehát más szerkesztővel együtt használható, míg utóbbi egy komplettebb csomag animált képek készítésére és meglévők szerkesztésére, számos hasznos funkcióval, úgy mint átmenetek, forgatások automatikus készítése vagy torzítások.

Mint láthatjuk, a választék igen bőséges. Ki-ki a maga ízlése és tudása, valamint az adott feladat igényei szerint választhat magának egy vagy több olyan programot vagy akár online szolgáltatást, amelyekkel bármilyen képszerkesztési feladatot kényelmesen, és – nem utolsósorban – ingyenesen elvégezhető. ■

A leggyakoribb képfórmátumok

JPG: Joint Picture Experts Group. Az internet messze legelterjedtebb formátuma, igen jó (bár veszteséges) tömörítési aránya miatt. Nagy hiányossága, hogy nem kezeli az átlátszóságot. RGB palettás.

GIF: Graphics Image Format. Indexelt színű, de tömörített, de használják, mert kezeli az animációt és átlátszóságot, ami sokszor fontos, de csak picit képméretet esetén gazdaságos.

PNG: Szintén kezeli az átlátszóságot, ezért néha használják a JPG kiegészítéseként.

BMP: Tömörítésmentes, mára elavult, de még sokat használt szabvány, RGB színpalettás.

TIFF: Tömörítésmentes, nagyméretű, de veszteségmentes képek tárolására kiválóan alkalmas. Sok digitális fényképező rögzíti TIFF-ben a veszteségmentes képet.

Fizessen elő most és egy Genius webkamerát + headsetet adunk ajándékba!

Éves Computer Panoroma magazin előfizetés: 15 920 Ft

Ajánlatunk új előfizetésekre érvényes!

A megrendelés menete:

1. Keresse fel honlapunkat!
www.cp.hu
2. Töltse ki az online megrendelő lapot!

Ajánlatunk kizárólag új előfizetésekre érvényes!

Az előfizetés a DVD mellékletes Computer Panoroma magazinra és 12 lapszámra vonatkozik. Az akció érvényes: 2007. október 31-ig

További információ:
06 (1) 888-3421, 06 (1) 888-3422
terjesztes@vogelburda.hu
www.cp.hu, www.itmediabolt.hu

Genius VideoCAM webkamera + HS 02N mikrofonos fejhallgató

MSN Messenger, Yahoo! Messenger kompatibilitás

360°-ban mozgatható fej

"Easy Touch" gomb a könnyű képkészítéshez

További termékinformációk: www.chiponline.hu

Windows XP újratelepítése

Sokunkat bosszant, ha megszokott XP-nk újratelepítésekor ismét be kell gyűjtenünk egy sor javítócsomagot, segéd- és alkalmazói programot. Rádadásul az eredeti CD csak az SP1 javítócsomagot tartalmazza, vagy még azt sem. Jó hírünk van: a pakk testre szabható!

Szerző: dr. Nagy Gábor

Testreszabott XP-telepítő CD

☞ Számos esetben a géphez nem is igazi XP-telepítő CD-t adnak, hanem egy speciális helyreállító lemezt, amely egyfelől hasznos, hiszen azt az állapotot állítja vissza, amelyben a gépet az első üzembe helyezés után találtuk, azonban a rendszerrel együtt az azóta befoltozott sérülékenységeket is visszaállítjuk, és kezdődhet az újrafoltozás, amelynek az időszükséglete akár többszöröse is lehet a szimpla újratelepítésnek.

Ha nem akarjuk rendszerünket véd-telenül hagyni, és szeretnénk lerövidí-teni azt az időt, amíg a gép újra teljesen használható lesz, akkor vagy egy szak-emberre bízunk (aki nem biztos, hogy a mi ízlésünk és igényeink szerint állítja be a programokat), ami nem kevés pénzbe kerülhet, vagy vesszük a fáradságot, és az alábbi leírást követve letöltjük és előké-sztjük a saját testreszabott XP-telepítőnk-höz szükséges anyagokat, majd legyártjuk belőle speci telepítő lemezünket.

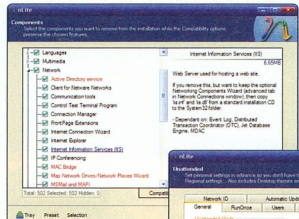
Mindenféle munka előtt azonban figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy nem célunk a kalózmásolatok készítésének segítése. Azt is leszögezzük, hogy bár a leírtakat magunk is kipróbáltuk, sem-miféle anyagi felelősséget nem vállalunk azért, ha valaki a receptet követve tönkre-teszti saját rendszerét. A programok ké-pérnyőn megjelenő üzenetei szinté mindig megfelelően tájékoztatnak az esetleges hibákról, és többnyire a választható lehet-ségekről is.

A testreszabott telepítő receptje

Először következzenek a hozzávalók. Kell egy eredeti Windows XP SP2 CD és azok a meghajtóprogramok, amelyeket koráb-ban a számítógépünkre telepítettünk. Ha erről lista kell, javasoljuk az *Everest* pro-gram beszerzését, amely nem csak azt adja

meg, mi van a gépben, megkapjuk tőle azokat a linkeket is, amelyekről a külön-böző alkatrészekhez (alaplap, hálókártya, videó, hang, USB vezérlő, modem stb.) tartozó meghajtó- és firmware frissíté-seket, segéd- és beállító programokat le lehet tölteni.

Második lépésként töltjük le azokat a frissítő, javító és szervizcsomagokat, ame-

A komponensek összeválogatása

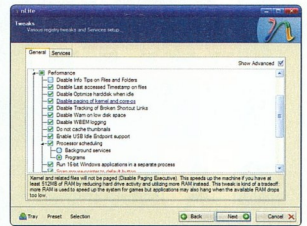
lyeket eredeti install lemezünk elké-szülte után adtak ki. Korábban a *Netacademia* letöltő oldalát ajánlottuk, de ezt a Microsoft 2007 szeptember 10-én átvette, így a keresé-ést a www.microsoft.com/downloads/search.aspx?displaylang=hu oldalon érdemes kezdeni.

Milyen frissítéseket és programokat keresünk? Kezdjük a biztonsági javítá-sokkal, az *Internet Explorer 7*-tel, a *Windows Media Player 11*-gyel, majd töltjük le a *DirectX* legfrissebb kiadását és esetleges javítófoltjait (www.ryanvm.net/forum/viewtopic.php?t=5239).

Az angol nyelvű Windowst használóknak ajánlott a *RyanVM's Windows*

XP Post-SP2 Update Pack (www.ryanvm.net/msfn/updatepack.html) letöltése is, azonban nem keszeskedünk azért, hogy ez a magyar Windowson is működni fog.

A külső fejlesztőktől származó segéd-

Van bőven lehetőség a program optimalizálására

Nem árt, ha kéznél van a CD kulcs

programok – így az *nLite* is – igényli egyes Microsoft segédprogramok jelenlétét, ezért le kell tölteni és telepíteni kell a *Microsoft .NET* keretrendszer 2.0-s verzióját (x86). Is Ez egy 23 MB-os csomag, és az *nLite*-on kívül számos egyéb szoftver is igényli.

További segédprogramok

Az első az *nLite 1.3.5* (www.nliteos.com), majd a *Windows Media Player 11 Slipstreamer* (<http://web.clicknet.ro/boogey/>). A harmadik segédprogram (*Universal Silent Switch Finder*) letöltéséhez előbb regisztrálni kell magunkat a fórumon (www.msfn.org/board/lofiversion/index.php/t17940.html), ami

esetenként kissé időigényes lehet. E sorok írójának csak hatodik kísérletére sikerült.

A negyedik ajánlott segédprogram a *Microsoft Virtual PC 2007*, amelyet ingyenesen kínál letöltésre a Microsoft (www.microsoft.com/windows/products/winfamily/virtualpc/default.mspx). A 34 MB-os öntelepítő pakkbán letölthető szoftver angol nyelvű.

Ha mindezzel megvagyunk, a pakktól kiegészíthetjük azzal, hogy előkészítünk néhány további hasznos, ám nem mindenki számára nélkülözhetetlen kiegészítést, amelyeknek szintén helye van egy ilyen lemezen. Ezek a következők (a teljesség igénye nélkül):

- A Java Runtime Environment (JRE) csomag utolsó változata a Suntól.
- Adobe Reader ● Apple QuickTime
- FlashPlayer ● Shockwave Player
- RealPlayer
- Total Commander 7.0.2 vagy Total Commander Ultimate Prime 3.0
- Mozilla Firefox 2 ● IrfanView 4.0
- OpenOffice.org 2.x.x

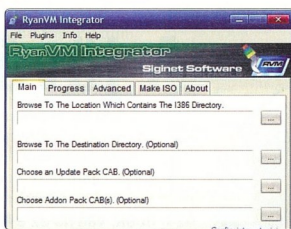
A telepítések sorrendje

Először telepítsük az nLite programot egy megfelelő mappába. Ha kész, telepítsük a Windows Media Player 11 Slipstreamet az nLite mappájába. Telepítsük a Microsoft Virtual PC 2007-et egy alkalmas mappába, majd telepítsük az Universal Silent Switch Findert.

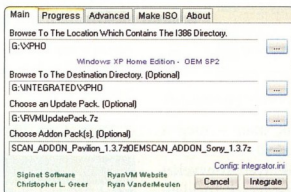
A frissítések beépítése

Az alábbi lépéseknél is érdemes betartani a sorrendet. Tehát:

1. Tegyük be a CD-DVD írónkba az XP Pro SP2 CD lemezünket.
2. Indítsuk el az nLite programot.
3. A megjelenő panelen kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.
4. Kattintsunk a *Browse...* gombra, és hozzuk elő CD-DVD írónkat.
5. Kattintsunk az *OK* gombra, majd ismét az *OK* gombra a következő üzenetboxban.
6. Válasszuk ki a projektnek szánt mappát (itt tárolja majd azokat a fájlokat, amelyekkel dolgozik). Ha ez a mappa még nem létezik, hozzuk létre a *Make New Folder* gombra kattintva, és adjunk nevet az új mappának.
7. Várjuk meg, amíg a másolást befejezi a gép.
8. Kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.
9. Az újabb panelen is kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.

Az integrátor induló lapja üresen...

... és kitöltötten

10. Válasszuk a *Hotfixes, Addons and Update Packs* gombot és kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.
11. Kattintsunk az *Insert* gombra, és illesszük be az összes frissítést.
12. Kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.
13. Kattintsunk a *Yes* gombra.
14. Várjuk meg, míg a folyamat befejeződik. Előfordulhat, hogy ez eléggé sokáig fog tartani.
15. Kattintsunk előbb a *Next* (Következő) gombra, majd végül kattintsunk a *Finish* gombra, amely lezárja az nLite programot is.

A lemez testreszabása

1. Nyissuk meg újra az nLite programot.
2. Egymás után háromszor kattintsunk a *Next* gombokra.
3. Válasszuk a *Last Session* opciót, és kattintsunk a betöltéshez a *Load*-ra, és várjuk meg, amíg a kijelzés *Loaded: Last Session* lesz.
4. Kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.
5. Deaktiváljuk a *Hotfixes, Addons and Update Packs* opciót azzal, hogy rákattintunk.
6. Aktiváljuk a *Drivers, Components, Unattendeded, Options, Tweaks és Bootable ISO* opciókat azzal, hogy rájuk kattintunk, majd kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.

7. Illesszük be az összes meghajtószoftvert, amelyeket integrálni akarunk, és ezzel végezzük kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.

8. Kattintsunk az *OK* gombra.

9. Távolítsuk el azokat a komponenseket, amelyek nem akarunk lemezünkön elhelyezni, majd kattintsunk a *Next* (Következő) gombra. Óvatosan válasszuk ki az eltávolítandó tételeket, mert akár egyetlen hiányzó elem is tönkretelheti munkánkat, és az XP sérülten fog csak települni az így elrontott lemezről.

10. Állítsuk be az *Unattended settings* beállításait igényeink szerint, és ezután kattintsunk a *Next* (Következő) gombra, majd a *Use Universal Silent Switch Finder*-re, hogy megtaláljuk a csendes telepítés kapcsolót a *RunOnce* lapon. Ha valami nem tiszta, akkor a *Help* angolul megadja a kért eligazítást.

11. Állítsuk be az *Options* panel paramétereit igényeink szerint (természetesen itt sem árt, ha tudjuk, mit miért állítunk be), és kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.
12. Állítsuk be a *Tweaks* lap paramétereit (sok hasznos dologt találunk itt is, de negatív hatások is előfordulhatnak), és kattintsunk a *Next* (Következő) gombra.
13. Kattintsunk a *Yes*, majd a *Next* (Következő) gombra.
14. Adjunk nevet lemezünknek a *Label* mezőben, és kattintsunk a *Make ISO* gombra.
15. Válasszuk ki azt a helyet, ahova az ISO fájl el akarjuk menteni, adjunk nevet a fájlnak, majd kattintsunk a *Save*-re.
16. A letöltött és telepített *Microsoft Virtual PC 2007*-ben ellenőrizhetjük, hogy megfelelően működik-e az így előkészített ISO csomagunk. Szerencsére e program kezelése is egyszerű.
17. Ha nem működne, kezdjük előlről, de nagyobb odafigyeléssel.
18. Ha működik, már le is gyárthatjuk belőle új CD/DVD lemezünket. Ha CD-re dolgozunk, kevesebb lesz később a kompatibilitási probléma, de lehet, hogy kevés a CD kapacitása a CD-re szánt anyagokhoz. A DVD lemezek esetén – érthetően – sokkal több a hely, de még ma is akadnak problémák – szerencsére egyre ritkábban – a bootolható DVD készítésével, illetve a házi készítésű DVD lemezekről való rendszerindítással. ■

A jövő könyvei

E-book formátumok és olvasók

Az e-book, vagyis az e-könyv, azaz az elektronikus könyv nem a szó hagyományos, szoros értelmében vett könyv. Ezeket a kiadványokat ugyanis nem papírra nyomtatják, hanem elektronikusan terjesztik, és képernyőn olvassák.

Szerző: dr. Péter Kristóf

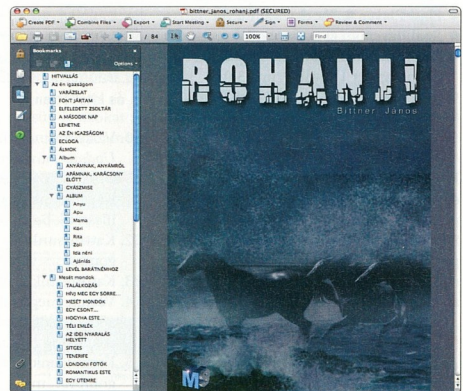
Az elektronikus könyvek megjelenésük után – még a dotkom lufi kipukkanása előtt – szép reményekkel kecsegtettek. Sok kiadó jelentette be, hogy szándékozik ilyen könyveket kiadni, sorra jelentek meg az erre szolgáló hardverek (például Everybook, Cytale Cybook, Gemstar, goReader, SoftBook, Rocket eBook, NuvoMedia – lásd alább) és a különböző formátumok, valamint ezek írását, olvasását személyi számítógépen is lehetővé tevő szoftverek.

A lendület azóta jócskán megcsappant, azonban vannak még olyan kitartó kiadók, akik nem adták fel, s továbbra is publikálnak ezeken a formátumokon, mert az elektronikus könyveknek – néhány nyilvánvaló hátrányuk mellett is – rengeteg előnyük van. A speciális e-könyv olvasó célberendezések és hordozható számítógépek még azt a mással nem pótolható szolgáltatást is nyújtják, hogy rajtuk (esetleg online sugárzásból, közvetítésből származó) térképeket, folyamatosan frissített útleírásokat olvashatunk, amelyek jó szolgálatot tehetnek az idegen helyen a tájékozódásban és a látványlók nyitva tartásával, valamint más fontos információkkal kapcsolatban.

A papíralapú könyvektől eltérő tulajdonságaik miatt az e-könyvek olvasása egészen új élményt nyújt, a könyv felhasználásának új területeit, módját jelenti (gondoljunk a hiperhivatkozások alkalmazására, a szövegen belüli keresethez, a dokumentumokba épített multimédiás objektumokra, a felolvasásra stb.).

A leggyakoribb formátumok

A legelterjedtebb formátumok népszerűségüket a beépíthető szolgáltatásoknak és a multiplatformos megvalósításnak

A CP mellékletén PDF formátumú e-bookok található minden hónapban!

közönhetnek. Vagyis a következő formátumokat a felhasználók többféle környezetben, nem csak egyetlen dedikált olvasó eszközben olvashatják. Fontos szempont még az olvasók számára a könnyű kezelhetőség, a kiadók számára pedig, hogy a formátumot ismerjék a leggyakoribb kiadványszerkesztők, illetve más (például szövegszerkesztő) programokhoz konvertáló beépülők (pluginek) legyenek elérhetők.

Javasolt források

www.fictionwise.com: Sok ezer, leginkább angol nyelvű ingyenes és kereskedelmi e-könyv bármely témában. A könyvek olvasók általi minősítése is megjelenik.

www.ebookapprentice.com: Segítség az e-könyvek készítéséhez.

www.ebookmall.com: Rengeteg, jól katalogizált angol nyelvű könyv.

www.mek.oszk.hu: A magyar nyelvű ingyenes elektronikus e-könyvek legnagyobb lelőhelye többféle formátumban. A címek száma 5000 feletti.

www.akonyv.hu: A magyar nyelvű informatikai és szépirodalmi e-könyvek

legnagyobb választékú kiadója PDF és LIT formátumban. A kötetek száma jelenleg meghaladja a 800-at.

http://e-konyv.lap.hu: Sok érdekes link, fórumok az e-könyvek világából.

http://e-konyvtar.lap.hu: Magyar és külföldi elektronikus könyvtárak.
hu.wikibooks.org: Wiki szakkönyvek

Adobe Reader

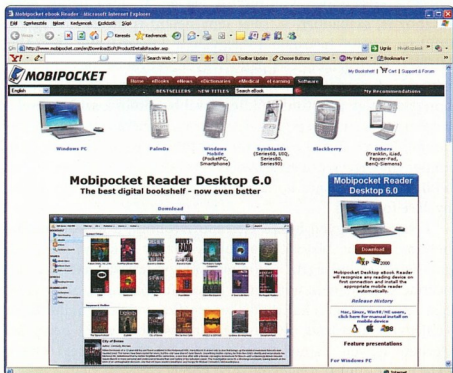
Az **Adobe Systems** által kifejlesztett univerzális fájlformátum, a **PDF (Portable Document Format)** világszerte elterjedt és az Európai Bizottság által előszerezett használt elektronikus-dokumentum-szabvány. Ez a formátum alkalmas különböző jellegű (szöveg, ábra, kép, betűtípus) adatok hatékony tárolására és módosítás elleni védelemre. A legnagyobb előnye a hagyományos szövegszerkesztőkkel készített és saját formátumukban tárolt dokumentumokkal szemben, hogy kompakt, hordozható, ugyanakkor a kinyomtatott szöveg a számítógéptől és a nyomtatótól függetlenül pontosan megőrzi, tükrözi azt az állapotot, amelyben elmentették.

Ennek köszönhetően az ábrák, betűtípusok az eredetinek megfelelően jelennek meg, ami a nyomdákkal való kapcsolatartás szempontjából lényeges, vagyis a PDF állomány minden nyomtatási információt tartalmaz. Ugyanakkor a dokumentum tartalmának védelme érdekében a módosítás csak a biztonsági jelszó ismeretében végezhető, a hitelteliséget pedig a digitális aláírás igazolhatja.

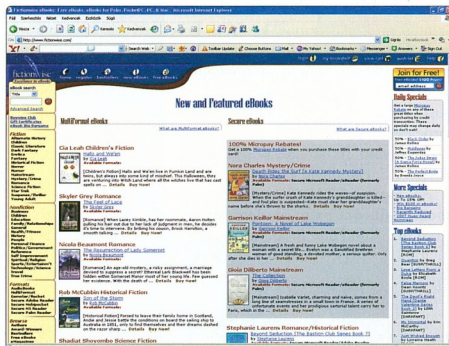
A formátum alapja az Adobe által fejlesztett **PostScript** lap-leíró nyelv. A dokumentumban tárolt információk hatékony tömörítése érdekében mindig a beillesztett objektumokhoz optimális tömörítési eljárásokat alkalmaz. Ennek köszönhetően a végeredmény még terjedelmes kiadványoknál is egy meglehetősen kisméretű fájl.

A PDF állományok létrehozására általában az **Adobe Acrobat** szoftvert használjuk, de a legújabb fejlesztések azt célozzák, hogy a leggyakoribb dokumentum-előállító programok is ilyen célú makrókat, beépülőket alkalmazzanak, akár Adobe termékről (például **Photoshop**, **Illustrator**, **Indesign**), akár más gyártók termékeiről legyen szó (például az **Autodesk AutoCAD** vagy a **Microsoft Excel**, illetve **Word** programjairól). A megfelelő kódolást, tömörítési, biztonsági és megjelenítési eljárásokat a programokban is beállíthatjuk.

Az olvasó futtatható PC, Macintosh, Palm gépeken, Windows, OS X, Linux, AIX, HP-UX, Solaris operációs rendszereken. Többek között könyvjelzőket, a találati eredményeket külön ablakba gyűjtő keresést, felolvasást, hivatkozó (hiperlinkes) tartalomjegyzéket, könyvtárkezelést, bizonyos esetekben jegyzetelést alkalmazhatunk.

A Mobipocket olvasói és letöltő helye

A legnagyobb kínálatot a Fictionwise nyújtja

A köttörtördelést pontosan jeleníti meg, ennek ellenére az olvashatóság megkönnyítése érdekében a szöveg az olvasóban (természetesen a beagyazott tartalommal együtt, így a tördelést megtartva) nagyítható. Nem elhanyagolható az sem, hogy csak ez a formátum biztosítja megfelelő, 128 bites titkosítással a tartalom védelmét.

Az ingyenes olvasó letölthető magyar nyelven is a www.adobe.com/products/acrobat/readstep2_allversions.html webhelyről.

Microsoft Reader

A Microsoft **LIT** formátumát olvassa. E formátum konvertere a Word szövegszerkesztőhöz ingyenesen letölthető. A konverálás előtt valamilyen ismert grafikus formátumban borított adathatunk a műhöz, sőt beállíthatjuk, hogy a formai beállításokat a PDF-hez hasonló módon hűen őrizze meg. Alapértelmezés szerint viszont saját formátumát alkalmazza, ami a könyv áttördelését eredményezi, ezután szövegbe dobja a formázásra fordított munkát. A könyveket szükség esetén felolvasva, de csak angol, vagy legalábbis angol kiejtéssel. Érdemes egyszer megpróbálni magyar nyelvű szöveggel is...

Az olvasó futtatható Windows PC, Pocket PC gépeken, tehát csak microsoftos „érdeklésegeken”.

Az ingyenes olvasó és beépülő konverter letölthető a www.microsoft.com/reader/downloads/default.msp webhelyről.

Mobipocket Reader

Ez az univerzális formátum szintén több platformon használható: Windows PC, Palm, Pocket PC, eBookMan, Blackberry, Smartphons gépeken, tehát számítógéptől e-könyv célgepen át a mobiltelefonig. A népszerű olvasók közül egyes értékelések szerint ez a legkönnyebb használni – szolgáltatásaiban viszont ennek megfelelően alulmarad az Adobe PDF-fel szemben.

Használhatunk itt is keresést a szövegben, illetve könyvjelzőket, amelyekkel könnyen visszatérhetünk a megjelölt oldalakra. A bezárt e-könyv legközelebbi megnyitásokor az utóljára olvasott oldalon nyílik ki.

Az ingyenes olvasó és beépülő konverter letölthető a www.mobipocket.com/en/DownloadSoft/ProductDetailsReader.asp webhelyről.

Palm Reader

Szintén multiplatformos, könnyen kezelhető, viszonylag kevés szolgáltatást biztosító formátum. Könyvjelzők és tartalomjegyzék használható, könnyen mozoghatunk a fejezetek között, illetve a könnyű olvashatóság érdekében beállíthatjuk a betűtípust és méretét (ez viszont lehetetlenné teszi a kötött formázást, tördelést).

Az olvasó futtatható Windows PC, Macintosh, Palm OS, Pocket PC, Handheld PC gépeken.

Az ingyenes olvasó standard változat letölthető a www.ebookmall.com/palm-reader.htm webhelyről. A több szolgáltatást biztosító *Palm Reader Pro* szoftver csak 15 napig ingyenes (utána visszaáll a standard változatra).

Egyéb formátumok

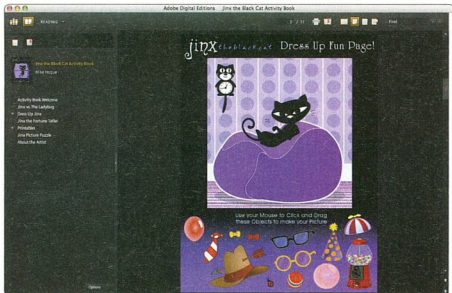
Ebbe a csoportba azokat a formátumokat sorolhatjuk, amelyek vagy egy speciális olvasóberendezéshez köthetők, így alkalmazási területük szűk körű, vagy bár szélesen elterjedtek, csak nagy jóindulattal sorolhatók az e-könyv formátumai közé, mivel szinte semmilyen célszerű szolgáltatást nem nyújtanak, nem védhetők, nem őrzik meg a tördelt formátumot.

Speciális, dedikált olvasóeszközök formátumai a *Gemstar* és *Rocket eBook*, a *hiebook* formátumok. Csak Windows PC-n használható az *InstanteBook* formátum – igaz ugyan, hogy semmilyen különleges olvasóra nincsen szükség, elegendő egy internetbongésző.

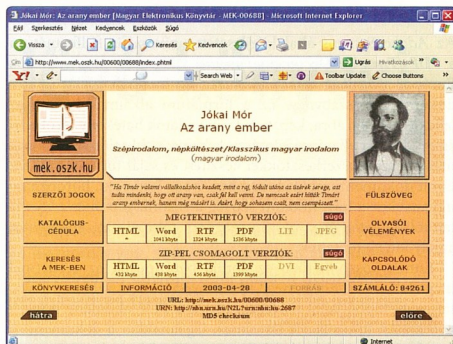
Multiplatformos a *HTML* formátum, amely bármely rendszeren olvasható egy internetbongésző segítségével, könnyen előállítható, viszont egyedül az ugróhivatkozásokat őrzi meg, és egyáltalán nem védhető. Mivel a szöveget szabadon áttördeli a betűméret növelésekor, felejtjük el a kötött tördelést.

Elterjedt még a Microsoft Word szövegszerkesztőjéhez kapcsolódó *RTF* illetve *DOC* formátum, amely gyakorlatilag szintén nem védhető, viszont a tördelést megőrzi. A formátum annyira elterjedt, hogy bár a Word meglehetősen drága szoftver, mégis olvasható a legtöbb erre felkészített ingyenes vagy olcsó szövegszerkesztővel.

A fentiekhez hasonló minden rossz tulajdonság elmondható az úgynevezett sima szöveg (plain text) *TXT* formátumról, amely ugyan minden platformon olvasható, azonban egyáltalán nem formázható, és semmiféle beágyazott objektumot, hivatkozást sem tartalmazhat. Itt tehát már elfelejthetjük azokat a

A jövő már itt van: az Adobe Digital Editionsben még animált könyveket is találunk, és persze online vásárolhatunk!

Egy kötet a Magyar Elektronikus Könyvtárban – különböző formátumokon

könyveket is, amelyek illusztrációkat tartalmaznak. Egy előnye mégis csak van: ez a formátum biztosan nem tartalmaz kártelevíziós kódokat, vírus!

Az elektronikus könyveket olvasó eszközök

Az elektronikus könyvek elterjedésének egyik hagyományos eszköze a ma már széles körben elterjedt személyi számítógép, a PC, és annak összes – asztali és hordozható (desktop, laptop, notebook, tablet, pocket stb.) – változata. Ezeknek kívül léteznek még a csak az e-könyvek olvasására szánt célgépek és az okos-telefonok.

Érdekes megtekinteni egy – az elektronikus média jövőjével foglalkozó – összefoglalót, amely több ilyen eszközt is bemutat a www.bis.uni-oldenburg.de/abt1/waetjen/reutlingen/sld001.htm címen.

A speciális e-book olvasó célberendezéssel szemben támasztott igények és ergonomiai szempontok: mérete a szokásos B5-A4 könyvméret körüli legyen (kb. 10,5x17,5x2,5 cm), tömege ne legyen nagyobb mint fél kilogramm, rendelkezzen legalább 1-2 gigabájt tárhellyel, illetve memóriája bővíthető legyen, legalább 10 órás folyamatos működést biztosítson akkumulátora, kijelzője elegendően kontrasztos legyen az apró betűk olvasásához is, szabadban is, saját fény nélkül is olvasható legyen, szükség esetén használható legyen a kijelző saját fényereje is, viz., de legalább cseppálló legyen. Továbbá tartalmazzon navigáló, lapozó eszközöket (ezek rendszerint gombok, egyéb böngésző vagy más funkciókhoz további gombok szükségessé), a személyi számítógép funkcionalitásának eléréséhez csatlakoztatható legyen hozzá egy kisméretű billentyűzet, lehessen tollal esetleg más egyszerű eszközzel is vezérelni, esetleg képes legyen a könyv felolvasására is, valamint a könyv nyelvről egy másik nyelvre fordítani.

Lehetőleg legyen hozzá elérhető tartalom, a legkülönfélébb helyzetekben is biztosítsa az olvasás vagy a könyv meghallgatásának lehetőségét, a könyvek megvásárlása, letöltése egy beépített modemen, adapteren keresztül történjen, aktív olvasást segítő funkciókkal rendelkezzen (könyvjelzők beillesztése, szelvényzet készítése, olvasás, szótárzás stb.), végül pedig ára elérhető legyen. Sajnos vagy szerencsére ilyen perfekt eszköz még nincs – tehát a hagyományos könyv egyelőre nem váltható le.

Amarcord

Azt, hogy ki és mire emlékszik, sok minden meghatározza. Az életkor, a hangulat és a körülmények befolyásolják, hogy évek múltán milyen emlékeink maradnak. Egyszóval az emlékezés meglehetősen szubjektív dolog. Így nem csoda, hogy már az ósidők óta próbálják az emberek többé-kevésbé objektív tenni az emlékezést, azaz a tudást maradandó formába önteni. Így jöttek létre a hatalmas könyvtárak, amelyek eleinte kézírásos, majd nyomtatott dokumentumokat őriztek, a technika fejlődésével azután képes, hangos információk is bekerültek a nagy adatbázisokba.

Az internet terjedésével ezek a részben digitalizált könyvtárak már távolról is elérhetők, és könyvtárak helyett archívumoknak nevezzük a tudás és az emlékezés gyűjteményeit. E havi kommunikáció rovatunkban összegyűjtöttük az interneten keresztül elérhető legnagyobb adatarchívumokat. Találunk közöttük könyveket, újságok, térképek, kották digitalizált változatait őrző helyeket, de olyanokat is bemutatunk, amelyek már eredetileg is digitális formában készült tartalmakat archiválnak. Ezeket keresztül néhány évvel ezelőtti tévéadásokat vagy „korabeli” weboldalakat is elérhetünk.

Ezekkel az oldalakkal szubjektív vagy hézagos emlékeinket frissíthetjük és bővíthetjük.

Gyarmati László

Sok régi újság digitalizált változata is megtalálható az interneten

Egy eseményt több megközelítésből is felidézhetünk

Hangulatunknak megfelelő színű képeket talál az új kereső

KOMMUNIKÁCIÓ

- Webarchívumok**
- Online tudástárak 80
- Titkos Firefox-beállítások**
- Gyorsítsuk fel a böngészőnket! 83
- Wubi: két operációs rendszer egy gépen**
- Linux telepítése Windowsra 86
- Érdekességek az interneten**
- Hálójáró 88

KOMMUNIKÁCIÓ

Online tudástárak

Webarchívumok

Régebben, amikor valami fontos információra volt szükség, felkerestünk néhány könyvtárat, és gyakran poros kötetekben kutattunk az adatok után. Mára már sok mindent digitalizáltak, így elég az interneten körülnézni.

Szerző: Gyarmati László

Sokszor megfeledeznünk arról, hogy kialakulására az internetet leggyakrabban arra használták, hogy távolról elérjük az egyetemek, kutatóintézetek, könyvtárak adatbázisát. Azóta sokat változtak a használati szokások, az internetes tartalmak között az időtálló információkon kívül egyre nagyobb szerepet kaptak a napi aktualitások és a felhasználók által készített tartalmak. Az egyre jobb kereső-programok gyorsan megtalálják az aktuális tartalmakat, azonban egy komolyabb, mélyebb kutatáshoz, adatgyűjtéshez nem árt, ha ismerjük a legnagyobb webes archívumokat. Ezek közül gyűjtöttünk össze néhány különleges oldalt.

Történelmi ismeretek

Régi korok tanulmányozásakor fontos lehet, hogy megnezzük, hogyan is nézett ki abban az időben a Föld egy-egy része,

hogyan helyezkedtek el az országok, milyenek voltak a domborzati viszonyok. A *David Rumsey Map Collection* (www.davidrumsey.com) több mint 15 ezer korabeli térképet tartalmaz. A gyűjteményben több szempont szerint kereshetünk, így könnyebben megtalálhatjuk, amire kíváncsiak vagyunk. Válogathatunk hely, készítő és időpont alapján is.

A legrégebbi térkép 1690-ből származik, és Franciaországot mutatja. A hagyományos térképeken kívül olyanokat is találunk, amelyek egy-egy történelmi eseményt mutatnak be, például az alszakai aranylázat, a napóleoni vagy a világháborúk. Magyarországról jelenleg 53 térkép található az archívumban. A térképek különböző megjelenítő programokkal használhatók, ezek között böngészőbe épülő Java kliens is található. Külön érdekesség, hogy 16 történelmi térkép a *Goole*

Earth Featured Content rétegei között is szerepel, így a mai műholdképre vetíthetjük a korabeli térképekészek elképzelését.

Nyelvében él a világ

Napoleon csapatai az egyiptomi Rashid városának közelében egy olyan gránittáblára bukkantak, amelyre addig megfejtetlen, több nyelvű szöveget véstek. A városról Rosetta-kőnek elnevezett tábla ihletta a *Rosetta Projectet*, amelyet a *Long Now Foundation* indított. Céljuk, hogy legalább az adatbázisban megőrizzék az emberiség által használt nyelvek fontosabb adatait, hiszen az előrejelzések szerint évszázadunkban a beszélt nyelvek 50–90 százaléka kihal (www.rosettaproject.org).

A 2004-ben indított kezdeményezés nyílt rendszereken alapszik, így sokan dolgoznak annak feltöltésén. Ennek eredménye, hogy jelenleg már több mint 2500

Könnyen megdudhatjuk, miről írtak a mai napon a korabeli újságok (www.newspaperarchive.com)

A NOVA gyűjteményben témák szerint csoportosított tudományos tévéfilmeket találhatunk (www.pbs.org/wgbh/nova/sciencenow/)

Csodálatos képek

Az internetes adatbázisok között sok olyat is találni, amely képeket tartalmaz. Ezek közül is kiemelkedik szépségével és különlegességével az úrkutatással, csillagászáttal kapcsolatos felvételek adatbázisa, az *Astronomy Picture of the Day* (apod.nasa.gov), ahol minden nap kiválasztanak egy olyan felvételt, amely tágabb világunk még soha nem látott szépségeit mutatja be.

Hasonlóan lélegzetelállító felvételek találhatók a *JSC Digital Image Collection*-ban (images.jsc.nasa.gov). A világűrbeli készült 900 fotó között térkép segítségével is válogathatunk, de itt is vannak tematikus válogatások. Ezekkel megnézhetjük az egyes városokat, a természeti nevezetességeket, de azok a képek is tanulságosak, amelyeken környezetünk távolból is látható szennyezése jelenik meg.

nyelv adatait érhetjük el. A rendszerben megtalálhatjuk a nyelvek kisszótárát, fonológiáját, írásrendszerét, nyelvtanát, számrendszerét. Ezen kívül ugyanazokat a szövegeket is olvashatjuk a különböző nyelveken, ilyen például a Teremtés Könyve.

Ennek a különleges internetes archívumnak van egy megfogható változata is, a *Rosetta Disk*. Ezen a korongon nem digitális, hanem hagyományos írással, lézerral rögzítettek 1000 nyelven 15 000 oldalnyi szöveget. Minden egyes oldal fél milliméteres, azaz 5 hajsza méretű. Az oldalakon található írást ötszázszoros nagyítású mikroszkóppal lehet elolvasni.

Hír-adás

Akinek korábban megjelent hírekre van szüksége, vagy azt szeretné megtudni, hogy egy eseményről vagy személyről milyen időpontokkal és mikor jelentek meg anyagok az interneten, a jól bevált keresőhöz, a Google-hoz fordulhat. Egy kevésbé ismert változat a *Google News*,

amely a találatok megjelenítésében, rendszerezésében tér el a szokásostól.

A lista időrendben (*Timeline*) tartalmazza azokat a webhivatkozásokat, amelyekben előfordul a keresett kifejezés. Az időpont a hír megjelenésének idejét jelenti, azaz nem azt, mikor került fel az internetre. Így nem szabad csodálkozni, ha egy-egy találati listában múlt századi hivatkozások is vannak, ezek a korabeli újságok digitalizált változataira vezetnek. Így például, ha Nagy Imre nevére keressünk, 1956 és 2006 közötti találatokat kapunk.

A legkorábbi hivatkozás a New York Times archívumába vezet, ahol akár meg is vásárolhatjuk a korabeli cikk PDF változatát. A Google Newsban is használhatjuk a *News Alert* szolgáltatást, ami azt jelenti, hogy e-mailben kapunk értesítést arról, ha a keresett kifejezés a jövőben megjelenik a világháló valamelyik oldalán.

Aki csak az újságok archívált anyagaira kíváncsi, keresse fel a *Newspaper Archive* (www.newspaperarchive.com) oldalt. Itt

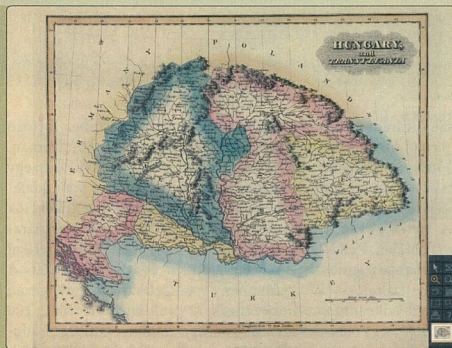
239 év, 72 millió újságoldala között kutat-hat. A téma, újság és időpont szerinti keresés mellett olyan különleges összeállítást is találunk, amelyik válogatást ad arról, mit írtak a mai napról a korai krónikások. Általában a legnagyobb lapoknak létezik saját archívuma is, ezeket egy *Wikipedia* oldalon gyűjtötték össze (en.wikipedia.org/wiki/List_of_online_newspaper_archives), ahol országok, földrészek szerint válogathatunk.

A hirarchívumok között feltétlenül meg kell említeni egy érdekes bűnügyi adatbázist, a *The Smoking Gun* nevűt (www.thesmokinggun.com). Itt amerikai rendőrségi híreket és eredeti dokumentumok digitalizált változatát találhatjuk, 1997-ig visszamenően. A jegyzőkönyvben kívül rendőrségi videókat is találunk a gyűjteményben, sőt egy olyan fénykép-adatbázist is, amely azokat a hivatalos fotókat tartalmazza, amelyeket hírességek letartóztatásakor készítettek.

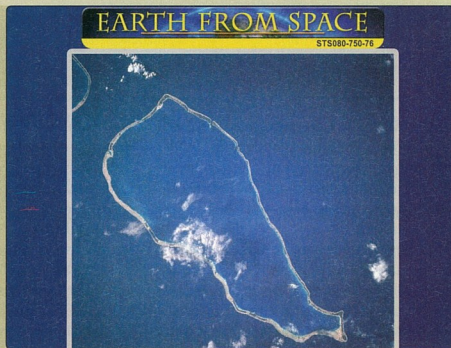
Hang-kép

A száraz információkon kívül sok multimédia archívumot is találunk a hálózaton. A mozifilmek után kutatóknak kötelező könyvjelzőik közé tenni az *Ebert and Roeper* (bventertainment.go.com/tv/buenavista/ebertandroeper/) címet. A mozik és DVD-tétek újdonságairól és a régi megjelenésekről tudhatunk meg minden fontos adatot, és megnézhetjük a filmelőzeteseket, valamint a tévében elhangzott ismertetőt, kritikát.

A komolyzene kedvelői több mint ezer zenemű hanganyagát és kottáját érhetik el a *Mutopia* (www.mutopiaproject).

Magyarország egy 1823-as térképen (www.davidrumsey.com)

Csodálatos bolygónk a világűrbeli (apod.nasa.gov)

The Smoking Gun
 Thursday at 10pm ep
 Check Out the Girls' Photo Gallery!

HOME ARCHIVE SEARCH
 MUSIC SHOTS CONTEXT NEWSLETTER
 BACKSTAGE VIDEO

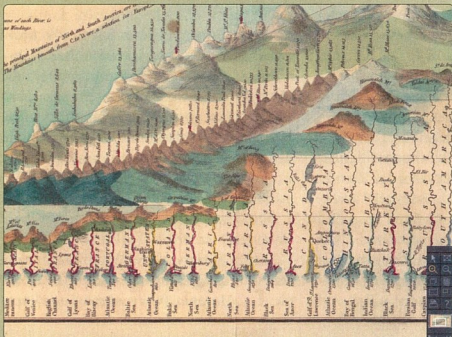
FEATURED
Records-Viet?
 New Yorker bustled for
 reading 5 packs of Piggone

Lance Armstrong Lawsuit
 Cyclist claims pro color tigger
 (off his "Lawsone") awarded

Moving Images! Sound!
 TSO's new video launch has
 nearly 500 Youtube clips

Actor Mick Wolfe was arrested by the California Highway Patrol on September 11, 2002 and charged with driving under the influence.
WOODHO: The Dog Dined 911, TSO's new book, has arrived!
 Click here for TSO's extensive mug shot collection.
 E-mail this mug shot to a friend.

Bizony a hírességek egy része is megjárta az őrszobát (www.thesmokinggun.com)

Az interneten könnyen tanulmányozhatjuk a régi térképeket (www.davidrumsey.com)

At the Movies with Ebert & Roeper

Georgia Rule
 Release Date: 5/11/2007

Georgia Rule

Aired in Theaters
 2007 in Yuma
 Battle of Fury
 The Hunting Party
 Decision
 Death Sentence
 and Mechanical
 The Heavy Dose
 Resurrecting the Champ
 Mr. Bean's Vacation
 The King of Kong: A True
 Story

New On DVD
 Army Men: The
 Great War
 George Clooney
 The Wind That Shakes the
 Bamboo
 Year of the Dog
 Broken English
 The Linea of Others
 Perfect Strangers

Online Exclusives
 Richard Dreyfuss at the
 Rehearsal of Frank and
 Ernest and High School
 1990 - It Was Pitched in
 Black
 Graham & Stein in Blue
 Ebert & Roeper Analyze
 Hugel & Martin Score
 Dark Knight in Comedy

Amit a filmekről tudni kell és lehet (bventertainment.go.com/tv/buenavista/ebertandroeper/)

Astronomy Picture of the Day

Discover the cosmic! Each day a different image or photograph of our fascinating universe is featured, along with a brief explanation written by a professional astronomer.

2007 July 26

Hot Stars in the Rosette Nebula

Credit: Zubair Bhatia, University of Central Florida, University of Illinois, Chicago, NASA

Magyar tudósok felvételei is bekerültek az Astronomy Picture of the Day válogatásba (apod.nasa.gov)

org) oldalán. A hagyományos keresésen kívül böngészhetünk zeneszerzők, stílusok és hangszerek szerinti csoportokban is. Egy-egy megtalált műnek letölthető a MIDI állománya és a kottája is, PDF formátumban.

A régi könyveknek, kottáknak, filmeknek kívül mai korunknak is vannak már archválható termékei. Ilyenek például a televízió számára készített műsorok, híradások. A *Television Archive* (www.televisionarchive.org) ennek a hatalmas anyagának egy speciális részét gyűjtötte össze, nevezetesen a 2001. szeptember

11-i eseményekről készült híradásokat. Három nap, hat tévécsatorna (ABC, BBC, CBS, CNN, FOX, NBC) műsora található a gyűjteményben, percenkénti bontásban.

Ettől általánosabb tévéműsor-archívum található a NOVA (www.pbs.org/wgbh/nova/sciencenow/) oldalán. Rendkívül látványos, főleg tudományos, ismeretterjesztő műsorokat digitalizáltak.

Végezetül nem szabad elfeledkezni az *Internet Archive* (www.archive.org) oldalairól sem. Több százezer film, szöveg, hanganyag, szoftver és weboldal található itt. Ez utóbbiak segítségével meg lehet

nézni, hogy egy-egy webcímhez tartozó oldal hogyan változott az évek folyamán. A történelmi szörfözésen kívül egy-egy érdekes témával foglalkozó weboldalakat csokorba gyűjtötték. Ilyen kollektívák mutatják be például az ázsiai szökdórákat, a Katrina hurrikant, az amerikai elnökválasztásokat és a web úttörőit. A gyűjtemény statisztikai adatai igazán impozánsak: 2 milliárd weboldal, 100 ezer mozgókép, 250 ezer szöveges állomány, 200 ezer hangfájl, 33 ezer szoftver és 1200 egyetemi előadás anyaga található benne. ■

alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: logikai	true
alapértelmezett: karantén	true

Néhány hivatkozást nekünk kell létrehozni

hibás működéséhez, lefagyásához vagy lassulásához vezethet.

HTTP Pipelining és Proxy

A HTTP protokoll fontos tulajdonsága, hogy a weboldalak egyes részeit a böngészőprogramok párhuzamosan is le tudja töltetni. A HTTP 1.1-ben a párhuzamos lekérdezési kérés a nélkül történik meg, hogy bármilyen válasz érkezett volna a szervertől. Ezt hívják *pipelining*-nak. Igaz ugyan, hogy ez a megoldás lerövidíti az oldalak betöltésének idejét, azonban nem minden szerver tudja kezelni. A helyes és gyors működéshez ellenőrizzük a következő paramétereket, és szükség esetén állítsuk át az értékeket. Írjuk be a szűrő mezőbe:

olyan kevésbé ismert, esetenként rejtett beállítási lehetőségek, amelyekkel még gyorsabbá tehetjük az oldalak letöltését és megjelenítését.

A titkok kertje

A Firefox működését szabályozó és meghatározó paramétereket, értékeket először meg kell találni. Persze itt nincs arról szó, hogy a fejlesztők eldugták, elrejtették ezeket a beállítási lehetőségeket, csak a mindennapos használat során nincsenek annyira szem előtt. Nem találunk hozzájuk menüpontokat. Azonban magában a böngészőben tudjuk megjeleníteni ezeket a paramétereket. Ehhez indítsuk el a Firefoxot, és a cím mezőbe, ahová a weboldalak címét szoktuk írni, gépeljük be: about:config

Ekkor egy igen hosszú szöveges állomány jelenik meg a böngésző ablakában. Minden sor négy mezőből áll. A *Beállítás neve* (Preference Name) jelöli a paraméter nevét, az *Állapot* (Status) mondja meg, hogy az alapértelmezett értéket (default) vagy az általunk beállított értéket tartal-

Egy új bejegyzés névadása

mazza a változó. A *Típus* (Type) a paraméter típusát, az *Érték* (Value) pedig a pillanatnyi értékét mutatja.

A több száz sor között gyorsan megtalálhatjuk azt, amelyiket szeretnénk megváltoztatni, mert az ablak tetején van egy *Szűrő* (Filter) elnevezésű mező, amely segít kiszűrni a keresett paramétert. Ez a szűrés dinamikusan működik: amint beírunk ide néhány karaktert, rögtön csak azok a sorok fognak látszani, amelyek tartalmazzák ezt a szöveget.

Lássuk most, hogy milyen értékeket kell megváltoztatni, beállítani ahhoz, hogy gyorsabb legyen a Firefox. Arra azonban vigyázzunk, hogy azoknak a paramétereknek az értékét ne módosítsuk, amelyeknek a jelentésével nem vagyunk tisztában, mert ez a program

network.http.pipelining ekkor két sor marad a listában. A *network.http.pipelining* egy *logikai* paraméter, ez legyen *true*, a *network.http.pipelining.maxrequests* pedig egy *egész*, ez legyen 8. Az értékek átállítását úgy tudjuk elvégezni, ha duplán rájuk kattintunk. A logikai változó esetében automatikusan az ellenkező értékre vált a paraméter, a számértéket vagy szöveget pedig a kettős kattintás után felugró ablak segítségével tudjuk megváltoztatni.

Ezek után a szűrő mező segítségével keressük meg a *network.http.proxy.pipelining* sort, és ellenőrizzük, hogy az ott található érték *true* legyen.

DNS

A hamarosan elfogyó IPv4 címeket az IPv6 rendszer váltja fel, amelynek a keze-

Öt helyzetgyakorlat

A következő táblázat azt mutatja be, hogy különböző sebességű internetkapcsolat és számítógép esetén milyen optimális beállításokat érdemes meg elvégezni.

Gyors számítógép – gyors internet (kábel, ADSL)

egyéni"content.interrupt.parsing", true;
 egyéni"content.max.tokenizing.time", 2250000;
 egyéni"content.notify.interval", 750000;
 egyéni"content.notify.ontimer", true;
 egyéni"content.switch.threshold", 750000;
 egyéni"nglayout.initialpaint.delay", 0;
 egyéni"network.http.max-connections", 48;
 egyéni"network.http.max-connections-per-server", 16;

Gyors számítógép – lassabb internet de nem modem

egyéni"content.max.tokenizing.time", 2250000;
 egyéni"content.notify.interval", 750000;
 egyéni"content.notify.ontimer", true;
 egyéni"content.switch.threshold", 750000;
 egyéni"network.http.max-connections", 48;
 egyéni"network.http.max-connections-per-server", 16;
 egyéni"network.http.max-persistent-connections-per-proxy", 16;
 egyéni"network.http.max-persistent-

connections-per-server", 8;
 egyéni"nglayout.initialpaint.delay", 0;
 egyéni"browser.cache.memory.capacity", 65536;

Gyors számítógép – lassú internet modem

egyéni"browser.xul.error_pages.enabled", true;
 egyéni"content.interrupt.parsing", true;
 egyéni"content.max.tokenizing.time", 3000000;
 egyéni"content.maxtextrun", 8191;
 egyéni"content.notify.interval", 750000;
 egyéni"content.notify.ontimer", true;
 egyéni"content.switch.threshold", 750000;
 egyéni"network.http.max-connections", 32;
 egyéni"network.http.max-connections-per-server", 8;
 egyéni"network.http.max-persistent-connections-per-proxy", 8;

Milyen gép kell hozzá?

A Wubinak nincsenek nagy igényei. 256 MB memóriával és egy 1 GHz-es Intel vagy AMD processzorral tökéletesen működik. A merevlemez legalább 4 GB szabad területre van szüksége. Az utóbbi három évben vásárolt számítógépek hardverösszetevőit támogatja ez az Ubuntu-változat, így ezeken nagy valószínűséggel tökéletesen fog működni a Wubi.

Milyen gyors a Wubi?

A Wubival telepített Linux pontosan olyan gyorsan fog működni, mintha egy önálló partícióra telepítettük volna. Egyedül a lemezműveletek lassabbak egy kicsit, de ez sem számottevő, hacsak nem túlságosan apró darabokban van a Wubihoz felhasznált lemezterület. Ezért a telepítés előtt érdemes lefuttatni a töredezésgmentesítőt.

Legyen az Ubuntu az alapértelmezett!

Ha gyakrabban használjuk az Ubuntu-t, mint a Windowst, érdemes beállítani, hogy beavatkozás nélkül is ez az operációs rendszer induljon el. Ehhez a Windows *Vezérlőpult/Rendszer/Speciális/Indítás és helyreállítás* oldalán kell beállítani az alapértelmezett operációs rendszert. Itt adhatjuk meg azt is, hogy mennyi idő elteltével töltsön be ez a rendszer.

Ubuntu

Az *ubuntu* egy ősi afrikai kifejezés, azt jelenti, hogy emberség másokkal szemben. Az Ubuntu Linux az ubuntu szellemiségét kívánja a szoftverek világába vinni. Ez a Linux-változat Debian alapokra épült.

Linux telepítése Windowsra

Wubi: két operációs rendszer egy gépen

Az új Windows-változat, a Vista megjelenésének ellenére egyre többen érdeklődnek az alternatív operációs rendszerek iránt. Ezek közül a legnépszerűbbet és legelterjedtebbet most minden kockázat nélkül kipróbálhatjuk.

Szerző: Gyarmati László

Aki sok éves windowsos múltja után valami újra vágyik, kézenfekvő választás, hogy Linuxszal próbálkozzon. Mivel ez az operációs rendszer ingyenes, a számítástechnikai magazinok lemez-mellékletéről vagy az internetről is elérhető, a végleges váltás előtti ismerkedés nem terheli meg a pénztárcánkat. A gond mindössze annyi, hogy ugyanazon a számítógépen két operációs rendszert futtatni nem annyira egyszerű. Igaz ugyan, hogy a legtöbb Linux-telepítő egy beépített betöltéskészlet és lemez-particionálót is tartalmaz, azonban az átlagos felhasználók (talán nem ok nélkül) félnek a jól működő és fontos adatokat tartalmazó rendszerüket ilyen komoly beavatkozásnak kitenni.

A *Wubi* elnevezésű telepítővel most minden nehézséget elfelejtethünk, és a többé-kevésbé jól működő Windowsból úgy telepíthetünk egy *Ubuntu Linuxot*, mintha szokásos alkalmazás lenne.

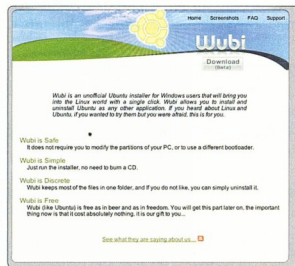
Diszkrét báj

A wubi-installer.org oldalon elérhető *Wubi* nevét a Windows és az Ubuntu összeolvastásából kapta. Semmi más dolgunk nincs, mint az itt található telepítőt letölteni és elindítani. A *Wubi* egyik legnagyobb előnye, hogy csak „telepíteni” kell, nem kell lemezre égetni az Ubuntu-t, minden közvetlenül az internetről kerül a gépünkre.

Természetesen mindez Windows alatt, egy ablakban történik. Ez azután azazal is együtt jár, hogy a *Wubi* nem hoz létre

Csak néhány paramétert kell beállítani a telepítés előtt

A Wubi weboldalról lehet letölteni a windowsos telepítőt

betöltésvézérlőt és új partíciót. A teljes Linux-rendszer egy windowsos mappába kerül (*c:\wubi\disk\system.virtual.disk*), ezt az Ubuntu úgy fogja látni, mint egy valós merevlemez. Ez egyben azt is jelenti, hogy a *Wubi* eltávolítása is nagyon egyszerű, hiszen egyetlen windowsos

könyvtárat kell csak törölni. A telepítés, futtatás és eltávolítás egyszerűsége párosul az Ubuntu használatának minden előnyével és kényelmével. A Wubi jelenleg Windows Vista, XP és 2000 alatt működik tökéletesen. Windows 98 alatt még nem tesztelték teljes körűen, de nagy valószínűséggel az alatt is használható.

Telepítés

A Wubi telepítése rendkívül egyszerű. A weboldról letöltött telepítő programot el kell indítani, és néhány beállítással kapcsolatos paramétert kell meg beírni. Meg kell adni, hogy melyik lemezegységünkre szeretnénk telepíteni, és mekkora méretű legyen a Wubu részére lefoglalt mappa. Ilyenkor kell nyelvet, felhasználónevet és jelszót választani.

Az *Install* gomb megnyomásával minden munkát elvégeztünk, nyugodtan elmehetünk egy rövid kávészünetre. A Wubi beállításainak megfelelően letölti az internetről az Ubuntu-változatot, és telepíti azt a számítógépre. Hangsúlyozzuk, hogy mindez Windows alól történik. A következő újraindításkor már választhatunk a Windows és az Ubuntu között. Az alapértelmezés továbbra is a Windows marad, ezt azonban könnyen megváltoztathatjuk a Windows Vezérlőpult/

Ha valaki már nem szeretné használni ezt az Ubuntu-t, a *Windows Vezérlőpult/*

Ha nem tetszett, könnyű az eltávolításá

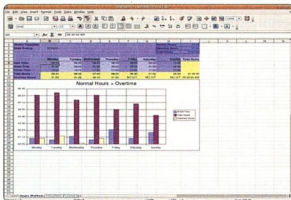
Média lejátszó az Ubuntu-ban

Programok telepítése és eltávolítása ablakban megjelenő listából választhatja az *Eltávolítás* parancsot, vagy egyszerűen elindíthatja a `C:\wubi\uninstaller.exe` programot.

Aki pedig annyira beleszeret az Ubuntu-ba, hogy a virtuális partíció helyett egy valódi szeretné használni, az *LVPM (Loopmounted Virtual Partition Manager)* program segítségével transzformálhatja a Wubival létrehozott rendszert. Ezt a programot és használati leírását a lubi.sourceforge.net/lvpm.html oldalon lehet megtalálni.

Mit tud a Wubi?

Mindössze annyit, hogy windowsos környezetben telepíteni tudunk vele egy Ubuntu Linuxot. Így a kérdés igazából az, hogy mit tud az az Ubuntu-változat, ame-

Húszerző alkalmazás között válogathatunk

lyet a Wubival hoztunk létre. Erre pedig az a válasz, hogy mindent. Mindent, amit egy valódi partícióra telepített 7-10-es Ubuntu tud. Választhatjuk a legkedveltebb Ubuntu-t a *GNOME* felülettel vagy a Kubuntot *KDE*-vel, vagy régebbi és lassabb számítógépeknek a *Xubuntu* vagy *XFCE*-vel. Ezenkívül a Wubival elérhető az *Edubuntu*, amelyet elsősorban iskolai felhasználásra és fiataloknak ajánlanak, de annak sem kell elkeserednie, aki multimédia munkaállomást szeretne Linux

Particionálás nélkül is élvezhetjük az Ubuntu minden szolgáltatását

allat üzemeltetni, neki az *UbuntuStudio* a megfelelő választás.

A felhasználói felület kiválasztása nem egy életre szól, így érdemes a telepítéskor az alapértelmezett Ubuntu-t választani, és majd ebből a rendszerből telepíteni, amelyiket még használni szeretnénk.

A Wubival telepített Ubuntu-ban alapértelmezésként benne vannak a leggyakrabban használt felhasználói programok. Ezek között találunk irodai csomagot, amely MS Office-kompatibilis, képszerkesztőt, fotókezelőt és -rendezőt, média-lejátszót, játékokat, böngészőt, levelezőt, azonnali üzenetküldőt és videokonferencia alkalmazást. Ezen kívül mindenki maga választhatja ki, mire van szüksége. Nehéz olyan feladatot találni, amelyre nincs megoldás a 20 ezer programot tartalmazó listában. ■

CSATLAKOZZON ÖN IS!

TÖBB MINT 45 000 INGYENESEN LETÖLTHETŐ PROGRAM ...
... 20 000 TESZT ÉS ÉRTÉKELÉS ... 260 000 REGISZTRÁLT TAG

DOWNLOAD.CHIP.EU/HU

DOWNLOAD.
CHIP
 Minden, ami szoftver.
 download.chip.eu

Hálójáró

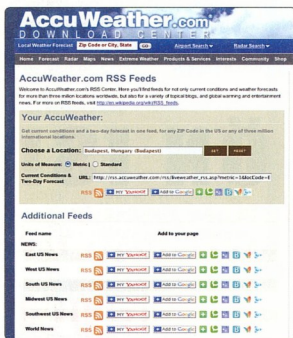
Időjárás RSS-ben

Az időjárás örök téma. Nemcsak akkor, ha nincs miről beszélgetni, hanem akkor is, ha egy szabadidős programra készülünk, vagy csak arra vagyunk kíváncsiak, mit vegyünk fel másnap reggel munkába, iskolába menet. Szerencsére az interneten nagyon sok és viszonylag pontos előrejelzést találunk, és ezek legtöbbit kényelmes formában is el lehet érn.

A személyre szabható portálok leg-többje lehetővé teszi, hogy egy kis területen folyamatosan lássuk, milyen idő van éppen, és mi várható az elkövetkező néhány napban. Hasonló widgeteket lehet elhelyezni a Vista és a Mac OS X operációs rendszerek munkaasztalán vagy a Google Desktopen is. A Firefox böngésző kiegészítői között több olyan is van, amelyek a státuszorban jeleníti meg az előrejelzést.

Az egyik leggyakrabban használt időjárás előrejelző site, az *AccuWeather* az időjárás-jelentés még kényelmesebb módját kínálja. RSS-ben is le lehet kérni a pillanatnyi és a várható adatokat, így be tudjuk illeszteni kedvenc feedolvasó programunkba vagy oldalunkba.

A www.accuweather.com/rss-center.asp oldalon meg kell adni, melyik ország, melyik városára kérjük az előrejelzést, és azonnal megkapjuk az ennek megfelelő RSS címet. Ezt azután már csak be kell

A magyar városokra is kérhetjük RSS-ben az időjárás-jelentést

Érdekességek az interneten

Aki naponta több órát tölt az internetet böngészve, sok olyan érdekességet talál, amit céltudatos kereséssel nehezen lehet elérni. Ezekből nyújtunk át olvasóinknak minden hónapban egy csokorra valót.

Szerző: Gyarmati László

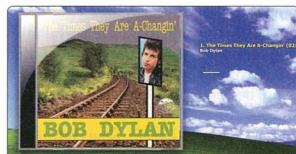
másolni az RSS-olvasó programunkba. A leggyakrabban használt online RSS-olvasó szolgáltatásokhoz (My Yahoo!, Google Desktop, Google Reader, Netvibes, Technorati, Pageflakes, bloglines, MSN, AOL) külön kis ikonok is tartoznak, ezekre elég rákattintani, hogy automatikusan hozzáadódjanak az időjárás-előrejelző üzenetek. Egymás után több várost is megadhatunk, ezek mindegyikéhez más feed cím fog tartozni, így az RSS-olvasónkba több helyre szóló jelentés érkezik majd.

Lássuk, mit hallgatunk!

Az már megszokott dolog, hogy számítógépünkön szól a zene, miközben dolgozunk vagy szórakozunk. A zenelejátszó programok sok látványos vizuális elemet kínálnak, azonban ezeket csak akkor lehet igazán élvezni, ha éppen másra nem használjuk a komputert. Egy ingyenes programmal azonban össze tudjuk kötni a kellemes a hasznossal. A *CD Art Display* munkaasztalunkra varázsolja az éppen elhangzó szám adatait, és még a lemezborító képét is megjeleníti.

A Windows operációs rendszer alatt működő alkalmazás a www.closetosoft.com oldalról tölthető le. Automatikusan együttműködik a leggyakrabban használt zenelejátszókkal, mint például a Windows Media Player, AlbumPlayer, Helium MusicManager, iTunes, Winamp, MediaMonkey, MP3 Toys és musikCube. A programra különböző bőrköket (skin) lehet húzni, így mindenki olyan formában jeleníti meg a CD-borítót és a dal adatait, ahogy számára a legkényelmesebb.

Jelenleg 60 skin közül lehet választani. A zeneszámok adatait az MP3 állomá-

Mintha egy lemezboltban nézelődnék

nyokból vagy a lejátszóprogram adat-bázisából olvassa ki. Amennyiben ez az adatbázis a CD-borító képet is tartalmazza, akkor azt onnan is meg tudja jeleníteni, de ha ilyen nem áll rendelkezésre, akkor az interneten keresztül az Amazon.com-on megkeresi és letölti a képet.

Könnyűzene hallgatása közben gyakran jó lenne pontosan tudni, miről szól a dal, főleg ha az nem magyar nyelvű. A CD Art Display ebben is segíthet, mert a dalok adatai alapján megpróbálja megkeresni a dalszöveget a LYRDB.com adatbázisban. Ha megtalálja, akkor le is tölti, és a peállításainknak megfelelően meg is jeleníti.

Tökéletes háttérkép

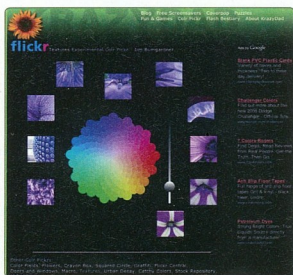
Annak ellenére, hogy a számítógép munkaasztalának háttérében megjelenő kép csak hangulatunkat befolyásolja, mindenki nagy gondot fordít annak kiválasztására és időnkénti cseréjére. Nagyon kevesen vannak, akik a beépített háttérkép közül választanak, hiszen senki sem szereti, hogy ugyanaz a kép látható a gépen, mint sok ezer másik felhasználónál. Sokan válogatnak saját fényképfelvételeik közül, hogy munka közben is nosztalgiaival gondoljanak egy kellemes nyaralásra, vagy gyönyörködjenek unokájuk, gyermekük vagy szerelmük portréjában.

A **Godzilla** olyan, mint egy mai politikus: romba dönti a várost.

Az **Armageddon** olyan, mint egy videoklip az amerikai himnuszhoz.

A **Karib-tenger kalózái** olyan, mint újra gyerekként kardozni faággal az árokparton.

Az is gyakori, hogy az internetes háttérkép-adatbázisokból válogat valaki, ahol általában témák szerinti csoportosításban találhatunk képeket. Ha szerencsénk van, akkor ingyen letölthető változatokat is találunk. A háttérkép-keresésnek azonban ki lehet próbálni egy új módszerét is: úgy kereshetünk képeket, hogy az azon uralkodó színt választjuk ki.

A kiválasztott színnek megfelelő képek

A **Color Fields Color Picker** (www.krazydad.com/colrpicker/) egy kísérleti webes alkalmazás, amellyel a Flickr nyilvános fényképei között kereshetünk, színek alapján. Az oldal közepén egy színkorongot találunk, ennek egyes pontjaira kattintva körben megjelennek azok a kis képek, amelyek meghatározó színei megegyeznek a kiválasztottal. Egy csúszkával tudjuk a színek világosságát szabályozni, illetve ha úgy kattintunk rá, hogy nem mozdítjuk el, akkor az eredeti színbeállításoknak megfelelő új képeket mutat.

A Color Picker tematikus keresést végez, a képeknél beállított címkék(tag) alapján. Így azután olyan speciális találatokat is kaphatunk, amelyek például adott színű virágokat, falfirkákat, tájképeket vagy makró fotókat tartalmaznak. Ha valamelyik találat megtetszik, a kis képre kattintva eljuthatunk a Flickrnek ahhoz az oldalához, ahol az eredeti felvételt található. Innen azután letölthetjük a fotót, és kipróbálhatjuk, tényleg tökéletesen illik-e operációs rendszerünk többi színbeállításához és hangulatunkhoz.

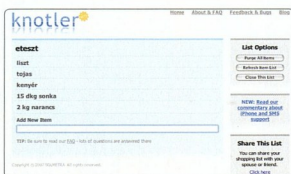
Online bevásárlólista

Bevásárlólistát már mindenki készített. Van, amikor saját magának, s van, amikor annak, akire éppen rábízta ezt a nemes feladatot. Már egy kisebb család napi bevásárlásához is nélkülözhetetlen egy ilyen lista, mert biztosak lehetünk benne, hogy nélküle a legfontosabb dolgok ki

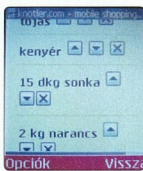
fognak maradni a kosarunkból. A lista szerepe még nagyobb olyankor, amikor gyermekünk vagy házastársunk a soros, akinek esetleg fogalma sincs róla, mi hiányzik háztartásunkból.

Az ilyen listáknak két nagy hibája van. Az egyik, hogy sok esetben otthon felejtjük, és ez már csak a boltban derül ki. A lista másik gyakori hibája, hogy nem teljes, már odaadtuk a soros bevásárlónak, amikor eszünkbe jut még néhány tétel. Azonban az online lista minden gondunkat megoldja.

A **knotler** (www.knotler.com) használata már nem is lehetne egyszerűbb. A számítógépen készítettünk egy listát, és mobiltelefonról elolvassuk azt. A lista létrehozásához nincs szükség regisztrációra, csak meg kell adni egy listanevet. Ennek a névnek a megadásával mindenhol hozzájárulhatunk a listához, így például az otthon összeállított jegyzékhez újabb tételeket írhatunk munkahelyünkön, amikor eszünkbe jut néhány fontos dolog.

A bevásárlólistát többen is bővíthetik

A mobiltelefon ritkábban felejtjük otthon, mint a bevásárlólistát

és megváltoztatni. A tételeket fontossági sorrendbe állíthatjuk, és ki is törölhetjük, amikor az már kosarunkban van. Ha egy család mindig ugyanazt a listanevet használja, kényelmesen megoldható, hogy otthonról vagy munkahelyükről a nap folyamán összeállítsuk a listát, és aki este elmegy bevásárolni, az mobiljáról megtudja, mit kell hazavinni. A szolgáltatás ingyenes, érdemes kipróbálni. ■

Egy filmes szaklap meg olyan, mint a...

Computer Panoráma Online

Naponta frissülő IT hírek
A magazinban megjelent anyagok
Tipppek és trükkök adatbázis kereshető formában
Fórumok
Hardver- és szoftver bemutató adatbázis
Szavazások
Előfizetőink részére exkluzív tartalommal -
a 2006. évi lapszámok teljes tartalma kereshető formátumban
Nyereményjátékok és még sok más...

www.cp.hu

Távközlés

Mellettünk témája e hónapban a távközlés, no nem azért, mert most éppen szezonja van az új díjcsomagoknak és szolgáltatásoknak, hanem azért, mert a telekommunikációban *mindig* történik valami, így – ha nem lenne más dolgunk – minden hónapban kiadhatnánk egy hasonló mellékletet vagy különszámot.

Mégis meg kell tűznie valahol a határt, hiszen a távközlés fogalmába oly sok minden belefér, hogy soha nem érjünk az összeállítás végére. Lehetne például foglalkozni a vezetékes és a vezeték nélküli távközléssel, a műholdas megoldásokkal, a megszámlálhatatlan adatátviteli eszközzel és protokollal, a távközlés és az informatika kapcsolatával. Tehetnénk egy kitérőt az internetalapú megoldások felé is, hiszen a távközlés ma már elválaszthatatlan a világhálótól.

Küzdünk tehát a bőség zavarával, így nincs más választásunk, mint félig-meddig önkényesen húzni egy kört, és csak azzal foglalkozni, ami a körön belülre esik.

Legyen tehát a kiindulópontunk ezúttal a mobilitás. Megnézzük, hogy a magyarországi mobilszolgáltatók milyen szolgáltatásokat ajánlanak mobil internet címén, hiszen a korábban oly sokat szidott lassúság ma már nem jellemző a mobiltelefonos adatátvitelre.

Ehhez a témakörhöz kapcsolódóan bemutatjuk a legújabb mobilkészülékeket, amelyek birtokában nemcsak önfeledten kommunikálhatunk, hanem – itt-ott megmutatva őket – magasabbra léghatunk a társadalmi hierarchiában is (és persze új ellenségeket szerezhetünk magunknak).

A VoIP technológiáról is már mindent megírtunk (megírtak), amit csak lehetett. Alkalmazásának most egy új szelét villantjuk fel, olvassák el cikkünket a Yoombáról, megéri – talán új barátokra tehetünk szert általa.

Bányai Ferenc

A Pannon is komoly üzletet lát a mobil internetben

A Yoombával az e-mail címeiket is „feltárcsázhatjuk”

Nem semmi: 5 megapixeles kamera a Nokia N95-ben

TÁVKÖZLÉS

VoIP: Yoomba

Hívj egy e-mailt! 92

Mobilinternet-csomagok

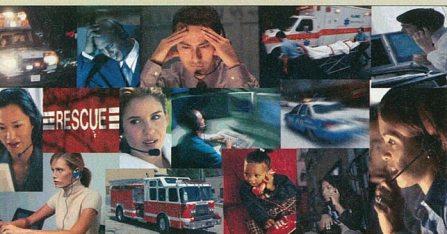
Felgyorsult kapcsolat 94

ASTRA2 Connect

Műholdas szélessávú internet 97

Mobiletelefonok

Új mobilok körképe 98

VoIP: Yoomba

Az emberek közötti kommunikációnak régen határt szabott a távolság. Az internet korában már szinte mindegy, hogy beszélgetőpartnereink a szomszéd szobában vagy egy másik földrészen van. A gond mindössze annyi, hogy nincs egységes kommunikációs rendszer, így egy számítógépen egyszerre több programnak is futnia kell, hogy minden ismerősünkkel tudjunk tartani a kapcsolatot.

Szerző: Gyarmati László

Hívj egy e-mailt!

▶ Virágkorukat élik az internetes telefonok (VoIP) és az azonnali üzenetküldő szolgáltatások. Egyre több rendszer és program jelenik meg, természetesen mindegyiknek vannak előnyei és hátrányai. A objektív tulajdonságokon kívül a kezelhetőség és a kinézet is meghatározza, hogy ki, melyik szolgáltatást használja.

A nagy öregek

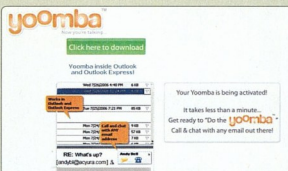
Vannak – és mindig is voltak – piacvezető programok és rendszerek. Ezek általában a legkorábban indult szolgáltatások vagy azok továbbfejlesztett változatai. Ilyen például az MSN, az AOL vagy a Skype. Van olyan, amelyik eredetileg azonnali üzenetküldő szolgáltatásnak indult, és később került bele a hangos, esetleg képes kapcsolat.

A másik csoportba az a szolgáltatások tartoznak, amelyek internetes telefonlásra készültek, de ma már üzemi is lehet velük. A mai rendszerek tehát két irányból érték el, hogy hasonló szolgáltatásokat nyújtsanak, így alapvetően mást használnak, aki üzenetküldéssel kezdte, és az is, aki VoIP-szolgáltatással indított.

Ennek a kettősségnek az eredménye az, hogy egyszerre több üzenetküldő vagy

Minössze egy aktiválásra van szükség, hogy Yoomba-tagok legyünk

Az Outlookban és Outlook Expressben látható e-mail címeket is hívhatjuk

telefonáló klienst kell futtatni a gépünkön, ha ismerősünkkel tartani szeretnénk az online kapcsolatot.

Ezt a gondot sok szoftverterg felismerte, így egymás után jelennek meg olyan beszélgető programok, amelyek több rendszert is tudnak kezelni. Sajnos azonban ezek egyike sem képes arra, hogy az egyes szolgáltatások minden funkcióját átvegyék. Így például a legtöbb nem alkalmas a hang és videó átvitelére.

További gondot jelent, hogy ha több rendszert akarunk használni, akkor mindegyiknél regisztrálni kell magunkat, felhasználónevet és jelszót választva. A lasan amúgy is követhet

telen bejelentkezési adatainkat így még továbbiakkal kell bővíteni. A legújabb internetes telefonrendszer azonban a fejlesztők terve szerint minden gondunkat meg fogja oldani, legalábbis akkor, ha elég sokan kipróbálják, és átternek rá.

Újrafelhasználás

Aki használja az internetet, az a legtöbb esetben az elektronikus levelezést is használja. Ez azt is jelenti, hogy van e-mail címe. A Yoomba (www.yoomba.com) ötlete azon alapszik, hogy ezt az e-mail címet használjuk azonosítóként, levelezőrendszerünket pedig a résztvevők online állapotának figyelésére. Így nincs szükség újabb regisztrációra, mindössze már meglévő e-mail címünkkel aktiválni kell a szolgáltatást.

Az aktiválás egyben azt is jelenti, hogy eljutunk egy olyan internetcímre, ahonnan le lehet tölteni a kliens-programot. Pillanatnyilag csak windowos változat létezik, de a fejlesztők ígérik, nem sokára kiadják a Linux és Mac OS X alatt futó változatokat is.

Sajnos a Windows-használók öröme sem lehet teljes, mert nem minden Vista-változattal működik tökéletesen a program.

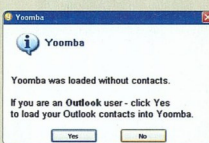
you can also invite your friends using Yoomba invite

Minden ismerősünknek küldhetünk meghívólevelet

Yoomba will now open
Invited by a friend?

You will be automatically connected on a call or a chat

A rendszerben már aktivált e-mail címeket automatikusan hívhatjuk

Első indításkor még üres a címjegyzékünk

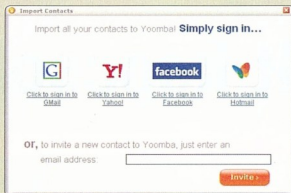
Csapatépítés

A Yoomba egy most induló rendszer, kérdés, ki és mikor fogja használni, hiszen ez is csak néhány egyszerű menüpont, amivel a online állapotunkat lehet beállítani, illetve olyan utasítások, amelyekkel telefonkönyvünket tudjuk kezelni.

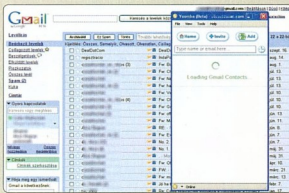
Ez a telefonkönyv azonban kezdetben üres. Megtehetjük, hogy egyesével beírjuk ismerőseink elektronikus levélcímét, azonban a Yoomba kínál ennél kényelmesebb megoldást is.

Korábban azt mondtuk, hogy az internetezőknél többségének van e-mail címe, azaz használ valamilyen elektronikus levelező szolgáltatást. Ha mindegyik igaz, akkor nagy valószínűséggel van egy személyes névjegyzéke, címteára. Ezeket a címeket tehát érdemes átvenni a Yoombába is. A program az Outlookból tudja átvenni a neveket és e-mail címeket, ezt a lehetőséget az első indításkor fel is kínálja.

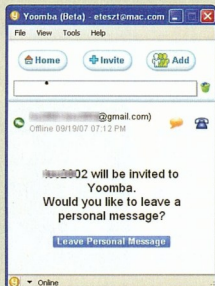
Persze egyre többen vannak, akik valamilyen webes levelező szolgáltatást használnak, így a címteárunk sem a saját gépükön van. Nekik sem kell azonban egyesével átírni több száz adatot. A Yoomba képes ugyanis importálni a

A legnépszerűbb webes levelezőkől is importálhatjuk a címeket

Az Explorerbe beépülő kiegészítővel közvetlenül tárcsázhatunk a Gmailből

A meghívólevélhez személyes üzenetet is fűzhetünk

Látjuk, hogy a névjegyzékbe felvett ismerőseink fent vannak-e a neten

Gmail, Yahoo!, facebook és Hotmail rendszerekben tárolt ismerőseink adatait is. A megfelelő szolgáltatás ikonjára kattintva meg kell adnunk az ott használt felhasználói azonosítókat és jelszavunkat. A nevek és e-mail címek átvétele automatikusan megtörténik.

A felsorolt webes levelezőket más módon is támogatja a Yoomba. Telepítéskor ugyanis beépül az Internet Explorerbe egy kis kiegészítő, amely az adott webkezelő megjelenítéskor válik láthatóvá. Minden név és e-mail cím mellett kirajzolódik egy kis jegyzetlap és egy telefon ikon. Ha ezekre kattintunk, akkor az adott e-mail címhez tartozó felhasználót tárcsázza a program, vagy megnyit egy üzenetküldő ablakot. Pontosabban ezeket csak akkor tudja

megenni, ha a kiválasztott e-mail címet már aktiválták a Yoomba rendszerében.

Azokban akkor sincs baj, ha ez még nem történt meg. A rendszer ilyenkor az adott címre elküld egy meghívót, amelynek felhasználásával aktiválni lehet az e-mail címet. Mindez azonban nem teljesen automatikus, a belegyőzésünk nélkül senkinek sem megy el a levél. Ezenkívül arra is van mód, hogy ehhez a meghívólevélhez személyes üzenetet is fűzzünk, amelyben magunk is megkérjük ismerősünket, lépjen be a Yoombát használók táborába.

Félmillió felhasználó

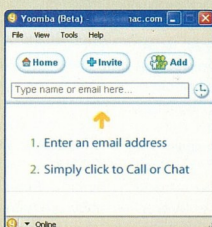
Ezekkel a tagtoborzó megoldásokkal várhatóan nagyon gyorsan fog növekedni a rendszeren keresztül elérhető felhasználók száma, ami már az első tesztidőszak után is meghaladta a félmilliót. A program további működése nem kínál semmiféle újdonságot más

VoIP szoftverekkel összehasonlítva. Az alapértelmezett beállításoknak megfelelően a Yoomba a Windows indításkor automatikusan betöltődik, és várja a hívásokat, vagy azt, hogy mi hívjunk valakit. Tudjuk követni a névjegyzékbe felvett ismerőseink online állapotát, és a sajátunkat is be tudjuk állítani.

Ha egy-egy kapcsolattal mindkét fél rendelkezik audioeszközzel (mikrofonnal, hangszórával), akkor nincs akadálya az élőszavas beszélgetésnek. Ellenkező esetben a rendszer szöveges üzenetküldő szolgáltatásait tudjuk használni. Ügyeljünk azonban a fent említett meghívók használatával, nehogy spamként bosszantsa barátainkat. ■

A bejelentkező ablak nagyon hasonlít más VoIP programokhoz

Mindössze ismerősünk e-mail címét kell tudnunk

Minden címet hívhatunk

A Yoomba elképzelése, hogy az elektronikus levélcím azonosítja a felhasználókat. Ezért nem szükséges, hogy a program névjegyzékében legyen egy e-mail cím ahhoz, hogy fel tudjuk hívni. Akár levelezőrendszerünkben, akár egy weboldalon találunk egy elektronikus levélcímét, azt bemásolhatjuk a programba, és megpróbálhatjuk felhívni. Ha szerencsénk van, és a cím tulajdonosa már Yoomba tag, akkor azonnal beszélhetünk, vagy üzenetet válthatunk vele (feltéve ha éppen a gépénél van). Ha pedig még nem próbálta ezt a szolgáltatást, akkor levelet küldhetünk neki.

Felgyorsult kapcsolat

Mobilinternet-csomagok

A mobil internetről a legtöbb embernek a csigalassú és drága internetes csomagok jutnak eszébe, így nem meglepő, hogy eddig csak kényszerből választották ezt. Az elmúlt hónapokban változott a helyzet: a 3-4 megabit/másodperces adatátviteli sebesség már az ADSL-lel is versenyképes, miközben az árak is jelentősen csökkentek.

Szerző: Fülöp Norbert

Ha utazás közben (autón, vonaton, buszon vagy éppen a strandon feküdve) is szeretne internetközelben lenni, akkor a gyors mobil internet a jó megoldás. Jelenleg a **HSDPA (High Speed Downlink Packet Access)** a leggyorsabb mobil internetes technológia. A ténylegesen elérhető sebesség a mobil internet esetében azonban helyfüggő, az ország különböző területein más-más adatátviteli technológia érhető el.

Az ok egyszerű: a szolgáltatók ott építik ki a HSDPA hálózatot, ahol arra fizetőképes kereslet van, ezért másutt lassabb a letöltés. A HSDPA elméleti adatátviteli sebessége (3-8 Mbps) megfelel egy gyors ADSL vagy kábeles hozzáféréseknek, így az otthon vagy irodában megszokott kényelmet kapjuk. Az **EDGE (Enhanced Data**

rates for GSM Evolution) technológia is csaknem négyszer gyorsabb (220 kbps) a jó öreg betárcsázós (dial up) internetnél, bár a filmek és a látványos weboldalak ezen már dögögösen tölődnek le. A **GPRS/GSM** (csomagkapcsolt rádiós szolgáltatás) technológia a leglassabb, ezért ezt már nem is sorolják a szélessávú internetes elérések közé.

Hol működik?

A **Pannon** hálózatán jelenleg több mint 40 magyar városban van szélessávú lefedettség (például Budapest, Szeged, Győr, Debrecen, Pécs és Siófok), de az **EDGE** szinte mindenhol elérhető, bár a térképen azért akadnak „internetmentes” foltok. A számítógép mindig az elérhető leggyorsabb technológiát választja. Szerencsére

technikának számít – sokan nevezik két és feleldek megoldásnak is, utalva arra, hogy a második generációs mobilkommunikációnál fejlettebb, de nem éri el a 3G képességeit.

HSDPA A legújabb mobil adatátviteli protokollt, a **High-Speed Downlink Packet Access**-t 3,5G-nek is nevezik, jelezve, hogy nem jelent fordalmi változást az UMTS-hez képest, ugyanakkor annál jóval nagyobb adatátviteli sebességre képes – a letöltés esetén ez elméletileg elérheti a 14,4 megabitet másodpercenként. A HSDPA a 3G egyik szabványát, a WCDMA-t (Wideband Code Division Multiple Access) fejleszti tovább úgy, hogy a letöltésekhez új, dedikált csatornákat használ.

(Forrás: www.moblix.hu)

A Pannon honlapján többet is megtudhatunk a mobil szélessávról

a technológiák közötti váltás automatikus, és mivel a számítógép vagy mobiltelefon mindig az elérhető leggyorsabb megoldást választja, a felhasználó csak a sebességváltozást érzékeli (például, hogy hirtelen belassul az internet).

A **Vodafone** idén nyáron indította el saját 3G/HSDPA hálózatát Budapesten és agglomerációjában, valamint Szegeden, Pécsen, Miskolcon, Debrecenben és Győrön. A Vodafone információi szerint hálózatukban a tényleges sebesség 1,3 Mbps körül van, ám ha elhagyjuk a 3G/HSDPA lefedettségi területet, akkor készülékünk GPRS/GSM-re vált, ami a maga maximálisan 120 kbps sebességével igazi padlófékezésnek tűnhet.

A **T-Mobile** hálózatában a 3G/HSDPA technológia 41 városban működik, a Balaton keleti részén pedig jó eséllyel száguldozhatunk a weben. Ahol nincs 3G/HSDPA, ott EDGE technológiával internetezhetünk, némileg lassabban.

A mobil internet nagy előnye, hogy mozgás közben is folyamatos a kapcsolat, a GSM-hez hasonlóan az adók közötti váltás zökkenőmentes. Csodákra azonban ne számítsunk: már az épületeken belül is lassulhat az internet, a falak és más fizikai körülmények miatt. Ráadásul a HSDPA lefedettségi terület meglehe-

Kislexikon

GPRS A **General Packet Radio Service** a GSM-hálózatokon történő, drót nélküli adatátvitelre szolgál. Maximális sebessége elméletileg kb. 170 kilobit másodpercenként; a gyakorlatban ez általában 30-70 kbit/s-ra csökken – a GPRS tehát nagyjából egy PC-s modem teljesítményére képes. Az adatátviteli sebesség a bázisállomástól távolodva logaritmikusan csökken, ami városokban nem probléma, alacsony lefedettségű területeken viszont lelassíthatja a forgalmat.

EDGE Az **Enhanced Data rates for Global Evolution** (EDGE) a GPRS továbbfejlesztett változata, annál két-háromszor gyorsabb, a gyakorlatban 180-200 kbit/s-os adatátviteli képességgel. A GPRS eleve köztes

Mobil internet árak				
	Csomag neve	Adatforgalom a csomagban	Havi díj	Szerződés időtartama
T-Mobile	Mobilinternet-csomag 50	50 MB*	945 Ft	2 év
T-Mobile	Mobilinternet 2 GB	3 GB	2895 Ft**	2 év
T-Mobile	Mobilinternet 5 GB	3 GB	4795 Ft**	2 év
T-Mobile	Mobilinternet 15 GB	15 GB	7495 Ft	2 év
Pannon	Mobil Internet 100 MB	100 MB	1990 Ft***	2 év
Pannon	Mobil Internet 5 GB	5GB	5990 Ft***	2 év
Pannon	Mobil Internet 10 GB	10 GB	11990 Ft***	2 év
Vodafone	Start	nincs	nincs****	-
Vodafone	Internet 200 Plusz	200 MB	2000 Ft	-
Vodafone	Internet 5 G	5 GB	5000 Ft	-
Vodafone	Internet 10 G	10 GB	10 000 Ft	-

* Az akció 2007. október 31-ig érvényes, új Net 50 vagy Mobilinternet-csomag 50 előfizetéssel, az előfizetésre vállalt 1 vagy 2 éves hűségnyilatkozattal. A 150 MB plusz forgalmat a hűségidőszak végéig biztosítják.

** 2007. december 31-ig minden jelenlegi és újonnan vásárolt Mobilinternet 2 GB és Mobilinternet 5 GB csomaghoz 3 GB havi adatforgalmat biztosítanak. A csomagokra hűségnyilatkozatot vállaló ügyfelek számára a hűségidőszak végéig biztosított a plusz 3 GB adatforgalmat, hűségnyilatkozatot nem vállaló ügyfelek számára pedig 2007. végéig.

*** Aki 2007. október 31-ig fizet elő, annak 6 hónapig a havi díj felét kell fizetnie.

**** Forgalom után kell fizetni: 10 KB/1,2 Ft

tösen lyukacsos, így sajnos az, hogy az autó hátos ülésén, vonaton vagy buszon utazva villámgyorsan internetezni lehet, egyelőre álom marad.

Az EDGE e-mailezésre, fórumozásra és weboldalak nézegetésére viszonylag használható, de ennél többre aligha. Éppen ezért hangzik jól a Vodafone három napos visszavásárlási garanciája, mert ha a próba során azt tapasztaljuk, hogy ahol mi használnánk, nem működik megfelelően a mobil internet, három napon belül még visszaléphetünk. Ennek természetesnek is kellene lennie, mielőtt több éves hűségnyilatkozattal kötelezzük el magunkat.

Mire van szükségünk?

Mire van szükségünk ahhoz, hogy mobil internetezhessünk? Bevált módszer, hogy a notebook megfelelő PCMCIA kártyafoglalatba egy úgynevezett kártyatelefont helyeznek, amely a telefonoknál is használatos SIM kártyával működik. Ilyen kártyahely azonban a legújabb és a kisebb modellekből (subnotebookokból) sokszor hiányzik, ilyenkor más megoldást kell választanunk. Amennyiben nincs helye az adatkártyának, ám van 3G telefonunk, akkor egy pár ezer forintos adatkábellel vagy vezeték nélküli Bluetooth kapcsolaton keresztül is internetezhetünk. A telefon ebben az esetben modemként működik, ám a megoldás hátránya, hogy a telefon-

nak mindig a gép közelében kell lennie.

A Pannon és a Vodafone kínálatában szerepel egy különleges megoldás: külön modemet adnak (ebbe kell behelyezni az internetezéshez szükséges SIM kártyát), amelyet USB csatlakozón keresztül illeszthetünk a notebookhoz. Mivel USB csatlakozó minden számítógépen van, ez bármely PC-n vagy hordozható komputeren megoldást jelent. Bármennyire

Vodafone Itt az igazi mobil internet

A mindhárom mobilszolgáltató kínálatában megtalálható, egyre népszerűbb mobil internetes ajánlatok már a vezeték nélküli internetezéssel összehasonlítható sebességű széles-sávú élményt nyújtanak, egyre alacsonyabb áron.

A Vodafone ajánlatában például csak egy – több gépre is telelítható – USB-modem (vagy adatkártya) és internet-előfizetés kell, hogy az ország egyre több településén csatlakozhassunk, és villám-

**Szélesávú élmény
egyre olcsóbban**

gyorsan olvashassuk e-mailjeinket vagy szűrőlhessünk információk után kutatva a neten.

Az új forgalmidíj-mentes ajánlat alapján a Vodafone most csak havi fix 5000 forintért kínál korlátlan adatforgalmat – normál internetes alkalmazások használata esetén. Ha pedig valaki mégis meggondolná magát, az egyedi ajánlat alapján az előfizetés 3 munkanapon belül vissza is mondható!

A nyilvánosan elérhető statisztikák alapján egyébként a Vodafone tünik a legnépszerűbb szolgáltatónak, mivel ez a hálózat továbbítja a legtöbb adatot a hazai internetes forgalmat kicserélő BIX központon keresztül.

További információ: www.vodafone.hu/interne

Vezetékes helyett

A T-Mobile a vezetékes internet kiváltására is ajánlja a mobil internetet, ami főleg ott jöhet jól, ahol se rézdrót, se kábeles internet. A T-Mobile Internet Fix csomaghoz nincs szükség T-Mobile telefon előfizetésre, 2 éves hűségnyilatkozattal a havi díj 7400 forint, ami havi 30 gigabájtnyi adatforgalmat tartalmaz. A 3 gigabájtos csomag havi 5400 forintba kerül, ez azonban annak eléggé, aki inkább csak levelezni szeretne, és zenéket, videókat, fotókat nem tölt le.

is furcsa, PC-n is használható a mobil internet, mégpedig ott, ahol nincs vezetékes telefon, így más szélesávú megoldás nem jöhet szóba.

Drága is lehet

A mobil internet sebesség szempontjából jó alternatívája a vezetékes internetnek, ám az ára még lényegesen magasabb, ráadásul korlátlan csomagot nem is talál. A Vodafone-nál a 10 gigabájtos adatforgalmat tartalmazó előfizetés 10 ezer forintba kerül, ezen felül 0,06 forintot számolnak fel 10 kilobájtónként. A Pannon legnagyobb csomagjában 12 900 forintért havi 10 gigabájt adatforgalmat kapunk, amennyiben ezt túllépjük, akkor 0,12 forintot számolnak fel 10 kilobájt-

A Vodafone egyre több 3G-s szolgáltatással bővíti a kínálatát

ként. A T-Mobile-nál a legtöbb, havi 15 gigabájt adatforgalmat tartalmazó csomag 14 990 forintba kerül, de érdekes módon az 5 gigabájtosért is 9590 forintot kérnek. Ezen felül 10 kilobájtonként 0,1–1 forint között számláznak, attól függően, hogy csúcsidőben vagy azon kívül internetezünk.

Az adott adatforgalmat tartalmazó csomagok még sokba kerülhetnek az előfizetőknek, legalábbis ha úgy kötelezik el magukat évekre, hogy közben nincsenek tisztában saját webes szokásaikkal. A

DU Meter (www.dumeter.com) apróska szoftver tökéletesen alkalmas arra, hogy mielőtt aláírnánk egy hűségnyilatkozatot, teszteljük magunkat. Ha már előfizetünk, akkor ezzel nyomon követhetjük adatforgalmunkat, sőt akár riasztást is beállíthatunk, hogy figyelmeztessen bennünket, ha az előre megadott napi, heti vagy havi limitet túllépünk.

Saját tesztünkön arra voltunk kíváncsiak, hogy a legnagyobb online portálok (*Index*, *Origo*), az *MTI* és a *Haszon Magazin* kezdőlapjának betöltése mekkora adatforgalmat jelent. Tapasztalatunk szerint csak a kezdő oldalak 3 MB forgalmat jelentettek, de tíz percnyi olvasgatás alatt 10-15 MB-ot fogyasztottunk el. Ebből adódik, hogy ha valaki rendszeresen használja a mobil internetet, napi 2 óra intenzív webböngészéssel és e-maillezéssel körülbelül 200–250 MB adatforgalomra számíthat naponta. Ez harminccal megszorozva 7500 MB-ot, azaz 7,3 gigabájtot tesz ki. (1 megabájt = 1024 kilobájt, 1 gigabájt = 1024 megabájt.) Ez persze azt jelenti, hogy a videókat és nagyobb képeket nem töltünk le rendszeresen, nem is beszélve egész filmekről vagy zenei albumokról.

A T-Mobile kínálatából sem hiányozhat a mobil internet

Eszerint a 10-15 gigabájtos havi csomagok egy átlagos felhasználónak elegendőek lehetnek, ám a túllépésért drága árat kérnek. A Pannonnán például a limit feletti minden gigabájt 15 237 forint.

Külföldön járva ügyeljünk: az uniós roaming díjak csökkentése nem vonatkozik a mobil internetre. Így ennek tarifája megabájtonként (!) 1200–2800 forint között alakul. De egy külföldi prepaid kártyával nagyon sokat spórolunk. Információk angolul: <http://prepaid-wireless-internet-access.welpaint.com> ■

vodafone

Korlátlanul bírod?

Vezeték nélküli Internet havi fix 5000 forintért. Normál használatnál korlátlan adatforgalom.

Kétféles hűségnyilatkozattal. Egy év után más tarifa is választható. További információ és lefedettségi térkép: www.vodafone.hu/internet

Most élhetsz igazán

Az ajánlat 2007. szeptember 1-től visszavonásig érvényes, új Internet FIX előfizetés esetén. A modem ára 1 forint. További információk és feltételek: www.vodafone.hu/internet

Műholdas szélessávú internet

Az előfizetői terminál két fő része: parabola-antenna és műholdas modem

ASTRA2Connect főbb jellemzői

- Triple-play (internet, hang, videó)
- Állandó kapcsolat
- Fixköltségű telefon és internet (2)
- Broadband internet-hozzáférés (max. 1024 kbit/s letöltés; max. 128 kbit/s feltöltés)
- Képes a multicast üzemmódra (pl. filmek, hangfájlok, weboldalak PC-re való továbbítására)
- Műholdas modem IP bridge funkcióval
- Kisméretű (75 cm) parabola-antenna
- Alacsony költségű felhasználói végberendezés (CPE)
- Egyszerű installálás
- Több száz ezres ügyfélállomány kiszolgálására lett tervezve
- Nem szükséges különösebb beruházás, mert az ASTRA üzemi platformot
- Nagyfokú megbízhatóság

ASTRA2Connect

Remélhetőleg hamarosan Magyarországon is elérhető lesz az ASTRA műholdas távközlési cég ASTRA2Connect nevű műholdas szélessávú internetszolgáltatása, amely azok számára jelenthet megoldást, akik nem férnek hozzá sem az ADSL-hez, sem a kábelhez, sem pedig a mobil szélessávhoz.

Szerző: Bányai F.

▶ A SES csoporthoz tartozó SES ASTRA S.A. cég Európa vezető műholdas műsorszóró és szélessávú telekommunikációs szolgáltatásokat nyújtó vállalata. Talán nem ismeretlen senki előtt, hogy az ASTRA műholdon keresztül rádió- és tévé-műsorok száza érkezik el az európai háztartásokhoz.

A cég vezető szerepet játszik a digitalizációs folyamat felgyorsításában is – régióinkban is egyre több tartalom érhető el digitális formában. A digitális televízió kiváló kép- és hangminőséget kínál, de a mai földi sugárzású digitális multiplexek lefedő képessége egyelőre elmarad analog elődjeiktől. A megoldás lehet a műholdon keresztül történő digitális műsorsugárzás.

Az ASTRA szélessávú szolgáltatásait elsősorban falusi környezetben, illetve olyan helyeken veszik igénybe, ahol nincs sem ADSL, sem kábel, sem pedig mobiltelefonos szélessávú internetlefedettség. Bármily meglepő, Európa 10 százaléka ilyen terület, ahol nincs más választásuk a felhasználóknak, mint hagyományos telefonvonalon vagy ISDN-en keresztül internetezni, és fizetni a viszonylag magas percdíjakat.

Az ASTRA2Connect nevű szélessávú szolgáltatás elérhető áron kínál folyamatos kapcsolatot bárki számára, aki interneten keresztül szeretne kommunikálni a külvilággal. A triple play (internet, hang, videó) típusú ASTRA2Connect révén az internetszolgáltatók nagysebességű internetkapcsolatot, valamint VoIP-szolgáltatásokat és különféle online tartalmakat (pl. IP TV-t és VOD-ot) kínálhatnak ügyfeleiknek, fix költség fejében.

Technikai paraméterek

Az internetszatlakozás paraméterei

- Maximális letöltési sebesség 1024 kbit/s
- Maximális feltöltési sebesség 128 kbit/s
- Gyorsítótáras elérés
- TCP-támogatás műholdas adatátvitelhez
- Kétutas kapcsolattitkosítás
- Szелеktiv tartalomtömörítés
- Teljesítményoptimalizáció
- Egyenlő felhasználási feltételek

Előfizetői eszközfeltételek

- Műholdas tányérantenna i-LNB adó/vevővel
 - Plug and play műholdas modem
 - Ethernet-csatlakozás és IP-hid
- ### Internettelefon
- VoIP-forgalom továbbítása az ASTRA elosztóról a felhasználó VoIP-platformjára
 - QoS kezelés a VoIP csomagokhoz

A műholdas szélessávú szolgáltatás egyelőre Németországban vehető igénybe, de hamarosan Magyarországon is elérhető lesz. A szolgáltatás igénybe vételéhez mindössze egy műholdvédő antennára (75-80 cm, adó-vevő egységgel), műholdas modemre (plug and play Ethernet interfésszel és IP bridge-dzsel), valamint VoIP routerre van szükség. Az internetkapcsolat maximális sebessége 1024 kbit/s letöltéskor és 128 kbit/s feltöltéskor. ■

Új mobilok körképe

Mobiltelefonok

Összeállításunkban a legújabb, legérdekesebb és legjobbban várt mobiltelefonokat mutatjuk be. Ezek közül nem mindegyik érhető még el a magyar piacon, de előbb-utóbb megérkezik.

Szerző: Rosta Gábor

▶▶ A mobiltelefonok nemcsak kommunikációs eszközök, hanem fényképezőgépek, divatcikkék, zenelejátszók és tenyérben elférő mini számítógépek. A számtalan feladatnak megfelelően a mobilgyártók sem pihennek, és folyamatosan dobják piacra újabb és újabb készülékeiket. Tehetik, hiszen a piac szinte mindent megvásárol – legyen szó akár szuperolcsó modellről vagy pedig luxus-készületről.

Körképünkben a legnevesebb mobilgyártók néhány készülékét vesszük szemügyre közelebről. Szerepel az összeállításban az *Apple* nemrég bemutatott

– és szép reményekre jogosító – készüléke, az *iPhone*, a *Nokia Navigatora* (emlékezzünk a maga idejében zseniális Communicatorral!), a *Sony Ericsson Walkman* telefonja, valamint az ázsiai gyártók – a *Samsung* és az *LG* – legjobb (és legszebb) modelljei.

Apple iPhone

Európai változatát is csak nemrég jelentették be, arról pedig még híreink sincsenek, hogy Magyarországra mikor érkezik meg hivatalosan. Bár van nála jobb, fejlettebb és – bár ez izlés dolga – szebb telefon is, az biztos, hogy kevés készülék

léket övezett nagyobb várakozás, mint az *Apple iPhone*-t, az amerikai számítógépgyártó egy vékony és elegáns készüléket tervezett, amely gyakorlatilag nincsenek gombok: minden feladatot a 320x480 pixeles érintőkijelzőn keresztül oldhatunk meg. Készülék ergonomiája apple-esen kiváló, és természetesen egy iPodnak megfelelő MP3-lejátszóként is használható (négy, illetve nyolc GB-os változatban kapható). Operációs rendszerként a Mac-eken is használt *Mac OS X* butított változata fut rajta, az internetet a *Safari* böngészőn keresztül érhetjük el, ráadásul WiFi adapterrel is rendelkezik.

Az iPhone az utóbbi idők legjobban várt telefonja

A fényképezés szerelmeseinek készült a CyberShot telefon

Extra vékony MP3-lejátszó mobiltelefon a Sony Ericsson kínálatából

Mindent, amit csak lehet, beleszítottak a Nokia N95-be

A HTC Advantage nem PC, hanem mobiltelefon – is

120 fps, 5 Mpixel, DivX-lejátszás és érintőkijelző az LG Viewty legfontosabb extrái

Az érintőképernyő mellé egy teljes QWERTY billentyűzetet is ad a Samsung

Látszólag tehát tökéletes mobiltelefonról van szó – de csak látszólag, az Apple ugyanis elkövetett pár hibát is. Ezek közül az egyik a 3G-támogatás hiánya, és ez a november elején várható európai megjelenéssel sem változik – aki tehát ki akarja használni az internetezési lehetőségeket (amelyekbe a YouTube elérése is beletartozik), jobban jár, ha keres egy hotspotot: az EDGE adatátviteli sebessége ma már lassúnak számít.

A kezelőfelület ugyan rendkívül barátságos és látványos, ám a gombok teljes hiánya bizonyos feladatok elvégzését kényelmetlenné teszi – ilyen például az SMS-írás, ahol a virtuális gombok visszajelzés-hiánya komoly megszokást igényel.

Nokia N95 8GB

A Nokia már több mint egy éve bejelentette N95-ös csúcskészülékét, ám az első modell csak meglehetősen késés után került piacra. Alig fél évvel később pedig már itt is van az N95 8GB – a kisebb változatokkal az első generáció hibáit orvosolták. Bár az új modell még nem kapható, mindenkinek azt javasoljuk, hogy várjon rá – az új megoldások miatt az N95 8GB tényleg sokkal jobb lett.

A finn gyártó az N95 megalkotásakor azt a célt tűzte maga elé, hogy egyetlen telefonban egyesítse mindazt a funkcionalitást, amelyet eddig különálló készülékek nyújtottak. Ennek érdekében az N95 8GB-ben egy 5 Mpixeles, autofókuszos fényképezőgépet helyeztek el, amellyel VGA felbontású és 30 képkocka/másodperces sebességű filmeket is készíthetünk, továbbá felszerelték bluetooth, HSDPA és WiFi adapterrel, valamint 8 GB belső flashmemóriával. N-szériás készülékről lévén szó, a multimédiás szolgáltatásokra (képnézegetés, FM rádió, MP3-lejátszó) is nagy hangsúlyt fektettek, operációs

rendszere pedig az S60 3rd Edition – a *Feature Pack 1* elnevezésű kiegészítővel felszerelve.

Az N95 8GB egy 2,8"-es, QVGA felbontású kijelzővel rendelkezik, amelyen már filmet is nyugodtan nézhetünk (de tévékimenetet is kapott), ráadásul saját GPS vevőjével a PNA-k feladatát is képes ellátni. Az első verziót sok kritika érte rövid üzemideje miatt – tudását valóban kibaszálva gyakorlatilag minden este újratöltöttük –, a 8 GB-os változat az ígéretnek szerint sokkal jobban teljesít majd.

Nokia 6110 Navigator

Nokiáké klasszikus sikerkészüléke volt a 6110-es – egyike azoknak a modelleknek, amelyeknek sikereit köszönheti a finn gyártó.

A cégnél most több ilyen régi híres sorszámat is felelesztettek, így született meg a 6110 Navigator is. Elődje felsőkategóriás üzleti telefonnak készült, az új változat inkább az utcai navigáció felé nyit – miközben több üzleti felhasználóknak szánt szolgáltatással is rendelkezik.

A szűcsúsztható készülék nevének megfelelően beépített GPS vevővel érkezik, ráadásul előre telepített navigációs program is található rajta (régiónk térségével). A Route 66-hoz tartozó térkép lefedettsége hazánkban egyelőre csak közepesnek mondható – a fő és nagyobb városok, valamint a főútvonal-hálózatot kívül már nem igazán tartalmaz adatokat. HSDPA-támogatással rendelkezik, így az erre képes hálózatokon meglehetősen nagy sebességűvel tölthetünk le.

Mivel a 6110 az S60 3rd Edition alapszoftvert használja, így klasszikus okostelefonról van szó, amelynek tudása apró programokkal tovább bővíthető. Üzleti feltevésként a kamerára nem sok hangsúlyt fektettek, így csak egy 2 Mpixeles modult kapott.

Sony E W880i

A Sony Ericsson legsikerültebb telefonjainak egyike volt a W800i, olyannyira, hogy a Walkman széria ma már egy egész népes család – a legolcsóbb modellektől (W200) egészen a drága okostelefonokig (W960) mind megtalálunk közöttük.

Ha tényleg az MP3-lejátszás a lényeg, akkor a széria egyik legjobbjá szerintünk a W880i, amely mindössze 9,5 mm vastag, tehát igazán kényelmesen elfér a legszűkebb nadrágszobában is (összehasonlításképpen: az előző generációs iPod nano 6,4 mm-es), dobozában pedig egy 1 GB-os memóriakártyát találunk, amelyre már bőven fér zene is.

MP3-lejátszóként a W880i kifejezetten jól használható, aki ismeri a Sony Ericsson Walkman szériáját, ebben sem fog csalódnai – valamennyi megszokott funkció rendelkezésre áll.

Minttelefon, egy 3G-s modellről van szó, amely ugyan nem okostelefon, de kifejezetten magas tudásintű. 320x240 pixeles kijelzővel és 2 Mpixeles kamerával rendelkezik, beépített internetbővítesítője, e-mail szoftverre és képszerkesztője is van.

Sony Ericsson CyberShot K850i

Ami a W széria a zenetelefonok esetében, az a CyberShot a kamerás mobiloknál. A K850i cikkünk keletkezésekor még nem található meg a boltok polcain, de már többen várják ezt a 3G-s, HSDPA-képes 5 Mpixeles kameramodullal rendelkező mobiltelefon. Xenon vakuumal rendelkezik, sőtében készíthető videofelvételekhez pedig külön 3 LED is beépítésre került. A cég még olyan finomságokra is gondolt, mint a komolyabb digitális fényképezőgépekben megtalálható irány szenzor – ezzel az elkészített fénykép EXIF adataiba az az információ is bekerül, hogy a telefonnal álló vagy fekvő helyzetben fotóztunk.

A K850i természetesen MP3-lejátszóként is használható – nagyjából ugyanazokkal a képességekkel bír, mint a W szériés telefonok, de persze nem jár hozzá azok profi felhallgatója.

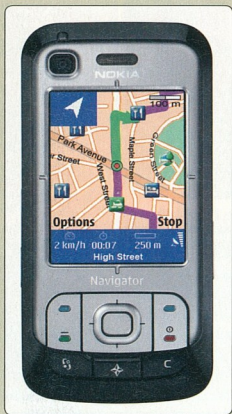
LG Viewty

Az LG az utóbbi időben a dizájnra koncentrált – és nem is tette rosszul, amit a csoki- és a Shine telefonok sikere is bizonyít. A sorban a legújabb az idei IFA keretében bemutatott Viewty, amely az LG-PRADA együttműködésben készült érintőképernyős divattelefon dizájnját viszi tovább. Ennek megfelelően a kezelésre java részt a hatalmas, 3"-es szélesvásznú érintőkijelző szolgál – ennek felbontása 240x400 pixel. A hátoldalon egy 5,1 Mpixeles fényképezőgépet találunk, amelyet elektronikus képstabilizátorral és megszokott LED-es fényképnél sokkal hatékonyabb Xenon-villanóval láttak el.

A fényképezőgép egyik igen érdekes tulajdonsága, hogy 320x240 pixeles méretben akár 120 képkocka/másodperc sebességgel is képes az események rögzítésére. Ezeket a klipeket „normál” minőségben visszajátszva négyzetes lassítással láthatjuk, mi történt – kiváló trükkfelvételek készíthetők például egy pohár víz kiömléséről. 640x480 pixeles felbontásban már csak 30 fps áll rendelkezésünkre.

Az elkészített kisfilmeket egy beépített alkalmazás segítségével közvetlenül fel tölthetjük a YouTube-ra – szerencsére a telefon ismeri a HSDPA-szabványt, így ez a művelet sem tart igazán sokáig.

Érdekes szolgáltatása a készüléknek, hogy az érintőkijelzőn található virtuális gombok megnyomását vibrálás

Egyik telefon, a másik MP3-lejátszó – az F300-nak két oldala van

A Nokia a kedvező árú navigációs telefonra várakozó célozta meg a 6110-essel

sal „nyugtázza”, így többé-kevésbé vakon is használhatjuk. Némi megszokás után nagyon hasznos a kamera lenszéje körül található tárcsa, amellyel a menükben mozoghatunk fel-le, és amely több más funkciót is ellát. Nagyon látványosra sikerült a képkezelő alkalmazás, végül, de nem utolsósorban pedig DivX filmek is lejátszhatunk vele – tehát PMP-ként is megállja a helyét (a 100 MB alapmemóriát microSD kártyával bővíthetjük).

Samsung F700

A Samsung telefonjainak csúcscategóriáját az Ultra sorozat képviseli – ezen belül az F700-as az Ultra Smart nevet kapta. Az iPhone-hoz és az LG Prada V Viewty-hoz hasonlóan ez a telefon is érintőkijelzőt kapott (és az előlapján ezen kívül mindössze 1 darab gomb található), ám a mérnököknek a 16 mm-es vastagságba sikerült egy oldalra kicsúszatható QWERTY billentyűzetet is beépíteni. Így fekvő üzemmódban már egész jól gépelhetünk hosszabb szöveget is – az érintőkijelző pedig vibrálással jelzi, ha megérintettük.

Csúcsmodellről lévén szó, az F700 természetesen HSDPA-képes, így elméletileg akár 3,6 Mbps-os sebességgel is letölthetünk az internetről. Ez a hivatalos közleményekben található érték egyébként némileg csalódást kelt – az első hírek ugyanis még 7,2 Mbps-os sávszélességről írtak. Szintén csökkent a fényképezőgép felbontása: a 3GSM konferencia alatt még 5 Mpixeles modul a hivatalos közleményben már csak 3 Mpixeles, autofókuszos.

Nem változott azonban a hatalmas, 3,2"-es 240x432 pixeles érintőkijelző és az ötletes, Croix (financiálri kereszt) felhasználói felület.

A telefonon PC-s dokumentumainkat is megnézhetjük, valamint képes zene és videófájlok lejátszására is – ez utóbbiak esetén MPEG4, H.263 és H.264 kodekekkel is boldogul.

Samsung F300

Szintén a Samsungtól és szintén az Ultra sorozatból származik az F300, amely prémium kategóriás MP3-lejátszós telefonnak készült. Különlegessége, hogy gyakorlatilag két készülék egyben: a telefon „hátoldala” egy MP3-lejátszó, külön kijelzővel és kezelőgombokkal.

Maga a telefon egy vékony, alig 9 mm-es darab, amely 79 grammos, és nem ismeri a 3G-s hálózatokat. Kijelzője is apró: mindössze 176x65 pixeles. A hátoldalon, a multimédia-lejátszó már komolyabb, 176x220 pixeles képernyőt kapott. 128 MB belső memóriával rendelkezik – ezt microSD kártyákkal bővíthetjük tovább.

Az MP3-lejátszó kezelése egy érintőgomb szolgál, amelynek a kiemelkedő közepe tölti be a Play/Pause gomb szerepét. A zenelejátszóon kívül képnézegetőt, FM rádióként és fényképezőgépként használható – az utóbbi célra egy 2 Mpixeles kamera található a telefonrész képernyője felett, a keretben.

T-Mobile Ameo/HTC X7500

Mini számítógép, navigációs eszköz, mobiltelefon egyszerre a T-Mobile-nál Ameo néven forgalmazott HTC Advantage X7500. A Windows Mobile alapú tenyér-számítógép mágnasesen csatlakoztatható QWERTY billentyűzettel és 4"-es, 640x480 pixeles érintőkijelzővel rendelkezik. Telefonmodulja HSDPA-kompatibilis, belső memóriája pedig 8 GB – ezt ráadásul miniSD kártyákkal még tovább is növelhetjük.

Felszerelték Wi-Fi-adapterrel is, így az internetet gyakorlatilag bárholnhan elérhetjük, ráadásul a hatalmas és fekvő helyzetű kijelző már valóban használható a böngésző is.

Az operációs rendszernek megfelelően tudása igen nagy, ráadásul könnyedén bővíthető is. Alapkiépítésben is képes az elterjedtebb multimédiás fájlok lejátszására, valamint a beépített Office Mobile alkalmazásokkal a számítógépes dokumentumokat is megnyithatjuk/szerkeszthetjük. ■

Taní, taní!

Ákár tetszik, akár nem, a számítógépen egyre többet dolgozunk. Hogy ez ne legyen robotmunka, egyszerűsítsük teendőinket. Rovatunkban elsősorban az Excel használatához adunk egyszerű példákat a feltételes formázás és a névműveletek alkalmazására a napi gyakorlatban. Sok esetben ezekkel értékes időt és fáradságot takaríthatunk meg.

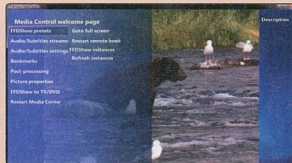
A hatékonyság mellett a látvány is fontos: a legújabb Word alatt kihasználhatjuk a SmartArt funkciót, amelynek alapjait a Microsoft a Visióból emelte át. Általa szép grafikonokat, diagramokat illeszthetünk dokumentumainkba, meglepően egyszerűen.

Még annak is mutatunk újat, aki nem használja az irodai programokat: minden rendszerre ráfér az optimalizálás, ehhez egy gyakorlatias karbantartó-csomaggal járunk hozzá. Részletek a Windows-tuning cikkben. Ha történetesen minden jól működik, és éppen egy MCE fut házihozzánk, kivevett számítógépünkön, akkor a 13+1 MCE tippünk segítségével kihozhatjuk a rendszerből a maximumot.

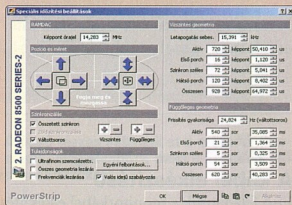
Régi hanglemezeink digitalizálását professzionális termékekkel is végezhetjük: a Sound Forge és a Sony pluginek segítségével még a legrosszabb felvételek is feljavíthatók. Ennek persze ára van, de ha megvettük a programokat, legalább erre kiválóan tudjuk majd használni. Pont úgy, mint a Photoshopot, amelynek gyakorlatában az üveggolyó készítésének rejtelmeibe avatjuk be olvasóinkat.

Barkácsoló, a technika iránt fokozottan érdeklődő olvasóinknak a VGA-TV közvetlen, elektronikatól mentes, ám nem veszélytelen átalakító elkészítését és használatát mutatjuk be. Végül, de nem utolsósorban tovább folytatódik router iskolánk, amely a VoIP adapteres routerek beállításait magyarázza el – nem középiskolás fokon.

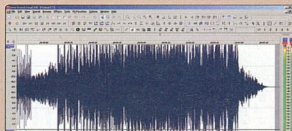
Köhler Zsolt

Nem is gondolnánk, mi mindenre képes a Media Center Edition – a tudása speciális programok nélkül is növelhető

Gyerekek talán látták már ezt a képernyőt. Itt az ideje a gyakorlatban is alkalmazni a PowerStrip tudását!

A felvett hang hullámmórájáról megmondhatjuk, hogy ez a felvétel tele van oda nem illő zajokkal – eltávolítását a Sound Forge is megoldja

TIPPEK, TRÜKKÖK

- Közvetlen RGB kimenet készítése TV-re**
TV a PC-n – másként 102
- Névműveletek az Excel 2007-ben**
Adjunk nevet a celláknak! 104
- Windows-tuning**
Rejtett szolgáltatások és beállítások 106
- Office 2007 gyakorlat**
Smart Art objektumok 110
- Router iskola – 5. rész**
VoIP és streaming 112
- Office 2007 újdonságok**
Feltételes formázás
az Excel 2007-ben 116
- Windows Media Center tuning**
13+1 tipp
a Windows Media Centerhez 119
- Sony Sound Forge gyakorlat**
Magnókazetta kiírása CD-re 122
- Photoshop gyakorlat**
Készítsünk üveggolyót! 124

TIPPEK, TRÜKKÖK

TV a PC-n – másként

Közvetlen RGB kimenet készítése TV-re

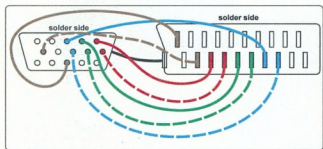
Olvasói rovatunkban felvetődött a kérdés, hogy a SCART csatlakozó RGB bemeneteire ráköthető-e a VGA RGB jele? A választ egy gyakorlati példán keresztül adjuk meg, amely több tanulsággal is szolgál.

Szerző: Köhler Zsolt

ELSŐ LÉPÉS

A kábel elkészítése

Első feladatunk a monitorkábel elkészítése, amelyhez mi egy olcsó VGA monitorkábelt használunk. Ennek egyik végét levágtuk, előkészítettük a kábelt a forrasztáshoz, majd rászertük a SCART kábelt. A méréshez egy egyszerű multimétert használtunk, hangos rövidzárjelző üzemmódban.

1 A bekötési rajz RGB színei egyértelműek: a barna a kompozit szinkron jele, szaggatottal a nullája (GND). A csatlakozókat a forrasztási oldalról jelzi.

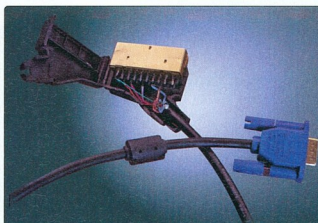
Ha saját kábelt készítünk, az tetszőleges hosszúságú UTP kábel is lehet, abban éppen nyolc ér van.

2 A hagyományos VGA kábel egyik végét vágjuk le. A zavarcsökkentés érdekében a zavarcsökkentő vasmagot rajta hagyhatjuk, de nem létfontosságú.

3 Egy éles késsel csupaszoljuk le a kábelt, az árnyékolást tekerjük össze. Gyorsabb a munka, ha kábelcsupaszoló (blankoló) használunk.

4 Forrasztuk be a fenti kapcsolás alapján a szükséges vezetéseket (azokat mérjük ki a VGA-n), a felesleges csatlakozókat vágjuk le.

A SCART csatlakozó kerek zárókapcsát még a forrasztás, csupaszolás előtt húzzuk fel a kábeltől!

Nehézségi szint

Hozzávalók

Windows XP
ATI Radeon 8500, vagy újabb PowerStrip
VGA-VGA kábel
SCART csatlakozó
Kés, forrasztópáka, multiméter

Megtudhatjuk...

...hogyan készíthetünk VGA kábelből VGA-SCART kábelt, amelyvel videokimenet nélküli gépekre is csatlakoztathatunk televíziót, a szokásosnál jobb minőségben.

Szükséges idő

30-60 perc

Szakértelem szükséges!

Ilyen kábel forgalomban nem kapható. A VGA kimeneten ugyan megjelenik minden, amiből a képet elő lehet állítani, ám a különféle felbontások és képfrissítések miatt a jelet csak egy monitor tudja kezelni. Aki találkozott professzionális CAD monitorral, az láthatta, hogy a jelet különböző felbontású kábeleken keresztül kapja a monitor a három alapszín, és egy, illetve két szinkron képében. A hagyományos VGA kábelben ezek a jelek is megjelennek, de a kép előállításához elég egy alapszín és egy szinkronjel.

A televíziók, videomagnók SCART bemenete nem mindig van felkészítve arra, hogy az RGB jeleket fogadni tudja. Alapvetően két kapcsolás létezik, az egyiknél a kompozit és az S-Video, a másiknál a kompozit és az RGB van bekötve. Emiatt több SCART csatlakozó esetén lehet, hogy csak az egyikkel működik az itt bemutatott módszer.

Figyelem!

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy az eljárás nem veszélytelen, szélsőséges esetben a videokártya kimenetét, illetve a televízió bemenetét is tönkretelheti, ezért a módosítást mindenki saját felelősségére végezze!

Előnyök, hátrányok

A VGA-SCART átalakítóval a tévén megjelenő kép nagyobb dinamikájú, színebb lesz, és a fekete-fehér átmenetnél sokkal kisebb zajt (szébb éleket) kapunk, köszönhetően a különválasztott R-G-B jeleknek. Mint tudjuk, kompozit használatkor a teljes képinformáció egyetlen vezetéken halad, S-Video esetén pedig a fényesség- és a színinformációk kerülnek szétválasztásra. Ezeknél tehát biztosan jobb képminőséget kapunk. A videokártya időzítéseinek közvetlen módosításával egészen pontosan szabályozhatjuk a képgéometriát is.

Igen nagy hátrány, hogy nincs villódzásmentesítés, tehát a televízió megjelenő ablakok élei erőteljesen villogni fognak. Ennek megfelelően a kimenet csak és kizárólag képek, filmek lejátszására használható, azon ugyanis igen kicsi eséllyel jelennek meg villódzásra hajlamos élek. A megjelölt felbontások mennyisége is korlátozott, a televíziók általában csak a PAL (ritkábban NTSC is) felbontásra vannak felkészítve.

Melyek a komponensek?

Elsőként az ATI videokártyák jelentek meg VGA-komponens kábelrel, ennek használatát a meghajtók is támogatják, ha történetesen projektoron, televízió sztereónként kiváló képet megjeleníteni. A minőség vetekszik az R-G-B jelekkel, ám a kép YCbCr összetevőként kerül át a tévére. Az Y a kép fényessége (monokróm kép), és a színek két dimenziós síkjában X-Y koordinátákként azonosító Cb és Cr összetevőket adja, ezekből egy képpont fényessége és színe is megadható. Az Y, Cb és Cr egyébként az RGB színekből átszámítható.

További információk

Cikkünk alapja, a www.idiots.org.uk/vga_rgb_scart címen megtalálható oldal további részletezi a lehetséges videoüzemmódok, például a 16:9 megjelenítő ennek megfelelő kép kiválasztásának módját.

MÁSODIK LÉPÉS

A VGA kimenet beállítása

A beállítást a sokoldalú PowerStrip programmal végezzük, egy új üzemmódot létrehozva, majd finoman beállítva.

- 1 Csatlakoztassuk a kábelt a szabad VGA kimenethez és a tévéhez.
- 2 Indítsuk el a PowerStripet, majd válasszuk a Képernyőprofilok/Konfigurálás opciót.

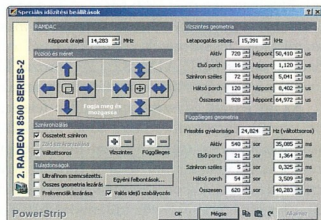

- 4 Nyomjuk meg az Egyéni felbontások gombot.

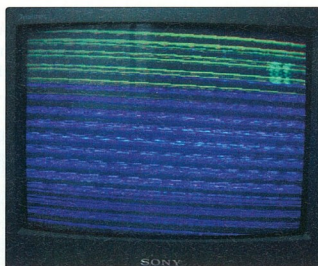
5 Új felbontásnak adjunk meg 720x540-et, a vízszintes oszlopban felülről lefelé 15, 16, 72 és 120, a függőlegesben 24, 21, 5 és 54 értékeket. Jelöljük be az Összetett szinkronizálás, a Váltóssoros és mindkét Pozitív négyzetét, majd adjuk hozzá az üzemmódot.

- 3 A felső részen váltunk át a második (harmadik) megjelenítőre, majd a Speciális időzíti beállításokra.

- 6 Ha engedélyezzük a második monitort (Megjelenítés tulajdonságai/Beállítások), akkor már kell képet kapnunk, amelyet a függőleges frissítés, első és hátsó „porch” idő módosításával stabilizálhatunk.

- 7 Ami így nézett ki...

- 8 ...szerencsés esetben ilyen lehet.

Névműveletek az Excel 2007-ben

Az Excel lehetővé teszi, hogy táblázatunk celláit, tartományait közérthető nevekkel lássuk el. Ez a szolgáltatás még egyszerűbb és átláthatóbb a legfrissebb kiadásban. Lássuk mindezt a gyakorlatban is.

Szerző: György György

Adjunk nevet a celláknak!

☞ A cellák vagy tartományok elnevezése már régen lehetséges az Excelben, azonban használatá inkább csak a profik körében volt jellemző. Ráadásul most, hogy a 2007-es kiadás munkafüzet kapacitása, illetve a munkalapok mérete sokszorosra lett a korábbi kiadásokénak, akár valódi adatbázisok is tárolhatók Excelben, így még több haszna van a szolgáltatásnak.

A nem egy esetben hatalmas méretű munkalapokon belüli számítások, lekérdezések összeállításánál célszerűbb, ha például a „klasszikus” $A1 * \$B\$2 * 1,20$ sorozat helyett mondjuk a *menyiség * egységár * áfa* formulát alkalmazzuk.

Az így leírtak egyszerűnek és talán feleslegesnek tűnhetnek, de vegyük figyelembe, hogy több munkalap és nagyméretű számítások esetén már 5-6 összetettebb tartományjelölés vagy képlet is átláthatatlanná teszi a hibakeresést vagy a későbbi módosításokat! Akkor is előnyös a nevek használata, ha egy cellára, tartományra többször, különböző helyeken hivatkozunk.

Nevek létrehozása

Valójában roppant egyszerű a nevek definiálása az Excelben. Próbáljuk ki. Jelöljük ki egy cellát, és a jobb egérgombos menüből válasszuk a *Tartomány elnevezése* sort. Ekkor az *Új név* ablak nyílik meg, ahol begépelhetjük a kívánt nevet, meghatározhatjuk az érvényességét (ez alapvetően az egész munkafüzetre vonatkozik, de választhatjuk kizárólagossággal az egyes munkalapokat

is), illetve a területet, amely esetünkben a kijelölt cella címe.

Természetesen egész tartományok is elnevezhetők. Ezt megtehetjük úgy, hogy előbb kijelöljük a tartományt, majd a fenti módszert követjük, de úgy is, hogy kiválasztjuk a fenti móddal az *Új név* ablakot, beírjuk az adatokat, majd a *Hivatkozás* sorba kézzel vagy egérkijelöléssel bevisszük a tartomány koordinátáit.

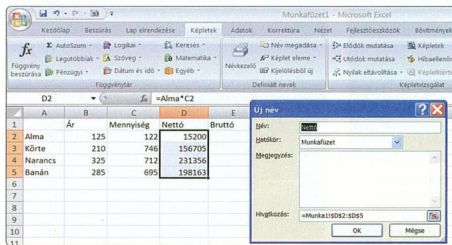
Az Excel 2007-ben kihasználhatjuk az új kezelőfelület lehetőségeit is. Nézzük meg a szalag *Képletek* csoportját, abban megtaláljuk a *Definiált nevek* szekciót is. Ebben a *Név megadása* gomb szolgál az új nevek létrehozására.

Automatikus névgenerálás

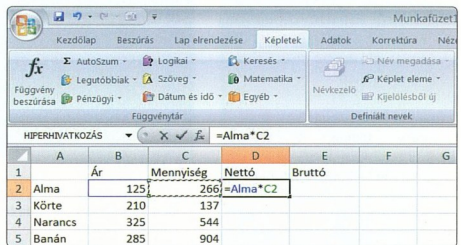
Gyakori, hogy egy értéktartomány mellett elhelyezzük azok azonosítóit is. Például mennyiségi adatok előtt, felett olvashatók, hogy mikorra vonatkoznak (mondjuk január, február stb.). Ilyen esetekben nincs szükség a nevek beírására. Jelöljük ki a cellát, hívjuk elő az *Új név* ablakot, és annak a *Név* sorában már szerepelni fog a mellette vagy felette olvasható azonosító.

Nevek használata a képletekben

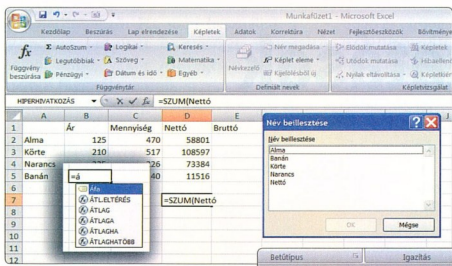
A definiált nevetek roppant egyszerűen és praktisan használhatjuk a munkánk során. Bárhol, ahol cella vagy tartományhivatkozást kell megadnunk, egyszerűen gépeljük be a megfelelő

Cellákat, tartományokat vagy konstansokat nevezhetünk el a könnyebb használatához

A nevesített cellák érthetőbbé teszik a képleteinket

Nevet egyaránt beilleszthetünk az F3 gombbal vagy az AutoComplete funkcióval

Háttérben a hagyományos képlet-megadás, előtérben a nevesített megoldás

nevet. Ha nem vagyunk tisztában ezzel, nyomjuk le az F3-as billentyűt, és az Excel egy ablakban felsorolja a használható azonosítókat. Ez is jelzi, hogy miért is célszerűtlen közérthető neveket adni a celláinknak.

A 2007-es Excel további kényelmet nyújt: igénybe vehetjük az úgynevezett *AutoComplete* módot. Ez annyit jelent, hogy ha elkezdjük begépelni egy függvény nevet, akkor a begépett karakterekkel kezdődőeket kilistázza a képernyőre, amelyek közül az egérrel választhatunk. Ha van már definiált nevünk, akkor a függvények között azok is láthatók. Ugyancsak elérhető a nevek a szalag már említett *Képlet* szekciójának *Definiált nevek* részén, itt a *Képlet* *elem* gombbal listázhatjuk ki a létező neveket.

Lássunk két példát!

Például az első oszlop tartalmazza egy termék árát, a második az eladott mennyiséget, és a H10-es cella az ÁFA-kulcsot. Ez utóbbit nevezzük el *áfa*-nak! Ezután a harmadik oszlop első cellájába beírhatjuk: $A1*B1*áfa$, majd a képletet lemásolhatjuk a további tételekhez.

A harmadik oszlopban kapjuk az egyes tételek bruttó értékét. Ez a módszer ugyanaz, mintha az $A1*B1*SHS10$ képletet használnánk volna, de annál olvashatóbb és használhatóbb.

Második példánkban készítsünk egy 10x10-es, számokkal feltöltött tartományt: írjuk be az A1-es cellába az $=INT(VEL()*1000)$ képletet, majd másoljuk át a J10-es területig. Ezután jelöljük ki az egészést, és nevezzük el *tartomány*-nak. Állítsuk a cellamatutót az A11-es cellába és írjuk be: $=MAX(tartomány)$. Láthatjuk, hogy az A11-es cellában a kijelölt tartomány legnagyobb értéke szerepel.

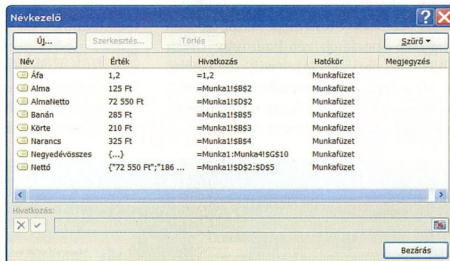
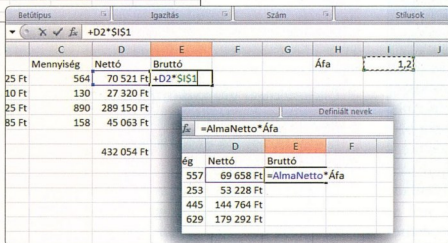
Többdimenziós nevek készítése

Amennyiben olyan munkafüzetet készítünk, amelyben az egyes lapok azonos szerkezetűek, például eladások havi vagy negyedéves adatait tároljuk, illetve számolunk velük, akkor előnyös lehet olyan név létrehozása, amely laponként ugyanazon cellákat írja le. Mondjunk négy lapunk van az egyes negyedévek-re, és minden lapon a G10-es cella tartalmazza a negyedéves összesítést. Létrehozhatunk egy olyan nevet, amellyel egyszerűsíthetjük az éves összesítést.

Álljunk az egérrel egy üres, nem használt cellára, és nyissuk meg az *Új név* ablakot. Írjuk be névnek mondjuk az *évesösszeg* nevet, majd a *Hivatkozás*-hoz gépeljük be: *Munka1:Munka4!\$G\$10* (természetesen akkor, ha a lapok nevei Munka1, 2 stb.). Ezt követően függvényeinkben felhasználhatjuk a nevet, például a $=SUM(évesösszeg)$ megadja az éves értéket.

Konstansok

A nevelkelt konstansokat is definiálhatunk. Ehhez nem kell mást tenni, mint előhívni az *Új név* ablakot, beírni a konstans nevet, és a *Hivatkozás* sorban rögzíteni a megfelelő értéket. A továbbiakban, a műveleteinkben, a függvényeinkben ugyanúgy használhatjuk ezeket, mint-ha magát az értéket gépeztük volna be. A korábban bemutatott bruttószámítási példánkban is tehetjük azt, hogy nem a H10-es cellába tesszük az áfakulcsot, és nevezzük el a cellát, hanem egyszerűen létrehozunk egy *áfa* nevű konstans, amelynek értéke 1,2.

A Névkezelőben ellenőrizhetjük vagy szerkeszthetjük a definiációkat

Nevek karbantartása

Az Excel 2007-es több lehetőséget is kínál a definiált nevek kényelmes karbantartására, módosításra vagy éppen ellenőrzésre.

Az általános karbantartáshoz válasszuk ki a szalag *Képletek* szekciójának *Definiált nevek* részéből a *Névkezelő*-t! Ebben megtekinthetjük a létező neveket, konstansokat, majd bármelyiket ráállva törölhetjük vagy szerkeszthetjük.

Ha szeretnénk magán a munkalapon megtekinteni valamely névhez tartozó cellát vagy tartományt, egyszerűen nyomjuk le az F5-ös billentyűt, és válasszuk ki a szükségeset.

Végezetül meg kell még említenünk egy olyan ellenőrző eszközt, amely a képlet ellenőrzésére szolgál, de nevek vagy neveket tartalmazó képletek vizsgálatára is használható.

Vigyünk a cellamatutót egy nevet tartalmazó cellára, majd a szalag *Képletek* részének *Adatszökök* szekciójából válasszuk ki a *Képletkiértékelés* pontot. Ez lépésként, a matematikai szabályoknak megfelelően kibontja a képletünket és kiértékeli azt. Amennyiben definiált névhez ér, megmutatja az aktuális értéket, majd folytatja a számolást

Rejtett szolgáltatások és beállítások

▶ A tuning és az optimalizálás során nem egyszer kell az operációs rendszer érzékeny beállításaihoz, területeihez nyúlni. Ezt csak akkor tehetjük meg biztonsággal, ha egyébként tökéletesen megbízható az alap, amire építkezünk, hiszen a rendszer gyorsítása és nem tönkretétele lesz a célunk.

Tuning alatt többféle dolgot érthetünk, de alapvetően a legtöbbször egyfajta testreszabásról van szó, igaz, nagyon speciális beállítások testreszabásáról. Hiszen a gyári operációs rendszer egy olyan általános elvárást igyekszik teljesíteni, amely a legtöbb felhasználónak megfelelő, azonban nem biztos, hogy mindenkinek pontosan ugyanarra van szüksége.

Windows-tuning

Cikkünkben utánajárunk, hogy egy rendszerben működő operációs rendszeren hogyan lehet szoftveres megoldásokkal tuningolni a teljesítmény növelése érdekében.

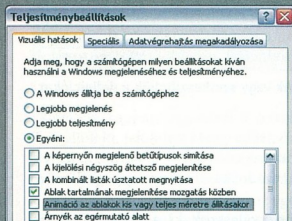
Szerző: Dúcz András

Lássunk egy rövid összefoglalót azokról, amelyek beállításait gond nélkül megváltoztathatjuk.

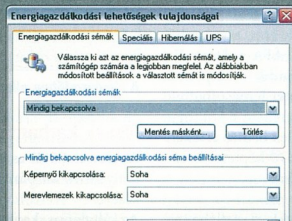
Szolgáltatáskezelés

A szolgáltatások kezelése a *Sajátgép* jobb-gombos almenüjében, a *Kezelés* parancsra felugró MMC konzolablakban érhető

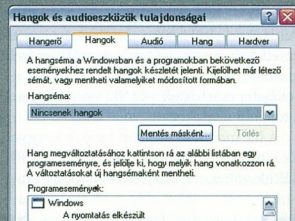
mi az, ami szintén nem fog működni. Végleges leállításához pedig először a *Leállítás* gomb, majd a legördülő menüből az *Automatikus* indítás helyett a *Kézi*, de még inkább a *Tiltott* ajánlott, ez esetben a feleslegesnek ítélt szolgáltatás biztosan nem fog elindulni bootoláskor. Ha sikerül kiválasztani néhány feleslegeset,

A Windows megjelenésén is sokat 'spórolhatunk'

A sok ki-be kapcsolás árt a merevlemeznek

A hangokat kikapcsolva kíméljük a processzort – és az idegeinket is

Kezdjük rögtön az egyik legcélravezetőbb, de sokak által kicsit misztikusnak és kerülendőnek tartott lehetőséggel, a Windows beépített szolgáltatásainak kezelőjével. Egy frissen telepített XP Professional SP2 rengeteg szolgáltatást futtat folyamatosan a háttérben, ami lassíthatja az elindulást, a működést és a leállást. Biztos, hogy ezekre mind szükségünk van? Bizony, a legtöbbször nincsen.

el, rendszergazdai jogosultságokkal. Ott pedig a szolgáltatások almenüben egy elég hosszú lista tárul elénk a futó és készlemben álló rendszerszolgáltatásokról.

Kezelésük nem túl bonyolult: egy soron dupláz kattintva a felugró ablakban láthatjuk a beállításait, állapotát, függőségeit. Ez utóbbi fontos lehet, hiszen látjuk belőle, mely más szolgáltatások függenek ettől, vagyis kikapcsolás esetén

és letiltani, azzal több tíz, vagy Vista esetén már akár száz megabájt memória és értékes tíz másodpercek nyerhetők a gép indulásakor, és további működése közben is.

Amit kikapcsolhatunk

Térjünk tehát rá a nem túl fontos, szolgáltatások listájára, amelyekkel kikapcsolva jelentős erőforrásokat szabadítottunk fel:

Feladatütemező: Ha nem használjuk a Windows beépített ütemezőjét, ahogy szinte senki, akkor feleslegesen fut, és nem is függ tőle semmi.

Hibajelentési szolgáltatás: Felesleges és zavaró, szinte senki nem használja, bár futnia folyamatosan.

Indexelő szolgáltatás: Nem sokan keresnek olyan gyakran fájlokat a számítógépen, hogy a folyamatos lassabb működést az állandó indexeléssel együtt ellensúlyozni tudja a kicsivel gyorsabb keresés.

Másodlagos bejelentkezés: Nagyvállalati környezetben kívül nem igazán használatos egy bejelentkezett felhasználó profiljából más felhasználó azonosítójával programot indítani, és nem is célszerű.

Rendszerhéj hardverfigyelése: Ha nem használunk (ahogy a legtöbben nem) automatikus lejártszást, feleslegesen fut.

Távoli rendszerleíró adatbázis: Szintén nincsen szükség nagyvállalati környezetben kívül arra (sőt, jobb is, ha nem lehetséges), hogy a rendszerleíró adatbázist távoli felhasználók megváltoztassák.

Védett tároló: Legtöbbször ez is feleslegesen fut, nincsen szükség rá, és szinte semmilyen alkalmazás nem használja.

Még néhány szolgáltatás, amit nyugodt szívvel kapcsolhatunk, részletezés nélkül:

- Súgó és támogatás
- TCP/IP NetBIOS támogató (LAN hálózatban szükség van rá)
- Üzenetkezelő
- Windows idő
- Windows Image Acquisition (WIA) (ha nincs szkennernünk a géphez csatlakoztatva)
- WMI teljesítményadaptor
- Kötet árnymásolata
- Hordozható lejártszó sorozatszám szolgáltatás

Csak a fentiek kikapcsolásával máris megspóroltunk nem kevés memóriát és rendszerindulási időt. Lássuk, mi az, ami még megváltoztatható külön segédprogramok nélkül.

Speciális és rejtett beállítások

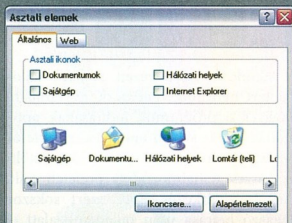
A Windows teljesítménybeállítások méltatlanul eldugott helyen, a *Sajátgép/Tulajdonságok/Speciális/Teljesítmény/Beállítások* menü alatt érhetők el. Itt a legelső fülön a vizuális effekteken változtathatunk, és gyengébb gépnél érdemes is ezt-azt kikapcsolni. De ha nem szeretnénk várni (bármilyen erőgép esetén sem) egy-egy ablak megnyitására fél-egy másodpercet, akkor az *Animáció ablakok kis vagy teljes méretre állításakor* és társait nyugodtan kapcsoljuk ki, ez ugyanis egy

Egy kis memória-optimalizálás

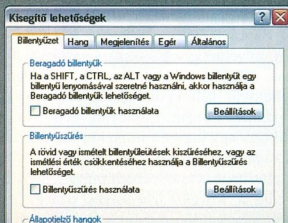
A *Start>Futtatás>Regedit.exe*-ben keressük meg a *HKEY_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\Session Manager\Memory Management* könyvtárat, majd hozunk létre új bejegyzést (*Szerkesztés>Új>Duplaszó*), és írjuk be a következőt: *DisablePagingExecutive*, majd duplán kattintsunk a bejegyzésre, és rendeljük hozzá a *00000001* értéket. Ezzel elérjük azt, hogy a rendszermagot (kernel) és drivereket semmiképp nem rakja ki a Windows swappa, tehát mindig a RAM-ban tartja, ami sokkal gyorsabb működést eredményezhet.

re lesz a legtöbb CPU-idő és memória fenntartva, és ezt a gép előtt ülő is így várja el. Azonban ha szerveralkalmazások futnak a gépen szolgáltatásként, amelyek ráadásul legtöbbször jól cache-elhető adattartalomhoz férnek hozzá, érdemes átállítani a vezérlőket értelemszerűen háttérszolgáltatásra és gyorsítótárra.

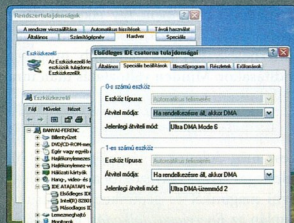
Utoljára, de egyáltalán nem utolsorban pedig nézzük a virtuális memó-

Senmi szükség az Asztal karbantartása varázslóral

A kiegészítő lehetőségek elykor sok bosszúságot okoznak

A helyes merevlemez-beállítások

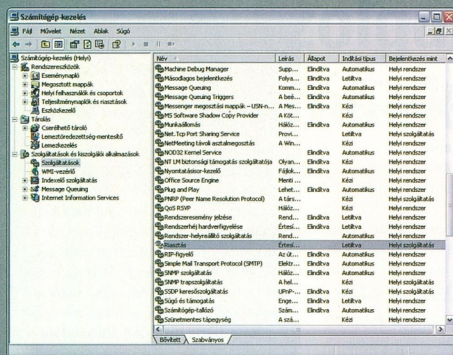
- Hálózati DDE
- Hálózati DDE DSDM
- IMAPI CD-égető COM-szolgáltatás
- IPSEC szolgáltatások
- Kompatibilitás a gyors felhasználóállításhoz
- Külső kezelőeszközök hozzáférése
- Rendszeresemény jelzése
- Rendszer-helyreállító szolgáltatás
- Riasztás

ideig látványos, később csak bosszantó és lassítja a munkát.

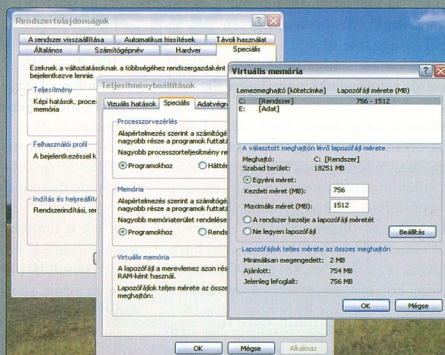
Érdekesebb a második, *Speciális* feliratú fül. A memória- és processzorberhelés elosztását konfigurálhatjuk itt, valamint a lapozófájlt. Az első kettőt legtöbbször érdemes alapértelmezett beállításokon hagyni, ha otthoni, vegyes használatú számítógépről van szó. Ez esetben az éppen futó felhasználói programok részé-

riát. XP esetén 1 gigabájt, Vista esetében pedig 2 gigabájt az a határ, ahol érdemes elgondolkodni azon, hogy a lapozófájl úgy ahogy van, kikapcsoljuk. Ezáltal nem tud memória felszabadulni úgy, hogy a ritkán használt memóriatartalmat a Windows kiírja a merevlemezre, de ennyi fizikai memória esetén erre már nincs is nagy szükség, és megszabadulunk a kiírás-beolvasás hárterében futó, de igen

TIPPEK, TRÜKKÖK

Itt már néhány felesleges szolgáltatás letiltva látszik

A lapozófájl helyes beállítása csodákat tehet

lassú folyamatától. Tehát ha van pénzünk beruházni sok fizikai memória-ra, mindenképpen érdemes a lapozófájl kikapcsolni a *Ne legyen lapozófájl*, majd *Beállítás* gombok segítségével.

Ha nem ez a helyzet, tehát nincsen nagyon sok RAM a gépben, akkor érdemes lehet egy, a rendszerpartíciótól különböző partícióra (még jobb, ha külön fizikai merevlemez található) költöztetni a swapfile-t az ablak tetején látható menüben. Így elkerülhető a (memóriához képest) lassú merevlemez túlterhelése egy-egy nagyobb program indításakor. Minden változtatás után újra kell indítani a számítógépet.

Irány a Vezérlőpult!

Lesz még dolgnak a *Vezérlőpulton* is, ha felesleges lassító tényezőktől akarjuk megóvni magunkat és gépünket: kattintsunk duplán az *Energiagazdálkodási lehetőségek* beállításaira, majd itt a *Hibernálás* fülön szedjük ki a pipát a *Hibernálás engedélyezése* elől! Sok helyet foglal a merevlemez (pontosan ugyanannyit, mint a RAM), és kevesen használják. És ne engedjük meg az automatikának, hogy bizonyos percnyi használat után kikapcsolja a monitort és a merevlemez. A monitort kimelés céljából egyszerűbb kézzel kapcsolni a géptől való távozások, a winchesternek pedig nem sok minden árt annyira, mint a kilárás és újra felpörgés, amit ráadásul kívánni is idegesítő lehet.

Ezen beállítások után nézzünk körül a *Hangok* és *audioeszközök* beállításai

között is. Itt a *Hangok* fülön a *Hangsémák* közt válasszuk ki a *Nincsenek hangok* sémát; ez a beállítás is memória-, processzor- és idegkímélő.

Nézzük át a *Megjelenítés* panel tuninglehetőségeit is. Itt az *Asztal* fülre kattintva nyissuk meg az *Asztali elemek testreszabása* lehetőséget, itt az *Általános* fülön vegyük ki a pipát az egyes elemek elől, amelyek nem szeretnénk látni az asztalunkon, és vegyük ki a pipát az *Asztal karbantartása* varázsló futtatása elől is.

Kapcsoljuk ki a *Kisegítő lehetőségeket*, mivel még sok bosszúságot okozhatnak, főleg ha például játszunk, és a *Shift* billentyűt kell nyomogatni, és felugrik valamilyen ablak, mondván, hogy aktiváltunk egy kisebbítő funkciót. Rendkívül bosszantó tud lenni.

Indítsuk el a *Vezérlőpultot*, és ott pedig a *Kisegítő lehetőségek* panelt. Itt mindegyik fülön menjünk át, és minden gombra kattintsunk rá, nézzük át, hogy hol van a funkciók előtt pipa. Ezeket a pipákat szedjük ki. Meg is szabadultunk az idegesítő felugró ablakoktól.

Ellenőrizzük le ezek után, hogy be van-e kapcsolva a *DMA* (közvetlen memória hozzáférés) az IDE csatornákon! Menjünk a *Vezérlőpult/Rendszer tulajdonságai* panelre, ott a *Hardver* fülre. Kattintsunk az *Eszközkezelő* gombra, és a megnyíló ablakban nyissuk meg az *IDE ATA/ATAPI vezérlők* ágat az *Eszközkezelőben*. Majd kattintsunk duplán az *Élsődleges IDE csatornára*, ott pedig a *Speciális beállítások* fülre, és ellenőrizzük le, hogy a

Jelenlegi átviteli mód mellett a *DMA* valamely átviteli módja van-e. Ha nem így van, akkor fejte nézzük meg, hogy az *Átviteli mód* mellett *Ha rendelkezésre áll, akkor DMA szerepel-e*. Ha nem, akkor állítsuk arra, ha nem engedi, akkor teletüssük fel az alapjai chipkészlet legújabb verzióját illesztőt, és próbáljuk meg újra! Valószínűleg ezzel megoldjuk a problémát, ha mégsem, próbáljuk átkötni az IDE kábeleket a gépben, és használjunk 80 eres IDE kábel.

Prefetch és kernel memória

A Windows úgynevezett *prefetch* fájlokat tart nyilván a rendszerkönyvtárban, amelyek a programok indításának optimalizálására szolgálnak. Az operációs rendszer minden indításnál előtte betölti az összes felhasználódott prefetch fájlt, még bejelentkezés előtt, ezért sokszor a jelszó beírása után pillanatok alatt el tud indulni sok kis automatikus indítást segédprogram.

Sajnos sokszor itt betölti a már nem létező programok másolatát is a memóriába, ami szintén RAM-pocskölést jelent. Ha létrehozunk egy batch fájlt: `del %windir%\prefetch*.*/q` `start %windir%\system32\rundll32.exe advapi32.dll,ProcessIdleTasks` és ezt elmentve .bat formátumban (pl. prefetchpucolás.bat), majd ezután elindítjuk, a rendszer törölni fogja ezeket. A Windows újra felépíti a prefetch táblát, tehát a gyors indulásról nem kell lemondani, csak a felesleget tüntetjük el. ■

Nyerje meg a Seat Leont!

Vegyen Autó2-t!

G2
autó k2ttó

RÉSZLETEK A LAPBAN
ÉS A WWW.AUTO2.HU OLDALON.

tele.hu 2007

OKEV szám:01-0327-04

Az IIR nyolcadik
éves
telekommunikációs
rendezvénye

Konferencia: 2007. november 13-14., Novotel Budapest Centrum, GPS: N47° 29.845' E19° 04.326'

Televíziózás + új médiaszerkezet
IPTV + célzott reklám
Mobil + vezetékes tartalom verseny, szabályozása
Mobiltévé + realitások
MVNO-körkép

Partnereink:

accenture

High performance Delivered

SQUIRE
SANDERS

LEGAL
COUNSEL
WORLDWIDE

Szaknap: 2007. november 12., Novotel Budapest Centrum

Az európai audiovizuális stratégia és a magyar médiatörvény
A média, és hírközlési tevékenység jövője
Médiainnovációs ToInnp

Regisztráció:

www.iir-hungary.hu

fax: 06-1/459-7301

conference@iir-hungary.hu

Médiapartnereink:

BBJ

CP Computer

BRAND CARE

Garantált a Készenléti

IT-BUSINESS

IT news

mfor.hu

MOBILARENA

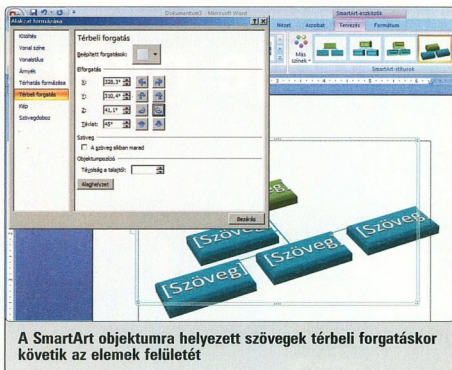
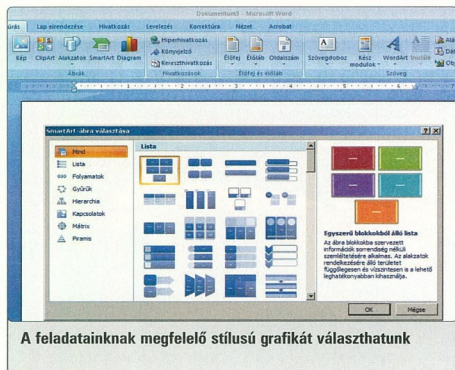
PRIM

PROHARDVER

SG.hu

Regisztráció: www.iir-hungary.hu • fax: 06-1/459-7301 • conference@iir-hungary.hu

TIPPEK, TRÜKKÖK

Office 2007 gyakorlat

Az Office 2007 témérdek grafikus újdonságot tartalmaz. Ismerkedjünk meg most ezek közül a SmartArttal, amellyel még jobban feldobhatjuk dokumentumaink megjelenését.

Szerző: György György

SmartArt objektumok

☞ A klasszikus szövegdobozok és egyszerű alakzatok gyakorlatilag csak arra alkalmasak, hogy a leveleinket, táblázatunkat látványos módon illusztráljuk, és egyes részeket vizuálisan is kiemeljünk belőlük. Van azonban még két további grafikus objektumtípus, a *SmartArt* ábrák és a grafikonok, amelyek önmagukban hordoznak információt.

A grafikonok létrehozására természetesen már korábban is volt mód, a 2007-es kiadásban azonban a létrehozás és a testre szabás módszereit hozzáigazították a programokhoz. A *SmartArt* objektumok azonban valódi újdonságnak számítanak, gyakorlatilag az összes Office-alkalmazásban használhatjuk őket, és rendkívül rugalmasan hozhatunk létre általuk látványos folyamatábrákat, szervezeti diagramokat stb.

SmartArt, az ábrabűvész

A *SmartArt* objektumok alapvetően prezentációs célokra valók, ennek ellenére a Wordben, az Excelben és az Outlookban is használhatjuk őket. Azért beszélünk objektumokról, mert valójában nem egyszerű vonalas rajzok, hanem komplex, szövegdobozokkal, összekötő vonalakkal kibővített elemek, amelyek például módosítás során automatikusan felveszik a kívánt optimális méretet, pozíciót, alakzatot.

Míndezek bemutatására hozzunk létre egy egyszerű szervezeti diagramot a Wordben. Hasonlóan a szövegdobozokhoz vagy az alakzatokhoz, a *SmartArt* elemeket is a szalag *Beszűrés* lapján találjuk meg, ott is az *Ábrák* területen. *Beszűrés* előtt értelemszerűen a kurzort érdemes a megfelelő pozícióba mozgatni,

de természetesen az objektumot a későbbiekben is pozícionálhatjuk.

Válasszuk ki tehát a szalag *Beszűrés* részének *Ábrák* szekciójából a *SmartArt* pontot. A megjelenő ablakban különböző – használati szempontokat bemutató – csoportosításban láthatjuk az objektumtípusokat. Ráadásul az Office eléggé segítőkész, hiszen az egyszerű sematikus képecskék mellett részletes magyarázattal ellátott, színes példaábrát is bemutat. (Figyelem! Nem szabad elfelejteni, hogy mindaz, amit eddig elmondottunk, csak akkor érvényes, ha a dokumentumunk 2007-es formátumú. Ha nem, például régebbi, 2003-as vagy 97-es állományt nyitottunk meg, vagy kompatibilis módban mentettünk, akkor lényegesen szerényebb lehetőségeink vannak.)

Az első teendőnk tehát, hogy kiválasszuk a célunknak megfelelő objektummodellt. Esetünkben ez a *Hierarchia* csoport *Szervezeti diagram* tétele. Egyszerűen válasszuk ki az egérrel, mire egy lapkészlet azonnal bekerül a dokumentumunkba. Középen látjuk a nyers *SmartArt* ábrát, míg balra a szövegbeviteli ablakot. A szövegablak ki- és bekapcsolható a szalag *Tervezés/Ábra létrehozása* részének *Szövegablak* pontjával. Az egyes „mezők” között választhatunk az egérrel vagy a szövegmező tételeinek kijelölésével.

Egy *SmartArt* ábrán sokféle módosítást végezhetünk, nézzük át ezek közül a fontosabbakat:

Szövegmegadás: Sok különlegesség nincs, egyszerűen gépeljük be vagy az adott elembe, vagy a szövegmezőnél az elemhez tartozó sorba a kívánt szöveget.

Szövegformázás: Természetesen a szalag *Kezdőlap* részén (illetve a jobb egérgombos menü megfelelő pontjaival) végezhetjük el a műveletet. Arra figyeljünk, hogy ha az objektum keretét választjuk ki, akkor a módosítás az egészre érvényes, míg ha egy-egy elemet, akkor csak arra.

Új elem hozzáadása: Ezt elég ravasz módon oldották meg a tervezők, hiszen a *Formátum/Ábra hozzáadása* pontjánál látható *Alakzat hozzáadása* pont alapesetben a „legutolsó”, esetünkben a jobb alsó elemhez csatol egy újabb részt. Ha azonban az ikon alatt látható háromszöggel legördítjük a választéklistát (vagy a jobb egérgombos menüből az *Alakzat hozzáadása* sort választjuk), akkor már mi dönthetjük el, hogy a kiválasztott elemhez hogyan kapcsolódjék az új rész.

Stílus, terhatás, színek változtatása: Ez tulajdonképpen az Office 2007-nél már megismert módszerekkel történhet, ehhez érdemes alaposabban is áttanulmányozni a szalag *Tervezés* és *Formátum* részeit.

Érdeemes megjegyeznünk, hogy szemben a térhatású szövegdobozokkal vagy alakzatokkal, a térhatású SmartArt objektumoknál a felírt szöveg követi az objektum felületét.

Ha a PowerPointban alkalmazzuk a SmartArt objektumokat, akkor ott egy roppant hasznos lehetőséggel találkozhatunk. A prezentáció sajátossága, hogy gyakran írunk felsorolásokat, listákat a diákra. Ezt a kevésbé látványos kivitel alaposan fel-

Plusz egy lehetőség

A különböző grafikai objektumok mellett a PowerPoint tartalmaz egy további is, a *Fényképalbum!* Fotógyűjteményünkől készíthetünk diasorozatot, ahol a megszokott szöveg és grafikus elemek helyett a fényképeink jelentik a bemutató lényegét. Egy dián lehetséges akár egyetlen, akár négy kép elhelyezése is, természetesen igény szerint felirattal kiegészítve. Az album elkészítése gyakorlatilag automatikus, a további szerkesztés, formázás pedig a PowerPointban megszokott módon lehetséges.

dobhatjuk, ha egy ilyen lista kijelölése után, a szalag *Kezdőlap/Bekezdés* részén található *Konvertálás SmartArt ábrává* ikonnal átalakítjuk grafikus objektummá.

Diagramok

A szalag *Beszűrés/Ábrák* részén találjuk a *Diagram* pontot. Ezzel valójában különböző statisztikai, matematikai, pénzügyi, műszaki számítások, eredmények „képet” szűrhatjuk be dokumentumainkba. Ez a lehetőség természetesen már a korábbi Office-verzióknál is létezett, igaz, azoknál a megvalósítás lényegesen bonyolultabb és kevésbé látványos volt.

Fontos, hogy ezt a módszert ne keverjük össze azzal, amikor az Excelben létrehozott grafikont illesztjük be (csatolva vagy képként) más dokumentumokba. Ugyancsak fontos hangsúlyozni, hogy a grafikonokkal történő műveletek gyakorlatilag azonosak az Excelnél megszokottakkal, így azokra most nem térünk ki.

Egy grafikon beszurásához válasszuk ki a szalag *Beszűrés/Ábrák* részének *Diagram* pontját. Ekkor – a már említett módon – az Excelnél megismert digramválaszték jelenik meg, ahol az alapváltozatokon kívül az általunk korábban létrehozott minták közül is választhatunk. Jelöljük ki a számunkra – és persze a feladatnak – megfelelőt, mire egy „üres” mintagrafikon kerül a dokumentumunkba. Eközben a képernyőnk függőlegesen kettéosztódik, és a jobb oldali „térfelet” egy Excel nyílik meg.

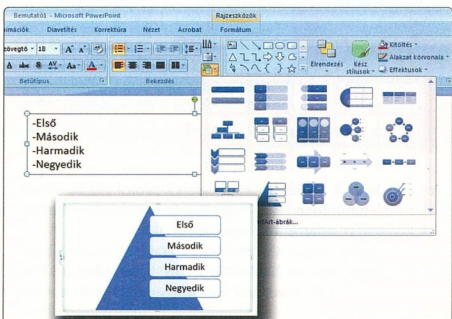
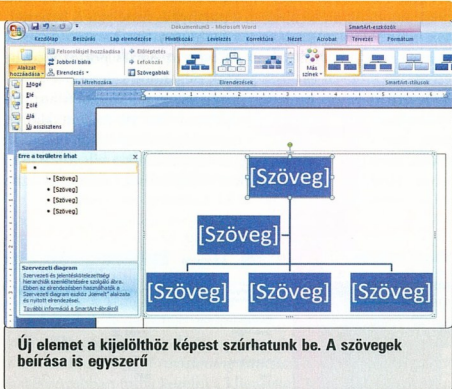
Ebben a „virtuális” Excelben a mintagrafikonhoz tartozó mintatáblázat látható! Értelemszerűen minden olyan művelet elvégezhetünk, amit az Excelben is.

A mintatáblázat mérete az egérrrel változtatható, az eredmény azonban látható a befogadó alkalmazásban. Ha növeljük a tábla méretét, akkor az új sorok és/vagy oszlopok azonosítói és cellái üresen maradnak. Ez persze nem baj, hiszen ebben az esetben úgy is nekünk kell kitölteni a táblázatot.

Ha egy már kész táblázatból szeretnénk grafikonot készíteni, akkor egyszerűen töröljük ki a mintaadatokat, és másoljuk át a szükséges adatokat a kész munkafüzetből. Ekkor valószínűleg „hibásan” jelenik meg a grafikonunk, de a szalag *Tervezés/Adatok* részén található *Adatok kijelölése* ponttal beállíthatjuk a kívánt adattartományokat. A tábla kitöltése után az Excelt nyugodtan besúghatjuk, ha ismét szükség lenne rá, az előbbi szalagrész *Adatok szerkesztése* pontjával előhívhatjuk.

A grafikonunk részét beállításait a szalag *Tervezés, Elrendezés* és *Formázás* részén található funkciókkal, illetve a jobb egérgombos menü aktuális pontjaival végezhetjük el. Ezek legtöbbje az elmondottak szerint azonos az Excel funkcióival.

Végezőn nem szabad elhagatni, hogy a bemutatott grafikus objektumok mindegyikének elhelyezése a Word dokumentumokban nagy figyelmet kíván. Ügyelni kell a helyes körülfolytásra, a szöveg belüli méretarányokra, az objektum és a szöveg megfelelő eltartására stb. Excelben vagy PowerPointban ezek a feladatok lényegesen egyszerűbbek. ■

Router iskola – 5. rész

Ezen az órán a routerekhez erősen kötődő VoIP beállításával, a filmek, játékok hatékony használatát is segítő forgalomszabályozással, meg a WLAN médialejátszók finomhangolásával ismerkedünk meg. Csak elszántaknak!

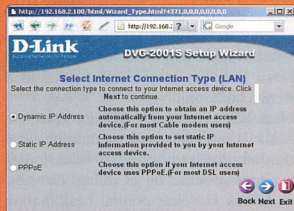
Szerző: Köhler Zsolt

VoIP és streaming

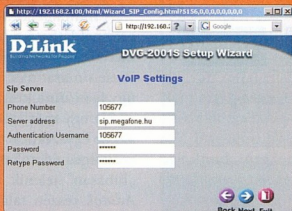
▶ A VoIP (Voice over IP) kezelését a cégeknél jellemzően dedikált kezelők végzik, ám a technológia annyira elérhető, hogy egyre több önálló TA (Telephony Adapter) és VoIP-képes router képeben megkaphatjuk. A TA és a VoIP router között annyi a hasonlóság, hogy míg előbbi szinte bármelyik hálózatba integrálhatjuk, utóbbinak a TA-val azonos szolgáltatásait kell csak használnunk. Noha akár a szoftveres csevegőprogramok hangkommunikációját is nevezhetjük VoIP-nak. Több zárt rendszer mellett két nyílt és elterjedt protokoll van: a P2P alapú Skype és a központosított SIP.

program, ezért ugyanúgy konfigurálható a routeren, mint más programok. Az előző részben a portnyitás feltételeit is bemutatuk, a hatékony működéshez viszont nem árt, ha szabályozzuk a forgalmat. A forgalomhoz a Skype az összes portot igénybe veheti, de a 443-as és 80-as portok elegendők számára.

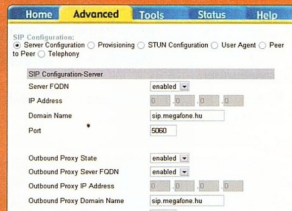
A SIP (Session Initiation Protocol) ezzel szemben annyira centralizált, mint egy telefonközpont. Az IP hálózat előnye, hogy nem szükséges minden egyes végponthoz külön vezetékét húzni, de ez azt is jelenti, hogy a készülékünk a világon bárhol lehet. Híváskor csatlakozunk a központhoz, adataink azon

A telefonadapert akár a router nélkül is használhatjuk, ekkor úgy konfiguráljuk, mint egy router WAN csatlakozását

Az alapadatok, amelyeket a szolgáltató a szerződésében megad

A telefonadaperteket a szolgáltatók előre konfigurálják – ez csak a jéghegy csúcsa

Hasonlóságok

A Skype P2P (peer to peer) protokoll, tehát a szerver csak azt követi, hogy mikor, honnan és ki jelentkezett be a hálózatba. Azt már nem, ha kezdeményezünk egy kapcsolatot, az adatok ugyanis közvetlenül a két végpont között fognak áramlani, így nem csak a hálózatot, a szervert is kímélik. Az adatokban nincsen semmilyen különleges, TCP és UDP csomagokat használ

keresztül fognak haladni. A SIP Layer5 protokoll, az adatok a Skype-hoz hasonlóan TCP vagy UDP csomagok formájában közlekednek, részben a hívó felek között.

A SIP előnye, hogy minden hívónak saját hívószáma lehet, a publikus telefonhálózat (PSTN) és a VoIP hálózat közötti átjárás automatikus. A SIP hardverei és szoftverei az 5060-as portot használják.

TIPPEK, TRÜKKÖK

kötelező értékét; az alapérték itt is 1800s. Ez utóbbiak növelésével terheltbb lesz a szolgáltató szervere, túlzott csökkentése hibáuzenetet eredményez. A szervereknek azért kell követniük a tranzakciókat, hogy hálózati hiba esetén hatékonyan tudják másfele irányítani az adatokat, biztosítva a folyamatos telefonálás lehetőségét. A másodperceknek semmi közük ahhoz, hogy mi éppen hány másodpercet telefonálunk, ezt ne növeljük feleslegesen.

Érdekes, inkább nagyobb forgalmú helyeken alkalmazott a *P2P lista*, amelynek bejegyzései az általunk gyakran hívott címek azonosítóit (ha tetszik: telefonszámai) és fix IP-címüket tartalmazzák. A gyorsabb hívás feltétele, hogy mindkét félnek állandó IP-címe legyen, de ekkor a célállomás speciális porton keresztül is fogadhatja hívásunkat.

Telefonközéleben

A VoIP használatához egy felhasználói nevet (telefonszámot) és jelszót is kapunk, amely értelemszerűen elengedhetetlen a szolgáltatás használatához. Mikor társalgunk, akkor a hívó fél számát megkapja a telefonunk, ha engedélyezzük a *Display CID* opciót, mások pedig a miénket kapják meg, ha bekapcsoljuk a *Caller ID Delivery* opciót.

Bármily furcsának hat, a tárcsázás IP alapokon is működik (mi több, még faxolhatunk is); ezt a *DTMF Method* funkcióval állíthatjuk, hiszen a SIP protokoll a *DTMF (Dual-Tone Multi Frequency)* kódokat is natív módon kezeli, továbbítja. Ezeket minden nyomógombos telefon ismeri, és alkalmazza az *RFC2833*-as szabvány alapján. A router/TA ezt ismeri és értelmezi különböző módokon. A régebbi SIP rendszereknél

A router iskola részzei

1. Alapok
2. WAN és LAN
3. Vezetékek nélküli
4. Tűzfalak, szűrők, VPN
5. VoIP és streaming
6. Haladó beállítások
7. Hardver tuning, firmware-frissítés
8. Hardveres-szoftveres különlegességek

az *inbound* jól működött, de az *RFC-n* és *Info-n* kívül lehetőség szerint ne válasszunk másat.

Beszélgetés közben nem vesszük észre, de sokat hallgatunk, érdemleges információt nem kell továbbítani. Ahhoz, hogy a csönd átvitelére ne pazaroljunk adatokat, kapcsoljuk be a *VAD (Voice Activity Detection)* opciót. Az adaptereken sok esetben még a telefon felől vett és a feléje adott jeleket erősíteni lehet a *Receive*, illetve a *Transmit gain* opcióval. A decibel értéket finoman hangoljuk be, ha a telefonunkon nem lehet hangerőt állítani, a decibel skála ugyanis logaritmikus.

Ha már a hangminőségénél tartunk, emeljük ki a hangátvitel során használt kodekek prioritási sorrendjét (*Codec priority-packet interval*). Míg a régi programokban csak egyetlen hangtömrítőt kodeket használtunk, a VoIP programok/hardverek a rendelkezésre álló pillanatnyi sávszélesség függvényében dinamikusan tudják változtatni az éppen használt kodeket.

A lehetséges kodekek egy részét ismerik a hardverek, a kifejezetten audió alkalmazásokra kifejlesztett, ósrégi *G.711* (a *u-law* Amerikában, az *a-law* szinte mindenhol máshol használt a telefonközpontokban). Minősége jó, sávszélességénye 64 kbit.

ROUTER
JÁTÉK

Játsszon velünk és nyerjen egy Netgear zsinór nélküli „Dual” Skype telefont!

1. Keresse fel honlapunkat!
www.cp.hu

2. Típelje meg a helyes válaszokat kérdéseinkre!
3. Nyerjen!

Jelentkezési határidő: október 25.

Sorsolás: október 26.

NETGEAR zsinór nélküli „Dual” Skype telefon – SPH200D

- Egy készletük az internet alapú ingyenes hívásokhoz és a hagyományos vezetékes telefonáláshoz ingyenes becsatlakozási lehetőséggel Skype-felhasználókkal (nem igényel származékpéret)
- Nagy hatótávolság a DECT zsinór nélküli technológiának köszönhetően
- Akár további 8 kiegészítő (SPH150D) kapcsolható hozzá
- Kiszállásba hangminőség

Együttműködő partnerünk:

NETGEAR
Connect with Innovation™

A G.729a kis processzorigényű, minősége elviselhető, támogatja a VAD-ot, és jellemzően csak 8 kbit/s az igénye. A G.726 a kettő között helyezkedik el, 16–40 kbit/s a sávszélességigénye, hangminősége körülbelül a G.711-hez hasonló, ezt használják a nemzetközi beszélgetéseknél a hang kódolására.

Jó alternatíva lehet a GSM (ismert minőség, 12,2 kbit/s) vagy az iLBC (Internet Low-Bandwidth Codec) a maga 15,2 kbit/s sebességével. A prioritás meghatározásánál alapvetően mindegyik eszköz a jó hangminőséget részesíti előnyben, majd adja alább a csekély sávszélesség-foglaltság felé, ezt megfordítva gyengébb hangminőséget, de több szabad sávszélességet kapunk eredményül.

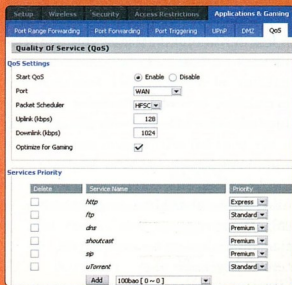
Féltúton a QoS felé

A QoS (Quality of Service) magyarul forgalomszabályzást jelent, amelyet az adatsomagok különféle megjelölésével, felismerésével és a szerinti történő csoportosításával – előnyben részesítésével

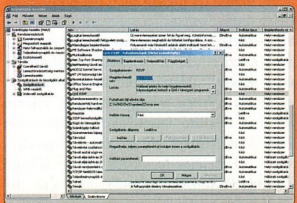
„gaming” üzemmód például a játékok és streaming videók által előszeretettel használt UDP csomagokat engedi át kisebb fennakadással (*Optimize for gaming*), de a QoS ennél több beállítással is rendelkezhet, például a kényelmesen konfigurálható D-Link DGL-4300 esetében.

A legfontosabb, hogy a forgalomszabályzó algoritmusnak ismernie kell a rendelkezésünkre álló maximális le- és feltöltési sebességet (*Up/Downlink speed*), ezt kbit/s-ban kell megadnunk, hiszen az adott forgalmat ehhez méri. A router vagy a publikus oldalon (WAN port) vagy a belső oldalon (LAN & WLAN portok) tudja szabályozni a forgalmat. Ez már nem minden router szolgáltatása, az otthoniak többsége csak a belső oldalt kezeli, ami nekünk tökéletesen elég.

Bizonyos esetekben, pl. a DD-WRT firmware-ben (ennek használatáról később) a QoS rendszerét is megadhatjuk. A HFSC (Hierarchical Fair Service Curve) egy valós idejű, adaptív sebességű szolgáltatás, amely kiváló rendszer, a Linux-rendsze-

Ha a Signaling TOS és RPT TOS után 7-et állítunk be, és a router is kezeli a QoS-t, az akadozás oka nem a mi hálózatumban lesz
Egy jól működő QoS konfiguráció DD-WRT alatt: a SIP protokoll kiemelt szerepet kap

A Windows QoS-t támogató szolgáltatásnak is futnia kell, különben a programok nem élhetnek kiemelt hálózati jogaikkal

vel vagy korlátozásával – érünk el. A QoS és a VoIP szinte kéz a kézben jár, de ma már a hálózati játékok és letöltések elterjedésével a QoS önmagában otthoni felhasználásra is csábító.

A TA-ban találunk néhány QoS kapcsolót: a QoS type lehet TOS vagy DiffServ rendszerű, ezzel igazából a VoIP adapter által küldött forgalmat jelölhetjük a routerünk számára. A TOS (Type of Service) és a DiffServ (Differential Services) egyaránt a prioritás beállítására szolgál (0-kikapcsolva, 1-háttér, 7-valós időben), de a fejlett adott bájttal másképpen értelmezik a routerek. A TOS régebbi, ám mind a kettő hatékony használatához szükséges az adatokat megfelelően értelmező router.

Az igazi QoS

A QoS lényegét már elmondtuk, ám a fejlett routerekben ez még tovább gondolható. Visszakanyarodva a routerek funkcióira, a QoS-t igekezzek egyszerű módon tálnai az otthoni felhasználóknak. Ekkor nem kell portokkal és IP-címekkel variálnunk, elég megadnunk, hogy a netről töltődő videók gyorsabban jöjjenek le, mint az általános adatok, de akár a VoIP javára is billenthetjük három-négy ágú mérlegünk nyelvét.

Ehhez persze fontos, hogy a PC-n ne legyen letöltve az operációs rendszer QoS támogatása, így a programok önmaguk meg tudják jelölni csomagjaikat, akárcsak a VoIP adapter. A

reknek is része. A HTP (Hierarchical Token Bucket) algoritmus egyszerűbb, bizonyos esetekben gyorsabb, ám az adatok továbbításának biztonságáért kevésbé felel. Viszonylag kevés, egy időben egymás mellett használt program esetén, ha azok adatforgalma nem túl ingadozó, az utóbbit nyugodtan választathatjuk, más esetekben az előbbi.

A rendszertől függetlenül nekünk kell meghatározni, hogy mely szolgáltatások, mely portokon, mennyi előnyt kaphatnak a többiekhez képest. Érthető, hogy ha mindegyiket előnyben részesítjük, akkor valójában egyiket sem emeljük ki a többi közül. Alapvető módszer szolgáltatás (portcím) alapján szabályozni, ez esetben adott IP-címeket, portcímeket hozhatunk létre – olyan routereknél, mint a D-Link DGL vagy DIR családja –, a portokhoz szolgáltatások és programok vannak rendelve, és választanunk kell.

A Bulk (terjedelmes, lassú), a Standard, Express és Premium fokozatok mellett ritkán még kivételt is tehetünk valami számára a QoS alól az Exempt opcióval. Ez éppen elég egy QoS-hez, de esetenként hálózati tartományokhoz, egyedi IP vagy MAC címekhez, vagy akár konkrét Ethernet portokhoz kapcsolhatjuk a szabályokat. Egy jól beállított QoS gördülékenyebb teszi az internet-elérést, de ne számítsunk arra, hogy csak e miatt szárnyakat kapnak a letöltések. ■

Feltételes formázás

Office 2007 újdonságok

Az Excel 2007-ben új formázási lehetőségek állnak rendelkezésünkre. Különösen a feltételes formázás területén változott nagyot a program. A CP megmutatja, miként élhetünk az új lehetőségekkel.

Szerző: dr. Pétery Kristóf

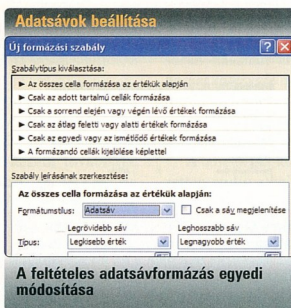
▶ A feltételes formázás célja, hogy kiemlje a táblázatokban szereplő adatokban rejlő mondanivalót, lényegét. Ehhez korábban diagramokat kellett készítenünk. A diagramokat természetesen most is használhatjuk, de számos olyan lehetőséghez jutottunk, amelyek akár már a cella értékének bevitelkor figyelmeztetnek a besorolásra, az adott érték elhelyezkedésére saját kategóriáján belül.

Ezeket a formátumokat azonban veszteség nélkül csak az Excel 2007 fájl-típusaiban mentett munkafüzetekben alkalmazhatjuk, a korábbi fájl-típusokban tárolt állományok megnyitásakor rendszerint még a hagyományos, három feltételt beállító feltételes formázás sem érhető el (mivel ez is az elérhetetlen, szürke *Feltételes formázás* gomb lenyíló menüjéből lenne elérhető).

Így ilyen esetekben vagy maradunk a korábbi feltételek alkalmazásánál, vagy ha módosítani akarunk, akkor konvertálnunk kell a fájlt a legújabb típusra az *Office* menü *Konvertálás*, illetve *Mentés más néven* parancsával. Olykor előfordul, hogy a *Feltételes formázás* gomb ezt követően is elérhetetlen marad. Ekkor szüntessük meg a közös használatot, vagy hozzáunk létre egy új, üres munkafüzetet és abba másoljuk be a másik munkafüzet tartalmát!

Adatsávok beállítása

A kijelölt cellákban ez esetben a cella értékével arányos méretű, beállítható színű sávot jelenít meg a program. A sáv méretét a legkisebb és a legnagyobb értékű cella között egyenesen arányosítva

jeleníti meg úgy, hogy a legkisebb értékhez a cellaszélesség körülbelül 10 százalékát, a legnagyobbhoz a cellaszélesség 90 százalékát rendel.

Fontos, hogy ha egy táblázat több oszlopára, tartományra is kiterjesztenénk a formázást, akkor ezeket oszloponként, illetve nagyságrendenként végezzük el, különben a legnagyobb értékek elnyomják a kisebbeket. Tehát a formázás előtt jelöljük ki a formázandó tartományt, utána kattintsunk a *Kezdőlap/Stílusok/Feltételes formázás* gombra, majd adjuk ki az *Adatsávok* parancsot, és válasszunk a megjelenő menü hat színéből.

Ha ez a hat szín nincs ínyünkre, vagy éppen el akarjuk rejteni az értéket, illetve más formázási szabályt szeretnénk beállítani, akkor adjuk ki a színminták *További szabályok* parancsot! Ezzel megjelenítjük az *Új formázási szabály* párbeszédpanel, amelyen

módosíthatunk a megjelenést befolyásoló beállításokon.

A különböző szabályok összeadnának és kombinációjuk hatása együttesen jelenik meg a cellákon. Így a *Formátumstílus* listában olyan feltételes formázásokat (színskálát, adatjelölő ikonokat) is beállíthatunk, amelyeket később ismertettünk. A *Sáv színe* listában viszont kibővülnek a mintákat kapott hat szín által korlátozott lehetőségeink.

A *Típus* mezőkben a színsávok alkalmazását lényegesen befolyásoló módon megadhatjuk a színjelölés alapját. Ha itt nem a *Legkisebb* vagy *Legnagyobb érték* listaelemet választjuk, akkor az *Érték* mezőkben megadhatjuk a konkrét értéket, amelyet átvehetünk a munkalapról is, esetleg hivatkozással egy másik cellára. Arra azonban ügyeljünk, hogy bármekkora értéket állítunk be, a legkisebb érték a 10%-os sávjelölést, a legnagyobb a 90%-os sávjelölést kapja.

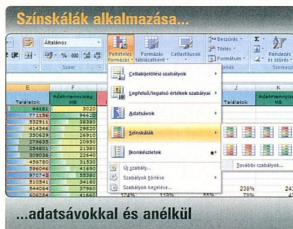
Színskálák alkalmazása

A színskálával az adattartományt egy megadott kezdő és zárószín közötti szín háttérkitöltésként alkalmazásával jelöljük. Ez a fajta jelölés alkalmas arra, például hogy az átlag alatti értékeket zöld színnel, az átlag felettieket vörössel, a köztes értékeket semleges színnel emeljük ki. Itt is fontos azonban, hogy csak azonos „mintavételből származó”, vagyis egy táblázat általában egy oszlopában megjelenő értékeket formázzunk egyszerűen, különben menthetetlenül zavaros benyomást keltő formázás lesz az eredmény.

A színskálák alkalmazásához a *Kezdőlap/Stílusok/Feltételes formázás* gomb *Színskálák* almenüjéből választunk mintát. Ha a beépített nyolc színskála

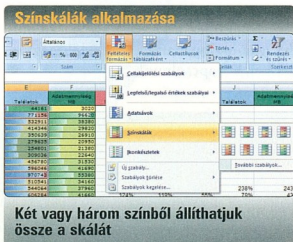
az Excel 2007-ben

nem tetszik, akkor saját mintát alakíthatunk ki az almenü **További szabályok** parancsával. Itt az **Új formázási szabály** párbeszédpanelen a **Formátumstílus** listában választhatjuk a **Skála két** vagy **Skála három** színből típusát.

Ez utóbbi esetben a harmadik színnel a skála közepét tolhatjuk el, vagy ténylegesen új színt iktathatunk közébe. Az eltolás helyét a **Középpont** percentilis értékének 50-ről elmozdításával adjuk meg. Itt is beállíthatjuk, hogy a minimum és a maximum a legkisebb vagy legnagyobb értéknél, illetve valamely képlettel vagy hivatkozással megadható értéknél vegye fel a megadott színt.

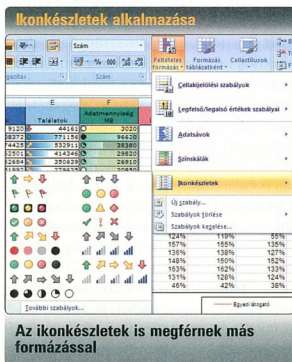
A **Szín** listából tetszőleges színt választhatunk ugyan, azonban gondoljunk arra is, hogy ez a szín a teljes cella háttérének megjelenik, és így, ha nem világos pasztellszínt adunk meg, akkor esetleg nem láthatóvá tesszük a cellában megjelenített értéket. Az adatsávoknál ez ritkán fordulhat elő, tekintettel arra, hogy az adatsávok balra igazítva jelennek meg a cellákban.

Ikonkészletek használata

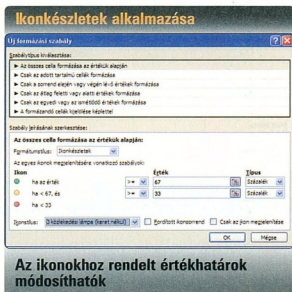
Eddig előzmény nélküli a cellákban megjeleníthető ikonkészletek alkalmazása. Pedig ez szintén kézzelfogható és egyszerű továbbfejlesztés. A cellában a jobbra igazított érték előtt balra igazítva olyan szimbólumokat jeleníthetünk meg, amelyek mutatják, hogy az adott érték a teljes értéktartomány melyik harmadába, ötödébe esik. Ezt a formátumot is alkalmazhatjuk más formátummal együtt.

Az ikonkészlet formázásához a **Kezdőlap/Stílusok/Feltételes formázás** gomb **Ikonkészletek** almenüjéből választjuk ki a megfelelő formát. Választásunkat most is segíti a kijelölt tartományon megjelenő ideiglenes előkép.

A **További szabályok** parancsral az ikonokhoz rendelt értéktartárok módosíthatók. Az **Ikonstílus** listában választjuk ki a megfelelő formát és a készlet kategóriáinak számát. Bár ebben a listában a minták nem látszanak, a kiválasztás eredménye gyorsan megjelenik a párbeszédpanel **Ikon** részén. Ugyanígy a választásnak megfelelő számú beviteli mező jelenik meg. Ezekben adjuk meg az értéktartárokat, melyek lehetnek **szám**, **százalék**, **képlet** vagy **percentilis** típusúak.

A **százalék** típusot akkor használjuk, ha az ábrázolt értéktartományak körülbelül ugyanannyi tagja esik mindegyik

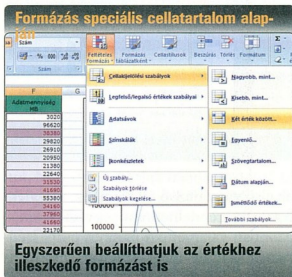
kategóriába, vagyis az értékek eloszlása egyenletes.

Ha több a magas vagy az alacsony tartományba eső érték, amely előztartán az értelmezést, akkor viszont érdemesebb a **percentilis** típusot választani, amit 8191 adatpont ábrázolásáig választhatunk.

A **képlet** típus választásakor az érték mezőbe írjuk az = jellel kezdődő, és szám-, dátum- vagy időértéket eredményező képletet.

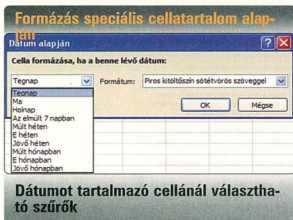
Formázás cellatartalom alapján

Itt olyan lehetőségről van szó, amellyel a cella szövege, szám dátum vagy időpont értéke alapján formázunk. Ezzel a módszerrel kiemelhetjük az egyazon időből, (szövegesen jelölt) helyről származó, illetve egy adott határnál kisebb, illetve nagyobb adatokat.

Ehhez a formázáshoz a **Kezdőlap/Stílusok/Feltételes formázás** gomb menüjének **Cettekijelölési szabályok** almenüjét alkalmazzuk. Miután a menüből kiválasztottuk a megfelelő parancsot, választásunktól függő párbeszédpanel jelenik meg, amelyen a formázási feltélt és magát a formát is megadjuk. A formázási feltétel egyfajta szűrőként műkö-

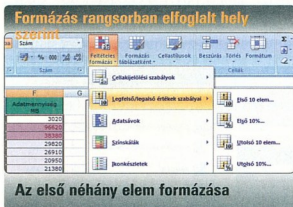
TIPPEK, TRÜKKÖK

dik, a rajta fennakadó cellatartalmakat a *Formátum* listában kiválasztható módon formázzuk. Ha nem felel meg a listában szereplő néhány előre beállított formátum, akkor válasszuk a lista *Egyéni formátum* elemét. Ezt követően a cella egyedi formázásánál bemutatotthoz hasonló panellapokon állítjuk be a szám, betűtípus, szélesség és kitöltés tulajdonságokat, amelyeket a feltételnek megfelelő cellák felvesznek.

Formázás rangsorban elfoglalt hely szerint

Már az előző programváltozatban is volt lehetőség az értéktartomány szűrésére egy rangsorban elfoglalt helyezések alapján. Most azonban a *Kezdőlap/Stílusok/Feltételes formázás* gomb menüjének *Legelső/legalsó értékek szabályai* almenüjének parancsaival ilyen szűrőfeltételhez is egyedi formázást rendelhetünk. Bár úgy tűnik, mintha csak

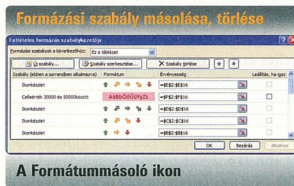

az első vagy utolsó 10 elemhez, százalékhoz stb. rendelhetünk egyedi formát, azonban valamennyi parancs párbeszédpanel jelenít meg, amelyen módosíthatjuk a szűrőfeltétel darabszámát, vagy százalékatárát, illetve beállíthatjuk az egyedi formátumot.

Az átlag feletti és az átlag alatti értékek formázásához természetesen csak a formátumot állíthatjuk be, hiszen az átlag nem változtatható meg ezzel a módszerrel.

Formázási szabály másolása, törlése

Mivel a feltételes formázási szabályok is másolható cellulajdonságok, így ezeket a *Kezdőlap/Vágólap* Formátummásoló ikonjával tetszőleges másik cellára másolhatjuk. A másolás előtt álljunk a min-tát adó forráscellára, majd kattintsunk a *Formátummásoló* ikonra.

Ezt követően az esetre változott egérkurzorral, a bal egérgomb nyomva tartása közben „mázoljuk be” a formázandó területet. Ha több, nem összefüggő területet akarunk így formázni, akkor a műveletet a *Formátummásoló* ikonra mért kettős kattintással indítjuk. Ilyenkor az első másolás után lehetőségünk van újabb területek befestésére mindaddig, amíg ismételen a *Formátummásoló* ikonra nem kattintunk, vagy meg nem nyomjuk az *Esc* billentyűt. Ugyanezzel a módszerrel megszüntethetjük a feltételes formázást is, hiszen csak egy formázatlan cella tulajdonságait kell a feltételesen formázott cellára másolni.

A feltételes formázás tulajdonság törlésére menüparancsot is találunk. A *Feltételes formázás* gomb *Szabályok törlése* almenüjének parancsaival a szabályokat törölhetjük a kijelölt cellákból, a teljes munkalapról, az aktuális táblázatból, illetve az aktuális kimutatásból.

A formázási szabályok kezelése

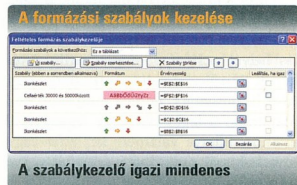
Végül nézzük azt a lehetőséget, amely a legjobban emlékeztet a korábbi verziók formázási feltételeinek meghatározásá-

ra, bár természetesen most sokkal többet tud. A feltételes formázási szabályok egyetlen párbeszédpanelen is megadhatók, kombinálhatók egymással.

A *Feltételes formázás* gomb *Szabályok kezelése* parancsával jelenítjük meg a szabálykezelőt, amelyen a *Formázási szabályok a következőhöz* lista lehetőségei szerint beállíthatjuk a formátumot az aktuális kijelölésre, az aktuális munkalagra, egy tetszőleges másik munkalagra, valamint egy névvel hivatkozott táblázatra.

A párbeszédpanel *Új szabály* nyomógombjával a korábbiak szerint hozhatunk létre új feltételes formázási szabályt a párbeszédpanel *Érvényesség* oszlopában megadott tartományhoz. Új érvényességi tartományt csak akkor hozhatunk létre, ha a *Szabályok kezelése* parancs kiadása előtt kiválasztottuk a formázandó célklat és a párbeszédpanelen az *Aktuális kijelölés* elemet választjuk.

A *Szabály szerkesztése* gombbal a már létrehozott és a párbeszédpanelen kijelölt szabályon változtathatunk. A *Szabály törlése* gomb egy újabb lehetőséget biztosít a párbeszédpanelen kijelölt feltételes for-

más szabály eltávolításához. Az utána következő két nyíl gombbal a kiválasztott szabály sorrendjét változtathatjuk meg, vagyis a szabályok sorában fel-le mozgathatjuk a kijelölt szabályt. Mivel a különböző szabályok egy tartományra is vonatkozhatnak, így megváltoztathatjuk az alkalmazás sorrendjét, ami befolyásolja a végső megjelenést.

Bizonyos szabályok esetén a feltétel teljesülésekor leállíthatjuk a feltételes formázást. Ehhez a szabálykezelő *Leállítás*, *ha igaz* oszlopában látható jelölőnégyzetet kell bekapcsolnunk. ■

13+1 tipp a Windows Media Centerhez

Windows Media Center tuning

A Vista egyik „legszórakoztatóbb” tartozéka a Windows Media Center, amelyről előző számainkban többször is olvashattak már. A CP most bemutat néhány fogást, amelyekkel javíthatunk a szoftver használhatóságán, kényelmességén.

Szerző: Higyed Gábor

1. Kétmonitoros üzemmód

A Windows Media Center előnyeit akkor tudjuk a legjobban kihasználni, ha a számítógépet nagyméretű és nagyfelbontású tévéhez – legalább 26 colos LCD vagy plazmatévéhez –, esetleg projektorhoz is csatlakoztatjuk. A Media Center intelligens abba a szempontból, hogy megjegyzi, legutoljára melyik kijelzőn indítottuk el. Ha tehát a szoftvert a másodlagos kijelzőn, teljes képernyős módban használtuk utoljára, a következő indításkor is ugyanott, ugyanúgy jelenik meg.

2. Távirányítóval a maximális kényelemért

A Vista Media Center természetesen teljes mértékben kompatibilis a Microsoft MCE távirányítójával, sőt egyesenes ahhoz optimalizálták a program kezelését. Ha komolyan gondoljuk, hogy a számítógépet tesszük meg a házimozikó központjává, érdemes beruházni a távirányítóba, amelynek ára forgalmazótól függően 8–10 000 forint. A távirányító vevőegységéhez egy hosszú, 3 m-es USB csatlakozóban végződő kábel tartozik, a „dobozhoz”

A kényelem távirányítóval az igazi

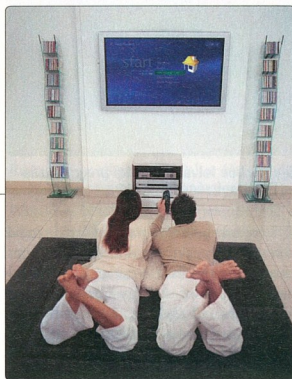
pedig két miniatűr vevőegységet is csatlakoztathatunk, hogy az irányítást biztosan semmi ne zavarja meg.

Néhány tévétunerhez olyan távirányító készül, amely kompatibilis a Media Centerrel, ám vásárláskor mindenképpen meg kell kérdeznünk az eladót efelől, hogy biztosra mehezzünk. Van mód egyébként arra, hogy más távirányítókat „átprogramozzunk”, például a *Girdler* szoftver alkalmas arra, hogy a bejövő jelet bármilyen karakterre lefordítsa. A kurzormozgató gombok mellett legalább az Enter, a Backspace, valamint a jobb egérgombot kell tudni beprogramozni ahhoz, hogy a szoftvert irányítani tudjuk.

3. Media Control

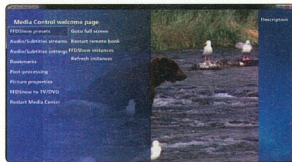
A számítógépen a videók és feliratok lejátszásához kodekekre, filterekre van szükség. Ha követték ajánlásainkat, és a kép megjelenítéséhez az *ffdshow*-t, a feliratok lejátszásához pedig a *VSPFilter* használják, akkor a Media Control telepítése és használata gyerekjáték lesz. Ez az ingyenes kiegészítő a <http://damienbt.free.fr/> weblapról tölthető le, és alapvetően az *ffdshow* beállításaihoz biztosít elérést, OSD menü formájában. A modul emellett feliratok és hangsvóváltásra is remekül használható – akár még a távirányító gombjait is átprogramozhatjuk segítségével.

Ahhoz, hogy a modul működjék, egy fontos beállítást meg kell változtatnunk az *ffdshow*-ban: a *Reys & remote* fülön engedélyezni kell a *Remote control API* opciót és a 32786-os saját (*User defined*)

portbeállítást kell használnunk. (Ha nem vagyunk biztosak a dolgunkban, a Media Control beállításai között találunk egy olyan lehetőséget, amelyet ha engedélyezünk, akkor a szoftver magától állítja a szükséges értékeket.)

A Media Control menüjéhez a következőképpen férhetünk hozzá: lejátszás közben nyomjuk le a távirányító *Info* gombját (vagy a jobb egérgombot), válasszuk a *More...* opciót, majd a felugró ablakban a *Media Control*. Innen kövessük a feliratokat, ha a fényerőt, kontrasztot stb. szeretnénk állítani, vagy a feliratot, hangsvóvot akarjuk megváltoztatni. (A hangsvóv megváltoztatásához Matroska splitterként a *Haali Media Splitter* kell használnunk, lásd később.)

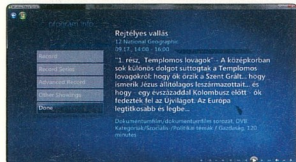

Az *ffdshow* valamennyi fontos beállításához és a feliratokhoz is hozzáférhetünk a *MediaControl* segítségével

TIPPEK, TRÜKKÖK

4. EPG használata felvételhez

Az EPG személyre szabható; a tévé beállításai alatt módosíthatjuk az adók nevét, illetve a sorrendet, valamint azt, hogy a programkalauzban mely adók szerepeljenek, s mi legyen azok sorrendje. Az EPG azonban mára is jó, mégpedig arra, hogy segítségével beprogramozzuk a Media Center időzített felvédejét.

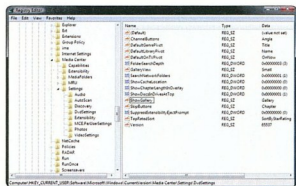
Egygombos felvételi időzítő programozás az EPG segítségével

Lépünk be a *Programkalauzba*, majd keresünk meg azt az adót, amelyről rögzíteni szeretnénk. Kattintsunk a felvenni kívánt műsorra, hogy hozzáférjünk a felvételi lehetőségekhez. Két gyorsgomb szolgál arra, ha egyszerűen csak az adott epizódot vagy a teljes sorozatot szeretnénk felvenni. Utóbbi nagyon hasznos arra az esetre, ha a sorozat például nem minden nap ugyanabban az időben kezdődik.

A fejtett beállítási lehetőségek között néhány további opció található, így például megváltoztathatjuk a felvétel minőségét, de megadhatjuk azt is, hogy a program a felvett epizódokat meddig tartsa meg. Ha kérjük, az adott rész egyből törlődik, miután megnéztük.

5. MKV és OGM fájlok importálása

A Media Center minden olyan fájlt meg tud nyitni, amely a Windows Media Playerrel lejátszható – de sajnos nem alapból. Ahhoz, hogy Matroska és OGG állományokkal is dolgozhassunk, először is egy szűrőt kell telepíteni a gépre. Ez lehet a *Matroska Splitter* vagy a *Haali*

Registry-szerkesztéssel sok minden megoldható

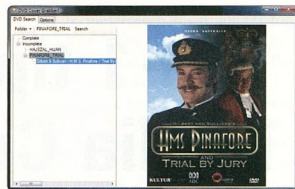
Media Splitter is. Javasoljuk ez utóbbi telepítését, még csak azért is, mert a korábban említett Media Control Plugin a Matroska és OGM fájlokban csak akkor tud a streamek között váltani, ha ezt a szűrőt használjuk. Ha a szűrőt telepítésével megvagyunk, ellenőrizzük, hogy a WMP rendben lejátssza-e a kérdéses fájlokat. Ha igen, akkor jöhet egy kis registry-szerkesztés, hogy ne csak a WMP, hanem az MCE is lássa ezeket a konténerformátumokat. Csupán néhány sort kell egyébként beilleszteni a rendszerleíró adatbázisba, ezek a következők: MKV fájlok használatához:
[HKEY_CLASSES_ROOT*.mkv]:
PerceivedType=video
Content Type=video/x-matroska
[HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Multimedia\WMPlayer\Extensions*.mkv] alá:
Runtime=00000007 (DWORD változó)
Permissions=0000000f (DWORD változó)
UserApprovedOwning=yes

OGG használatához:
[HKEY_CLASSES_ROOT*.ogg] alá:
PerceivedType=video
Content Type=video/x-ogg
[HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Multimedia\WMPlayer\Extensions*.ogg] alá:
Runtime=00000007 (DWORD változó)
Permissions=0000000f (DWORD változó)
UserApprovedOwning=yes

Ugyanezt a hatást elérhetjük a CCCP kodecsomag telepítésével is, amelyet kifejezetten MKV állományokhoz raktak össze. Bár a CCCP a lehető legkevesebb kodeket tartalmazza, ettől még kodeckpack, és összekadhat az ffdshowval is. Telepítését csak a lustábbaknak és csak végső esetben javasoljuk.

6. Rippelt DVD-k megnyitása

A Windows XP MCE-hez képest valamennyit változott a VOB fájlok kezelése. Míg a korábbi verzióban a rippelt lemezek megnyitása sem okozott gondot a MCE-nek, addig a Vistában – alapesetben – nyomát sem találjuk a DVD-könyvtárnak, így csak DVD lemezek megnézésére van módunk. Szerencsére egy registry-beállítás módosítása ismét csak segít. A `HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Media Center\Settings\DvdSettings` útvonalon a

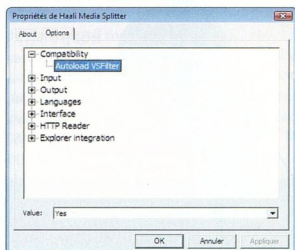
A DVD Cover Grabber elég jó találati aránnyal dolgozik

ShowGallery változó értékét módosítsuk *Gallery*-re. Ha újraindítjuk a Vista MCE-t, akkor láthatjuk, hogy a *Play DVD* menüpont *DVD-Library*-ra változott. Így már hozzáférhetünk az MCE által figyelt mappákban tárolt rippelt DVD tartalmakhoz is. (Természetesen, ha egy műsoros DVD lemezt teszünk a DVD-lejátszóba, akkor az a korábbi gyakorlatnak megfelelően továbbra is lejátszható.)

Ha végrehajtottuk a fenti műveletet, van még egy kis dolgunk; ha igazán látványos eredményt szeretnénk, még le kell töltenünk a filminformációkat és a DVD borítókát. Ehhez egy kis segédprogramot kell használnunk, amely letölthető a www.madprops.org/DVDcover/ címről. Használata pofonegyszerű, csak el kell indítani, s meg kell várni, míg az információk megérkeznek.

7. Felirat megjelenítése

Ha gépünkre telepítettük a VSFiltert, akkor a feliratoknak gond nélkül meg kell jelennie a Media Centerben is. Ha mégsem, engedélyezzük a Haali Media Splitterben az *Autoload VSFilter* opciót (változtassuk ezt a paramétert *Yes*-re.) Alternatívaként megpróbálkozhatunk az ffdshow feliratkezelő moduljával is, amelyet a Vjdeo dekodér konfigurációs paneljében engedélyezhetünk.

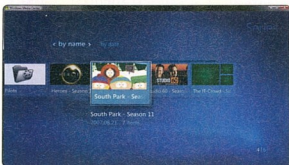
Ha nem jelenik meg felirat, kérjük a VSFilter automatikus betöltését a Haali Media Splitterben

8. Hézagos HD DVD és Blu-ray támogatás

A *CyberLink* weboldaláról több Vista plugin is letölthető, amelyek révén a Media Centert videoszerkesztésre, HD DVD és Blu-ray lemezek kezelésére is felkészíthetjük. Az igazság azonban az, hogy a nagyfelbontású mősoros lemezeket nem tudjuk majd lejátszani, mert a *PowerDVD SE Deluxe* sajnos a H.264 kódolást nem támogatja. A cég ugyanakkor *PlayMovie* néven egy másik plugin is készített az MCE-hez, amely teljes körű BD lejátszási lehetőséget kínál (H.264 dekódolással együtt), viszont csak OEM gyártók számára elérhető. (Például a Pioneer PC-s egységeihez.)

9. Saját mappakepek

Az egyhangú mappastruktúrát könnyen feldobhatjuk, ha saját képeket rendelünk az egyes mappákhoz. A képek elkészítésénél arra figyeljünk, hogy az MCE a JPEG formátumot szereti a legjobban. Az adott mappa tervezett „ikonját” *folder.jpg* néven mentjük el a könyvtárban. Érdemes a fájlt rejtetté változtatni.

Folder.jpg minden mappába, és másris barátságosabb az MCE köpenye

10. Kiseb ikonok

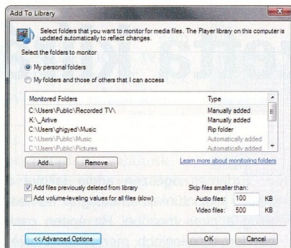
Ha nagyobb tévét használunk, jobban járunk, ha a képek és videók előnézeti ablakában kisebb ikonok látszódnak. Keressük meg a registryben a *HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Media Center\Settings* mappát. A képek megjelenítését a *Photos*, a videók megjelenítését a *VideoSettings* mappában változtathatjuk meg. Írjuk át a *GalleryView* változó értékét *SmallThumbnails*-re. Ez a beállítás akkor is hasznos, ha a filmeket, képeket bonyolult mappaszerkezetben tároljuk.

11. Megosztott mappakezelés

Amint azt előző számunkban említettük, a Windows Media Center és a Windows Media Player alapvetően ugyanazt az adatbázist használja. A metaadatok egyébként nem külön helyre kerülnek,

hanem a megfigyelésre kijelölt mappákban oszlanak szét, rejtett fájlok formájában. (Éppen ezért nem érdemes egyetlen rejtett állományt sem kitörölni, a programok következő futtatásakor úgyis valamennyi újra elkészül.)

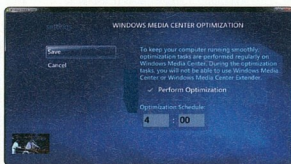
Ezt azért tartjuk fontosnak még egyszer tisztázni, hogy nehogy meglepetések érjenek minket, amikor töröljük a Media Player adatbázisát: ilyenkor az MCE adatbázisa is megsemmisül!

A megosztott mappák beállítása a Media Player kezelőfelületére alól is lehetséges

12. Optimalizálás

A Media Center ikonjai a főmenüben nem változnak meg, azonban a képek, a videók egy-egy képkockája és zenealbumok beépülnek az almappák ikonjaiba, valamint az előnézeti ablakba is. A filmek esetében például alapesetben az első néhány képkocka valamelyike alapján választhatjuk ki, hogy éppen mit szeretnénk megnézni. Az ilyen egyedi miniatűrök generálása eseti jelleggel történik, azaz ha két MCE indítás között változtatunk valamit mondjuk a videómappák tartalmán, legközelebb, amikor a filmek között tallózunk, várunk kell azok generálására. Ezt a kényelmetlen várakozási időt elkerülhetjük, ha kérjük a Windowst karbantartási munkalokat végrehajtására. Ezt az opciót a *Beállítások/Általános/Optimalizáció (Settings/General/Optimization)* útvo-

A netes letöltést és az automatikus optimalizációt érdemes engedélyezni

nalon érjük el, s annyi a dolgunk, hogy pipát teszünk a jelölőnégyzetbe, illetve hogy megadjuk, a Windows mikor kezdjen hozzá ehhez a feladathoz.

Pontosan e menü fölött találjuk az automatikus letöltésekre vonatkozó beállításokat is. Érdemes a letöltést legalább a programkialaúra kérni, máskülönben a Guide elindításakor akár perceket is kell várakoznunk.

13. Hibajavítás

Sajnos az állítgatás során megeshet, hogy a Media Center valamely szolgáltatása felmondja a szolgálatot, amit nyilván onnan ismerhetünk fel, hogy az alkalmazás indítása után vagy filmek lejátszásakor rendszeres hibüzenetet kapunk. Rosszabb esetben, például a távirányító szolgáltatás leállásakor a hiba azonnal a Windows betöltődése után jelentkezik. A leggyakoribb hibüzenetek a távirányítóra, egy ismeretlen modulra, regisztrációs hibára, az internetelés konfigurációjára vagy a tévéjel beállítás közben bekövetkezett hibára utalnak. Ezeket szerencsére könnyen eltüntethetjük, ha újraregisztráljuk az MCE szolgáltatásmóduljait. Ehhez az alábbi parancsokat kell egymás után begépelnünk a *Start* menü *Run* ablakába vagy a parancssorba:

- regsvr32.exe atl.dll
- C:\WINDOWS\ehome\ehSched\unregServer
- C:\WINDOWS\ehome\ehSched\service
- C:\WINDOWS\ehome\ehRecvr\unregServer
- C:\WINDOWS\ehome\ehRecvr\service
- C:\WINDOWS\ehome\ehRec.exe\unregServer
- C:\WINDOWS\ehome\ehRec.exe\regserver
- C:\WINDOWS\ehome\ehmsas.exe\unregServer
- C:\WINDOWS\ehome\ehmsas.exe\regserver

Ha mindezzel megvagyunk, utolsó lépésként újra kell indítanunk a Media Centert.

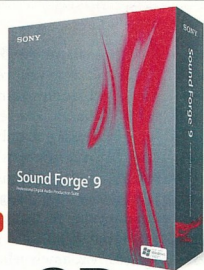
13+1. Beállítások nullázása

Előfordulhat, hogy a sok állítgatás közben annyi mindent megváltoztattunk, hogy a tiszta, jól működő helyzetet a kiinduló pontból egyszerűbb lenne elérni. Ehhez lépünk be a *Beállítások/Általános/Media Center Beállításai* menüpontba, és kérjük a *Beállítások ismételt lefuttatása* opciót. ■

Sony Sound Forge gyakorlat

Egyre gyakrabban keresek fel a kérdéssel barátaim, kollégáim, hogy: „Van pár régi kazettám, jó kis dalokkal, nem tudnál valami programot vagy tanácsot adni, hogyan lehetne őket CD-re kiírni?” Cikkünk erre a kérdésre ad választ a legnépszerűbb – igaz nem ingyenes, de talán a profik szerint is legjobb – programmal, a Sound Forge 9.0-val.

Szerző: Kolláth Zsolt

Magnókazetta kiírása CD-re

▶ Első lépésként létre kell hoznunk egy kapcsolatot a számítógépünk hangkártyája és a magnónk között. Ez ropant egyszerű, hiszen még erősítő sem kell hozzá. Akár walkmanünk fülhallgató kimenetét is összeköthetjük hangkártyánk vonalbementével, egy mindkét végén jack csatlakozóval ellátott kábelrel. A profibb hangkártyákon már RCA csatlakozót is találunk, de ez sem gond, hiszen bármelyik nagy elektronikai áruházban vehetünk ilyen kábeleket, akár milyen kombinációban, körülbelül ezer forintért. Hát nem éri meg?

Felvételkészítés, jelszintbeállítás

Megnyomjuk a kis piros gombot, és máris üdvözlő minket az attribútumtábla, de ezt ma már a Windows XP, illetve Vista automatikusan a legmegfelelőbbre állítja, mi csak „elronthatjuk”. Persze érdemes foglalkozni vele a felvétel kezdete előtt, hiszen a felvételi jelszint beállítása nagyban befolyásolja a későbbi lehetőségeinket.

Tipp: Érdemes egészen addig feltolni a bejövő jelszintünket, ameddig az be nem villog a piros mezőbe! Ha éppen csak bevilan, az a legjobb, mert akkor a felvételünk jó hangos lesz, kevés lesz benne a zaj, és könnyen kiszűrhető, arról nem is beszélve, hogy jó hangos lesz a majdani CD, nem kell feltekerni a hangerőt, hogy halljunk valamit (amivel ugye még a hifi berendezés alapzűgása is emelkedik).

Ha ez megvan, elindíthatjuk a felvételt. Rajtunk múlik, hogy egyszerre vesszük-e fel az egész kazettát (egyébként ezt célszerű tenni), vagy dalonként haladunk, külön-külön fájlnévet adva mindegyiknek.

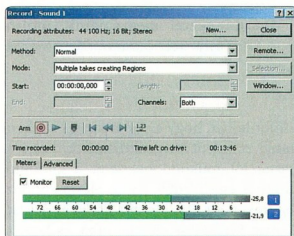
Felbontás, mintavételezés

Sokan arra esküsznek, hogy minél jobb a hangkártya, és minél magasabb a mintavételezés, annál jobb a felvétel. Már láttunk 32 biten felvett 192 000 Hz felbontású WAV fájlt is, ám ilyenkor a processzornak rettenetesen sokat kell számolnia a háttérben, a videokártyának

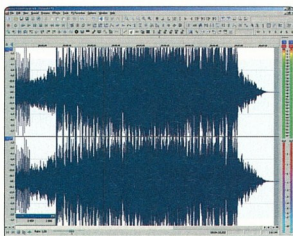
pedig mindezt meg kell jelenítenie. Ez az okozója az apró pattogásoknak – a számítógépünk puffere túlszordul, s nem tud megbirkózni a sok adattal. Szerintünk a legjobb a CD minőség (16 bit, 44,1 KHz) beállítása, ezzel már egy Pentium 1-es gép is gond nélkül elbáncik.

Javasoljuk a kétszeri mentést. Először is a teljesen eredeti felvételt mentjük el *Munka 01 Original* néven, majd a fájlnévet nevezzük át *Munka 01 Editált*-ra. Így ha elrontunk valamit, gyorsan vissza tudjuk állítani, betölteni az eredetit, s nem kell újra felvételt készíteni, ha esetleg torz lenne a felvétel, vagy ha a zajsűrűség vágná a magasunkat. Majd a munka végeztével, ha elégedettek vagyunk, nyugodtan törölhetjük a munkadarabokat.

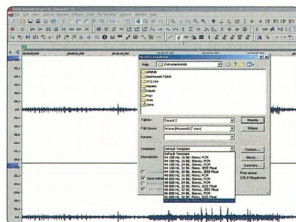
A Sony Sound Forge 9.0-s mindenfajta verziójához (a dobozos, elektronikus változathoz vagy akár az update-elt verzióhoz is) kapunk egy zajsűrűt. Amelynek a kezelése nem is bonyolult. A felvett hangra rákapcsolhatjuk a profi mérnökök által kikísérletezett beállításokon kívül a neten megtalálható patchek és beállítások szá-

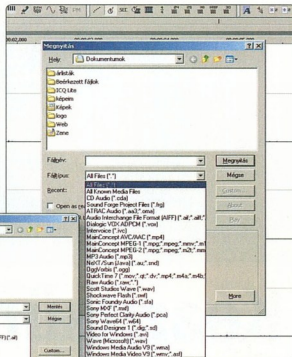
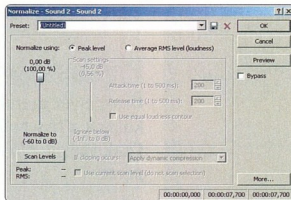
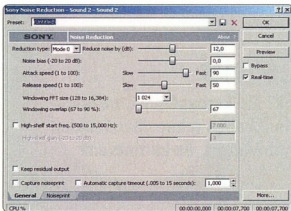
Felvétel közben a Sound Forge

Íme a felvett hang

A legjobb WAV-beállítások alaposan leterhelik a processzort

A zajszűrők segítségével megtisztíthatjuk a felvételt a zajoktól

zaikat. A CD kiegészítő könyvtárban például különféle beállításokhoz kaphatunk segítséget, akár sorozat játsszót, kopott szalagról digitalizált, akár szinte steril (de picit zajos) stúdió magnetofonszalagról digitalizált felvétellel van dolgunk.

Normalizálás

Ez sem bonyolult, a menüsorból kiválasztva a funkcióablakban feljebb már a zajszűrésről említett lehetőségek várnak ránk. Mi csak válasszuk ki egy fülünknek – vagy akár a szemünknek – tetsző presetet.

A jelenleg ismert fájlformátumok 99 százalékát ismeri a szoftver, így azonnal menthetünk MP3 vagy akár MP4 (!)

A normalizálást gyári beállítások segítik

formátumban is! De nem kivétel az OGG, WMA, WMV, AA3, AIF, AC3, WOX, IVC és RM sem.

A grafikai beállítások és az áttekinthetőség utánnozhatalan. Találunk a neten freeware vagy open source programokat is szép számmal, de funkciógazdagságban, gyorsaságban, kezelhetőségben nem vehetik fel a versenyt a Sound Forge-dzal. Lassanként bárkinek olyan egyszerű lesz otthon hangot szerkeszteni, mint az Excelben egy táblázatot elkészíteni.

A Sound Forge menti és megnyitja a legtöbb fájlformátumot

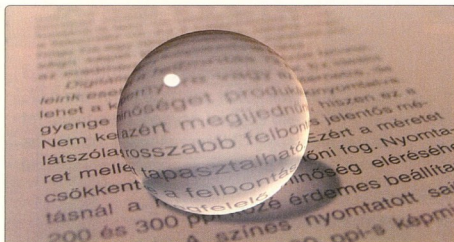
Tipp: Az internetre kattintva a Sony oldaláról egy szabadon letölthető, és teljes funkcionális verziót is letölthetünk, amelynek minden funkcióját használhatjuk, a mentés kivételével. Szerkesztőségünk ajánlata: próbáljuk ki!

Reggeli gyors
tájékoztatatlanság ellen!
6.00-tól 10.00-ig

Ajka 88.8
Balatonfüred 91.8
Budapest 95.3
Debrecen 93.5
Esztergom 98.1
Gyöngyös 88.9
Kecskemét 97.7
Keszthely 92.2
Pápa 92.7
Tatabánya 96.7
Veszprém 90.6

Vélemények... Hírek
Klubrádió
www.klubradio.hu

ant force design

Photoshop gyakorlat

Üveggolyót szeretnénk? Ne keresgéljünk, ne vacakoljunk a fénybeállításokkal és a becsillanásokkal. Csak vegyük elő a Photoshopot, és kattintsunk párat.

Szerző: Szincsák László

Készítsünk üveggolyót!

☞ Szeretnénk egy üveggolyót varázsolni a lapunkra? Első lépésként választuk ki a golyó számára megfelelő hátteret. Általában az olyan háttér mutat jól, ahol látványosan jelenhet meg az üveggolyó által okozott torzítás. Mi most egy újságot választunk.

Nyissuk meg a kiválasztott képet a Photoshopban, majd készítsünk egy új réteget. Ezt kétféleképpen tehetjük meg: a **Layers** menü **New** ablakában, vagy egyszerűbben a **Layers** paletta alján megjelenő **Create New Layer** ikonra kattintva.

A kör megrajzolásához válasszuk ki az **Elliptical Marquee** eszközt, s a **Shift** gomb nyomva tartása mellett készítsünk egy szabályos kört kijelölést.

A következő lépésben pedig töltsük fel a kijelölésünket egy tetszőleges szürke színnel.

A fénysávok és az árnyékok készítése

Jelenleg csak egy szürke körünk van, amelyet térbelivé kell tennünk. Ehhez pedig árnyékokat és fénysávokat kell készítenünk. Szerencsére a Photoshopban számos effekt alkalmazható céljaink elérésére. Meg lehet oldani a feladatot nélkülük is, de sokkal időigényesebb módon.

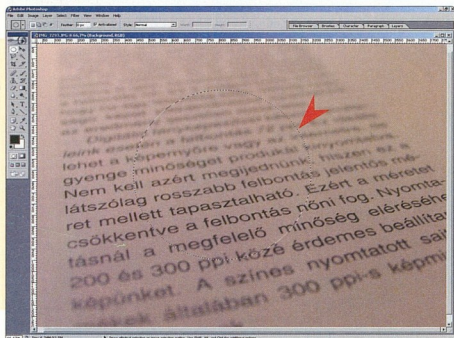
A fények közül először az üveggolyó által összegyűjtött világos fénysávokat próbáljuk megjeleníteni. Ezt a golyó alján és a jobb oldalán szeretnénk kialakítani. Most kattintsunk a **Layers** menü **Add Layer Style** pontjára, s válasszuk ki az **Inner Shadow**, vagyis belső árnyék készítő effektet. Ekkor megjelenik egy ablak, amelyben a belső árnyék számos paraméterét állíthatjuk kedvünk szerint. Az áttűnés módját állítsuk **Linear Dodge**-ra

és a színezést fehérre. A beesési szögét (*angle*) -40 és -50 fok közé állítsuk. A méretét próbálkozással állítsuk be az elképzelésünknek megfelelően. Az eredmény egy fehér fénysáv a szürke körünk alsó szélén.

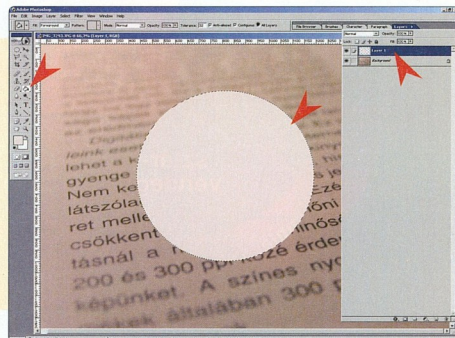
Tegyük térbelivé a kört

A következő lépés a golyóknak térbeliségének kiemelése. Hozzunk létre egy újabb réteget a **Create New Layer** ikon segítségével, amelyen egy színátmenetet fogunk készíteni. A színátmenet-készítőt, a **Gradient Tool**-t kiválasztva a szerkesztő terület felett megjelennek a beállítási lehetőségek.

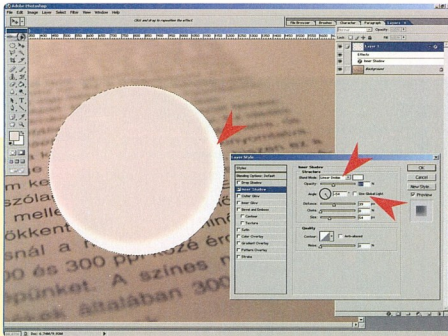
Válasszuk ki a **Linear Gradient**-et, vagyis a folyamatos színátmenetet. A színpaletán kiválasztott két színünk fogja meghatározni az átmenetet. Az egyik a

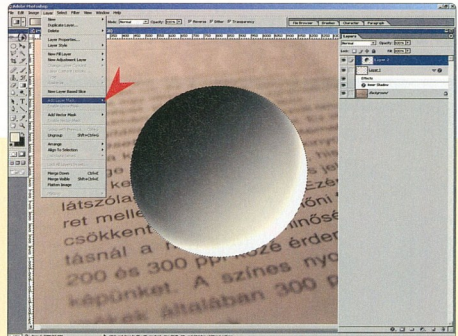
A megfelelő háttér kiválasztása után elkészítünk egy kör kiválasztást

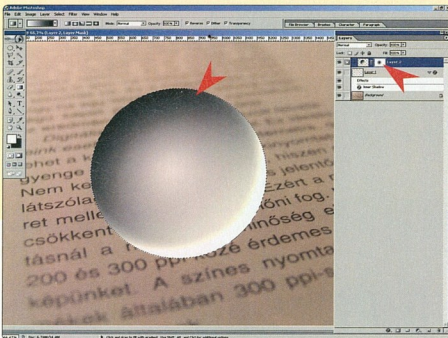
Az üveggolyó alapját egy új rétegre helyezzük

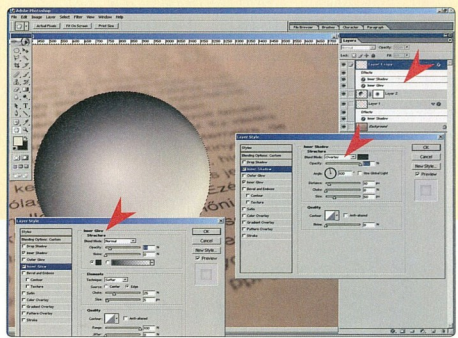
Beépített stílus segítségével készítjük el a csillanást

A színátmenet simításához egy rétegmazkra is szükségünk lesz

A rétegmazk elmosása teszi háromdimenzióssá golyóknak

A szélek látványosabbá tételéhez újabb stílusokat használunk

feke, a másik a fehér szín. Két kattintás az egérrel a kör közepén, majd a bal alsó szélén, s máris kész a fekete-fehér színátmenet. Ez a színátmenet még túlságosan szabályos, ezért a széleken lágyítani kell, azaz körkörösén átmenetet kell kialakítanunk.

Ilyen hatás eléréséhez a legjobb megoldás a maszk készítése. A *Layers* menü *Add Layer Mask* parancsát alkalmazva a rétegünk mellett megjelenik egy maszkcsatorna. Itt az eredeti réteg tartalmát nem módosítjuk, csak annak megjelenését. A sötét részekben átlátszóvá válik a réteg, míg a fehéren nem. Ezért most a maszkon rajzolunk egy sugárirányú átmenetet a *Radial Gradient* színátmenet segítségével.

Így azt tapasztalhatjuk, hogy az eredeti rétegen éles határvonalal megrajzolt fekete-fehér színátmenet széle sugárirányban belemosódik a háttérbe. A kirajzolódó rétegeink átlátszóságát ezután állítsuk 25 százalékra, s így együttesen már egyre jobban kezdenek hasonlítani egy átlátszó, háromdimenziós üveggolyóra.

Az árnyékok készítése

Ezután üveggolyóknak árnyékos részleteit rajzoljuk meg. Hozzunk létre egy új réteget, majd rajzoljunk rá az üveggolyóknak befoglaló méretével megegyező méretű kört. Ezt legegyszerűbben úgy hozhatjuk létre, ha duplikáljuk az eredeti körünket. Természetesen mindezt a legfelső réteg fölé kell mozgatni, hiszen az árnyékos részek majd sötétíteni fogják a háttérre.

Ezen a körön újra alkalmazzuk a már korábban használt beépített effektet. Először az *Inner Shadow* belső fekete árnyékokat aktiváljuk, amelynek áttűnési módját *Overlay*-re állítjuk. Ebben a beállításban az alatta lévő rétegen, vagyis a háttérben lévő színek sötétebbé és teltebbé válnak a normál beállításához képest.

Itt tudjuk beállítani az árnyék irányát is, amelyet most 100 fokra állítotunk. Mindez attól függ, milyen irányból szeretnénk elhelyezni a megvilágítást. Figyeljünk arra, hogy a *Use Global Light*, vagyis a globális megvilágítás beállítását kapcsoljuk ki (alapbeállításban ugyanis

aktív), mert akkor a különböző árnyékoknak nem tudunk eltérő hatást biztosítani. Ha nem kapcsoljuk ki, akkor az összes árnyéknak mindig ugyanaból az irányból fog érkezni, s ne fedelkezzünk el róla, hogy a fényeket is „árnyékból” kreáltuk.

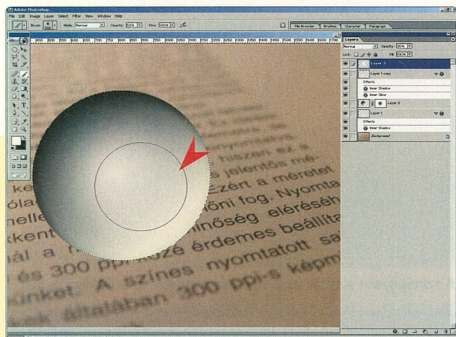
Az *Inner Shadow* effekt térbelivé tette a körünket, viszont a széleken a gömbünk nem eléggé határozott. Ezért ugyanezen a rétegen alkalmazzuk az *Inner Glow* belső elmosást, amellyel a körvonalat tudjuk szépen kiemelni a háttérből.

Az árnyékok elkészülése után vegyük le a *Layers* palettán az alap kör kitöltési százalékát nullára. Ezzel elérjük, hogy a szürke alapkörünk „eltűnik”, s csak a hozzárendelt effektnek jelennek meg az alatta lévő rétegek felett.

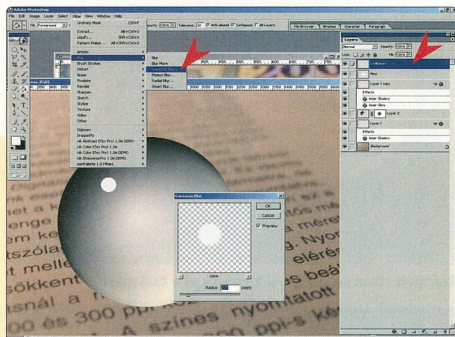
Plusz fények és csillanások

A golyóknak már egyre valóságosabb képet fest, de mindez mit sem ér plusz fények és csillanások nélkül. Ezért készítsünk egy új réteget, amelyen a festőszközzel (*Brush*) kattintva magunk készíthetünk

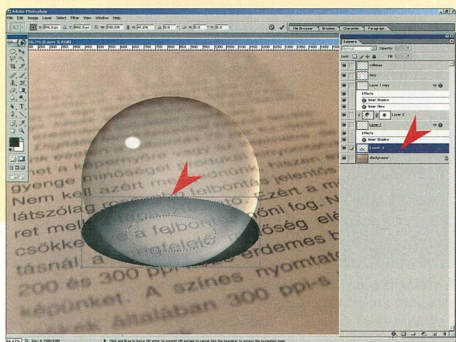
TIPPEK, TRÜKKÖK

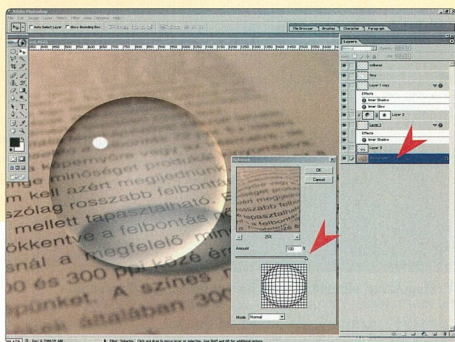
Újabb rétegre kerül a golyón lévő fényfolt

A csillanás szélét is lágyítottuk

Az árnyékokat a megfelelő méretűre torzítottuk

A hátteret a Spherize szűrővel torzítottuk el

világosabb, megcsillanó részletet. A festőeszköz átméretjét úgy állítjuk be, hogy körülbelül a teljes méret harmadával legyen arányban. Ezután a réteg átlátszóságát állítunk kb. 30 százalékra.

A kis csillanás elkészítéséhez újabb réteget kell készítenünk, amelyen egy jóval kisebb fehér kört kell rajzolni. Mindezt megrajzolhatjuk egy kisméretű ecsettel vagy egy kör kiválasztás kiöltésékként is. A csillanás szélének nem szabad teljesen élesnek látszania, ezért a *Filter* menüben lévő *Gaussian Blur* szűrővel kicsit elmosódottá tesszük.

A golyó saját árnyéka

A valós térbeli hatáshoz az átlátszó golyónak az árnyékával is számolni kell, amely eléggé speciális, hiszen a széleken erősebb, míg középen gyengébb a hatása. Ezt az árnyékokat is egy külön rétegen hozzuk létre, amelyen egy kört rajzolunk *Radial Gradient* kiöltéssel.

Ha csak egyszerűen alkalmaznánk ezt a sugárirányú színátmenetet a kiválasztott két színünkkel, akkor nem látszanának a mögöttes részletek. Mi pedig azt szeretnénk, hogy a kör közepe átmenettel átlátszóvá váljon.

Ezért a belső szín, jelen esetben a fehér szín (amely bármilyen szín lehetne, hiszen nem fog látszani) átlátszóságát a *Gradient Editor* segítségével 0%-ra állítjuk. Így csak a körünk fekete széle fog folyamatosan eltűnni a középpont felé.

Ezután a leendő árnyék külső szélén alkalmazunk elmosást a *Gaussian Blur* szűrő segítségével, majd a még kör alakú árnyékunk valóságosabb eltorzítása következik. A *Transform* parancsot (*Ctrl+T*) aktiválva az árnyék körül megjelenik egy befoglaló négyzet, nyolc sarokponttal, amelyeket mozgatva tetszőlegesen alakíthatjuk. Ezután az eltorzított árnyékunkat a megfelelő helyre pozícionáljuk, majd az átlátszóságát lecsökkentjük 50 százalékra,

hogy ne jelenjen meg túlságosan erőteljesen a háttérben.

A végső torzítás

Az üveggolyón átnézve most már látszik a háttér, de, a valóságban a lencséket viselkedő üvegfelület jelentősen torzítja a látványt. Ezért válasszuk ki a háttér réteget, majd a *Ctrl* gomb lenyomása mellett kattintsunk az üveggolyó réteg *Layers* palettabeli ikonjára. Ekkor megjelenik a háttérben az üveggolyó kiválasztó körvonala.

Most következnek a végső torzítás, amelyhez a *Filters/Distort* menüben található *Spherize* szűrőt alkalmazzuk. A normál beállításban a maximális domborítás választottuk, amelynek hatására háttérünk a kiválasztáson belül szépen eltorzul. Végül ugyanezt a szűrőbeállítást (*Ctrl+F*) alkalmazzuk az árnyék rétegen is, s már készen is van a valóságghűen megrajzott üveggolyónk. ■

A TUDOMÁNY, AMELY SZÓRAKOZTAT A FELFEDEZÉSEK, A TUDOMÁNY ÉS A TECHNIKA MAGAZINJA

3. ÉVEZRED

Októbertől fél évente EXTRA különszám!

3. ÉVEZRED

EXTRA

118 oldalas különszám

CSODÁK A MEDICINA VILÁGÁBÓL

EXTRA

újságárosoknál **695 Ft**,
előfizetőknek csak **490 Ft**

EXTRA CD-VEL

újságárosoknál **1495 Ft**,
előfizetőknek csak **990 Ft**

3. ÉVEZRED

újságárosoknál **590 Ft**,
előfizetőknek csak **390 Ft**

OKTÓBER 4-TŐL AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL!

MOSTANTÓL

Elsősegély a Windowshoz

Tippok & trükkök: chip meg segít kedved PC-s probléméit! 1134

CHIP

DVD

Garantáltan működik

PC-GYORSÍTÁS

Férfélszáz hardveres és programi ráforrás után, percek alatt felgyorsíthatja gépét... a CHIP megmutatja, hogyan! 132

300 super tipp

50 újabb zeneprogram

25 új számítógépes játék

Védelem az új szuper vírusok ellen

Vigyázzat! Bombajó árak!

A világ leggyorsabb elektromos autója

Megjelent az új CHIP!

Garantáltan működik!
PC-gyorsítás
a CHIP megmutatja hogyan

CSAK A CHIP MAGAZINBAN!

KERESSE A HÍRLAPÁRUSOKNÁL!

Következő számunk 2007. november 7-én jelenik meg.

Az aktualitásból eredő változtatás jogát szerkesztőségünk fenntartja.

Blu-ray meghajtók

A kéklézeres, számítógépbe szerelhető optikai meghajtók ára lassan, de biztosan csúszik lefelé. Bár a PC-s egységek ára még mindig 100 000 forint fölött tanyázik (író berendezés esetén), most már legalább több gyártó terméke közül választhatnak azok, akik lemezenként 25/50 GB adatot szeretnének tárolni. Októberben megvizsgáljuk, hogy a sebesség és megbízhatóság terén miként teljesítenek az első generációs meghajtók, azaz kiderül, érdemes-e már ilyesfajta hardver vásárlásán gondolkodni.

Oththonra Blu-ray lemezt egyelőre csak adattárolási céllal érdemes vásárolni

Számítógépház

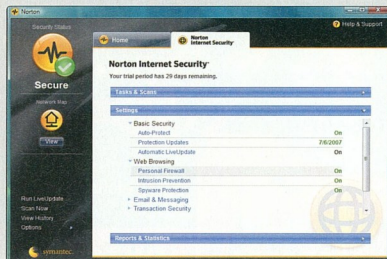
A PC alkatrészeinek otthon adó számítógépház fontos kellék. Egy megbízható márka modelljei akár 8-10 évig (sőt akár még tovább) is kiválóan szolgálják tulajdonosukat. Éppen ezért fontos, hogy konfiguráció vásárlásánál elég pénzét szánjunk erre a részegységre is, ne az legyen a helyzet, hogy a keretből fennmaradó 5-6000 forintból próbáljuk a legtöbbet kihozni. Cikkünkben szót ejtünk arról, hogy melyek a legfontosabb szempontok a megfelelő modell kiválasztásakor, s arra is kitérünk, mikor érdemes és mikor nem érdemes tápegységgel együtt megvásárolni a kiszemelt házat.

A Chieftec házak esetében az extrém külső mögött minőségű belsőt találunk

Symantec Norton Internet Security 2008

A Norton Antivirus nevét mindenki ismeri, aki kicsit is érdeklődik a számítástechnika iránt. Sokan azt is tudják, hogy mostanság nem teljesít olyan jól az egykori kedvenc, főként azért, mert túlságosan visszafogja a Windowst. Ám itt az új verzió, és a dobozán ott díszleg, hogy minden szempontból gyorsabb lett. Mi már megnéztük, az jövő hónapban eláruljuk, mit tapasztaltunk!

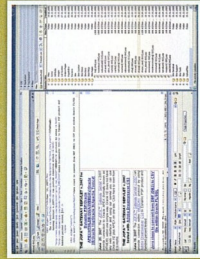
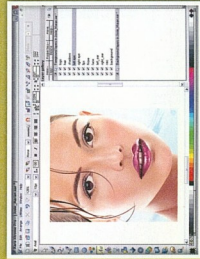
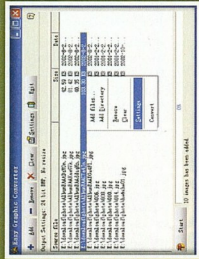
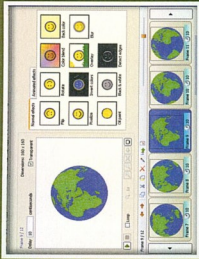
Szebb, jobb, de vajon gyorsabb is?

Nem könnyű eset, de nem reménytelen: még a sérült merevlemezről is visszanyerhetők az adatok

Elveszett adatok visszanyerése

Sokszor kerülünk olyan helyzetbe, amikor adatainkat látszólag menthetetlenül elvesztettük. Például a BIOS sem látja a merevlemez. Esetleg eltűntek a képek fényképezőgépünk memóriakártyájáról. Netán olvashatatlan a tegnap még hibátlan CD lemez. Ne veszítsük el a reményt: mindaddig, amíg fizikailag nem semmisül meg az adathordozó, még mindent visszanyerhetünk. Hogy hogyan, kiderül novemberi címlapsztorinkból.

2007/10

Computer Panoráma 2007/10

A DVD-mellékleten:

Benetton Movie Gill 1.1

(Teljes verzió)

Glmp 2.2.17

(Teljes verzió)

Paint.NET 3.08

(Teljes verzió)

Photo Toolkit 1.7

(Teljes verzió)

UnFREEZ 2.1

(Teljes verzió)

Pixia 3.3b

(Teljes verzió)

VirusBuster Pro

(Teljes verzió)

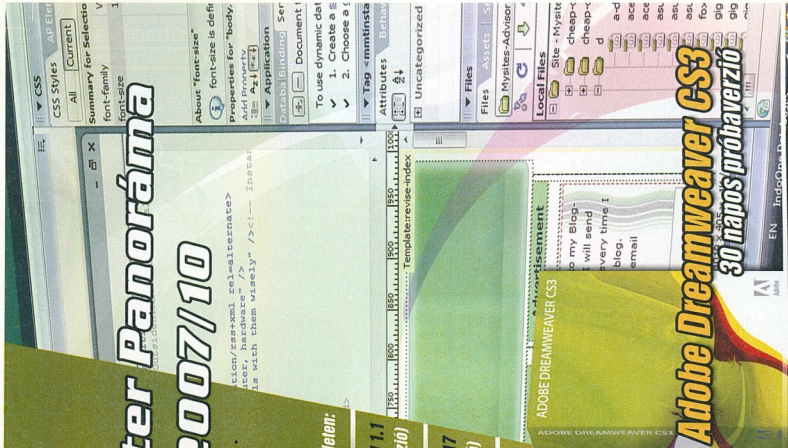
Computer Panoráma

Tájélo Interaktív multimédia magazin

- Csemesztoplistát templománál
- Eyur - a pólók városá
- A bukkaíjai boráidek
- Filmmemutatók

Adobe Dreamweaver CS3
30 napos próbaverzió

Szóljon hozzá magazinunkhoz!

Olvasza a Computer Panorámát az interneten is, ahol amellet, hogy tájékozódhat a számítástechnika legfrissebb és legérdeke-
sebb híreiről, részt vehet magazinunk életében is. Szóljon hozzá
híreinkhez, vagy ossza meg gondolatait fórumunkon. Ehhez
nem kell más tennie, mint ellátogatnia honlapunkra, és regisztr-
rálja magát. Ezzel a néhány perces művelettel csatlakozhat egy
majd 2700 tagot számláló társasághoz, akikkel megoszhatja öt-
leteit vagy akár problémáit internetes oldalunkon, és akiktől
rengeteg hasznos tanácsot is kaphat. Szóval akár segítségre, akár
csak beszélgető társra van szüksége, irány a www.cp.hu

IMPRESSZUM

Computer Panoráma

XVIII. évfolyam 10. szám

Főszerkesztő: Bányai Ferenc (fbanyai@vogelburda.hu)
Főszerkesztő-helyettes: Ambrus András (ambrus@vogelburda.hu)
Tervezőszerkesztő: Dancs Katalin
Tesztlaborvezető: Köhler Zsolt (zskohler@vogelburda.hu)
Olvasószerkesztő: Kudella Magdolna (mkudella@vogelburda.hu)
Rovatvezetők:
Hardver, kommunikáció: Higved Gábor (gabor@vogelburda.hu)
Szoftver: Nákovics László (lnakovics@vogelburda.hu)
Tipppek, trükkök: Köhler Zsolt (zskohler@vogelburda.hu)
DVD-tartalom: Környei Krisztián
Címlap: Szűcs Richárd
Marketing: Gál Tamás, telefon: 888-3454, e-mail: tgala@vogelburda.hu
CP Online felelős szerkesztő: Perényi Kristóf (kperenyi@vogelburda.hu)
Szerkesztőség: 1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
 Telefon: 888-3411, fax: 888-3499
 E-mail: cp@vogelburda.hu; internet: www.computerpanorama.hu
Kiadó: Vogel Burda Communications Kft.
Felelős kiadó: Walitschek Csilla ügyvezető igazgató
 1077 Budapest, Kéthly Anna tér 1. Telefon: 888-3420
Kereskedelmi igazgató: Walitschek Ottó, telefon: 888-3420
 E-mail: owalitschek@vogelburda.hu

HIRDETÉS FELVÉTEL	
hirdetési igazgató: Farkas Viola	vfkaras@vogelburda.hu Tel.: 888-3443 tel/fax: 888-3495
médiareferens: Bálint Sámuel Hársányi Erika Szendrey Szilvia	sbalint@vogelburda.hu eharsanyi@vogelburda.hu szendrey@vogelburda.hu Tel.: 888-3451 Tel.: 888-3452 Tel.: 888-3455

MATÉSZ print-audit

■ Árús laptoptesztés: Terjeszti a Magyar Laptoptesztő Zrt. a hipermarketek, üzemenyagytöltő állomások és alternatív terjesztők. Megjelenik havonta, egy szám ára: 888-3495 Ft

■ Előfizetéses terjesztés:
 Előfizethető a kiadó ügyfélszolgálatán H-P: 9-17 óráig
 Levélben: 1426 Bp., Pf. 139.
 Tel: 06-1-888-3421, 888-3422 Fax: 06-1-888-3499
 Honlap: www.imediabolt.hu
 E-mail: terjesztos@vogelburda.hu

A lap aktuális és régebbi számai, előfizetést, a következő **ITMédiaBolt**okban lehet megvásárolni:
 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 60. H-P: 8-20; Sz: 10-16 óráig
 Tel: 06-1-373-0582
 1036 Budapest, Lajos utca 47/A H-P: 9-19; Sz: 10-16 óráig
 Tel: 06-1-242-0083
 1117 Budapest, Karinty Frigyes út 5. H-P: 9-19; Sz: 10-16 óráig
 Tel: 06-1-361-3408

Előfizetési díjak	• Éves 1/2 éves	13 920 Ft 7 470 Ft
--------------------------	--------------------	-----------------------

További előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletág Előfizethető az ország bármelyik postáján és a kézbesítőkön.
 Zöldszám: 06-80-444-444
 E-mail: hirlapelofozetos@posta.hu
 Bankkártyával előfizethető az Interactnetnél www.portaltinter.net
 Tel.: 1-266-0000 (H-P 9-20)

■ A Computer Panorámát készítette:
 Nyomtatás: Grafika Press Zrt. 1106 Budapest, Jászberényi út 55.
 Hirdetés vezető: Farkas Tamás vezérigazgató

A Computer Panorámában megjelenő valamennyi cikket és listát szerzői jog védi. Másolásuk bármilyen formájában – fotokópia, mikrofilm készítése, adatrendszerekben való tárolása stb. – kizárólag a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet. A Moxik rovatban közvelemel a gyártóktól, illetve a forgalmazóktól származó információt közli.

Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy a különböző akciókon, játékokon résztevők által megadott adatok nyilvánításunkba kerülnek. Az adatok felhasználásához hozzájárulnak ahhoz, hogy a kiadónk akcióra, kiadványaira, szolgáltatásaira felhívja a figyelmüket. Szerkesztőségünk a lapban megjelenő hirdetséket a lehető legnagyobb alappossággal gondozza, tartalmukért viszont nem vállal felelősséget.

ISSN 1786-2426

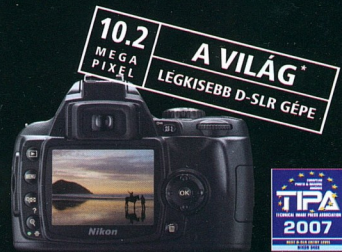
Valóság hű méret és majdnem valóság hű súly

Nikon D40x. Egy meglepően könnyű és kisméretű tükörreflexes gép.

A D40x azonnali reakciót, élénk színeket és borotvaéles autofókuszot biztosít a Nikkor objektívnek és a Nikon technológiának köszönhetően. A gép ráadásul kicsi, könnyű és végtelenül könnyen kezelhető. Mindehhez pedig optikai tartozékok széles skálája társul.

Nikon
D40x
DIGITAL

Nem pusztán fényképezőgép. Nikon.

www.nikon-is-different.com

ASTRA2Connect

Műholdas Triple Play otthoni használatra!

- Kétutas szélessávú műholdas internetkapcsolat
- Folyamatos elérés alacsony áron

Mindenütt elérhető

Mindenütt elérhető

Mindig elérhető

Mindig elérhető